ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ព្រឹទ្ធសភា(នីតិកាលទី៣)
គណៈកម្មការនីតិកម្ម និងយុត្តិធម៌

ឯកសារជំនួយស្មារតី
ស្តីពី
ការដោះស្រាយវិវាទក្រៅប្រព័ន្ធតុលាការ
នៅក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ

(ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៧)

រៀបចំ និងចងក្រងដោយគណៈកម្មការនីតិកម្ម និងយុត្តិធម៌ព្រឹទ្ធសភា និងលេខាធិការដ្ឋានអមគណៈកម្មការនីតិកម្ម និងយុត្តិធម៌ព្រឹទ្ធសភា

អារម្ភកថា

គណៈកម្មការនីតិកម្ម និងយុត្តិធម៌ព្រឹទ្ធសភា តែងមានកម្មវិធីជាប្រចាំចុះបំពេញបេសកកម្ម ការងារតាមបណ្ដាមូលដ្ឋាន ដើម្បីធ្វើការសិក្សាឈ្វេងយល់អំពីការអនុវត្តច្បាប់ទាំងឡាយដែលបានចូលជាធរមាន ជាពិសេសអំពីរាល់បញ្ហាដែលទាក់ទងនិងវិស័យជាសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន។

យើងសង្កេតឃើញថាក្នុងចំណោមប្រជាជនយើងដែលភាគច្រើនជាអ្នករស់នៅទីជនបទជារឿយៗតែងតែកើតមាននូវជម្លោះដែលភាគច្រើនជាជម្លោះរវាងបុគ្គល និងបុគ្គលក្នុងរង្វង់គ្រួសារ និងជម្លោះគ្រួសារមួយ និងគ្រួសារផ្សេងទៀត។ បញ្ហាអំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារហិង្សាលើស្ត្រី បញ្ហាដីធ្លី រឿងកិច្ចសន្យា និងរឿងព្រហ្មទណ្ឌតូចតាចតែងកើតមានឡើងច្រើនជាងគេក្នុងចំណោមជម្លោះទាំងឡាយ។

ម៉្យាងវិញទៀត ស្ថាប័នតុលាការនៅមិនទាន់អាចដោះស្រាយគ្រប់ជម្លោះដែលបានកើតឡើងទាំងអស់នោះទេ។ ប្រជាជននៅជនបទយល់ឃើញថា ការធ្វើដំណើរទៅតុលាការមានចម្ងាយឆ្ងាយ គាត់ត្រូវការចំណាយថវិកាច្រើន ហើយម៉្យាងទៀតនៅតុលាការក៏មានសំណុំរឿងច្រើនផងដែរ។

រយៈកាលកន្លងមករាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា បានបង្កើតនូវកំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធតុលាការដោយបង្កើតនូវស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ចជាច្រើន ៈ ក្រុមប្រឹក្សាកំណែទម្រង់រដ្ឋឆ្នាំ១៩៩៩ និងក្រុមប្រឹក្សាកំណែទម្រង់ច្បាប់ និងយុត្តិធម៌ក្នុងឆ្នាំ២០០២ ហើយគណៈរដ្ឋមន្ត្រីក៏បានធ្វើការអនុម័តទៅលើ យុទ្ធសាស្ត្រកំណែទម្រង់ច្បាប់ និងតុលាការនៅក្នុងឆ្នាំ២០០៣ និងផែនការសកម្មភាពក្នុងឆ្នាំ២០០៥។

គោលបំណងនៃយុទ្ធសាស្ត្រកំណែទម្រង់យុត្តិធម៌ និងតុលាការគឺជាការបង្កើតនូវស្ថាប័ន ដែលមានកិត្យានុពល និងស្ថិរភាពច្បាប់ និងយុត្តិធម៌ប្រកាន់ខ្ជាប់នូវគោលការណ៍សិទ្ធិបុគ្គលនីតិរដ្ឋ និងភាពបែកដាច់ពីគ្នានៃអំណាចក្នុងប្រព័ន្ធប្រជាធិបតេយ្យ។ដើម្បីទទួលបាននូវភាពជោគជ័យក្នុងការអនុវត្តគោលបំណងនេះរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានបង្កើតនូវគោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រប្រាំពីរចំណុចដែលក្នុងនោះ គឺគោលដៅទីប្រាំមួយ បានណែនាំនូវយុទ្ធសាស្ត្រដោះស្រាយវិវាទក្រៅប្រព័ន្ធតុលាការ។ ចំណែកឯផែនការសកម្មភាពដែលមានគោលបំណង បង្កើត

ស៊ើបអង្កេត និងពង្រឹងនូវវិធីសាស្ត្រផ្សេងៗនៃការដោះស្រាយវិវាទក្រៅប្រព័ន្ធតុលាការ ត្រូវបានយកចិត្តទុកដាក់ជាពិសេសតាំងពីនៅថ្នាក់ ឃុំ ស្រុក ខេត្ត រហូតដល់ថ្នាក់ជាតិ។

គណៈកម្មការនីតិកម្ម និងយុត្តិធម៌ព្រឹទ្ធសភា រៀបរៀងឯកសារជំនួយស្មារតីនេះឡើងដែលបានដកស្រង់នូវខ្លឹមសារសំខាន់ៗពីបទដ្ឋានគតិយុត្តមួយចំនួនដែលបានចូលជាធរមានសម្រាប់ដល់ការស្រាវជ្រាវនិងប្រើប្រាស់របស់អាជ្ញាធរដែលមានសមត្ថកិច្ចៗវាអាចបានរួមចំណែកជាសំខាន់ដល់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិដែលជាពិសេស គឺគណៈកម្មការផ្សះផ្សាទំនាស់ឃុំ សង្កាត់ មណ្ឌលសេវាកម្មយុត្តិធម៌ និងគណៈកម្មការសុរិយោដីក្រុង ស្រុក ខ័ណ្ឌ ក្នុងដំណើរការដោះស្រាយ វិវាទក្រៅប្រព័ន្ធតុលាការកាន់តែទទួលបាននូវជោគជ័យ និងបានរួមចំណែកពង្រឹងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌សង្គមនៅកម្ពុជាយើង។

<u>មាតិកា</u>

I-មណ្ឌលសេវាកម្មយុត្តិធម៌ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ....................................០៧

II-ការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋ....................................១១

III-អំពីការដោះស្រាយវិវាទនៅមូលដ្ឋាន....................................២៧

IV-គណៈកម្មការសុរិយោដី....................................២៩

V-អំពីមាត្រាមួយចំនួននៃច្បាប់ និងប្រការទាំងឡាយនៃលិខិតបទដ្ឋាន ក្រោមច្បាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងការដោះស្រាយទំនាស់នៅថ្នាក់ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ដែលគួរយល់ដឹង ៤៧

+.អំពីអំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ....................................៤៧

+.អំពីការលែងលះ....................................៥០

+.អំពីការផ្តាច់ពាក្យរៀបការ....................................៥៣

+.អំពីទ្រព្យសម្បត្តិ....................................៥៣

+.អំពីកម្មសិទ្ធិ....................................៥៦

+.អំពីបរិហារកេរ្តិ៍ជាសាធារណៈឬជេរប្រមាថ....................................៦១

+.អំពីការជំពាក់ប្រាក់និងកិច្ចសន្យា....................................៦២

+.អំពីការបង្កការខូចខាតទ្រព្យសម្បត្តិ....................................៧១

+.អំពីការបង្ករបួសស្នាមតូចតាច....................................៧២

VI-នគរបាលយុត្តិធម៌....................................៧៣

១-.មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌....................................៧៣

២-.ភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌....................................៧៨

៣-.មន្ត្រីរាជការនិងភ្នាក់ងារសាធារណៈដទៃទៀត មាននីតិសម្បទាពិសេសដែលច្បាប់ដោយឡែកប្រគល់អំណាចឲ្យធ្វើការពិនិត្យបទល្មើស....................................៨០

+.<u>*ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ*</u>....................................៨១

++*ច្បាប់ស្តីពីព្រៃឈើ*

-មន្ត្រីរដ្ឋបាលព្រៃឈើទទួលនីតិសម្បទាជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌.....៨១

-ជំពូកទី១៤ នីតិវិធីដោះស្រាយបទល្មើសព្រៃឈើ....................................៨១

++ច្បាប់ស្តីពីជលផល

-មន្ត្រីរដ្ឋបាលជលផលទទួលនីតិសម្បទាជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌....៨៨

-ជំពូកទី១៤ នីតិវិធីដោះស្រាយបទល្មើសជលផល............................៨៨

++ច្បាប់ស្តីពីសហគមន៍កសិកម្ម

-ជំពូកទី៦ ការតាមដាននិងការដោះស្រាយវិវាទ................................៩៤

+.ក្រសួងបរិស្ថាន..៩៦

++ច្បាប់ស្តីពីតំបន់ការពារធម្មជាតិ

-មន្ត្រីរដ្ឋបាលការពារនិងអភិរក្សធម្មជាតិទទួលនីតិសម្បទាជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ និងភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌..............................៩៦

-ជំពូកទី៩ ការអនុវត្តច្បាប់ និងនីតិវិធីដោះស្រាយបទល្មើស..............៩៦

+.ក្រសួងហិរញ្ញវត្ថុ...៩៩

++ច្បាប់ស្តីពីគយ

-មន្ត្រីគយទទួលនីតិសម្បទាជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌................១០០

++ការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តទៅនៃគណៈកម្មាធិការដោះស្រាយវិវាទសារពើពន្ធ១០៥

++ច្បាប់ស្តីពីលទ្ធកម្មសាធារណៈ..១១០

-ជំពូកទី១០ ការដោះស្រាយវិវាទ និងបណ្តឹងតវ៉ា............................១១០

++អនុក្រឹត្យស្តីពីលទ្ធកម្មសាធារណៈ...១១០

-ជំពូកទី៨ ការប្តឹងតវ៉ា និងការត្រួតពិនិត្យកិច្ចលទ្ធកម្ម......................១១០

++ច្បាប់ស្តីពីការធានារ៉ាប់រង...១១២

-ជំពូកទី៩ ការផ្សះផ្សាវិវាទ..១១២

+.ក្រសួងកិច្ចការនារី...១១៣

++ច្បាប់ស្តីពីការទប់ស្កាត់អំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារនិងកិច្ចការពារជនរងគ្រោះ

-មន្ត្រីនៃក្រសួងកិច្ចការនារីទទួលនីតិសម្បទាជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌..១១៣

+.ក្រសួងប្រៃសណីយ៍និងទូរគមនាគមន៍..១១៦

++ច្បាប់ស្តីពីទូរគមនាគមន៍..១១៦

-មន្ត្រីអធិការកិច្ចទូរគមនាគមន៍ទទួលនីតិសម្បទាជានគរបាលយុត្តិធម៌..១១៦

-ជំពូកទី១២ ការដោះស្រាយវិវាទនៃច្បាប់ស្តីពីទូរគមនាគមន៍..........១១៨

+.ក្រសួងទេសចរណ៍...១២២

++ច្បាប់ស្តីពីទេសចរណ៍...១២២

-មន្ត្រីអធិការកិច្ចទេសចរណ៍ទទួលនីតិសម្បទាជានគរបាលយុត្តិធម៌...១២២

-ជំពូកទី៧ ការដោះស្រាយវិវាទទេសចរណ៍...................................១២៣

+.អង្គភាពប្រឆាំងអំពើពុករលួយ...១២៤

++ច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងអំពើពុករលួយ..១២៤

-មន្ត្រីនៃអង្គភាពប្រឆាំងអំពើពុករលួយទទួលនីតិសម្បទាជាមន្ត្រីនគរបាល

យុត្តិធម៌...១២៤

+.ក្រសួងការងារនិងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ...១២៨

++ច្បាប់ស្តីពីការងារ..១២៨

-ជំពូកទី១២ ការដោះស្រាយវិវាទការងារ...១២៨

+.ក្រសួងមុខងារសាធារណៈ..១៣២

++ព្រះរាជក្រឹត្យស្តីពីលក្ខន្តិកៈដោយឡែកសម្រាប់បុគ្គលិករដ្ឋបាលថ្នាក់

ក្រោមជាតិ...១៣២

-ជំពូកទី១៧ អំពីការដោះស្រាយទំនាស់ពាក់ព័ន្ធនឹងកិច្ចការ

មុខងារសាធារណៈ..១៣៣

+.ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់..១៣៤

++ច្បាប់ស្តីពីអស្សាមិករណ៍...១៣៤

-ជំពូកទី៦ ការដោះស្រាយទំនាស់...១៣៤

+.សហជីព..១៣៥

++ច្បាប់ស្តីពីសហជីព..១៣៥

-ជំពូកទី១៤ ការដោះស្រាយវិវាទរបស់សហជីពឬសមាគមនិយោជក...១៣៥

+.សមាគមនិងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល..១៤១

++ច្បាប់ស្តីពីសមាគមនិងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល................................១៤១

VII-គោលនយោបាយភូមិ-ឃុំមានសុវត្ថិភាព...១៤៥

I-**មណ្ឌលសេវាកម្មយុត្តិធម៌ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ**

-ប្រការ១ : ត្រូវបានបង្កើតមណ្ឌលសេវាកម្មយុត្តិធម៌ថ្នាក់ស្រុកដើម្បីសាកល្បង និងដកបទពិសោធន៍នៅក្នុងស្រុកគងពិសី និងស្រុកភ្នំស្រួច នៃខេត្តកំពង់ស្ពឺ និងនៅស្រុកទឹកផុស និងស្រុកកំពង់លែងនៃខេត្តកំពង់ឆ្នាំង(ត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយប្រកាសអន្តរក្រសួងលេខ៨៥ប្រក.កយមផ/០៦ ចុះថ្ងៃទី២០ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៦ របស់ក្រសួងមហាផ្ទៃ និងក្រសួងយុត្តិធម៌)។

-ប្រការ១ : ត្រូវបានបង្កើតមណ្ឌលសេវាកម្មយុត្តិធម៌ថ្នាក់ស្រុកចំនួន១៦បន្ថែមដើម្បីសាកល្បង និងដកបទពិសោធន៍នៅក្នុងស្រុកបរសេដ្ឋស្រុកឧដុង្គនៃខេត្តកំពង់ស្ពឺ ស្រុកបរិបូណ៌ និងស្រុកកំពង់ត្រឡាច នៃខេត្តកំពង់ឆ្នាំង ស្រុកសៀមរាប ស្រុកពួក ស្រុកបាគង ស្រុកសូទ្រនិគមន៍ ស្រុកស្វាយលើ និងស្រុកបន្ទាយស្រី នៃខេត្តសៀមរាប ស្រុកមោងឫស្សី និងស្រុកបាត់ដំបងនៃខេត្តបាត់ដំបង ស្រុកអូរយ៉ាដាវ និងស្រុកបានលុង នៃខេត្តរតនគីរី ស្រុកសែនមនោរម្យ ស្រុកកោះញែក នៃខេត្តមណ្ឌលគីរី(ត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយប្រកាសអន្តរក្រសួងលេខ១៣ប្រក.កយមផ/០៨ ចុះថ្ងៃទី១១ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៨ របស់ក្រសួងមហាផ្ទៃ និងក្រសួងយុត្តិធម៌)។

+**សមាសភាពក្នុងមណ្ឌលសេវាកម្មយុត្តិធម៌ថ្នាក់ស្រុក** ៖

-មណ្ឌលសេវាកម្មយុត្តិធម៌ថ្នាក់ស្រុកនីមួយៗ ត្រូវបានដឹកនាំដោយប្រធានមួយរូបនិងមានជំនួយការមួយចំនួនតាមការចាំបាច់[1]។

-ក្រសួងយុត្តិធម៌ត្រូវចាត់តាំងមន្ត្រីក្របខ័ណ្ឌរបស់ខ្លួនមួយរូប ដែលមានគុណសម្បត្តិ និងសមត្ថភាពជំនាញគ្រប់គ្រាន់ ឲ្យទៅបម្រើការងារនៅមណ្ឌលសេវាកម្មយុត្តិធម៌ក្នុងឋានៈជាប្រធានមណ្ឌល។ លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យសម្រាប់ការជ្រើសតាំងប្រធានមណ្ឌល ត្រូវកំណត់ដោយប្រកាសក្រសួងយុត្តិធម៌[2]។

-តាមសំណើរបស់អភិបាលស្រុក អភិបាលខេត្តត្រូវចាត់តាំងមន្ត្រីដែលកំពុងបម្រើការងារនៅក្នុងសាលាស្រុក ឲ្យទៅបម្រើការនៅមណ្ឌលសេវាកម្មយុត្តិធម៌ក្នុងឋានៈជាជំនួយការ[3]។

---

[1] ប្រការ២នៃប្រកាសអន្តរក្រសួងស្តីពីការបង្កើតមណ្ឌលសេវាកម្មយុត្តិធម៌នៅថ្នាក់ស្រុកចំនួន១៦បន្ថែមក្នុងគំរោងសាកល្បង លេខ១៣ ប្រក កយ មផ/០៨ ចុះថ្ងៃទី១១ខែកុម្ភៈឆ្នាំ ២០០៨ របស់ទីស្តីការក្រសួងយុត្តិធម៌

[2] ប្រការ៦នៃប្រកាសអន្តរក្រសួងស្តីពីការបង្កើតមណ្ឌលសេវាកម្មយុត្តិធម៌នៅថ្នាក់ស្រុកចំនួន១៦បន្ថែមក្នុងគំរោងសាកល្បង លេខ១៣ ប្រក កយ មផ/០៨ ចុះថ្ងៃទី១១ខែកុម្ភៈឆ្នាំ ២០០៨ របស់ទីស្តីការក្រសួងយុត្តិធម៌

[3] ប្រការ៧នៃប្រកាសអន្តរក្រសួងស្តីពីការបង្កើតមណ្ឌលសេវាកម្មយុត្តិធម៌នៅថ្នាក់ស្រុកចំនួន១៦បន្ថែមក្នុងគំរោងសាកល្បង លេខ១៣ ប្រក កយ មផ/០៨ ចុះថ្ងៃទី១១ខែកុម្ភៈឆ្នាំ ២០០៨

+មណ្ឌលសេវាកម្មយុត្តិធម៌មានបេសកកម្មដូចខាងក្រោម[4] ៖

-ផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាល និងផ្តល់ការប្រឹក្សាយោបល់ដល់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំអំពីបច្ចេកទេសក្នុងការសម្រុះសម្រួលវិវាទ និងផ្នែកច្បាប់។

-ធ្វើការប៉ាន់ប្រមាណអំពីតម្រូវការព័ត៌មានផ្នែកច្បាប់នៅថ្នាក់ស្រុក និងនៅថ្នាក់ឃុំ។

-ផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានផ្នែកច្បាប់ដែលចាំបាច់ដល់មន្ត្រីមូលដ្ឋាននិងសាធារណជននៅក្នុងស្រុករបស់ខ្លួន។

-ធ្វើការសម្រុះសម្រួលនិងផ្សះផ្សាវិវាទក្នុងករណីមានការព្រមព្រៀងពីភាគីវិវាទ។

-ផ្តល់សេវាពិគ្រោះយោបល់ច្បាប់ និងចង្អុលផ្លូវដល់ភាគីវិវាទ ដើម្បីបញ្ជូនរឿងក្តីទៅតាមនីតិវិធីច្បាប់ក្នុងករណីវិវាទមិនអាចដោះស្រាយបាន ឬភាគីវិវាទមិនមានបំណងដោះស្រាយនៅថ្នាក់មូលដ្ឋាន។

+ប្រធានមណ្ឌលសេវាកម្មយុត្តិធម៌ថ្នាក់ស្រុកមានតួនាទីដូចខាងក្រោម[5] ៖

-ពិនិត្យ ពិចារណានិងជ្រើសរើស បច្ចេកទេសក្នុងការសម្រុះសម្រួលដែលធ្វើដោយក្រុមប្រឹក្សាឃុំហើយកំណត់ចំណុចល្អ និងចំណុចខ្វះខាត នៃដំណើរការសម្រុះសម្រួលដើម្បីកត់ត្រាទុកជាមេរៀនពិសោធន៍។

-ផ្តល់អនុសាសន៍ដើម្បីកែលំអដំណើរការសម្រុះសម្រួលនិងចែករំលែកបទពិសោធន៍ល្អៗដល់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ។

-ធ្វើការប៉ាន់ប្រមាណពីតម្រូវការផ្នែកច្បាប់នៅក្នុងតំបន់សាកល្បងគំរោង។

-ផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាលនិងប្រឹក្សាយោបល់ផ្នែកច្បាប់និងវិធីសាស្ត្រសម្រុះសម្រួលដល់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ។

របស់ទីស្តីការក្រសួងយុត្តិធម៌

[4] ប្រការ៣នៃប្រកាសអន្តរក្រសួងស្តីពីការបង្កើតមណ្ឌលសេវាកម្មយុត្តិធម៌នៅថ្នាក់ស្រុកចំនួន១៦បន្ថែមក្នុងគំរោងសាកល្បង លេខ១៣ ប្រក កយ មជ/០៨ ចុះថ្ងៃទី១១ខែកុម្ភៈឆ្នាំ ២០០៨

របស់ទីស្តីការក្រសួងយុត្តិធម៌

[5] ប្រការ៤នៃប្រកាសអន្តរក្រសួងស្តីពីការបង្កើតមណ្ឌលសេវាកម្មយុត្តិធម៌នៅថ្នាក់ស្រុកចំនួន១៦បន្ថែមក្នុងគំរោងសាកល្បង លេខ១៣ ប្រក កយ មជ/០៨ ចុះថ្ងៃទី១១ខែកុម្ភៈឆ្នាំ ២០០៨

របស់ទីស្តីការក្រសួងយុត្តិធម៌

-ដឹកនាំការសម្រុះសម្រួលនិងផ្សះផ្សាវិវាទក្នុងករណីមានការព្រមព្រៀងពីភាគីវិវាទ។

-បង្កើតបណ្ណាល័យច្បាប់មួយនៅក្នុងសាលាស្រុកនិងផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានផ្នែកច្បាប់ដែលទាក់ទងនឹងជីវភាពរស់នៅប្រចាំថ្ងៃរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ។

-ផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាលដល់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំអំពីយុទ្ធសាស្ត្រនៃការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានផ្នែកច្បាប់ដល់ប្រជាពលរដ្ឋ។

-ផ្តល់យោបល់ និងព័ត៌មានអំពីនីតិវិធីច្បាប់ ដើម្បីចង្អុលទិសដៅដែលត្រូវបញ្ជូនរឿងក្តី។

-ចងក្រងបណ្តាញដើម្បីធ្វើទំនាក់ទំនងជាមួយតុលាការខេត្ត និងផ្លាស់ប្តូរព័ត៌មានដែលចាំបាច់។

-គ្រប់គ្រងឯកសារហិរញ្ញវត្ថុ និងមធ្យោបាយ។

-គ្រប់គ្រងឯកសារទាក់ទងនឹងការងារដែលចេញមកពីបេសកកម្ម និងសមិទ្ធផលនានា។

-ធ្វើរបាយការណ៍តាមកាលកំណត់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុ និងបញ្ហានានាដើម្បីដាក់ជូនក្រុមពិគ្រោះយោបល់ថ្នាក់ខេត្តតាមរយៈអភិបាលស្រុក។

+**ទីតាំងមណ្ឌលសេវាកម្មយុត្តិធម៌**

-[6]មណ្ឌលសេវាកម្មយុត្តិធម៌មានទីតាំងនៅក្នុងសាលាស្រុក ហើយស្ថិតនៅក្រោមការគ្រប់គ្រងរួមគ្នារវាងក្រសួងមហាផ្ទៃនិងក្រសួងយុត្តិធម៌។ ក្រសួងមហាផ្ទៃទទួលបន្ទុកខាងផ្នែករដ្ឋបាល ហិរញ្ញវត្ថុ និងមធ្យោបាយសម្រាប់ដំណើរការរបស់មណ្ឌលសេវាកម្មយុត្តិធម៌។ ក្រសួងយុត្តិធម៌ទទួលបន្ទុកការងារបណ្តុះបណ្តាលផ្នែកច្បាប់ និងបច្ចេកទេសដោះស្រាយវិវាទក្រៅប្រព័ន្ធតុលាការដល់មន្ត្រីនៃមណ្ឌលសេវាកម្មយុត្តិធម៌។

[6]ប្រកាសនៃប្រកាសអន្តរក្រសួងស្តីពីការបង្កើតមណ្ឌលសេវាកម្មយុត្តិធម៌នៅថ្នាក់ស្រុកចំនួន១៦បន្ថែមក្នុងគំរោងសាកល្បង លេខ១៣ ប្រក កយ មផ/០៨ ចុះថ្ងៃទី១១ខែកុម្ភៈឆ្នាំ២០០៨ របស់ទីស្តីការក្រសួងយុត្តិធម៌

+**សំណុំរឿងដែលទទួលបានដោយមណ្ឌលសេវាកម្មយុត្តិធម៌ នាពេលកន្លងមកដូចតទៅ**៖[7]

-ទំនាស់អំពីដីធ្លី

-ទំនាស់អំពីការជំពាក់ប្រាក់ និងកិច្ចសន្យា

-ទំនាស់រវាងប្តី ឬប្រពន្ធ

-ទំនាស់អំពីបរិហាកេរ្តិ៍ ឬជេរប្រមាថ

-ទំនាស់អំពីផ្តាច់ពាក្យរៀបការ

-ទំនាស់ទ្រព្យសម្បត្តិ

-ការផ្សះផ្សាលើការលែងលះ (ដោយមកពីអំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ)

-បញ្ហាផ្សេងៗក្នុងគ្រួសារ

-ទំនាស់បង្កការខូចខាតទ្រព្យសម្បត្តិតូចតាច

-ការបង្ករបួសស្នាមតូចតាច

-ករណីផ្សេងៗទៀត

+**សំណុំរឿងទំនាស់ដែលមិនអាចធ្វើការសម្រុះសម្រួល**[8]៖

-សំណុំរឿងដែលពាក់ព័ន្ធនឹងអំពើឧក្រិដ្ឋដូចជា ការរំលោភ ឃាតកម្មជាដើម។

-ទំនាស់រឿងដីធ្លីដែលក្នុងនោះភាគីទំនាស់មានប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិផ្លូវការ

-សំណុំរឿងដែលភាគីមិនមានឆន្ទៈចូលរួមដោយស្ម័គ្រចិត្តនៅក្នុងការសម្រុះសម្រួល

-សំណុំរឿងដែលភាគីមួយឬទាំងពីរបានតាំងចិត្តថានឹងប្តឹងទៅកាន់តុលាការ

-សំណុំរឿងដែលមានទំនាស់ផលប្រយោជន៍រវាងភាគី និងអ្នកសម្រុះសម្រួល ឬអ្នកផ្សះផ្សា។

***　　***　　***

[7] សៀវភៅណែនាំប្រតិបត្តិការសម្រាប់មណ្ឌលសេវាកម្មយុត្តិធម៌ស្រុក ក្រុង ទំព័រទី១៩

[8] សៀវភៅណែនាំប្រតិបត្តិការសម្រាប់មណ្ឌលសេវាកម្មយុត្តិធម៌ស្រុក ក្រុង ទំព័រទី២៥

II-ការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋ

+អនុក្រឹត្យស្តីពីការបង្កើតការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ លេខ:១៩ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី០៨ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៧

-ជំពូកទី៣ ការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ

-ផ្នែកទី១ រចនាសម្ព័ន្ធ តួនាទី ភារកិច្ច សមត្ថកិច្ច និងសិទ្ធិអំណាច

-**មាត្រា៣១**នៃ(អនុក្រឹត្យស្តីពីការបង្កើតការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិលេខ:១៩ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី០៨ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៧)បានចែងថា

ត្រូវបង្កើតឲ្យមានយន្តការអព្យាក្រឹតមួយសម្រាប់ទទួល និងសម្រុះសម្រួលដោះស្រាយបណ្តឹងរដ្ឋបាលនៅរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក ខណ្ឌនីមួយៗ ដែលមានឈ្មោះថា" **ការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ**"។

-**មាត្រា៣២**នៃ(អនុក្រឹត្យស្តីពីការបង្កើតការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិលេខ:១៩ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី០៨ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៧)បានចែងថា

ការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវដឹកនាំដោយប្រធានមួយ(១)រូប នឹងមានបុគ្គលិកមួយចំនួនជាជំនួយការ។

ប្រធានការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវជ្រើសរើសឡើងតាមរយៈការបោះឆ្នោត ដោយគណៈកម្មាធិការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសប្រធានការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ដូចដែលបានកំណត់នៅក្នុងផ្នែកទី៣ ជំពូកទី៣ នៃអនុក្រឹត្យនេះ។

ប្រធានការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវទទួលស្គាល់ដោយប្រកាសរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ តាមសំណើរបស់អភិបាលក្រុង ស្រុក ខណ្ឌសាមីផ្អែកតាមលទ្ធផលរបស់គណៈកម្មាធិការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសប្រធានការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ។

ប្រធានការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ដែលបានទទួលស្គាល់ដោយប្រកាសរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃរួចហើយ មិនអាចកាន់មុខតំណែងផ្សេងទៀតក្នុងរាជរដ្ឋាភិបាល អង្គការសង្គមស៊ីវិល និងប្រកបមុខរបររដ្ឋាជីវៈណាមួយ ឬមុខរបរផ្សេងទៀតដែលមានទំនាស់ផលប្រយោជន៍នឹងមុខងាររបស់ខ្លួនឡើយ។

ប្រធានការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ មានអាណត្តិការងារប្រាំ (៥)ឆ្នាំ។

នៅពេលចប់អាណត្តិ ប្រធានការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ មានសិទ្ធិឈរឈ្មោះជាបេក្ខជនបោះឆ្នោតជាថ្មីទៀតបាន ដោយផ្អែកទៅតាមលក្ខខណ្ឌ និងលក្ខណសម្បត្តិដូចមានចែងក្នុងមាត្រា៣៦នៃអនុក្រឹត្យនេះ។

បុគ្គលិករបស់ការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវជ្រើសរើសចេញពីក្របខ័ណ្ឌមន្ត្រីរាជការស៊ីវិល ឬមន្ត្រីជាប់កិច្ចសន្យា។

បុគ្គលិកដែលជាមន្ត្រីរាជការស៊ីវិលនៃការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ មានឋានៈស្មើនឹងប្រធានការិយាល័យនៃសាលាក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ។

-**<u>មាត្រា៣៣</u>**នៃ(អនុក្រឹត្យស្តីពីការបង្កើតការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិលេខ:១៩ អនក្រ បក ចុះថ្ងៃទី០៨ខែកុម្ភៈឆ្នាំ២០១៧) បានចែងថា

ការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ មានតួនាទី ភារកិច្ចដូចខាងក្រោម៖

- ប្រមូលនិងទទួលពាក្យបណ្តឹងនានានៅក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន
- សម្រាំងនិងវាយតម្លៃពាក្យបណ្តឹងដែលទទួលបាន
- បញ្ជូនពាក្យបណ្តឹងទាំងឡាយណាដែលមិនស្ថិតនៅក្នុងសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួនទៅអង្គភាពមានសមត្ថកិច្ចពាក់ព័ន្ធ និងតាមដានការដោះស្រាយ ដើម្បីជូនព័ត៌មានទៅម្ចាស់ពាក្យបណ្តឹង
- ចាត់វិធានការស៊ើបអង្កេតបណ្តឹងរដ្ឋបាល លើកអនុសាសន៍អំពីវិធានការដោះស្រាយបណ្តឹង និងតាមដានការអនុវត្តវិធានការដោះស្រាយបណ្តឹងដែលស្ថិតក្នុងសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន
- ផ្តល់ព័ត៌មានត្រឡប់ដល់ប្រជាពលរដ្ឋអំពីលទ្ធផលនៃការដោះស្រាយបណ្តឹង
- ផ្សព្វផ្សាយឲ្យបានទូលំទូលាយអំពីយន្តការសម្រុះសម្រួលដោះស្រាយបណ្តឹងរដ្ឋបាលនៅក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន
- រៀបចំយន្តការចាំបាច់នានាពាក់ព័ន្ធទៅនឹងដំណើរការទទួលនិងសម្រុះសម្រួលដោះស្រាយបណ្តឹងរដ្ឋបាលនៅក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន
- រៀបចំផែនការសកម្មភាពនិងថវិកាប្រចាំឆ្នាំរបស់ខ្លួន

-រាយការណ៍ជាប្រចាំអំពីលទ្ធផលនៃការអនុវត្តការងារនិងការដោះស្រាយបណ្តឹងៗ

-**មាត្រា៣៤**នៃ(អនុក្រឹត្យស្តីពីការបង្កើតការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិលេខ:១៩ អនក្រ បក ចុះថ្ងៃទី០៨ខែកុម្ភៈឆ្នាំ២០១៧) បានចែងថា

ការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ មានសមត្ថកិច្ចស៊ើបអង្កេតរាយការណ៍និងផ្តល់អនុសាសន៍ទៅលើពាក្យបណ្តឹងដែលស្ថិតនៅក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចពាក់ព័ន្ធនឹង៖

-សេចក្តីសម្រេចរបស់រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ឃុំ សង្កាត់និងការិយាល័យអង្គភាពជំនាញនៅថ្នាក់ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ដែលផ្ទុយនឹងគោលការណ៍ច្បាប់ លិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តនានាឬដែលប៉ះពាល់ដល់ផលប្រយោជន៍របស់បុគ្គលឬសហគមន៍

-ការបំពេញការងារនិងអាកប្បកិរិយារបស់បុគ្គលិកក្រុមប្រឹក្សាក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ រដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់ ការិយាល័យជំនាញនៅថ្នាក់ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ និងភ្នាក់ងារទទួលសមត្ថកិច្ច

-ការគ្រប់គ្រងនិងការប្រើប្រាស់ហិរញ្ញវត្ថុ និងទ្រព្យសម្បត្តិរបស់រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ រដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់ និងការិយាល័យ អង្គភាពជំនាញនៅថ្នាក់ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌៗ

-ការផ្តល់សេវាសាធារណៈរបស់រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ រដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់ និងការិយាល័យ អង្គភាពជំនាញនានានៅថ្នាក់ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ និងភ្នាក់ងារទទួលសមត្ថកិច្ចៗ

-**មាត្រា៣៥**នៃ(អនុក្រឹត្យស្តីពីការបង្កើតការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិលេខ:១៩ អនក្រ បក.ចុះថ្ងៃទី០៨ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៧) បានចែងថា

ការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ មានសិទ្ធិអំណាចដូចខាងក្រោម៖

-ប្រើប្រាស់បុគ្គលិក ថវិកា សម្ភារៈ និងមធ្យោបាយនានារបស់អង្គភាពខ្លួនសម្រាប់អនុវត្តសកម្មភាព ផ្អែកតាមផែនការសកម្មភាពនិងថវិការបស់ខ្លួនដែលទទួលការអនុម័តពីក្រុមប្រឹក្សា

-ស៊ើបអង្កេតបណ្តឹងដែលស្ថិតនៅក្នុងសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួនតាមការចាំបាច់

ព្រមទាំងលើកអនុសាសន៍អំពីវិធានការដោះស្រាយ ប៉ុន្តែពុំមានសិទ្ធិចេញសេចក្តីសម្រេចដើម្បីចាត់វិធានការដោះស្រាយឬដាក់ទណ្ឌកម្មឡើយ។

-ស្នើសុំកិច្ចសហការឬការចូលរួមពីបុគ្គលិកនៃអង្គភាពនានានៃរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក ខណ្ឌនិងការិយាល័យ អង្គភាពជំនាញនានាតាមការចាំបាច់

-កោះអញ្ជើញបុគ្គលឬប្រធានអង្គភាពដែលពាក់ព័ន្ធនឹងពាក្យបណ្តឹងឲ្យចូលមកបំភ្លឺតាមការចាំបាច់

-ពិនិត្យមើលឯកសារ និងវត្ថុតាងផ្សេងៗដែលពាក់ព័ន្ធបណ្តឹងនៅតាមអង្គភាពពាក់ព័ន្ធនានា ដោយពុំចាំបាច់ជូនដំណឹងជាមុននិងអាចដកហូតយកឯកសារនិងវត្ថុតាងទាំងនោះមករក្សាទុកជាបណ្តោះអាសន្នតាមការចាំបាច់

-រាយការណ៍ជូនអភិបាលក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ឬមេឃុំ ចៅសង្កាត់អំពីការមិនសហការក្នុងការស៊ើបអង្កេតរបស់ប្រធានអង្គភាព និងឬបុគ្គលដែលពាក់ព័ន្ធបណ្តឹងនិងការមិនចាត់វិធានការដោះស្រាយឬការចាត់វិធានការដោះស្រាយមិនសមស្របរបស់ប្រធានអង្គភាពចំពោះពាក្យបណ្តឹងនានាដែលពាក់ព័ន្ធនឹងអង្គភាពនោះ។ ក្នុងករណីដែលអភិបាលក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ឬមេឃុំ ចៅសង្កាត់មិនបានចាត់វិធានការដោះស្រាយឲ្យបានសមស្រប ប្រធានការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋអាចរាយការណ៍ជូនប្រធានក្រុមប្រឹក្សាក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ឬក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ដើម្បីដោះស្រាយនិងអាចរាយការណ៍ជូនក្រសួងមហាផ្ទៃដើម្បីសម្របសម្រួលដោះស្រាយ ប្រសិនបើក្រុមប្រឹក្សាមិនអាចដោះស្រាយបាន។

ផ្នែកទី២

លក្ខខណ្ឌ និងលក្ខណសម្បត្តិបេក្ខជនសម្រាប់ឈរឈ្មោះបោះឆ្នោតជាប្រធានការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ និងការបាត់បង់មុខតំណែង

-**មាត្រា៣៦**នៃ(អនុក្រឹត្យស្តីពីការបង្កើតការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិលេខៈ១៩ អនក្រ បក ចុះថ្ងៃទី០៨ខែកុម្ភៈឆ្នាំ២០១៧) បានចែងថា

ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរទាំងពីរភេទដែលមានបំណងឈរឈ្មោះជាបេក្ខជនប្រធានការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវដាក់ពាក្យសុំមក

គណៈកម្មាធិការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសប្រធានការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ។

បេក្ខជនជាស្ត្រី ជនពិការ និងជនជាតិដើមភាគតិច ត្រូវបានផ្តល់អាទិភាព និងលើកទឹកចិត្តនៅក្នុងការដាក់ពាក្យសុំឈរឈ្មោះជាបេក្ខជនប្រធានការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ។

ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរទាំងពីរភេទដែលមានបំណងឈរឈ្មោះជាបេក្ខជន ត្រូវបំពេញតាមលក្ខខណ្ឌនិងមានលក្ខណសម្បត្តិដូចខាងក្រោម៖

-មានសញ្ជាតិខ្មែរពីកំណើត

-មានអាយុចាប់ពី៣៥ឆ្នាំទៅដល់៦៥ឆ្នាំគិតដល់ថ្ងៃបោះឆ្នោត

-សញ្ញាបត្រចាប់ពីមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិឬសញ្ញាបត្រសមមូល

-មានបទពិសោធនក្នុងការងារពាក់ព័ន្ធផ្នែកច្បាប់ឬរដ្ឋបាលឬផ្នែកដទៃទៀតពាក់ព័ន្ធនឹងការដោះស្រាយវិវាទយ៉ាងតិច៣ឆ្នាំ

-ជាបុគ្គលស្អាតស្អំ មានកេរ្តិ៍ឈ្មោះល្អ មានការគោរពរាប់អានពីសហគមន៍របស់ខ្លួន

-មានទីលំនៅអចិន្ត្រៃយ៍នៅក្នុងក្រុងស្រុកខណ្ឌដែលសាមីជនមានបំណងឈរឈ្មោះ។

នីតិវិធីនិងបែបបទនៃការដាក់ពាក្យសុំ និងការសម្រាំងបេក្ខជនដែលមានលក្ខខណ្ឌនិងមានលក្ខណសម្បត្តិសមស្របត្រូវកំណត់ដោយសេចក្តីណែនាំរបស់ក្រសួងមហាផ្ទៃ។

-**មាត្រា៣៧**នៃ(អនុក្រឹត្យស្តីពីការបង្កើតការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិលេខ:១៩ អនក្រ បក ចុះថ្ងៃទី០៨ខែកុម្ភៈឆ្នាំ២០១៧) បានចែងថា

គ្មានសិទ្ធិឈរឈ្មោះជាបេក្ខជនប្រធានការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុងស្រុក ខណ្ឌ៖

-មន្ត្រីរាជការស៊ីវិល មន្ត្រីតុលាការ កងយោធពលខេមរភូមិន្ទ ឬនគរបាលជាតិ

-សមាជិកក្រុមប្រឹក្សារាជធានី ខេត្ត ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ឃុំ សង្កាត់

-ព្រះសង្ឃឬបុព្វជិតសាសនា

-ជនដែលត្រូវបានផ្តន្ទាទោសពីបទមជ្ឈិមឬឧក្រិដ្ឋ ហើយមិនមាននីតិសម្បទាឡើងវិញ

-ជនដែលស្ថិតនៅក្នុងរចនាសម្ព័ន្ធចាត់តាំងរបស់គណបក្សនយោបាយណាមួយ។

-**មាត្រា៣៨**នៃ(អនុក្រឹត្យស្ដីពីការបង្កើតការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិលេខៈ១៩ អនក្រ បក ចុះថ្ងៃទី០៨ខែកុម្ភៈឆ្នាំ២០១៧) បានចែងថា

-សាមីខ្លួនទទួលមរណភាព

-សាមីខ្លួនត្រូវតុលាការផ្ដន្ទាទោសពីបទមជ្ឈិមឬឧក្រិដ្ឋណាមួយហើយមិនមាននីតិសម្បទាឡើងវិញ

-សាមីខ្លួនសុំលាឈប់ដោយធ្វើលិខិតជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ

-សាមីខ្លួនបោះបង់ចោលការងារ

-សាមីខ្លួនត្រូវបានគណៈកម្មាធិការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសប្រធានការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ សម្រេចដកចេញពីមុខតំណែង។

ផ្នែកទី៣

គណៈកម្មាធិការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសប្រធានការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ

-**មាត្រា៣៩**នៃ(អនុក្រឹត្យស្ដីពីការបង្កើតការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិលេខៈ១៩ អនក្រ បក ចុះថ្ងៃទី០៨ខែកុម្ភៈឆ្នាំ២០១៧) បានចែងថា

គណៈកម្មាធិការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសប្រធានការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ មានសមាសភាពដូចខាងក្រោម៖

ក.ចំពោះរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ដែលមានសមាជិកក្រុមប្រឹក្សារបស់ខ្លួនតិចជាងឬស្មើ១៥រូប៖

-ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ	ប្រធាន
-សមាជិកក្រុមប្រឹក្សាក្រុង ស្រុក ខណ្ឌទាំងអស់	សមាជិក
-តំណាងក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ក្នុងក្រុង ស្រុក ខណ្ឌសាមី១រូប	សមាជិក
-តំណាងអាជីវករ៣រូប	សមាជិក
-តំណាងអង្គការសង្គមស៊ីវិល៣រូប	សមាជិក

ខ.ចំពោះរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ដែលមានសមាជិកក្រុមប្រឹក្សារបស់ខ្លួនច្រើនជាង១៥រូប៖

-ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ	ប្រធាន
-សមាជិកក្រុមប្រឹក្សាក្រុង ស្រុក ខណ្ឌទាំងអស់	សមាជិក

-តំណាងក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ក្នុងក្រុង ស្រុក ខណ្ឌសាមី៣រូប សមាជិក

-តំណាងអាជីវករ៧រូប សមាជិក

-តំណាងអង្គការសង្គមស៊ីវិល៧រូប សមាជិក

ការិយាល័យរដ្ឋបាលនិងហិរញ្ញវត្ថុនៃសាលាក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ជាសេនាធិការឲ្យគណៈកម្មាធិការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសប្រធានការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ។

ក្រុមប្រឹក្សាក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវដាក់ចេញសេចក្ដីសម្រេចបង្កើតគណៈកម្មាធិការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសប្រធានការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ។

នីតិវិធីជ្រើសរើសតំណាងក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ តំណាងអាជីវករនិងតំណាងអង្គការសង្គមស៊ីវិលជាសមាជិកគណៈកម្មាធិការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសប្រធានការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុកខណ្ឌ ត្រូវកំណត់ដោយសេចក្ដីណែនាំរបស់ក្រសួងមហាផ្ទៃ។

-**<u>មាត្រា៤០</u>**នៃ(អនុក្រឹត្យស្ដីពីការបង្កើតការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ លេខ១៩ អនក្រ. បក ចុះថ្ងៃទី០៨ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៧) បានចែងថា

គណៈកម្មាធិការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសប្រធានការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ មានតួនាទីភារកិច្ចសំខាន់ៗ ដូចខាងក្រោម ៖

-សម្រាំងបេក្ខជនសម្រាប់ឈរឈ្មោះជាប្រធានការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ

-រៀបចំនិងបោះឆ្នោតជ្រើសរើសប្រធានការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុងស្រុកខណ្ឌ

-រៀបចំនិងបោះឆ្នោតអនុម័តទៅលើសំណើសុំដកហូតមុខតំណែងប្រធានការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ តាមសំណើរបស់សមាជិក១ភាគ៣នៃក្រុមប្រឹក្សាក្រុង ស្រុក ខណ្ឌសាមីឬសមាជិក១ភាគ៣នៃគណៈកម្មាធិការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសប្រធានការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុកខណ្ឌ។

នីតិវិធីនិងរបៀបរបបធ្វើការងាររបស់គណៈកម្មាធិការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសប្រធានការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវកំណត់ដោយសេចក្ដីណែនាំរបស់ក្រសួងមហាផ្ទៃ។

-**មាត្រា៤១**នៃ(អនុក្រឹត្យស្តីពីការបង្កើតការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ លេខ១៩ អនក្រ . បក ចុះថ្ងៃទី០៨ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៧) បានចែងថា

នីតិវិធីនៃការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសប្រធានការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវកំណត់ដោយសេចក្តីណែនាំរបស់ក្រសួងមហាផ្ទៃ។

ផ្នែកទី៤

ទីកន្លែងធ្វើការ បុគ្គលិក និងរបៀបរបបធ្វើការងារ

-**មាត្រា៤២**នៃ(អនុក្រឹត្យស្តីពីការបង្កើតការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ លេខ១៩ អនក្រ . បក ចុះថ្ងៃទី០៨ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៧) បានចែងថា

ទីកន្លែងធ្វើការរបស់ការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវ ស្ថិតនៅទីតាំងណាមួយសមស្របដែលប្រជាពលរដ្ឋមានជំនឿទុកចិត្ត និងមានលក្ខណៈងាយស្រួលក្នុងការធ្វើទំនាក់ទំនង ការផ្តល់ព័ត៌មាននិងការដាក់ពាក្យបណ្តឹង។

រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវធានាឲ្យមានទីកន្លែងសមស្របសម្រាប់ការបំពេញការងាររបស់ការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌសាមី។

-**មាត្រា៤៣**នៃ(អនុក្រឹត្យស្តីពីការបង្កើតការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ លេខ១៩ អនក្រ . បក ចុះថ្ងៃទី០៨ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៧) បានចែងថា

រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវធានាឲ្យមានបុគ្គលិកចំនួនសមស្របសម្រាប់បំពេញការងារប្រចាំថ្ងៃនៅការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ។

ប្រធានការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវចាត់ចែងឲ្យមានបុគ្គលិកប្រចាំការ ព្រមទាំងកំណត់លក្ខខណ្ឌការងារនិងក្រមសីលធម៌ឲ្យបានច្បាស់លាស់ដើម្បីធានាបាននូវការបំពេញតួនាទី ភារកិច្ចរបស់ខ្លួនប្រកបដោយគណនេយ្យភាពនិងប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់។

ប្រធាននិងបុគ្គលិកនៃការការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវបំពេញការងារទៅតាមពេលវេលានៃម៉ោងធ្វើការរបស់មន្ត្រីរាជការស៊ីវិលដែលបានកំណត់ដោយរាជរដ្ឋាភិបាល។

ប្រធានការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវចាត់ឲ្យមានបុគ្គលិកជាតំណាងរបស់ខ្លួនទៅបំពេញការងារយ៉ាងតិចដប់ពីរ(១២)ម៉ោង ក្នុងមួយសប្តាហ៍នៅក្នុងយន្តការច្រកចេញចូលតែមួយរបស់រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ។

-**មាត្រា៤៤**នៃ(អនុក្រឹត្យស្តីពីការបង្កើតការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ លេខ១៩ អនក្រ . បក ចុះថ្ងៃទី០៨ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៧) បានចែងថា

ប្រធានការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវលើកសំណើតែងតាំង ផ្លាស់ប្តូរ និងបញ្ចប់មុខតំណែង ដំឡើងឋានន្តរសក្តិ ថ្នាក់ លើកសរសើរ ដាក់វិន័យបុគ្គលិកការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ។ គណៈអភិបាលក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវផ្តល់ការឯកភាពលើសំណើដែលបានស្នើឡើងស្របតាមគោលការណ៍ នីតិវិធីលក្ខណសម្បត្តិ និងឧបនិស្ស័យ ដែលបានកំណត់ដោយលក្ខន្តិកៈដោយឡែកសម្រាប់បុគ្គលិករដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិនិងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តជាធរមាន។

រាល់ការផ្លាស់ប្តូរ ការបញ្ចប់មុខតំណែង និងការដាក់វិន័យចំពោះបុគ្គលិករបស់ការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវមានការឯកភាពពីប្រធានការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌសាមី។

ក្នុងករណីពុំមានការឯកភាពគ្នារវាងគណៈអភិបាលនិងប្រធានការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ អភិបាលក្រុង ស្រុក ខណ្ឌឬប្រធានការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវដាក់សំណើនេះជូនកិច្ចប្រជុំក្រុមប្រឹក្សាក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ពិនិត្យនិងសម្រេច។

-**មាត្រា៤៥**នៃ(អនុក្រឹត្យស្តីពីការបង្កើតការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ លេខ១៩ អនក្រ . បក ចុះថ្ងៃទី០៨ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៧) បានចែងថា

ប្រធានការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវមានគណនេយ្យភាពដោយផ្ទាល់ចំពោះក្រុមប្រឹក្សាក្រុង ស្រុក ខណ្ឌសាមី។

បុគ្គលិករបស់ការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវមានគណនេយ្យភាពចំពោះប្រធានការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌរបស់ខ្លួន។

ការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវរៀបចំនិងដាក់ជូនរបាយការណ៍ជាទៀតទាត់ជូនក្រុមប្រឹក្សាក្រុង ស្រុក ខណ្ឌសាមីនិងចម្លងជូនក្រសួងមហាផ្ទៃជាទៀងទាត់តាមការកំណត់។

-**មាត្រា៤៦**នៃ(អនុក្រឹត្យស្តីពីការបង្កើតការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ លេខ១៩ អនក្រ . បក ចុះថ្ងៃទី០៨ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៧) បានចែងថា

របៀបរបបធ្វើការងាររបស់ការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវកំណត់ដោយសេចក្តីណែនាំរបស់ក្រសួងមហាផ្ទៃ។

ជំពូកទី៥

គោលការណ៍ និងនីតិវិធីនៃការទទួល ការស៊ើបអង្កេត និងការសម្រុះសម្រួលដោះស្រាយបណ្តឹងរដ្ឋបាលនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ

-**មាត្រា៤៧**នៃ(អនុក្រឹត្យស្តីពីការបង្កើតការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ លេខ១៩ អនក្រ . បក ចុះថ្ងៃទី០៨ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៧) បានចែងថា

ការទទួល ការស៊ើបអង្កេត និងការសម្រុះសម្រួលដោះស្រាយបណ្តឹងត្រូវធ្វើឡើងដោយអព្យាក្រឹត តម្លាភាព យុត្តិធម៌ និងរក្សាការសម្ងាត់។

ប្រជាពលរដ្ឋគ្រប់រូបមានសិទ្ធិដាក់ពាក្យបណ្តឹងដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការផ្តល់សេវាសាធារណៈ និងការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលរបស់រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ មកការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ដោយពុំមានបង់ថ្លៃសេវាឡើយ។

-**មាត្រា៤៨**នៃ(អនុក្រឹត្យស្តីពីការបង្កើតការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ លេខ១៩ អនក្រ . បក ចុះថ្ងៃទី០៨ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៧) បានចែងថា

ប្រជាពលរដ្ឋគ្រប់រូបត្រូវបានលើកទឹកចិត្តក្នុងការផ្តល់ព័ត៌មាន ភស្តុតាងនានា និងការធ្វើជាសាក្សី ព្រមទាំងការទទួលបាននូវកិច្ចការពារឲ្យផុតពីការគំរាមកំហែង និងការសងសឹកណាមួយ។

-**មាត្រា៤៩**នៃ(អនុក្រឹត្យស្តីពីការបង្កើតការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ លេខ១៩ អនក្រ . បក ចុះថ្ងៃទី០៨ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៧) បានចែងថា

ការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវរៀបចំឲ្យមានទីកន្លែងសមស្របនិងបុគ្គលិកប្រចាំការសម្រាប់ទទួលពាក្យបណ្តឹងនៅគ្រប់ម៉ោងធ្វើការរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ព្រមទាំងរៀបចំមធ្យោបាយសមស្របផ្សេងៗទៀតសម្រាប់ទទួលពាក្យបណ្តឹង។

ការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវផ្សព្វផ្សាយឲ្យបានទូលំទូលាយដល់ប្រជាពលរដ្ឋនៅក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួនអំពីទីកន្លែង ម៉ោងធ្វើការងារនិងអំពីមធ្យោបាយទទួលពាក្យបណ្ដឹង។

ការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវរៀបចំទុកដាក់និងថែរក្សាពាក្យបណ្ដឹងដែលទទួលបាននៅការិយាល័យធ្វើការងាររបស់ខ្លួនឲ្យបានគង់វង្ស។

-**មាត្រា៥០**នៃ(អនុក្រឹត្យស្ដីពីការបង្កើតការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ លេខ១៩ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី០៨ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៧) បានចែងថា

ការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវសម្រាំងពាក្យបណ្ដឹងដែលទទួលបាន និងចាត់វិធានការស៊ើបអង្កេតចំពោះពាក្យបណ្ដឹងដែលស្ថិតក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួនស្របតាមនីតិវិធីកំណត់។ ចំពោះពាក្យបណ្ដឹងដែលមិនស្ថិតក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន ការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវបញ្ជូនពាក្យបណ្ដឹងទាំងនោះទៅអង្គភាពពាក់ព័ន្ធដើម្បីចាត់វិធានការដោះស្រាយ។

ការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវធ្វើការតាមដានលទ្ធផលនៃការដោះស្រាយបណ្ដឹងនិងផ្ដល់ព័ត៌មានត្រឡប់ដល់ដើមបណ្ដឹង ឬប្រជាពលរដ្ឋដែលពាក់ព័ន្ធ។

-**មាត្រា៥១**នៃ(អនុក្រឹត្យស្ដីពីការបង្កើតការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ លេខ១៩ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី០៨ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៧) បានចែងថា

ក្នុងដំណើរការស៊ើបអង្កេត មន្ត្រីស៊ើបអង្កេតរបស់ការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ មានសិទ្ធិអំណាចដូចខាងក្រោម ៖

-ពិនិត្យមើលឯកសារនិងវត្ថុតាងផ្សេងៗ ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងបណ្ដឹងរដ្ឋបាលនៅតាមអង្គភាពនានា ដោយពុំចាំបាច់ជូនដំណឹងជាមុន និងអាចដកហូតយកឯកសារនិងវត្ថុតាងទាំងនោះមករក្សាទុកជាបណ្ដោះអាសន្នតាមការចាំបាច់

-ស្នើសុំ ឬប្រមូលយកឯកសារពាក់ព័ន្ធផ្សេងៗ ដើម្បីថតចម្លងទុកជាភស្តុតាង និងត្រូវប្រគល់ច្បាប់ដើមជូនអង្គភាពដើមវិញ

-កោះអញ្ជើញប្រធានអង្គភាព និងឬមន្ត្រីពាក់ព័ន្ធដើម្បីមកបំភ្លឺ

-ចុះពិនិត្យនិងស្វែងរកភស្តុតាងជាក់ស្តែងនិងសម្ភាសន៍ជាមួយប្រធានអង្គភាព និងឬមន្ត្រីពាក់ព័ន្ធ

-ពិគ្រោះយោបល់ជាមួយអ្នកច្បាប់ ឬអ្នកជំនាញពាក់ព័ន្ធ

-ស្នើសុំអន្តរាគមន៍ពីអភិបាលក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ អភិបាលរាជធានី ខេត្ត ឬរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃក្នុងករណីមានការគំរាមកំហែងដល់មន្ត្រីស៊ើបអង្កេត

-ក្នុងករណីប្រធានអង្គភាព ឬមន្ត្រីពាក់ព័ន្ធមិនសហការ ឬមិនផ្តល់ព័ត៌មានក្នុងការស៊ើបអង្កេត ប្រធានការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋត្រូវស្នើសុំកិច្ចអន្តរាគមន៍ពីអភិបាលក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ អភិបាលរាជធានីខេត្ត ឬរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ។

ការស៊ើបអង្កេតត្រូវធ្វើឡើងដោយយុត្តិធម៌ រក្សាការសម្ងាត់ អព្យាក្រឹត មិនលំអៀង និងមានលក្ខណៈច្បាស់លាស់។

អ្នកដែលពាក់ព័ន្ធទៅនឹងបណ្តឹងមិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យចូលរួមក្នុងដំណើរការស៊ើបអង្កេតឡើយ។ អ្នកផ្តល់ព័ត៌មាននិងអ្នករៀបចំរបាយការណ៍ស៊ើបអង្កេត ត្រូវបានការពារពីបណ្តឹងបរិហាកេរ្តិ៍ លើកលែងតែការផ្តល់ព័ត៌មាននិងរបាយការណ៍ដោយទុច្ចរិត។

-<u>**មាត្រា៥២**</u>នៃ(អនុក្រឹត្យស្តីពីការបង្កើតការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ លេខ២១៩ អនក្រ . បក ចុះថ្ងៃទី០៨ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៧) បានចែងថា

ប្រធានអង្គភាពដែលពាក់ព័ន្ធទៅនឹងបណ្តឹងត្រូវចាត់វិធានការដោះស្រាយជាបន្ទាន់ បន្ទាប់ពីទទួលបានពាក្យបណ្តឹង ឬរបាយការណ៍ពីប្រធានការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ។

ការចាត់វិធានការដោះស្រាយឬការចាត់វិធានការទណ្ឌកម្មខាងវិន័យត្រូវផ្អែកទៅតាមច្បាប់ និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តជាធរមាន ដោយមិនទាន់គិតដល់ទោសព្រហ្មទណ្ឌ និងការទទួលខុសត្រូវផ្នែករដ្ឋប្បវេណីផ្សេងទៀតឡើយ។

ក្នុងករណីបុគ្គលិករបស់អង្គភាពដែលពាក់ព័ន្ធបណ្តឹង មិនព្រមទទួលយកការអនុវត្តសេចក្តីសម្រេចរបស់ប្រធានអង្គភាពសាមី បុគ្គលិករូបនោះមានសិទ្ធិប្តឹងទៅប្រធានស្ថាប័នតាមឋានានុក្រម ឬប្តឹងទៅតុលាការ។

-**មាត្រា៥៣**នៃ(អនុក្រឹត្យស្តីពីការបង្កើតការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិលេខ១៩ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី០៨ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៧) បានចែងថា

នីតិវិធីនៃការទទួល ការស៊ើបអង្កេត និងការសម្រុះសម្រួលដោះស្រាយបណ្តឹងរដ្ឋបាលនៅរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវកំណត់ដោយសេចក្តីណែនាំរបស់ក្រសួងមហាផ្ទៃ។

ផ្នែកទី៦
ថវិកាប្រតិបត្តិការ និងប្រាក់ឧបត្ថម្ភ

-**មាត្រា៥៤**នៃ(អនុក្រឹត្យស្តីពីការបង្កើតការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិលេខ១៩ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី០៨ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៧) បានចែងថា

អភិបាលក្រុង ស្រុក ត្រូវគ្រោងថវិកាសម្រាប់រ៉ាប់រងកិច្ចប្រតិបត្តិការនៃការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក នៅក្នុងថវិកាប្រចាំឆ្នាំរបស់រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុកសាមី។

អភិបាលខណ្ឌ ត្រូវគ្រោងថវិកាសម្រាប់រ៉ាប់រងកិច្ចប្រតិបត្តិការនៃការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋខណ្ឌនៅក្នុងថវិកាប្រចាំឆ្នាំរបស់រដ្ឋបាលរាជធានី។

អភិបាលរាជធានី ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវធានាថាថវិកានេះនឹងត្រូវបានប្រើប្រាស់ដោយមិនមានភាពស្មុគស្មាញ ឬរាំងស្ទះដល់កិច្ចដំណើរការនៃការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌឡើយ។

-**មាត្រា៥៥**នៃ(អនុក្រឹត្យស្តីពីការបង្កើតការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិលេខ១៩ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី០៨ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៧) បានចែងថា

ប្រធានការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ មានប្រាក់ឧបត្ថម្ភស្មើនឹងប្រាក់ឧបត្ថម្ភរបស់ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ។

បុគ្គលិករបស់ការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវទទួលប្រាក់បៀវត្សទៅតាមប្រព័ន្ធប្រាក់បៀវត្សមន្ត្រីរាជការស៊ីវិល ឬមន្ត្រីជាប់កិច្ចសន្យា។

ប្រធាននិងបុគ្គលិករបស់ការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ អាចទទួលប្រាក់ឧបត្ថម្ភបន្ថែមនិងអត្ថប្រយោជន៍ផ្សេងៗទៀតទៅតាមលទ្ធភាពធនធានដែលមាន។

ជំពូកទី៤
ទំនាក់ទំនងជាមួយស្ថាប័ន អង្គភាពពាក់ព័ន្ធ

-**មាត្រា៥៦**នៃ(អនុក្រឹត្យស្តីពីការបង្កើតការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ លេខ១៩ អនក្រ . បក ចុះថ្ងៃទី០៨ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៧) បានចែងថា

ការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋរាជធានី ខេត្ត និងការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ជាយន្តការដាច់ដោយឡែកពីគ្នា និងពុំមានសមត្ថកិច្ចចំណុះគ្នាទៅវិញទៅមកឡើយ។

ការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋរាជធានី ខេត្ត និងការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ជួយគ្នាក្នុងការប្រមូលនិងការបញ្ជូនពាក្យបណ្តឹងទៅវិញទៅមកតាមសមត្ថកិច្ចរៀងៗខ្លួន។

ការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋរាជធានី ខេត្ត និងការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ អាចសហការគ្នាទៅវិញទៅមកក្នុងការស៊ើបអង្កេតនិងការសម្រុះសម្រួលដោះស្រាយបណ្តឹងដែលទទួលបាន។

-**មាត្រា៥៧**នៃ(អនុក្រឹត្យស្តីពីការបង្កើតការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ លេខ១៩ អនក្រ . បក ចុះថ្ងៃទី០៨ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៧) បានចែងថា

ក្នុងករណីការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋរាជធានី ខេត្ត ការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌទទួលបានពាក្យបណ្តឹងក្រៅពីសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន ការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋត្រូវបញ្ជូនពាក្យបណ្តឹងទាំងនោះទៅឲ្យស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ចពាក់ព័ន្ធដោះស្រាយ។ ការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋរាជធានី ខេត្ត និងការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវបន្តតាមដាននិងស្វែងរកព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធទៅនឹងកិច្ចដំណើរការដោះស្រាយបណ្តឹងទាំងនោះ។

ការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋរាជធានី ខេត្ត និងការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ អាចចូលរួមជាមួយស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ចក្នុងដំណើរការសម្រុះសម្រួលដោះស្រាយបណ្តឹង ឬវិវាទផ្សេងៗក្រៅពីសមត្ថកិច្ចខ្លួន។

-**មាត្រា៥៨**នៃ(អនុក្រឹត្យស្តីពីការបង្កើតការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ លេខ១៩ អនក្រ . បក ចុះថ្ងៃទី០៨ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៧) បានចែងថា

ការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋរាជធានី ខេត្ត និងការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវធ្វើទំនាក់ទំនងក្នុងភាពជាដៃគូជាមួយវិស័យឯកជន និងអង្គភាពសង្គមស៊ីវិលក្នុងការគាំទ្រ ការពង្រឹងសមត្ថភាពការផ្សព្វផ្សាយ ការប្រមូលពាក្យបណ្ដឹង ការផ្ដល់ព័ត៌មានត្រឡប់និងកិច្ចសហការផ្សេងៗទៀត។

ជំពូកទី៥
ការគាំទ្រ ការតាមដានត្រួតពិនិត្យ និងការវាយតម្លៃ

-**មាត្រា៥៩**នៃ(អនុក្រឹត្យស្ដីពីការបង្កើតការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ លេខ១៩ អនក្រ . បក ចុះថ្ងៃទី០៨ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៧) បានចែងថា

ក្រសួងមហាផ្ទៃត្រូវសម្របសម្រួលជាមួយក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ អ្នកពាក់ព័ន្ធ ដើម្បីគាំទ្រក្នុងការរៀបចំបង្កើតការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋរាជធានី ខេត្តការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ការតែងតាំងបុគ្គលិក និងការកសាងសមត្ថភាព ព្រមទាំងត្រូវតាមដានត្រួតពិនិត្យ និងវាយតម្លៃការអនុវត្តតួនាទី ភារកិច្ចរបស់ការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋរាជធានី ខេត្ត និងការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុងស្រុក ខណ្ឌ។

-**មាត្រា៦០**នៃ(អនុក្រឹត្យស្ដីពីការបង្កើតការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ លេខ១៩ អនក្រ . បក ចុះថ្ងៃទី០៨ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៧) បានចែងថា

រដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្ត ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ឃុំ សង្កាត់ ត្រូវផ្ដល់ការគាំទ្រផ្នែករដ្ឋបាល បុគ្គលិក ហិរញ្ញវត្ថុនិងការគាំទ្រដទៃទៀតដល់ការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋ។

ក្រសួង ស្ថាប័ន និងអ្នកពាក់ព័ន្ធនានាត្រូវផ្ដល់ការគាំទ្របច្ចេកទេស ជំនួយខាងផ្លូវច្បាប់ ការពង្រឹងសមត្ថភាព និងការគាំទ្រផ្សេងៗទៀតតាមការចាំបាច់។

ជំពូកទី៦
ទោសប្បញ្ញត្តិ

-**មាត្រា៦១**នៃ(អនុក្រឹត្យស្ដីពីការបង្កើតការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ លេខ១៩ អនក្រ . បក ចុះថ្ងៃទី០៨ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៧) បានចែងថា

គណៈអភិបាល នាយករដ្ឋបាល បុគ្គលិករបស់ក្រុមប្រឹក្សា បុគ្គលិកនៃក្រសួង ស្ថាប័ន មន្ទីរ អង្គភាព ការិយាល័យជំនាញ និងភ្នាក់ងារទទួលសមត្ថកិច្ចដែលមិនសហការឬមិនផ្ដល់ព័ត៌មានឬបិទបាំងព័ត៌មានឬផ្ដល់ព័ត៌មានក្លែងបន្លំ

ដោយចេតនា ឬរារាំងដល់ការស៊ើបអង្កេតត្រូវទទួលទណ្ឌកម្មខាងវិន័យទៅតាមច្បាប់និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តដែលមានជាធរមាន ដោយពុំទាន់គិតដល់ទោសព្រហ្មទណ្ឌនិងការទទួលខុសត្រូវផ្នែករដ្ឋប្បវេណីផ្សេងទៀត។

-**មាត្រា៦២**នៃ(អនុក្រឹត្យស្តីពីការបង្កើតការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ លេខ១៩ អនក្រ .បក ចុះថ្ងៃទី០៨ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៧) បានចែងថា

ប្រធាន អនុប្រធានការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋរាជធានី ខេត្ត ប្រធានការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ និងបុគ្គលិកការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋរាជធានី ខេត្ត ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ដែលបំពេញការកិច្ចប្រាសចាកពីគោលការណ៍ ក្រមសីលធម៌ សមគំនិត ឬបិទបាំងកំហុសលាក់លៀមព័ត៌មានត្រូវទទួលទណ្ឌកម្មខាងវិន័យរដ្ឋបាល ឬបញ្ចប់កិច្ចសន្យាបម្រើការងារដោយពុំទាន់គិតដល់ទោសព្រហ្មទណ្ឌ និងការទទួលខុសត្រូវផ្នែករដ្ឋប្បវេណីផ្សេងទៀត។

ជំពូកទី៧
អន្តរប្បញ្ញត្តិ

-**មាត្រា៦៣**នៃ(អនុក្រឹត្យស្តីពីការបង្កើតការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ លេខ១៩ អនក្រ .បក ចុះថ្ងៃទី០៨ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៧) បានចែងថា

ក្នុងអំឡុងពេលដែលការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិមិនទាន់បង្កើតបានជាផ្លូវការស្របតាមបទប្បញ្ញត្តិនានានៃអនុក្រឹត្យនេះ យន្តការនានាដែលមានស្រាប់ត្រូវបន្តសម្រុះសម្រួលដោះស្រាយបណ្តឹងតាមនីតិវិធី និងបែបបទជាធរមាន។

-**មាត្រា៦៤**នៃ(អនុក្រឹត្យស្តីពីការបង្កើតការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋនៅរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ លេខ១៩ អនក្រ .បក ចុះថ្ងៃទី០៨ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៧) បានចែងថា

ប្រធានការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ដែលត្រូវបានបោះឆ្នោតជ្រើសរើសរួចនៅរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក ខណ្ឌគោលដៅដែលមានការិយាល័យច្រកចេញចូលតែមួយ ត្រូវបន្តអនុវត្តភារកិច្ចក្នុងមុខតំណែងរបស់ខ្លួនរហូតដល់ចប់អាណត្តិ។

***   ***   ***

III-**អំពីការដោះស្រាយវិវាទនៅមូលដ្ឋាន ៖**

ការដោះស្រាយវិវាទនៅមូលដ្ឋាន ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា៨៩ មាត្រា៩០ មាត្រា៩១ មាត្រា៩២ មាត្រា៩៣ មាត្រា៩៤ និងមាត្រា៩៥ នៃច្បាប់ស្ដីពីការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលរាជធានីខេត្តក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ

-ការដោះស្រាយវិវាទនៅមូលដ្ឋាននៃ ច្បាប់ស្ដីពីការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលរាជធានីខេត្ត-ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ

-<u>មាត្រា៨៩</u> នៃច្បាប់ស្ដីពីការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលរាជធានីខេត្ត ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ចែងថា : ក្រុមប្រឹក្សាត្រូវចាត់វិធានការសមស្របដើម្បីដោះស្រាយវិវាទនៅមូលដ្ឋាន ដែលស្ថិតក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន។

-<u>មាត្រា៩០</u>នៃច្បាប់ស្ដីពីការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលរាជធានីខេត្ត ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ចែងថា : វិវាទនៅមូលដ្ឋាន គឺជាវិវាទមានលក្ខណៈឯកជនរវាងប្រជាពលរដ្ឋដែលស្ថិតនៅក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ក្រុមប្រឹក្សាជាមួយគ្នាឬដែលស្ថិតក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ក្រុមប្រឹក្សាផ្សេងគ្នា។

-<u>មាត្រា៩១</u> ច្បាប់ស្ដីពីការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលរាជធានីខេត្ត ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ចែងថា : ការដោះស្រាយវិវាទត្រូវផ្អែកតាមពាក្យបណ្ដឹងរបស់ភាគីណាមួយ ឬភាគីទាំងសង្ខាងនៅក្នុងវិវាទទៅក្រុមប្រឹក្សាដែលភាគីនោះស្នាក់នៅជាអចិន្ត្រៃយ៍ក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ក្រុមប្រឹក្សានោះ។

-<u>មាត្រា៩២</u> នៃច្បាប់ស្ដីពីការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលរាជធានីខេត្ត ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ចែងថា : ក្រុមប្រឹក្សាត្រូវសម្រុះសម្រួលដោះស្រាយវិវាទនៅមូលដ្ឋានដោយផ្អែកតាមលក្ខណៈដែលអាចទទួលយកបានដោយភាគីនៅក្នុងវិវាទទាំងសងខាង។

ក្នុងករណីភាគីណាមួយនៅក្នុងវិវាទមិនអាចទទួលយកបាននូវការសម្រុះសម្រួលដោះស្រាយក្រុមប្រឹក្សាត្រូវណែនាំភាគីនោះអំពីនីតិវិធីតាមផ្លូវច្បាប់សម្រាប់បន្តដោះស្រាយវិវាទនោះ។

-<u>មាត្រា៩៣</u>នៃច្បាប់ស្ដីពីការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលរាជធានីខេត្ត ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ចែងថា : ក្នុងករណីមានសំណូមពរឬការតវ៉ានានាពីប្រជាពលរដ្ឋនៅក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួនក្រុមប្រឹក្សាត្រូវពិនិត្យនិងដោះស្រាយសំណូមពរឬការតវ៉ានោះឲ្យបានសមស្រប។

ក្នុងករណីសំណូមពរ ឬការតវ៉ានោះស្ថិតក្នុងសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួនក្រុមប្រឹក្សាត្រូវចាត់វិធានការដោះស្រាយរួចហើយត្រូវជូនដំណឹងទៅប្រជាពលរដ្ឋវិញ។

ករណីសំណូមពរឬការតវ៉ានោះមិនស្ថិតក្នុងសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួនក្រុមប្រឹក្សាត្រូវធ្វើសេចក្តីរាយការណ៍ជូនក្រសួង ស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ច ឬក្រុមប្រឹក្សាដែលពាក់ព័ន្ធដើម្បីដោះស្រាយ។

-<u>មាត្រា៩២</u> នៃច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលរាជធានីខេត្ត ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌចែងថា : ក្នុងការសម្រុះសម្រួលដោះស្រាយវិវាទនៅមូលដ្ឋានក្រុមប្រឹក្សាមិនត្រូវធ្វើសេចក្តីសម្រេចទៅលើបញ្ហាទាំងឡាយណាដែលពាក់ព័ន្ធករណីដូចខាងក្រោមៈ

-ការលែងលះ

-អំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារដែលមានលក្ខណៈជាបទល្មើសឧក្រិដ្ឋ ឬមជ្ឈិម

-បទល្មើសឧក្រិដ្ឋ ឬមជ្ឈិមដែលមានចែងក្នុងក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ឬករណីដែលស្ថិតនៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ

-វិវាទដែលកំពុងដោះស្រាយដោយតុលាការ ឬដែលមានសេចក្តីសម្រេចពីតុលាការ។

-វិវាទដែលច្បាប់ ឬដែលរាជរដ្ឋាភិបាលបានកំណត់ឲ្យស្ថាប័ន ឬយន្តការជាក់លាក់ណា មួយសម្រុះសម្រួលដោះស្រាយ។

-<u>មាត្រា៩៥</u> នៃច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលរាជធានីខេត្ត ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌចែងថាៈ នីតិវិធីក្នុងការដោះស្រាយវិវាទនៅមូលដ្ឋានត្រូវផ្អែកតាមច្បាប់ ឬអនុក្រឹត្យ។

*** *** ***

IV-គណៈកម្មការសុរិយោដី

+ ប្រកាសអន្តរក្រសួងការកំណត់ភារកិច្ចរបស់តុលាការ និងគណៈកម្មការសុរិយោដីពាក់ព័ន្ធនឹងរឿងវិវាទដីធ្លី លេខ០២ ប្រកៈ. ០៣ ចុះថ្ងៃទី២៦ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៣ របស់ក្រសួងយុត្តិធម៌ និងក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ ៖

+ប្រការ១ (នៃប្រកាសអន្តរក្រសួងការកំណត់ភារកិច្ចរបស់តុលាការ និងគណៈកម្មការសុរិយោដីពាក់ព័ន្ធនឹងរឿងវិវាទដីធ្លីលេខ០២ ប្រកៈ.០៣ ចុះថ្ងៃទី២៦ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៣ របស់ក្រសួងយុត្តិធម៌ និងក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់) បានចែងថា វិវាទដីធ្លីទាំងឡាយត្រូវបានបែងចែកទៅតាមសមត្ថកិច្ចនីមួយៗ ដូចតទៅ ៖

-វិវាទដីធ្លីដែលបានចុះបញ្ជីសុរិយោដីរួចហើយគឺដីធ្លីដែលមានប័ណ្ណសំគាល់សិទ្ធិគ្រប់ប្រភេទចេញដោយរដ្ឋបាលសុរិយោដីត្រូវស្ថិតក្នុងសមត្ថកិច្ចរបស់តុលាការ

-វិវាទដីធ្លីដែលមិនទាន់បានចុះបញ្ជីសុរិយោដី គឺដីធ្លីដែលពុំទាន់មានប័ណ្ណសំគាល់សិទ្ធិគ្រប់ប្រភេទចេញដោយរដ្ឋបាលសុរិយោដីត្រូវស្ថិតក្នុងសមត្ថកិច្ចរបស់គណៈកម្មការសុរិយោដី។

+ប្រការ២ (នៃប្រកាសអន្តរក្រសួងការកំណត់ភារកិច្ចរបស់តុលាការ និងគណៈកម្មការសុរិយោដីពាក់ព័ន្ធនឹងរឿងវិវាទដីធ្លីលេខ០២ ប្រកៈ.០៣ ចុះថ្ងៃទី២៦ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៣ របស់ក្រសួងយុត្តិធម៌ និងក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់) បានចែងថា តុលាការគ្រប់ខេត្ត ក្រុង ត្រូវបញ្ឈប់ការទទួលបណ្តឹងវិវាទដីធ្លីមិនទាន់ចុះបញ្ជីសុរិយោដីដែលជាសមត្ថកិច្ចរបស់គណៈកម្មការសុរិយោដីចាប់ពីថ្ងៃចុះហត្ថលេខានេះតទៅ។

+ប្រការ៣ (នៃប្រកាសអន្តរក្រសួងការកំណត់ភារកិច្ចរបស់តុលាការ និងគណៈកម្មការសុរិយោដីពាក់ព័ន្ធនឹងរឿងវិវាទដីធ្លីលេខ០២ ប្រកៈ.០៣ ចុះថ្ងៃទី២៦ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៣ របស់ក្រសួងយុត្តិធម៌ និងក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់)បានចែងថាបណ្តឹងវិវាទដីធ្លីមិនទាន់ចុះបញ្ជីសុរិយោដីដែលជាសមត្ថកិច្ចរបស់គណៈកម្មការសុរិយោដីហើយត្រូវបានតុលាការគ្រប់ថ្នាក់ទទួលនិងកំពុងចាត់ការមុនថ្ងៃចេញប្រកាសនេះតុលាការត្រូវចាត់ការបន្តរហូតចប់សព្វគ្រប់ជាស្ថាពរ។

+ប្រការ៤ (នៃប្រកាសអន្តរក្រសួងការកំណត់ភារកិច្ចរបស់តុលាការ និងគណៈកម្មការសុរិយោដីពាក់ព័ន្ធនឹងរឿងវិវាទដីធ្លីលេខ០២ ប្រករ.០៣ ចុះថ្ងៃទី២៦ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៣ របស់ក្រសួងយុត្តិធម៌ និងក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់)បានចែងថាវិវាទអំពីកិច្ចសន្យាពាក់ព័ន្ធនឹងដីធ្លីមិនទាន់ចុះបញ្ជីសុរិយោដី ដូចជា <u>វិវាទអំពីការបែងចែកមរតក និងវិវាទអំពី កិច្ចសន្យាទិញ លក់ ជួល បញ្ចាំ ជាដើម ជាសមត្ថកិច្ចរបស់តុលាការ</u>។

+អនុក្រឹត្យស្តីពីការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តទៅនៃគណៈកម្មការសុរិយោដី លេខៈ៤៧ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី៣១ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០០២

+<u>មាត្រា៤</u> (នៃអនុក្រឹត្យស្តីពីការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅនៃគណៈកម្មការសុរិយោដីលេខ៤៧ អនក្រ .បក ចុះថ្ងៃទី៣១ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០០២) បានចែងថា គណៈកម្មការសុរិយោដី មានរចនាសម្ព័ន្ធដូចតទៅ:

១.-គណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ មានអក្សរកាត់ថា **គ.ស.ស.ខ** មានទីតាំងនៅក្នុងការិយាល័យរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម សំណង់និងភូមិបាល ស្រុក ខណ្ឌ។

២.-គណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ខេត្ត ក្រុង មានអក្សរកាត់ថា **គ.ស.ខ.ក** មានទីតាំងនៅក្នុងមន្ទីររៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម សំណង់ និងសុរិយោដីខេត្ត ក្រុង។

៣.-គណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ជាតិ មានអក្សរកាត់ថា **គ.ស.ជ** មានទីតាំងនៅក្នុងទីស្តីការក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ ។

គណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ខេត្ត ក្រុង និងគណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ជាតិ មានលេខាធិការដ្ឋានជាសេនាធិការ និងជាអង្គភាពស៊ើបអង្កេត។

+អនុក្រឹត្យស្តីពីការកែប្រែមាត្រា៥ និងមាត្រា២៨ នៃអនុក្រឹត្យ លេខ៤៧អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី៣១ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០០២ ស្តីពីការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅនៃគណៈកម្មការសុរិយោដី លេខ៣៤ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី២០ ខែមេសា ឆ្នាំ២០០៦

+<u>មាត្រា៥ថ្មី</u> (នៃអនុក្រឹត្យស្តីពីការកែប្រែមាត្រា៥ និងមាត្រា២៨ នៃអនុក្រឹត្យស្តីពីការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅនៃគណៈកម្មការសុរិយោដី) បានចែងថាគណៈ-កម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ ដឹកនាំដោយប្រធានមួយរូបដែលជាអភិបាល

ស្រុក ខណ្ឌ និងអនុប្រធានមួយរូបដែលជាប្រធាន ការិយាល័យរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ និងភូមិបាលស្រុក ខណ្ឌ។

-គណៈកម្មការសុរិយោដី ថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ មានមន្ត្រីនៃការិយាល័យរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ និងភូមិបាល ស្រុក ខណ្ឌ ជាសមាជិក។

-ប្រធានគណៈកម្មការសុរិយោដីនេះ ត្រូវអញ្ជើញតំណាងអាជ្ញាធរដែនដី ឃុំ-សង្កាត់ ភូមិ ដែលពាក់ព័ន្ធឬ និងចាស់ព្រឹទ្ធាចារ្យនៅក្នុងមូលដ្ឋានឲ្យចូលរួមជាសមាជិកអាដហុក។

+អនុក្រឹត្យស្តីពីការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តទៅនៃគណៈកម្មការសុរិយោដី លេខៈ៤៧ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី៣១ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០០២

+**<u>មាត្រា២</u>** នៃអនុក្រឹត្យស្តីពីការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅនៃគណៈកម្មការសុរិយោដីបានចែង ថាអនុក្រឹត្យនេះអនុវត្តចំពោះវិវាទដែលទាក់ទងនឹងអចលនវត្ថុដែលមិនទាន់បានចុះបញ្ជីសុរិយោដី។ ក្នុងករណីនេះ គណៈកម្មការសុរិយោដីមានសិទ្ធិសំរេចមុនគេក្នុងការទទួលស្គាល់ភោគីស្របច្បាប់។

+**<u>មាត្រា៣</u>** (នៃអនុក្រឹត្យស្តីពីការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅនៃគណៈកម្មការសុរិយោដីលេខ៤៧)បានចែងថា គណៈកម្មការសុរិយោដី ត្រូវមានបេសកកម្មដោះស្រាយវិវាទទាក់ទងនឹងអចលនវត្ថុដែលមិនទាន់បានចុះបញ្ជីសុរិយោដីដូចតទៅៈ

១-វិវាទដែលកើតមាននៅក្រៅតំបន់វិនិច្ឆ័យ

២-វិវាទដែលកើតមាននៅក្នុងតំបន់វិនិច្ឆ័យនិងដែលមិនអាចសម្រុះសម្រួលបានដោយគណៈកម្មការរដ្ឋបាល។

<u>+មាត្រា៦</u> (ជំពូកទី៣ គណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក-ខណ្ឌ នៃអនុក្រឹត្យស្តីពីការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅនៃគណៈកម្មការសុរិយោដីលេខ៤៧) បានចែងថាគណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ មានភារកិច្ចសម្រុះសម្រួលវិវាទដែលកើតមានឡើងនៅក្រៅតំបន់វិនិច្ឆ័យ។ការសម្រុះសម្រួលវិវាទត្រូវអនុវត្តតាមទម្លាប់ប្រពៃណី និងបច្ចេកទេសសុរិយោដី។

<u>+មាត្រា៧</u> (ជំពូកទី៤ ការសម្រុះសម្រួលនៅថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ នៃអនុក្រឹត្យស្តីពីការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅនៃគណៈកម្មការសុរិយោដីលេខ៤៧) បានចែងថាៈ

-ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ ត្រូវកំណត់ទំរង់បែបបទនៃពាក្យបណ្ដឹង

-គណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក-ខណ្ឌ ត្រូវចុះបញ្ជី និងបើកសំណុំរឿងនៃពល់វិវាទដែលបានទទួល។

-គណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក-ខណ្ឌ ត្រូវពន្យល់អំពីនីតិវិធីដល់ភាគីវិវាទ និងសាកសួរថាតើគូវិវាទយល់ព្រមធ្វើការដោះស្រាយសម្រុះសម្រួលតាមនីតិវិធីនេះឬទេ។

+មាត្រា៨ (នៃអនុក្រឹត្យស្ដីពីការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅនៃគណៈកម្មការសុរិយោដីលេខ៤៧) បានចែងថាគណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវស៊ើបអង្កេតលើវិវាទ។ ការស៊ើបអង្កេតរួមមានការបញ្ជាក់អំពីទីតាំងនៃក្បាលដីដែលមានវិវាទ និងភាគីពាក់ព័ន្ធ និងអំពីកម្មវត្ថុនៃវិវាទ និងការប្រមូលឯកសារដែលមានចម្លើយរបស់សាក្សី និងព័ត៌មានទាក់ទង នឹងក្បាលដីមានវិវាទ។គណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក-ខណ្ឌ ត្រូវថតចម្លង និងបញ្ជាក់លើឯកសារចម្លងនោះសំរាប់ទុកជាសំណុំរឿង និងប្រគល់ច្បាប់ដើមឲ្យភាគីវិវាទ។

គណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវកសាង និងបញ្ចូលឯកសារស៊ើបអង្កេតទៅក្នុងសំណុំរឿងវិវាទ។

+មាត្រា៩ នៃអនុក្រឹត្យស្ដីពីការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅនៃគណៈកម្មការសុរិយោដីលេខ៤៧) បានចែងថា គណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវសម្រុះសម្រួលវិវាទក្រៅពីករណីដែលមានចែងក្នុងមាត្រា១០នៃអនុក្រឹត្យនេះ។ការសម្រុះសម្រួលត្រូវអនុវត្តតាមការ ណែនាំរបស់ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់។

+មាត្រា១០ (នៃអនុក្រឹត្យស្ដីពីការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅនៃគណៈកម្មការសុរិយោដី លេខ៤៧) បានចែងថា បន្ទាប់ពីការស៊ើបអង្កេត ប្រសិនបើឃើញថាវិវាទមិនអាចត្រូវបានដោះស្រាយដោយសមធម៌នៅថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ គណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវបញ្ជូនសំណុំរឿងវិវាទទៅគណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ខេត្ត-ក្រុង តាមការយល់ឃើញផ្ទាល់របស់ប្រធាន ឬតាមសំណើរបស់ភាគីវិវាទទាំងសងខាងចំពោះករណីដូចតទៅ:

(១) ជនម្នាក់ទាមទារដីច្រើនក្បាល ដែលជាកម្មវត្ថុនៃការប្ដឹងទាមទាររបស់ភាគីតូចតាចមួយចំនួនដែរ។

(២) ភាគីម្ខាងនៃវិវាទគឺជាអាជ្ញាធរមានឋានៈខ្ពស់។

(៣)ករណីមានវិវាទពាក់ព័ន្ធនឹងផលប្រយោជន៍របស់ប្រធានគណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ។

(៤) វិវាទដែលពាក់ព័ន្ធនឹងដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋ។

+<u>មាត្រា១១</u>(នៃអនុក្រឹត្យស្ដីពីការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅនៃគណៈកម្មការសុរិយោដីលេខ៤៧) បានចែងថា ប្រសិនបើការដោះស្រាយអាចសំរេចបានដោយមានការព្រមព្រៀងជាឯកច្ឆន្ទពីភាគីវិវាទ គណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវធ្វើរបាយការណ៍ជូនគណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ខេត្ត ក្រុង ហើយត្រូវចម្លងជូនការិយាល័យរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម សំណង់ និងភូមិបាលស្រុក ខណ្ឌមួយច្បាប់ ដើម្បីចាប់ផ្ដើមដំណើការអនុវត្តនីតិវិធីនៃការចុះបញ្ជីក្បាលដីដែលបានដោះស្រាយរួច។

ប្រសិនបើការដោះស្រាយមិនអាចសំរេចបាន គណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវបញ្ជូនវិវាទ រួមជាមួយនឹងរបាយការណ៍ជាលាយលក្ខណ៍អក្សរស្ដីពីការសម្រុះសម្រួលជូនគណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ខេត្ត ក្រុង។

+ប្រកាសស្ដីពីគោលការណ៍ណែនាំនិងនីតិវិធីរបស់គណៈកម្មការសុរិយោដី លេខៈ១១២ ជនស/ប្រក ចុះថ្ងៃទី២១ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០២

<u>ការចាប់ផ្ដើមដំណើរការដោះស្រាយវិវាទ</u>

+<u>ប្រការ៣</u> (នៃប្រកាសស្ដីពីគោលការណ៍ណែនាំនិងនីតិវិធីរបស់គណៈកម្មការសុរិយោដីលេខ១១២) បានចែងថា បុគ្គលទាំងឡាយដែលទាមទារកម្មសិទ្ធិ (ឬសិទ្ធិកម្មសិទ្ធិ)ឬភោគៈ(ឬសិទ្ធិភោគៈ) លើដីមិនទាន់បានចុះបញ្ជីសុរិយោដីហើយដីនោះមានបុគ្គលម្នាក់ឬច្រើននាក់ផ្សេងទៀតបានទាមទារមួយផ្នែកឬទាំងមូលដែរ អាចដាក់ពាក្យបណ្ដឹងទៅគណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុកឬខណ្ឌដែលដីនោះស្ថិតនៅ។

+<u>ប្រការ៧</u> (នៃប្រកាសស្ដីពីគោលការណ៍ណែនាំ និងនីតិវិធីរបស់គណៈកម្មការសុរិយោដីលេខ១១២) បានចែងថា ក្នុងរយៈពេលប្រាំថ្ងៃនៃថ្ងៃធ្វើការ បន្ទាប់ពីបានទទួលពាក្យបណ្ដឹងគណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវបិទផ្សាយ

ពាក្យបណ្ដឹងនោះរួមជាមួយនិងសេចក្ដីជូនដំណឹងអំពីបណ្ដឹងរៀបចំឡើងដោយគណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ ដែលបញ្ជាក់ថាពាក្យបណ្ដឹងនោះបានចុះបញ្ជីហើយ។សេចក្ដីជូនដំណឹងពីបណ្ដឹងត្រូវធ្វើឡើងតាមទម្រង់បែបបទដូចមានកំណត់ក្នុងឧបសម្ព័ន្ធទី២។ សេចក្ដីជូនដំណឹងនោះ ត្រូវអញ្ជើញបុគ្គលគ្រប់រូបដែលមានផលប្រយោជន៍នៅក្នុងដីវិវាទឲ្យឆ្លើយតបចំពោះពាក្យបណ្ដឹងក្នុងរយៈពេល៣០ថ្ងៃគិតចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការបិទផ្សាយសេចក្ដីជូនដំណឹងនិងពាក្យបណ្ដឹងនោះ។

ពាក្យបណ្ដឹង និងសេចក្ដីជូនដំណឹងអំពីពាក្យបណ្ដឹងមួយច្បាប់ត្រូវបិទផ្សាយនៅការិយាល័យរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម សំណង់ និងភូមិបាលស្រុក ខណ្ឌ ហើយសាធារណជនអាចចូលមើលបានដោយសេរីក្នុងអំឡុងពេលម៉ោងធ្វើការធម្មតា។ ត្រូវអនុញ្ញាតឲ្យជនគ្រប់រូបមើលសេចក្ដីជូនដំណឹងដែលបានបិទផ្សាយនោះដើម្បីឲ្យដឹងថាតើខ្លួនមានផលប្រយោជន៍នៅក្នុងវិវាទនោះឬទេ។

គណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវបិទសេចក្ដីជូនដំណឹងមួយច្បាប់នៅលើទីតាំងដីដែលមានវិវាទ។ ក្នុងរយៈពេលប្រាំថ្ងៃ នៃថ្ងៃធ្វើការ បន្ទាប់ពីបានទទួលពាក្យបណ្ដឹងគណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវជូនដំណឹងដល់ចុងបណ្ដឹងដែលមានឈ្មោះនៅក្នុងពាក្យបណ្ដឹង អំពីការប្ដឹងទាមទារនោះតាមរយៈការផ្ដល់ដល់ចុងបណ្ដឹង នូវពាក្យបណ្ដឹងដែលបំពេញរួចម្នាក់មួយច្បាប់។ គណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវជូនដំណឹងដល់ចុងបណ្ដឹងអំពីសិទ្ធិរបស់ខ្លួនក្នុងការឆ្លើយតបចំពោះបណ្ដឹងទាមទារនោះហើយត្រូវជូនដំណឹងដល់ចុងបណ្ដឹងអំពីសិទ្ធិចូលរួមប្រជុំជាមួយគណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ ដើម្បីពិគ្រោះយោបល់អំពីបណ្ដឹង។ គណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវផ្ដល់ឲ្យចុងបណ្ដឹងនូវសេចក្ដីសង្ខេបអំពី របៀបសម្រុះសម្រួល។

+**ប្រការ៨** (នៃប្រកាសស្ដីពីគោលការណ៍ណែនាំ និងនីតិវិធីរបស់គណៈកម្មការសុរិយោដីលេខ១១២) បានចែងថា ចុងបណ្ដឹងដែលមានឈ្មោះក្នុងពាក្យបណ្ដឹងអាចឆ្លើយតបចំពោះបណ្ដឹងតាមរយៈការដាក់សំណុំបែបបទឆ្លើយតបចំពោះបណ្ដឹងដែលមានកំណត់ក្នុងឧបសម្ព័ន្ធទី៤ ទៅគណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ

ក្នុងរយៈពេល៣០ថ្ងៃ បន្ទាប់ពីបានទទួលឯកសារចម្លងនៃពាក្យបណ្តឹងពីគណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ។ គណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវផ្តល់ដល់ចុងបណ្តឹងនូវឯកសារថតចម្លងមួយច្បាប់នៃពាក្យបណ្តឹង និងសេចក្តីសង្ខេបអំពីរបៀបសម្រុះសម្រួល។

ពល់បុគ្គលផ្សេងទៀតដែលមានផលប្រយោជន៍នៅក្នុងជីវិវាទនេះ ត្រូវដាក់បែបបទឆ្លើយតបចំពោះបណ្តឹងក្នុងរយៈពេល៣០ថ្ងៃ បន្ទាប់ពីពេលដែលសេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងត្រូវបានបិទផ្សាយនៅការិយាល័យគណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ និងនៅលើទីតាំងជីវិវាទដោយគិតតាមកាលបរិច្ឆេទនៃសេចក្តីជូនដំណឹងមួយណាដែលបិទក្រោយគេ។

ចុងបណ្តឹង អាចទទួលបានទម្រង់បែបបទឆ្លើយតបចំពោះបណ្តឹងពីគណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ ឬអាចដាក់ទម្រង់បែបបទរបស់ខ្លួនផ្ទាល់បានឲ្យតែទម្រង់បែបបទនោះមានលក្ខណៈប្រហាក់ប្រហែលគ្នាទៅនឹងទម្រង់បែបបទដូចមានកំណត់ក្នុងឧបសម្ព័ន្ធទី៤។ ចុងបណ្តឹងនោះត្រូវផ្តល់ទម្រង់បែបបទឆ្លើយតបចំពោះបណ្តឹងដែលបំពេញរួចយ៉ាងហោចចំនួន០៤ច្បាប់ដែលមួយច្បាប់សម្រាប់រក្សាទុកក្នុងសំណុំរឿងរបស់គណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ មួយច្បាប់សម្រាប់បិទផ្សាយមួយច្បាប់សម្រាប់បញ្ជូនទៅឲ្យដើមបណ្តឹងវិញ និងមួយច្បាប់ទៀតសម្រាប់ចុងបណ្តឹង។ ក្នុងករណីមានចុងបណ្តឹងឬដើមបណ្តឹងច្រើននាក់មានឈ្មោះនៅក្នុងពាក្យបណ្តឹង នោះចុងបណ្តឹងត្រូវផ្តល់ឯកសារចម្លងឆ្លើយតបចំពោះបណ្តឹងដល់ចុងបណ្តឹង និង/ឬ ដើមបណ្តឹងដែលមានឈ្មោះម្នាក់ៗមួយច្បាប់។

ចុងបណ្តឹង ត្រូវបង្ហាញឯកសារពាក់ព័ន្ធនៅពេលដាក់ពាក្យឆ្លើយតបចំពោះបណ្តឹង។មន្ត្រីទទួលពាក្យត្រូវថតចម្លងឯកសារដែលបានដាក់ភ្ជាប់មកជាមួយនោះរួចហើយបង្វិលឯកសារច្បាប់ដើមទាំងនោះទៅឲ្យចុងបណ្តឹងវិញ។

ពាក្យឆ្លើយតប និងឯកសារដែលបានភ្ជាប់មកជាមួយនោះ ត្រូវបញ្ចូលទៅក្នុងសំណុំរឿងវិវាទផ្លូវការ។

+**ប្រការ៩** (នៃប្រកាសស្ដីពីគោលការណ៍ណែនាំ និងនីតិវិធីរបស់គណៈកម្មការសុរិយោដីលេខ១១២) បានចែងថា គ្មានករណីណាមួយដែលដើមបណ្ដឹងឬចុងបណ្ដឹងណាម្នាក់ត្រូវបានគេសុំឬតម្រូវអោយបង់ថ្លៃដាក់ពាក្យបណ្ដឹងឬពាក្យឆ្លើយតបឡើយ។

ការស៊ើបអង្កេត

-**ប្រការ១០** : (នៃប្រកាសស្ដីពីគោលការណ៍ណែនាំនិងនីតិវិធីរបស់គណៈកម្មការសុរិយោដី លេខ១១២) បានចែងថា រដ្ឋបាលសុរិយោដីស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវចាត់មន្ត្រីសុរិយោដីចុះទៅធ្វើការស៊ើបអង្កេតបណ្ដឹង។ អ្នកស៊ើបអង្កេតត្រូវចុះទៅជួបភាគីទាំងអស់ កត់ត្រាសេចក្ដីអះអាងរបស់ភាគី និងប្រមូលព័ត៌មានទាក់ទងផ្សេងៗ និងកស្ដុតាងផ្សេងៗទាក់ទងនឹងវិវាទនោះ រួមទាំងព័ត៌មានដែលចាំបាច់ដើម្បីកំណត់ថាតើភាគីពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ក្នុងវិវាទដីធ្លីនេះមានឈ្មោះនៅក្នុងសំណុំរឿងវិវាទដែលបានដាក់ជូនគណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ ហើយឬនៅថាជាភាគីនៃវិវាទឬអត់។ការស៊ើបអង្កេតត្រូវចាប់ផ្ដើមឲ្យបានឆាប់បំផុតតាមដែលអាចធ្វើទៅបានបន្ទាប់ពីគណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ បានទទួលពាក្យបណ្ដឹង។

-**ប្រការ១១** : (នៃប្រកាសស្ដីពីគោលការណ៍ណែនាំ និងនីតិវិធីរបស់គណៈកម្មការសុរិយោដី លេខ១១២) បានចែងថារដ្ឋបាលសុរិយោដីស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវវាស់វែង និងកំណត់ព្រំដីដែលមានវិវាទ ស្របតាមនីតិវិធីដូចមានចែងនៅក្នុងអនុក្រឹត្យស្ដីពីការចុះបញ្ជីដីធ្លីមានលក្ខណៈដាច់ដោយដុំ។ ប្រសិនបើរដ្ឋបាលសុរិយាដីស្រុក ខណ្ឌ មិនអាចបំពេញការទទួលខុសត្រូវនេះបានដោយសារតែខ្លួនពុំមានសមត្ថភាពបច្ចេកទេសគ្រប់គ្រាន់រដ្ឋបាលសុរិយោដីស្រុកខណ្ឌនោះអាចស្នើសុំជំនួយបច្ចេកទេសពីរដ្ឋបាលសុរិយោដីខេត្ត ក្រុង។

-**ប្រការ១២** : (នៃប្រកាសស្ដីពីគោលការណ៍ណែនាំ និងនីតិវិធីរបស់គណៈកម្មការសុរិយោដី លេខ១១២)បានចែងថាអ្នកស៊ើបអង្កេតមានសិទ្ធិជួបបុគ្គលណាម្នាក់ឬមានសិទ្ធិមើលឯកសារដែលកំណត់ថាចាំបាច់សម្រាប់ការស៊ើបអង្កេតឲ្យបានពេញលេញ។

បុគ្គលទាំងឡាយរួមទាំងសាក្សីរបស់ភាគី និងសាក្សីឯទៀតត្រូវជួបជាមួយអ្នកស៊ើបអង្កេត ប្រសិនបើខ្លួនត្រូវបានស្នើសុំដោយអ្នកស៊ើបអង្កេត ហើយអ្នកស៊ើបអង្កេតត្រូវកំណត់ការប្រជុំតាមពេលវេលា និងទីកន្លែងដែលងាយស្រួលចំពោះអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងឡាយ។

ឯកសារច្បាប់ដើមទាំងឡាយត្រូវបង្វិលទៅឲ្យអ្នកដែលផ្តល់ឯកសារនោះវិញ ហើយច្បាប់ថតចម្លងនៃឯកសារនោះត្រូវរក្សាទុកនៅក្នុងកំណត់ហេតុផ្លូវការនៃវិវាទ។

ប្រការ១៣ : (នៃប្រកាសស្តីពីគោលការណ៍ណែនាំ និងនីតិវិធីរបស់ គណៈកម្មការសុរិយោដី លេខ១១២)បានចែងថាភាគីវិវាទនីមួយៗត្រូវមានវត្តមានក្នុងពេលធ្វើការស៊ើបអង្កេតដល់ទីកន្លែងនិងត្រូវប៉ាន់ស្មានសោហ៊ុយដែលទាក់ទងនឹងការស៊ើបអង្កេតម្តងទៀតក្នុងករណីដែលមានភាគីណាមួយអវត្តមាន។ បើអវត្តមានរបស់ភាគីមួយបង្កឡើងដោយសារទង្វើមិនសមរម្យរបស់ភាគីឯទៀតនោះភាគីដែលមានកំហុសត្រូវចេញសោហ៊ុយសម្រាប់ថ្ងៃការស៊ើបអង្កេតជាថ្មីនោះ។

ប្រការ១៤ : (នៃប្រកាសស្តីពីគោលការណ៍ណែនាំ និងនីតិវិធីរបស់គណៈកម្មការសុរិយោដី លេខ១១២) បានចែងថា ភាគីវិវាទអាចផ្តល់ភស្តុតាង និងសាក្សីបាន ហើយរាល់ភស្តុតាងនិងចម្លើយរបស់សាក្សីទាំងនោះត្រូវក្លាយជាផ្នែកមួយនៃកំណត់ហេតុផ្លូវការនៃវិវាទ។

អ្នកស៊ើបអង្កេត ត្រូវទទួលយក និងបញ្ចូលជាផ្នែកមួយនៃកំណត់ហេតុផ្លូវការនៃវិវាទនូវរាល់ភស្តុតាងដែលត្រូវបានផ្តល់ដោយភាគី ឬដែលត្រូវបានប្រមូលក្នុងអំឡុងពេលធ្វើការស៊ើបអង្កេត។ ភស្តុតាងទាំងនោះមានជាអាទិ៍:

- ផែនទី ឬកំណត់ហេតុអង្កេតវាស់វែង
- ឯកសារសំគាល់ការកាន់កាប់ដី
- រូបថត របស់ភាគីកាន់កាប់ដី
- សំបុត្រស្នាមផ្សេងៗដែលបានផ្ញើដោយមានចុះអាស័យដ្ឋាននៃដីនោះ សំបុត្រកំណើត ឬប័ណ្ណគ្រួសារ ដែលបង្ហាញពីវត្តមានយូរអង្វែងនៅលើដីនោះ ឬសៀវភៅស្រង់ស្ថិតិ របស់ប្រធានភូមិ
- ចម្លើយរបស់អ្នកជិតខាងថា តើនរណាដែលបានរស់នៅលើដីនោះ
- បង្កាន់ដៃទទួលប្រាក់ឬឯកសារផ្សេងៗទាក់ទងទៅនឹងការទិញដីឬការផ្ទេរសិទ្ធិនៃដីនោះ។

-**ប្រការ១៥** : (នៃប្រកាសស្តីពីគោលការណ៍ណែនាំ និងនីតិវិធីរបស់គណៈកម្មការសុរិយោដី លេខ១១២) បានចែងថា អ្នកស៊ើបអង្កេតត្រូវសម្ភាសន៍សាក្សីទាំងឡាយដែលផ្តល់ដោយភាគីវិវាទឬដែលអ្នកស៊ើបអង្កេតចាត់ទុកថាចាំបាច់ដើម្បីបញ្ជាក់អង្គហេតុនៃវិវាទ។ សាក្សីនីមួយៗ ត្រូវធ្វើសម្បថថានឹងនិយាយតែការពិតហើយរាយការណ៍រាល់ព្រឹត្តិការណ៍ និងអង្គហេតុទាំងឡាយដែលសាក្សីយល់ និងជឿថាត្រឹមត្រូវ។

អ្នកស៊ើបអង្កេតត្រូវពិនិត្យសាក្សីនីមួយៗដើម្បីកំណត់អំពីភាពគួរឲ្យជឿបាននៅក្នុងចម្លើយរបស់សាក្សី តើសាក្សីដឹងកម្រិតណាការដឹងរបស់សាក្សីផ្អែកលើព្រឹត្តិការណ៍ទាំងឡាយដែលបានសង្កេតឃើញដោយខ្លួនឯងផ្ទាល់ឬដោយគ្រាន់តែបានឮពីអ្នកណាម្នាក់ផ្សេងទៀត។ ចម្លើយសាក្សីនីមួយៗ និងការសម្ភាសន៍សាក្សីត្រូវទុកជាផ្នែកមួយនៃកំណត់ហេតុផ្លូវការនៃវិវាទ។

-**ប្រការ១៦** : (នៃប្រកាសស្តីពីគោលការណ៍ណែនាំ និងនីតិវិធីរបស់គណៈកម្មការសុរិយោដី លេខ១១២) បានចែងថា អ្នកស៊ើបអង្កេត ត្រូវរៀបចំរបាយការណ៍ជាលាយលក្ខណ៍អក្សរអំពីលទ្ធផលនៃការស៊ើបអង្កេតដោយអនុលោមតាមទំរង់នៃស្តង់ដារដូចមានចែងក្នុងឧបសម្ព័ន្ធទី៥។ លទ្ធផលទាំងនេះត្រូវរួមបញ្ចូលនូវព្រំដីវិវាទផែនទី ឬគំនូសតាងពាក់ព័ន្ធសេចក្តីសង្ខេបអំពីចម្លើយរបស់សាក្សី និងចម្លើយលាយលក្ខណ៍អក្សរសេចក្តីសង្ខេបនៃរាល់ឯកសារពាក់ព័ន្ធទៅ នឹងដីវិវាទដែលមានការអះអាងដោយអ្នកស៊ើបអង្កេត ឬដែលបានទទួលពីភាគីវិវាទ។

<u>ការកំណត់អំពីសមត្ថកិច្ចរបស់គណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ ក្នុងការសម្រុះសម្រួលវិវាទ</u>

-**ប្រការ១៧** : (នៃប្រកាសស្តីពីគោលការណ៍ណែនាំ និងនីតិវិធីរបស់គណៈកម្មការសុរិយោដី លេខ១១២) បានចែងថាបន្ទាប់ពីការស៊ើបអង្កេតត្រូវបានបញ្ចប់គណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌត្រូវកំណត់ថាតើគណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌមានសមត្ថកិច្ចធ្វើការសម្រុះសម្រួលវិវាទនោះដែរឬទេ។

វិវាទទាំងឡាយត្រូវ សម្រុះសម្រួលដោយគណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌលើកលែងតែប្រធានគណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ កំណត់ថាវិវាទនោះ

មិនស្ថិតនៅក្នុងសមត្ថកិច្ចរបស់គណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ ដោយសំអាង លើហេតុផលនានាដូចមានចែងនៅក្នុងប្រការ១៨ នៃប្រកាសនេះឬដោយវិវាទនោះ កើតឡើងដោយសារភាគីមួយ ឬច្រើនប្តឹងផ្អែកលើមូលដ្ឋានមិនច្បាស់លាស់ដូច មានចែងក្នុងប្រការ១៩នៃប្រកាសនេះ។

-**ប្រការ១៨** :(នៃប្រកាសស្តីពីគោលការណ៍ណែនាំ និងនីតិវិធីរបស់គណៈកម្មការ សុរិយោដី លេខ១១២) បានចែងថា ប្រសិនបើវិវាទមិនអាចដោះស្រាយបានដោយ សមធម៌នៅថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ គណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវដាក់ សំណុំរឿងវិវាទនោះដោយផ្ទាល់ជូនទៅគណៈកម្មសុរិយោដីថ្នាក់ខេត្ត ក្រុង តាម ការយល់ឃើញផ្ទាល់របស់ប្រធាន ឬតាមសំណើរបស់ភាគីវិវាទទាំងសងខាងដូច មានចែងនៅក្នុងមាត្រា១០ នៃអនុក្រឹត្យលេខ៤៧ អនក្រ/បក ស្តីពីការរៀបចំ និង ការប្រព្រឹត្តទៅនៃគណៈកម្មការសុរិយោដី។

ប្រសិនបើមានភាគីតែម្ខាង ស្នើឲ្យបញ្ជូនករណីវិវាទនោះទៅគណៈកម្មការ សុរិយោដីថ្នាក់ខេត្ត ក្រុងវិវាទនោះត្រូវបញ្ជូនទៅគណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ខេត្ត ក្រុង លើកលែងតែប្រធានគណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ យល់ឃើញថាសំណើ នោះមិនសមហេតុផល។ ហេតុផលនៃការបដិសេធសំណើនោះរួមមានការកំណត់ របស់ប្រធានគណៈកម្មការដែលយល់ថាសំណើនោះធ្វើឡើងគ្រាន់តែដើម្បីឲ្យមាន ការយឺតយ៉ាវដល់ការដោះស្រាយវិវាទ ឬបង្កឲ្យមានការលំបាកដល់ភាគីម្ខាងទៀត និងអាចមានហេតុផលផ្សេងទៀត។

ប្រសិនបើប្រធានគណៈកម្មការបដិសេធមិនបញ្ជូនវិវាទនោះដោយផ្ទាល់ទៅ គណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ខេត្ត ក្រុងតាមសំណើរបស់ភាគីម្ខាងប្រធានគណៈកម្មការ ត្រូវពន្យល់ជាលាយលក្ខណ៍អក្សរអំពីមូលហេតុនៃការបដិសេធសំណើនោះហើយ ការពន្យល់នេះត្រូវតែជាផ្នែកមួយនៃកំណត់ហេតុផ្លូវការនៃវិវាទនោះ។ការសម្រុះសម្រួល ដែលតម្រូវឲ្យមានការបញ្ជូនករណីវិវាទទៅគណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ខេត្ត ក្រុង រួមមាន :

- ជនម្នាក់ទាមទារដីច្រើនក្បាល ដែលជាកម្មវត្ថុនៃការប្តឹងទាមទាររបស់ភាគីតូចតាចមួយចំនួនដែរ
- ភាគីម្ខាងនៃវិវាទគឺជាអាជ្ញាធរមានឋានៈខ្ពស់
- ករណីមានវិវាទទាក់ទងទៅនឹងផលប្រយោជន៍របស់ប្រធានគណៈកម្មការថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ
- វិវាទពាក់ព័ន្ធនឹងដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋ។

ក្នុងករណីណាក៏ដោយ គណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ មិនមានសិទ្ធិអំណាចសម្រុះសម្រួលវិវាទដែលទាក់ទងទៅនឹងដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋឡើយ។

ប្រការ១៩ :(នៃប្រកាសស្តីពីគោលការណ៍ណែនាំ និងនីតិវិធីរបស់គណៈកម្មការសុរិយោដី លេខ១១២) បានចែងថាគណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវច្រានចោលបណ្តឹងទាមទារណាដែលមិនត្រឹមត្រូវ ឬគ្មានមូលដ្ឋាន ឬដែលធ្វើឡើងដើម្បីយាយី ឬបំភិតបំភ័យភាគីម្ខាង។ ការច្រានចោលបណ្តឹងមិនមែនជាប្រការគួរលើកទឹកចិត្តឲ្យធ្វើនោះទេលើកលែងតែក្នុងករណីចាំបាច់ដើម្បីរាំងភាពអយុត្តិធម៌តែប៉ុណ្ណោះ។

បណ្តឹងមិនត្រឹមត្រូវ គឺបណ្តឹងដែលខ្វះមូលដ្ឋានអង្គហេតុសមហេតុផល ឬទាក់ទងទៅ នឹងវិវាទដែលស្ថិតនៅក្រៅវង្វង់សមត្ថកិច្ចនៃច្បាប់ភូមិបាលឆ្នាំ២០០១។ លក្ខខណ្ឌនៃបណ្តឹងដែលមិនមានមូលដ្ឋានអង្គហេតុគ្រប់គ្រាន់មានជាអាទិ៍ :

- សាក្សី ឬភស្តុតាងរបស់ភាគីម្ខាង បង្ហាញថាមានលក្ខណៈក្លែងបន្លំ ឬខុសដូចជា សាក្សីរបស់ភាគីម្ខាងដកពាក្យចម្លើយរបស់ខ្លួនវិញ ឬផ្តល់ចម្លើយដែលប្រឆាំងដោយត្រង់ទៅនឹងការទាមទាររបស់ភាគីម្ខាង។
- ការស៊ើបអង្កេត និងព័ត៌មានផ្សេងទៀត ដែលភាគីស្នើឡើងមិនបង្ហាញភស្តុតាងណាមួយដែលគាំទ្រដល់ការទាមទាររបស់ភាគីដូចមានក្នុងពាក្យបណ្តឹង។

ក្នុងករណីបណ្តឹងត្រូវបានច្រានចោល ភាគីអាចប្តឹងតទៅគណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ខេត្ត ក្រុង។

ភាគីណាមួយដែលធ្វើការទាមទារដោយគ្មានមូលដ្ឋាន ឬមិនមានលក្ខណៈច្បាប់ ត្រូវចេញសោហ៊ុយថ្លៃដំណើរការវិវាទដែលបានចំណាយមកដល់ពេលនោះ និង ត្រូវទទួលទោសព្រហ្មទណ្ឌបន្ថែមទៀតដោយអនុលោមតាមច្បាប់ភូមិបាល២០០១ និងច្បាប់ផ្សេងៗទៀត។ ត្រូវរាំងមិនឲ្យភាគីដែលដាក់ពាក្យបណ្តឹងមិនត្រឹមត្រូវប្តឹង ទាមទារជាថ្មីម្តងទៀត។

ភាគីណាដែលបង្ហាញភស្តុតាងក្លែងបន្លំត្រូវដកចេញពីដំណើរការវិវាទហើយ ភស្តុតាងត្រូវដកចេញពីកំណត់ហេតុផ្លូវការនៃវិវាទនិងត្រូវទទួលទោសព្រហ្មទណ្ឌ បន្ថែមទៀតដូចមានចែងនៅក្នុងច្បាប់ភូមិបាល២០០១ និងច្បាប់ផ្សេងៗទៀត។ភាគី ណាដែលត្រូវបានរកឃើញថាបានធ្វើការក្លែងបន្លំភស្តុតាង ឬឯកសារអាចទទួល ទោសព្រហ្មទណ្ឌដូចមានចែងក្នុងច្បាប់ភូមិបាលឆ្នាំ២០០១ និងច្បាប់ផ្សេងៗទៀត។

ការសម្រុះសម្រួលរបស់គណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ

-**ប្រការ២០** : (នៃប្រកាសស្តីពីគោលការណ៍ណែនាំ និងនីតិវិធីរបស់គណៈកម្មការ សុរិយោដី លេខ១១២) បានចែងថា បន្ទាប់ពីបញ្ចប់ការស៊ើបអង្កេតមិនតិចជាង ៣០ថ្ងៃ បន្ទាប់ពីសេចក្តីជូនដំណឹងពីបណ្តឹងត្រូវបានបិទផ្សាយដូចមានចែងក្នុងប្រការ៧ នៃប្រកាសនេះ ប្រធានគណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុកខណ្ឌ ត្រូវរៀបចំប្រជុំ គណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ ដើម្បីសម្រេចលើដំណើរកាសម្រុះសម្រួល វិវាទ។កិច្ចប្រជុំត្រូវធ្វើឡើងនៅលើដីវិវាទឬកន្លែងដែលនៅជិតដីវិវាទតាមដែលអាច ធ្វើទៅបាន។

ប្រធានគណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវអញ្ជើញតំណាងអាជ្ញាធរ ដែនដីស្រុក ខណ្ឌ ឃុំ សង្កាត់ និងភូមិ និង/ឬ ចាស់ព្រឹទ្ធាចារ្យនៅក្នុងមូលដ្ឋានឲ្យ ចូលរួមជាសមាជិកអាដហុករបស់គណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ ដើម្បី សម្រុះសម្រួលវិវាទ។ប្រធានគណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ គប្បីយកចិត្ត ទុកដាក់បញ្ចូលស្ត្រីជាសមាជិកគណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ។

គណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវអញ្ជើញភាគីវិវាទមកចូលរួម ការប្រជុំរដ្ឋបាលយ៉ាងហោច ៥ថ្ងៃ នៃថ្ងៃធ្វើការមុនថ្ងៃប្រជុំនេះ។

គណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវផ្តល់ដល់ភាគីទាំងអស់នូវសេចក្តីសង្ខេបអំពីរបៀបសម្រុះសម្រួលនិងត្រូវពន្យល់អំពីព័ត៌មាននេះដល់ភាគីទាំងអស់។

នៅពេលប្រជុំរដ្ឋបាលនេះ ភាគីត្រូវជូនដំណឹងដល់គណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ អំពីការស្នើសុំរបស់ខ្លួនឲ្យបញ្ជូនសំណុំរឿងវិវាទនេះទៅគណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ខេត្ត ក្រុងត្រូវធ្វើការជំទាស់ចំពោះវិវាទអំពីផលប្រយោជន៍នានា និងធ្វើការព្រមព្រៀងជាឯកច្ឆ័ន្ទលើសមាសភាពអ្នកសម្រុះសម្រួលដូចមានចែងក្នុងប្រការ២២ នៃប្រកាសនេះ។

គណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវដោះស្រាយរាល់វិវាទអំពីផលប្រយោជន៍និងកំណត់អ្នកសម្រុះសម្រួលវិវាទ។ បន្ទាប់មក អ្នកសម្រុះសម្រួលត្រូវជួបជាមួយភាគីទាំងឡាយ និងកំណត់ពេលវេលាសម្រាប់ការសម្រុះសម្រួលវិវាទ។

-**ប្រការ២១** : (នៃប្រកាសស្តីពីគោលការណ៍ណែនាំ និងនីតិវិធីរបស់គណៈកម្មការសុរិយោដី លេខ១១២)បានចែងថា ប្រសិនបើមានសមាជិកណាម្នាក់នៃគណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ មានផលប្រយោជន៍នៅក្នុងវិវាទសមាជិករូបនោះត្រូវដកខ្លួនចេញពីការដោះស្រាយវិវាទនោះ ហើយគណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ខេត្ត ក្រុងត្រូវតែងតាំងសមាជិកថ្មីជំនួសវិញ។

ប្រសិនបើមានវិវាទអំពីផលប្រយោជន៍ជាមួយប្រធានគណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ វិវាទនោះត្រូវដាក់ជូនទៅគណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ខេត្ត ក្រុង។

ភាគីអាចប្តឹងជំទាស់ជាលាយលក្ខណ៍អក្សរចំពោះការចូលរួមរបស់សមាជិកណាម្នាក់នៃគណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ ដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋាននៃវិវាទអំពីផលប្រយោជន៍របស់សមាជិក។ សមាជិកដទៃទៀតនៃគណៈកម្មការត្រូវសម្រេចថាតើសមាជិករូបនោះមានវិវាទអំពីផលប្រយោជន៍ដែលរារាំងមិនឲ្យសមាជិករូបនោះចូលរួមនៅក្នុងការដោះស្រាយវិវាទឬទេ។ វិវាទអំពីផលប្រយោជន៍ដែលចោទប្រកាន់ចំពោះប្រធានគណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវដោះស្រាយតាមនីតិវិធីដូចមានកំណត់ក្នុងប្រការ១៨ នៃប្រកាសនេះ។

-ប្រការ២២: (នៃប្រកាសស្តីពីគោលការណ៍ណែនាំ និងនីតិវិធីរបស់គណៈកម្មការសុរិយោដី លេខ១១២) បានចែងថា ភាគីវិវាទអាចជ្រើសរើសអ្នកសម្រុះសម្រួលក្នុងចំណោមសមាជិកអាជហុក និងសមាជិកអចិន្ត្រៃយ៍នៃគណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ នៅក្នុងលក្ខខណ្ឌតែមួយគត់គឺភាគីទាំងអស់ព្រមព្រៀងគ្នាជាលាយលក្ខណ៍អក្សរក្នុងការប្រើអ្នកសម្រុះសម្រួលជាក់លាក់នោះ។

ក្នុងករណីភាគីវិវាទមិនអាចព្រមព្រៀងគ្នាលើសមាសភាពអ្នកសម្រុះសម្រួលជាក់លាក់ណាមួយមកពីគណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ ទេនោះ ប្រធានគណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវចាត់តាំងអ្នកសម្រុះសម្រួលចេញពីសមាជិកអាជហុក និងសមាជិកអចិន្ត្រៃយ៍នៃគណៈកម្មការ។

ក្រុមអ្នកសម្រុះសម្រួលមានសមាជិក ៣រូប ដែលមានម្នាក់ជាប្រធានត្រូវសម្រុះសម្រួលវិវាទ។

សមាជិកទាំងឡាយនៃក្រុមអ្នកសម្រុះសម្រួល យ៉ាងហោចណាស់ត្រូវមានសមាជិកម្នាក់ដែលបានទទួលការបណ្តុះបណ្តាល ឬមានបទពិសោធន៍នៅក្នុងការសម្រុះសម្រួលវិវាទ និងមានសមាជិកម្នាក់ជាអ្នកដឹងអំពីស្ថានភាព និងសភាពការណ៍នៅក្នុងមូលដ្ឋាន។

ប្រសិនបើ ប្រធានគណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ កំណត់ថាគ្មានសមាជិកណាម្នាក់នៃសមាជិកក្រុមអ្នកសម្រុះសម្រួលមានបទពិសោធន៍ ឬការបណ្តុះបណ្តាលនៅក្នុងដំណើរការសម្រុះសម្រួលទេនោះ ប្រធានគណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ អាចស្នើសុំឲ្យគណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ខេត្តក្រុង ចាត់តាំងអ្នកសម្រុះសម្រួលដែលបានទទួលការបណ្តុះបណ្តាលឲ្យចូលរួមនៅក្នុងក្រុមអ្នកសម្រុះសម្រួល។

-ប្រការ២៣: (នៃប្រកាសស្តីពីគោលការណ៍ណែនាំ និងនីតិវិធីរបស់គណៈកម្មការសុរិយោដី លេខ១១២) បានចែងថាភាគីវិវាទអាចជ្រើសរើសបុគ្គលម្នាក់តាមជម្រើសរបស់ខ្លួនផ្ទាល់ឲ្យជួយខ្លួននៅគ្រប់ថ្នាក់នៃដំណើរការសម្រុះសម្រួល។បុគ្គលរូបនេះហៅថាអ្នកជំនួយការភាគីឬអ្នកជំនួយការមិនអាចតំណាងឲ្យភាគីបានទេប៉ុន្តែអាច

ផ្តល់យោបល់ដល់ភាគីវិវាទបាន។ អ្នកជំនួយការភាគីអាចបំភ្លឺយោបល់របស់ភាគី និងអាចចូលរួមនៅក្នុងកិច្ចប្រជុំទាំងឡាយជាមួយអ្នកសម្រុះសម្រួល និងជាមួយភាគីបានប៉ុន្តែមិនអាចនិយាយជំនួសភាគីទៅកាន់អ្នកសម្រុះសម្រួល ឬភាគីផ្សេងទៀតបានទេ ឬមិនអាចធ្វើសេចក្តីសម្រេចក្នុងនាមភាគីបានឡើយ។

ប្រសិនបើអ្នកជំនួយការភាគីនោះបំពានវិធាននៃដំណើរការវិវាទក្រុមអ្នកសម្រុះសម្រួលត្រូវផ្តល់ការក្រើនរំលឹក និងការព្រមានជាឯកជនម្តងដល់អ្នកជំនួយការនោះ។ប្រសិនបើអ្នកជំនួយការនោះបន្តបំពានទៀតក្រុមអ្នកសម្រុះសម្រួលត្រូវហាមឃាត់អ្នកជំនួយការនោះមិនឲ្យចូលរួមនៅក្នុងដំណើរការវិវាទតទៅទៀតឡើយ។ ប្រសិនបើអ្នកជំនួយការត្រូវបានរារាំងដំណើរការសម្រុះសម្រួលត្រូវផ្អាកមួយរយៈពេលរហូតដល់ភាគីវិវាទជ្រើសរើសអ្នកជំនួយការថ្មីបាន ឬព្រមព្រៀងបន្តដំណើរការដោយពុំចាំបាច់មានអ្នកជំនួយការ។អ្នកសម្រុះសម្រួលត្រូវផ្តល់ឲ្យភាគីម្ខាងៗនូវឱកាសគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីពិគ្រោះយោបល់ជាមួយអ្នកជំនួយការដែលត្រូវបានហាមឃាត់នៅខាងក្រៅកន្លែងធ្វើការសម្រុះសម្រួល។

-ប្រការ២៤ : (នៃប្រកាសស្តីពីគោលការណ៍ណែនាំ និងនីតិវិធីរបស់គណៈកម្មការសុរិយោដីលេខ១១២)បានចែងថាអ្នកសម្រុះសម្រួលត្រូវជួបជាមួយភាគីទាំងឡាយរួមគ្នាឬដាច់ដោយឡែកពីគ្នាប្រសិនបើមានការស្នើសុំដើម្បីពិភាក្សាពីបញ្ហារបស់ភាគីពន្យល់ករណីវិវាទដល់ភាគីវិវាទដោយផ្អែកលើកស្តុតាង និងពិគ្រោះអំពីលទ្ធភាពដំណោះស្រាយនានាដែលអាចមានចំពោះវិវាទ។ការពិគ្រោះត្រូវធ្វើឡើងដោយរក្សាការសំងាត់ក្នុងចំណោមភាគីវិវាទអ្នកជំនួយការរបស់ភាគី និងអ្នកសម្រុះសម្រួលហើយមិនត្រូវយកការពិគ្រោះនេះទៅធ្វើជាផ្នែកមួយនៃកំណត់ហេតុផ្លូវការនៃវិវាទឡើយ។

អ្នកសម្រុះសម្រួលអាចស្នើដំណោះស្រាយដោយផ្អែកលើការយល់ដឹងរបស់ខ្លួនអំពីបំណងរបស់ភាគីវិវាទលើកស្តុតាងដែលមាននិងផ្អែកលើច្បាប់ពាក់ព័ន្ធប៉ុន្តែអ្នកសម្រុះសម្រួលមិនត្រូវបង្ខំឲ្យអនុវត្តតាមសំណើរបស់ខ្លួនឬមិនត្រូវធ្វើសេចក្តីសម្រេចលើវិវាទនោះឡើយ។មានតែភាគីវិវាទទេដែលមានសិទ្ធិសម្រេច ឬបដិសេធដំណោះស្រាយបាន។

ប្រការ២៥ : (នៃប្រកាសស្តីពីគោលការណ៍ណែនាំ និងនីតិវិធីរបស់គណៈកម្មការសុរិយោដី លេខ១១២) បានចែងថា អ្នកសម្រុះសម្រួលត្រូវវិភាគភស្តុតាងដែលប្រមូលបាននៅក្នុងពេលស៊ើបអង្កេតដើម្បីយល់ឲ្យបានពេញលេញអំពីស្ថានភាពនៃវិវាទប៉ុន្តែអ្នកសម្រុះសម្រួលមិនត្រូវវាយតម្លៃភស្តុតាងក្នុងសមត្ថភាពជាផ្លូវការណាមួយឡើយ។

អ្នកសម្រុះសម្រួលអាចផ្តល់យោបល់ដល់ភាគីវិវាទអំពីរបៀបកស្រាយភស្តុតាងវិវាទឬតម្លៃនៃភស្តុតាងអាចត្រូវបកស្រាយយ៉ាងណាប៉ុន្តែយោបល់ទាំងនោះពុំមានតម្លៃខាងផ្លូវច្បាប់និងមិនអាចក្លាយជាលំអានសំរាប់អនុវត្តនៅក្នុងដំណើរការសម្រុះសម្រួល ឬការវិនិច្ឆ័យណាមួយឡើយ។

ការវាយតម្លៃភស្តុតាងអាចបញ្ចូលជាផ្នែកមួយនៃរបាយការណ៍សម្រុះសម្រួលដែលត្រូវបញ្ចូលទៅក្នុងកំណត់ហេតុផ្លូវការនៃវិវាទ។

ប្រការ២៦ : (នៃប្រកាសស្តីពីគោលការណ៍ណែនាំ និងនីតិវិធីរបស់គណៈកម្មការសុរិយោដី លេខ១១២) បានចែងថា ប្រសិនបើភាគីទាំងឡាយអាចឈានដល់ការព្រមព្រៀងក្នុងពេលសម្រុះសម្រួលដោយគណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ អ្នកសម្រុះសម្រួលត្រូវបំពេញបែបបទបញ្ចប់វិវាទដូចមានកំណត់ក្នុងឧបសម្ព័ន្ធទី៦ ដែលមានរៀបរាប់អំពីដំណើរការដំណោះស្រាយដោយបញ្ជាក់ច្បាស់លាស់ពីការព្រមព្រៀងដោះស្រាយនោះ។ រាល់ឯកសារឬផែនទីនានាដែលអាចបំភ្លឺកិច្ចដំណោះស្រាយនោះត្រូវតម្កល់ជាមួយបែបបទបញ្ចប់វិវាទ។

អ្នកសម្រុះសម្រួល ត្រូវអានដំណោះស្រាយព្រមព្រៀងអោយភាគីទាំងអស់ស្តាប់។ ភាគីវិវាទត្រូវចុះហត្ថលេខា ឬផ្តិតមេដៃលើកិច្ចព្រមព្រៀងតែក្នុងករណីដែលភាគីនោះយល់ព្រមលើរាល់ចំណុចនៃកិច្ចព្រមព្រៀង។ កិច្ចព្រមព្រៀងនឹងមានសុពលភាពក្នុងករណីដែលភាគីវិវាទទាំងអស់បានព្រមព្រៀង និងបានចុះហត្ថលេខា ឬបានផ្តិតមេដៃ។ភាគីវិវាទត្រូវចុះហត្ថលេខាឬផ្តិតមេដៃលើបែបបទបញ្ចប់រឿងក្តីរួចតម្កល់បែបបទនោះនៅគណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុកខណ្ឌ។ មន្ត្រីទទួលទម្រង់បែបបទបញ្ចប់រឿងក្តីត្រូវចុះហត្ថលេខា និងបោះត្រាផ្លូវការលើទម្រង់បែបបទនេះហើយត្រូវផ្តល់ដល់ភាគីវិវាទនីមួយៗនូវឯកសារថតចម្លងនៃបែបបទនេះ។ ច្បាប់ថតចម្លងនៃបែបបទបញ្ចប់រឿងក្តីនេះគឺជាភស្តុតាងនៃការដាក់តម្កល់កិច្ចដំណោះស្រាយ។

រាល់ឯកសារទាក់ទងទៅនឹងលទ្ធផលនៃការដោះស្រាយវិវាទរួមទាំងបែបបទបញ្ចប់រឿងក្តីសេចក្តីពណ៌នានៃកិច្ចដំណោះស្រាយ និងផែនទី ឬគំនូសតាងនានាដែលអាចបំភ្លឺកិច្ចដំណោះស្រាយត្រូវបិទផ្សាយជាសាធារណៈដែលមានរយៈពេលមិនតិចជាង១៤ថ្ងៃ។ បុគ្គលណាក៏ដោយក៏អាចបញ្ចេញមតិលើឯកសារបញ្ចប់រឿងក្តីនេះក្នុងអំឡុងពេលប្រកាសផ្សាយជាសាធារណៈ។

ក្រុមអ្នកសម្រុះសម្រួលត្រូវរាយការណ៍អំពីកិច្ចដំណោះស្រាយរបស់គណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ ទៅការិយាល័យរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម សំណង់ និងភូមិបាលស្រុក ខណ្ឌ និងគណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ខេត្ត ក្រុង។ បន្ទាប់មកការិយាល័យរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម សំណង់ និងភូមិបាលស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវចាប់ផ្តើមនីតិវិធីចុះបញ្ជីក្បាលដីដែលបានដោះស្រាយរួចនោះ។

-**ប្រការ២៧**: (នៃប្រកាសស្តីពីគោលការណ៍ណែនាំ និងនីតិវិធីរបស់គណៈកម្មការសុរិយោដី លេខ១១២) បានចែងថា ការិយាល័យរៀបចំដែនដីនគរូបនីយកម្ម សំណង់ និងភូមិបាលស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវបញ្ជាក់អំពីដំណោះស្រាយជាមួយភាគីវិវាទ និងត្រូវចាប់ផ្តើមអនុវត្តនីតិវិធីចុះបញ្ជីក្បាលដីដែលបានដោះស្រាយរួចនោះនៅពេលទទួលបានការបញ្ជាក់ថា ដំណោះស្រាយបានសម្រេចដោយស្ម័គ្រចិត្ត និងថាភាគីវិវាទយល់ពីកិច្ចព្រមព្រៀង។

-**ប្រការ២៨**: (នៃប្រកាសស្តីពីគោលការណ៍ណែនាំ និងនីតិវិធីរបស់គណៈកម្មការសុរិយោដី លេខ១១២) បានចែងថា ប្រសិនបើភាគីមិនអាចឈានដល់ដំណោះស្រាយក្រុមអ្នកសម្រុះសម្រួលត្រូវរៀបចំរបាយការណ៍ស្តីពីដំណើរការសម្រុះសម្រួលអនុលោមតាមបែបបទស្តង់ដារដូចមានកំណត់ក្នុងឧបសម្ព័ន្ធទី៧។ របាយការណ៍ត្រូវរួមបញ្ចូលព័ត៌មានជាមូលដ្ឋានស្តីពីភាគីវិវាទ សេចក្តីសង្ខេបជំហររបស់ភាគីវិវាទ និងសេចក្តីសង្ខេបអំពីដំណើរការសម្រុះសម្រួល។ របាយការណ៍នេះត្រូវក្លាយជាផ្នែកមួយនៃកំណត់ហេតុសាធារណៈផ្លូវការនៃវិវាទ និងត្រូវបញ្ជូនទៅគណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ខេត្ត ក្រុង។

***   ***   ***

V-**អំពីមាត្រាមួយចំនួននៃច្បាប់ និងប្រការនាំងឡាយនៃលិខិតបទដ្ឋានក្រោមច្បាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងការដោះស្រាយទំនាស់នៅក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ដែលគួរយល់ដឹង ៖**

+.**អំពីអំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ** (ច្បាប់ស្តីពីការទប់ស្កាត់អំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ និងកិច្ចការពារជនរងគ្រោះ ចុះថ្ងៃទី២៤ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៥)

<u>មាត្រា៣៣</u> នៃច្បាប់ស្តីពីការទប់ស្កាត់អំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ និងកិច្ចការពារជនរងគ្រោះបានចែងថារដ្ឋ ត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ធ្វើការអប់រំ ផ្សព្វផ្សាយឲ្យប្រជាពលរដ្ឋទូទាំងប្រទេសបានយល់ជ្រួតជ្រាបអំពីបញ្ញត្តិនៃច្បាប់នេះជាពិសេសអំពីការទទួលខុសត្រូវក្នុងគ្រួសារ ការគោរពសិទ្ធិគ្នាទៅវិញទៅមក ដើម្បីលើកស្ទួយតម្លៃគ្រួសារខ្មែរ សីលធម៌ សុជីវធម៌ ការរស់នៅ ការថែរក្សា និងការអប់រំគ្រួសាររបៀបដោះស្រាយទំនាស់ដោយអហិង្សា និងសន្តិវិធីព្រមទាំងណែនាំឲ្យយល់ពីវិធានការទាំងឡាយក្នុងការទប់ស្កាត់អំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ និងកិច្ចការពារដល់ជនរងគ្រោះ។

រដ្ឋជម្រុញភាគីដែលមានវិបត្តិអំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារឲ្យចូលរួមក្នុងវគ្គពិគ្រោះបញ្ហាដើម្បីរៀនសូត្រស្វែងយល់អំពីវិធីសាស្ត្រនានា ក្នុងការដោះស្រាយទំនាស់ និងអប់រំដោយមិនប្រើប្រាស់អំពើហិង្សា។

<u>មាត្រា៣៦</u> នៃច្បាប់ស្តីពីការទប់ស្កាត់អំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ និងកិច្ចការពារជនរងគ្រោះបានចែងថាការចោទប្រកាន់ជាបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌពុំអាចធ្វើបានឡើយបើមានសំណើពីជនរងគ្រោះជានីតិជនដោយបទល្មើសនោះ ជាបទមជ្ឈិមស្រាល ឬបទលហុ។ក្នុងករណីដែលមានអំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារកើតឡើងជាថ្មីម្តងទៀតដែលល្មើសនឹងច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌតុលាការត្រូវតែធ្វើការចោទប្រកាន់ជនមុខសញ្ញារូបនោះតាមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌទោះបីជាមានការស្នើសុំពីជនរងគ្រោះម្តងទៀតក៏ដោយ។

<u>មាត្រា១៧</u> នៃច្បាប់ស្តីពីការទប់ស្កាត់អំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ និងកិច្ចការពារជនរងគ្រោះបានចែងថាក្នុងការចូលរួមអនុវត្តនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌជាធរមាន អាជ្ញាធរមាន<u>សមត្ថកិច្ចពុំអាចធ្វើអន្តរាគមន៍ដើម្បីផ្សះផ្សា ឬសម្រុះសម្រួលបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌដែលមានលក្ខណៈជាបទឧក្រិដ្ឋ ឬមជ្ឈិមធ្ងន់ធ្ងរបានទេ។</u>

-ដីកាការពារសម្រាប់ជនរងគ្រោះនៃអំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ

__មាត្រា១៦__ នៃច្បាប់ស្តីពីការទប់ស្កាត់អំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ និងកិច្ចការពារជនរងគ្រោះ បានចែងថា ទន្ទឹមនឹងការធ្វើអន្តរាគមន៍របស់អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច ជនរងគ្រោះអាចធ្វើបណ្តឹងទៅតុលាការខេត្ត ក្រុង ដើម្បីសុំឲ្យចេញដីកាការពារ។ ចៅក្រមដែលទទួលបន្ទុកការត្រូវចេញដីកាការពារដោយមានវត្តមានឬពុំចាំបាច់មានវត្តមានជនមុខសញ្ញា។

__មាត្រា២៣__ នៃច្បាប់ស្តីពីការទប់ស្កាត់អំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ និងកិច្ចការពារជនរងគ្រោះ បានចែងថាដីកាការពារមានពីរដំណាក់កាល :

១-ដំណាក់កាលទី១ ហៅថាដីកាការពារបណ្តោះអាសន្នដែលមានរយៈពេល ២(ពីរ)ខែ ចេញក្នុងពេលដែលមានអាសន្នពីអំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារភ្លាមៗ។

២-ដំណាក់កាលទី២ហៅថាដីកាការពារមានរយៈពេល៦(ប្រាំមួយ)ខែចេញក្នុងពេលដែលតុលាការកំពុងស៊ើបអង្កេតមិនទាន់ជំនុំជម្រះឬមុនមានសាលក្រមស្ថាពរ។

__មាត្រា២__ អំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារគឺ សំដៅលើអំពើហិង្សាដែលកើតមាន និងអាចកើតមានទៅលើ ៖ ១.ប្តី ឬប្រពន្ធ។ ២.កូនក្នុងបន្ទុក។ ៣.ជនទាំងឡាយរស់នៅក្រោមដំបូលផ្ទះ និងក្នុងបន្ទុកគ្រួសារ។

__មាត្រា១៣__ ដើម្បីទប់ស្កាត់អំពើហិង្សាដែលកំពុងតែកើតឬជឿជាក់ថានឹងកើតឡើងអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចត្រូវធ្វើអន្តរាគមន៍ជាបន្ទាន់ដោយៈ

-ឃាត់ទុកអាវុធ ឬវត្ថុជាក់ស្តែងដែលជនមុខសញ្ញាបាន ឬអាចប្រើប្រាស់

-បង្វែរយកចេញជនមុខសញ្ញាពីកន្លែងកើតហេតុ ឬបង្វែរជនរងគ្រោះ បើមានការស្នើសុំពីជនរងគ្រោះ។ក្នុងករណីពិសេសជនរងគ្រោះអាចបង្វែរចេញបានដោយគ្មានការស្នើសុំ ប្រសិនបើមានហេតុផលចាំបាច់ត្រូវធ្វើ។

-ផ្តល់ឲ្យជនរងគ្រោះនូវជំនួយសមស្របតាមកាលៈទេសៈជាពិសេសផ្តល់កន្លែងជម្រកបណ្តោះអាសន្នដែលអាចធានាសុវត្ថិភាព និងផ្តល់នូវជំនួយសុខាភិបាលជាបន្ទាន់។

-ពន្យល់ អប់រំ និងសម្រុះសម្រួលគូភាគីទាំងសងខាងឲ្យបញ្ឈប់អំពើហិង្សា និងណែនាំជនរងគ្រោះអំពីសិទ្ធិរបស់ខ្លួនសម្រាប់ទប់ស្កាត់អំពើហិង្សាដែលមានចែងក្នុងមាត្រា២០ និងមាត្រា២៦នៃច្បាប់នេះ។ ជនមុខសញ្ញាក្នុងច្បាប់នេះគឺសំដៅដល់អ្នកដែលបានប្រព្រឹត្តកំពុងប្រព្រឹត្ត និងត្រៀមប្រព្រឹត្តអំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ។

<u>មាត្រា១៤</u> ដើម្បីការពារសន្តិសុខជនរងគ្រោះ អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចអាចចេញសេចក្តីសម្រេចរដ្ឋបាលស្របតាមមាត្រា៤៣ មាត្រា៤៨ និងមាត្រា៤៩ នៃច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់ និងចាត់វិធានការបណ្តោះអាសន្នស្របច្បាប់ដែលមានជាអាទិ៍ ៖

-ហាមប្រព្រឹត្តអំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារដោយខ្លួនឯងផ្ទាល់ ឬដោយអ្នកផ្សេង

-ហាមបំផ្លាញទ្រព្យសម្បត្តិ ឬណែនាំកុំឲ្យចាត់ចែងលក់ទ្រព្យសម្បត្តិរួម ឬរបស់ជនរងគ្រោះ ឬរបស់ញាតិសាលោហិតរបស់ជនរងគ្រោះ

-ហាមជនមុខសញ្ញាចូលទៅជិត ឬចូលទៅក្នុងទីលំនៅរួម កន្លែងស្នាក់នៅ ឬកន្លែងធ្វើការរបស់ជនរងគ្រោះ បើគ្មានការអនុញ្ញាតពីជនរងគ្រោះ និងអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច

-ចាត់វិធានការស្របច្បាប់ផ្សេងទៀតដែលចាំបាច់សម្រាប់ការពារសុវត្ថិភាពដល់ជនរងគ្រោះ និងសមាជិកក្នុងគ្រួសារ ឬជនដែលពាក់ព័ន្ធ។

<u>មាត្រា១៥</u> បើមានសំណើសុំធ្វើអន្តរាគមន៍ និងមានបទល្មើសជាក់ស្តែងកើតឡើងហើយអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចមានសិទ្ធិចូលទៅក្នុងទីកន្លែងកើតហេតុទោះជា ពុំមានដីកាតុលាការ អនុញ្ញាតឲ្យចូលក៏ដោយ ក្នុងករណីទាំងឡាយដែលមន្ត្រី និងភ្នាក់ងារមានសមត្ថកិច្ចយល់ដោយសមហេតុផលថាមានអំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារបានកើតឡើងក្នុងអំឡុងពេល៤៨ម៉ោងកន្លងផុត ឬនឹងអាចកើតឡើងក្នុងអំឡុងពេល២៤ម៉ោងខាងមុខៗក្នុងអំឡុងពេលចូលធ្វើអន្តរាគមន៍ អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចត្រូវធ្វើកំណត់ហេតុឲ្យបានជាក់លាក់អំពីហេតុការណ៍នោះ រួចរាយការណ៍ជាបន្ទាន់ទៅព្រះរាជអាជ្ញាមានសមត្ថកិច្ច។

<u>មាត្រា១៦</u> ទន្ទឹមនឹងការធ្វើអន្តរាគមន៍របស់អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច ជនរងគ្រោះអាចធ្វើបណ្តឹងទៅតុលាការខេត្ត ក្រុង ដើម្បីសុំឲ្យចេញដីកាការពារ។ ចៅក្រមដែលទទួលចាត់ការ ត្រូវចេញដីកាការពារដោយមានវត្តមាន ឬពុំចាំបាច់មានវត្តមានជនមុខសញ្ញា។

<u>មាត្រា១៧</u> ក្នុងការចូលរួមអនុវត្តន៍នីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌជាធរមាន អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចពុំអាចធ្វើអន្តរាគមន៍ដើម្បីផ្សះផ្សា ឬសម្រុះសម្រួលបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌដែលមានលក្ខណៈជាបទឧក្រិដ្ឋ ឬមជ្ឈិមធ្ងន់ធ្ងរបានទេ។

<u>មាត្រា១៨</u> អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចអាចឃាត់ខ្លួនមុខសញ្ញាដែលកំពុងប្រព្រឹត្តអំពើហិង្សាជាក់ស្តែង ឬជនមុខសញ្ញាណាដែលកំពុងតែរំលោភលើដីកាការពាររបស់តុលាការដូចមានចែងក្នុងមាត្រា២៤ និងមាត្រា២៥ នៃច្បាប់នេះដោយពុំចាំបាច់មានដីកាតុលាការ។ប៉ុន្តែក្រៅពីករណីទាំងពីរនេះការឃាត់ខ្លួនដោយអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចដែលពុំមានដីកាពីតុលាការត្រូវហាមឃាត់។ក្នុងករណីអនុវត្តន៍តាមបញ្ញត្តិនៃវាក្យខណ្ឌទី១ខាងលើនេះ អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចត្រូវធ្វើកំណត់ហេតុច្បាស់លាស់កសាងសំណុំរឿងនិងបញ្ជូនជនមុខសញ្ញាដែលត្រូវឃាត់ខ្លួនទៅតុលាការ ជាបន្ទាន់ក្នុងអំឡុងពេលអតិបរិមាដែលបានកំណត់នៅក្នុងក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ដើម្បីចាត់វិធានការបន្ថែមឲ្យស្របច្បាប់។

<u>មាត្រា១៩</u> អំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារណាដែលមានចរិកជាបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌមានលក្ខណៈជាបទឧក្រិដ្ឋឬបទមជ្ឈិមធ្ងន់ធ្ងរត្រូវតែជាកម្មវត្ថុនៃបណ្តឹងអាជ្ញា ទោះអំពើហិង្សានេះបានកន្លងផុតហើយក៏ដោយ។បណ្តឹងអាជ្ញាត្រូវធ្វើឡើងតាមបែបបទដែលមានចែងក្នុងច្បាប់នេះ និងតាមច្បាប់ស្តីពីនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌជាធរមាន។

+**<u>អំពីការលែងលះ</u>**

រឿងលែងលះគឺទំនងជារឿងដែលមានភាពលំបាកបំផុតក្នុងចំណោមរឿងលំបាកជាច្រើន[9] ដែលត្រូវដោះស្រាយដោយមណ្ឌលសេវាកម្ម ប្រសិនបើរឿងនោះត្រូវបានគេប្តឹងឡើងដោយសារមូលហេតុចេញមកពីអំពើហិង្សានៅក្នុងគ្រួសារ។ តើគួរធ្វើ ឬមិនធ្វើការសម្រុះសម្រួលទៅលើរឿងទាំងនេះ ឬក៏ផ្តល់នូវដំបូន្មានផ្នែកច្បាប់ទៅលើនីតិវិធីនៃការលែងលះដើម្បីបំរើសេវាសម្រុះសម្រួលទៅដល់ភាគីទំនាស់ឲ្យអស់ពីចិត្ត។

---

[9] សៀវភៅណែនាំប្រតិបត្តិការសម្រាប់មណ្ឌលសេវាកម្មយុត្តិធម៌ស្រុក ក្រុង ទំព័រទី២៦

យុត្តាធិការ (អំណាចតុលាការ) ក្នុងរឿងលែងលះ គឺស្ថិតនៅលើសាលាដំបូង ដូចនេះមន្ត្រីមណ្ឌលសេវាកម្មយុត្តិធម៌ថ្នាក់ស្រុក ក្រុង ឬអាជ្ញាធរមូលដ្ឋានពុំមាននីត្យានុកូលភាព (អំណាចផ្លូវច្បាប់) ដើម្បីសម្រេចលើរឿងលែងលះនោះទេ។

ការសម្រុះសម្រួលរវាងភាគីដែលភាគីម្ខាងស្នើការលែងលះគឺទំនងអាចធ្វើការផ្សះផ្សាទៅបានប្រសិនបើមានក្តីសង្ឃឹមខ្លះក្នុងការធ្វើឲ្យមានការសម្រុះសម្រួល ឬក៏ភាគីទាំងអស់មានចំណាប់អារម្មណ៍ក្នុងការពិភាក្សាទៅលើទំនាស់។[10] ប្រសិនបើភាគីទំនាស់ម្ខាងទទូចសុំការលែងលះមណ្ឌលសេវាកម្មមិនគួរសម្រុះសម្រួលសំណុំរឿងនេះទេ។មន្ត្រីមណ្ឌលត្រូវជម្រាបប្រាប់ភាគីទាំងពីរអំពីនីតិវិធីនៃការលែងលះហើយធ្វើការណែនាំពួកគេឲ្យទៅរកអ្នកជំនួយផ្នែកច្បាប់ ឬទៅតុលាការ។

+ក្នុងក្រមរដ្ឋប្បវេណី (ចុះថ្ងៃទី០៨ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៧) និងក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី (ចុះថ្ងៃទី៦ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៦)

មាត្រា៩៨២នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី បណ្តឹងនៃការលែងលះគ្នា

១-ពាក្យបណ្តឹងលែងលះគ្នាអាចដាក់ទៅតុលាការដែលមានសមត្ថកិច្ចដោយយោងតាមបញ្ញត្តិមាត្រា១០ (សមត្ថកិច្ចសាលាជម្រះក្តីពិសេសលើរឿងក្តីលែងលះគ្នានិងរឿងក្តីអំពីបុគ្គភាព) នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីបាន។

២-ភាគីអាចដាក់ពាក្យសុំលែងលះគ្នា ទៅក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ខាងលំនៅឋាន ឬទីសំណាក់ដូចបានកំណត់នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី១ និងទី៣ នៃមាត្រា១០ (សមត្ថកិច្ចសាលាជម្រះក្តីពិសេសលើរឿងក្តីលែងលះគ្នានិងរឿងក្តីអំពីបុគ្គភាព)នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីបាន។ក្នុងករណីនេះ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ អាចធ្វើការបញ្ចុះបញ្ចូលឲ្យសះជាគ្នាបានក្នុងអំឡុងពេល១៥(ដប់ប្រាំ)ថ្ងៃ បន្ទាប់ពីបានទទួលពាក្យសុំនោះ។បើមិនអាចបញ្ចុះបញ្ចូលឲ្យសះជាគ្នាបានទេត្រូវចាត់ទុកថាមានពាក្យបណ្តឹងលែងលះគ្នា ហើយក្រុមប្រឹក្សាឃុំសង្កាត់ ត្រូវបញ្ជូនពាក្យបណ្តឹងនោះទៅតុលាការជាបន្ទាន់។

---

[10] សៀវភៅណែនាំប្រតិបត្តិការសម្រាប់មណ្ឌលសេវាកម្មយុត្តិធម៌ស្រុក ក្រុង ទំព័រទី២៦

<u>មាត្រា៩៨២</u> នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ការសាកល្បងផ្សះផ្សា ដោយតុលាការ

១-ទោះបីជាភាគីម្ខាងទាមទារយ៉ាងខ្លាំងចំពោះការលែងលះគ្នាក៏ដោយតុលាការអាចសាកល្បងធ្វើការផ្សះផ្សាបាន។

២-បើការផ្សះផ្សាពុំអាចសម្រេចបានទេតុលាការត្រូវយកបណ្តឹងលែងលះគ្នាមកធ្វើការវិនិច្ឆ័យហើយធ្វើការប្រកាសសាលក្រម។

<u>មាត្រា៩៧</u> នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី ការសាកល្បងធ្វើការផ្សះផ្សា

តុលាការអាចសាកល្បងធ្វើការផ្សះផ្សាបានទោះបីជាបណ្តឹងស្ថិតនៅក្នុងដំណាក់កាលណាក៏ដោយ។

<u>មាត្រា៩៧៨</u> នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី មូលហេតុនៃការលែងលះគ្នា

១-ប្តី ឬប្រពន្ធ អាចដាក់ពាក្យបណ្តឹងលែងលះគ្នាបាន តែក្នុងករណីដែលកំណត់ខាងក្រោមនេះ:

ក-បើបានប្រព្រឹត្តអំពើផិត ទៅលើសហព័ទ្ធ។

ខ-បើបានបោះបង់សហព័ទ្ធចោល ដោយគ្មានមូលហេតុត្រឹមត្រូវ។

គ-បើមិនដឹងច្បាស់ថាសហព័ទ្ធស្លាប់ឬរស់ អស់រយៈពេលជាង១(មួយ)ឆ្នាំ។

ឃ-បើសហព័ទ្ធបានរស់នៅបែកគ្នាជាបន្តបន្ទាប់ អស់រយៈពេលជាង១(មួយ)ឆ្នាំផ្ទុយ នឹងគោលបំណងនៃអាពាហ៍ពិពាហ៍។

ង-ករណីផ្សេងទៀតដែលទំនាក់ទំនងអាពាហ៍ពិពាហ៍ត្រូវបានបែកបាក់ហើយគ្មានសង្ឃឹមថានឹងអាចបដិទានឡើងវិញបាន។

២-ទោះបីជាក្នុងករណីដែលបានកំណត់នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី១ខាងលើនេះក៏ដោយប្រសិនបើយល់ឃើញថាការលែងលះគ្នានោះនឹងបណ្តាលឲ្យការទ្រទ្រង់ជីវភាពរបស់សហព័ទ្ធឬកូនក្រលំបាកយ៉ាងខ្លាំងឬមានការឈឺចាប់ដែលពុំអាចទ្រាំទ្របានតុលាការអាចច្រានចោលការទាមទារលែងលះគ្នាដោយពិចារណាទៅលើស្ថានភាពទាំងឡាយបាន។

៣-ក្នុងករណីដែលមានមូលហេតុដូចបានកំណត់នៅក្នុងចំណុច ឃ ឬចំណុច ង នៃកថាខណ្ឌទី១ ខាងលើនេះ ប្រសិនបើយល់ឃើញថា ការទាមទារនោះផ្ទុយនឹងភាពសុចរិតដោយជនដែលទាមទារឲ្យលែងលះគ្នានោះធ្វេសប្រហែសយ៉ាងខ្លាំងក្នុងការសហប្រតិបត្តិនិងជួយសង្គ្រោះចំពោះសហព័ទ្ធតុលាការអាចច្រានចោលការទាមទារលែងលះគ្នានោះដោយឆន្ទានុសិទ្ធិបាន។

+ការស្នើសុំធ្វើការលែងលះតាមផ្លូវច្បាប់

ករណីរឿងលែងលះ មានតែតុលាការទេ អាចផ្តល់នូវសេចក្តីសម្រេចបាន។ ការចេញសេចក្តីសម្រេចប្រភេទផ្សេងទៀតនៃការលែងលះឲ្យភាគីក្រៅពីតុលាការគឺខុសច្បាប់[11]។

+អំពីការផ្តាច់ពាក្យរៀបការ (ក្រមរដ្ឋប្បវេណី ចុះថ្ងៃទី០៨ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៧)

-**មាត្រា៩៤៥ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី** ការសងជំនូន ក្នុងករណីដែលកំជាប់ពាក្យបានរលាយភាគីដែលបានលើកជំនូននៅពេលកំជាប់ពាក្យដោយសង្ឃឹមថា នឹងបានរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍អាចទាមទារឲ្យភាគីម្ខាងទៀតសងជំនូននោះមកវិញបាន។

-**មាត្រា៩៤៦ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី** ការទទួលខុសត្រូវចំពោះការបដិសេធចោលដោយមិនត្រឹមត្រូវក្នុងករណីដែលភាគីណាម្ខាងបានបដិសេធកំជាប់ពាក្យដែលបានភ្ជាប់រវាងភាគីចោលដោយគ្មានមូលហេតុត្រឹមត្រូវភាគីម្ខាងទៀតអាចទាមទារសំណងនៃការខូចខាតដែលកើតឡើងដោយសារការបដិសេធចោលនោះបាន។

-**មាត្រា៩៤៧ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី** អំឡុងពេលដាក់ពាក្យបណ្តឹង បណ្តឹងដែលទាក់ទងទៅនឹងមាត្រា៩៤៥(ការសងជំនូន)ឬមាត្រា៩៤៦(ការទទួលខុសត្រូវចំពោះការបដិសេធចោលដោយមិនត្រឹមត្រូវ)ខាងលើនេះត្រូវប្តឹងនៅក្នុងអំឡុងពេល១(មួយ)ឆ្នាំគិតចាប់ពីពេលដែលកំជាប់ពាក្យនោះបានរលាយ។

+អំពីទ្រព្យសម្បត្តិ (ក្រមរដ្ឋប្បវេណី ចុះថ្ងៃទី០៨ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៧)

-**មាត្រា៩៦៩ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី** បានចែងថា កិច្ចសន្យាទ្រព្យសម្បត្តិប្តីប្រពន្ធ និងប្រព័ន្ធទ្រព្យសម្បត្តិដែលកំណត់ដោយច្បាប់

១-ប្តីប្រពន្ធ អាចធ្វើកិច្ចសន្យាអំពីទំនាក់ទំនងទ្រព្យសម្បត្តិនៅមុន ឬក្រោយអាពាហ៍ពិពាហ៍បាន។ប៉ុន្តែកិច្ចសន្យានេះមិនអាចធ្វើផ្ទុយនឹងបញ្ញត្តិស្តីពីសិទ្ធិទាមទារអាហារ កាតព្វកិច្ច និងភាគបម្រុងបានឡើយ។

---

[11] សៀវភៅណែនាំអនុវត្តការងារសម្រាប់គណៈកម្មាធិការដោះស្រាយទំនាស់ឃុំសង្កាត់ ទំព័រទី២៤

២-បើប្តីប្រពន្ធមិនបានធ្វើកិច្ចសន្យាពិសេសចំពោះទ្រព្យសម្បត្តិនោះទេ ទំនាក់ទំនងទ្រព្យសម្បត្តិនោះត្រូវអនុលោមតាមបញ្ញត្តិនៃកថាភាគទី២(ប្រព័ន្ធទ្រព្យសម្បត្តិដែលកំណត់ដោយច្បាប់)។

-<u>មាត្រា៩៧០</u> **នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី** បានចែងថា <u>ភាពចាំបាច់នៃទម្រង់ជាលាយល័ក្ខណ៍អក្សរនៃកិច្ចសន្យាទ្រព្យសម្បត្តិប្តីប្រពន្ធ និងល័ក្ខខ័ណ្ឌតតាំង</u>

១-កិច្ចសន្យាទ្រព្យសម្បត្តិប្តីប្រពន្ធ ត្រូវធ្វើជាលាយល័ក្ខណ៍អក្សរ។

២-ក្នុងករណីដែលប្តីប្រពន្ធបានធ្វើកិច្ចសន្យាផ្សេងពីប្រព័ន្ធទ្រព្យសម្បត្តិដែលកំណត់ដោយច្បាប់បើមិនបានចុះបញ្ជីទេមិនអាចយកកិច្ចសន្យានោះមកតតាំងជាមួយនឹងតតិយជនបានឡើយ។

-<u>មាត្រា៩៧២</u> **នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី** បានចែងថា <u>ទ្រព្យសម្បត្តិដោយឡែក</u>
ទ្រព្យសម្បត្តិដែលកំណត់ដូចខាងក្រោមនេះគឺជាទ្រព្យសម្បត្តិដោយឡែកដែលស្ថិតនៅក្រោមកម្មសិទ្ធិរបស់សហព័ទ្ធណាម្នាក់ :

ក-ទ្រព្យសម្បត្តិ ដែលសហព័ទ្ធមាន នៅមុនពេលរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍។

ខ-ទ្រព្យសម្បត្តិ ដែលសហព័ទ្ធទទួលបាន ដោយប្រទានកម្ម សន្តតិកម្ម អច្ច័យទាននៅក្នុងអំឡុងពេលអាពាហ៍ពិពាហ៍។

គ-ទ្រព្យសម្បត្តិជាតម្លៃតបដែលទទួលបានពីការចាត់ចែងទ្រព្យសម្បត្តិដែលបានកំណត់ក្នុងចំណុច **ក** និងចំណុច **ខ** ខាងលើនេះ ។

-<u>មាត្រា៩៧៣</u> **នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី** បានចែងថា <u>ទ្រព្យសម្បត្តិរួម</u> ទ្រព្យសម្បត្តិរួមគឺជាទ្រព្យសម្បត្តិទាំងឡាយដែលប្តីប្រពន្ធទាំងសងខាងឬតែម្ខាងទទួលបាននៅក្នុងអំឡុងពេលអាពាហ៍ពិពាហ៍លើកលែងតែទ្រព្យសម្បត្តិដែលកំណត់ក្នុងចំណុច ខ និងចំណុច គ នៃមាត្រា៩៧២ (ទ្រព្យសម្បត្តិដោយឡែក) ខាងលើនេះ។

-<u>មាត្រា៩៧៤</u> **នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី** បានចែងថា <u>ការគ្រប់គ្រងនិងការប្រើប្រាស់ទ្រព្យសម្បត្តិ</u>

១-ប្តីប្រពន្ធ មានសិទ្ធិស្មើគ្នាក្នុងការប្រើប្រាស់ ទទួលផលប្រយោជន៍ និងគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរួម។សហព័ទ្ធនីមួយៗមានសិទ្ធិប្រើប្រាស់ទទួលផលប្រយោជន៍

និងគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ខ្លួនរៀងៗខ្លួនបាន។

២-សហព័ទ្ធមានសិទ្ធិប្រើប្រាស់ទ្រព្យសម្បត្តិរួមនៅក្នុងទំហំដែលចាំបាច់ដោយផ្អែកលើការចាំបាច់នៅក្នុងជីវភាព។

៣-សហព័ទ្ធត្រូវគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរួម ដោយសហការគ្នា ។សហព័ទ្ធម្ខាងអាចទាមទារចំពោះភាគីម្ខាងទៀតឲ្យធ្វើចំណាត់ការដែលចាំបាច់ដើម្បីគ្រប់គ្រងនិងរក្សាទុកនូវទ្រព្យសម្បត្តិរួមបាន។

៤-បើការពិភាក្សាអំពីការគ្រប់គ្រងឬប្រើប្រាស់ទ្រព្យសម្បត្តិរួមរបស់ប្តីប្រពន្ធមិនបានសម្រេចឬបើពុំអាចពិភាក្សាបានទេភាគីម្ខាងទៀតអាចទាមទារទៅតុលាការឲ្យធ្វើការចាត់ចែងចំពោះការគ្រប់គ្រង និងប្រើប្រាស់ទ្រព្យសម្បត្តិរួមបាន។

-<u>**មាត្រា៩៧៦**</u> **នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី** បានចែងថា <u>ការចាត់ចែងទ្រព្យសម្បត្តិរួមរបស់ប្តីប្រពន្ធ</u>

១-បើគ្មានការយល់ព្រមពីប្តីប្រពន្ធទាំងសងខាងទេទ្រព្យសម្បត្តិរួមរបស់ប្តីប្រពន្ធមិនអាចយកទៅលក់ឬធ្វើការចាត់ចែងផ្សេងទៀតបានឡើយ។

២-ទោះបីមានបញ្ញត្តិនៃកថាខណ្ឌទី១ខាងលើក៏ដោយ បើមានស្ថានភាពមិនអាចជៀសវាងបានសម្រាប់ការថែទាំជីវភាពរួមក្នុងអាពាហ៍ពិពាហ៍និងដើម្បីរក្សាជីវភាពរស់នៅនោះប្តីប្រពន្ធណាម្ខាងអាចលក់ឬធ្វើការចាត់ចែងផ្សេងទៀតនូវទ្រព្យសម្បត្តិរួមបានដោយទទួលការអនុញ្ញាតពីតុលាការ។

៣-ក្នុងករណីដែលប្តីឬប្រពន្ធណាម្ខាងបានលក់ឬធ្វើការចាត់ចែងផ្សេងទៀតនូវទ្រព្យសម្បត្តិរួមដោយគ្មានការយល់ព្រមពីសហព័ទ្ធម្ខាងទៀតផង និងគ្មានការអនុញ្ញាតពីតុលាការផងសហព័ទ្ធដែលមិនបានផ្តល់ការយល់ព្រម អាចទាមទារឲ្យលុបចោលនូវការចាត់ចែងនោះទៅតុលាការបាននៅក្នុងអំឡុងពេល២(ពីរ)ឆ្នាំ គិតចាប់ពីពេលដែលបានដឹងអំពីការចាត់ចែងនោះបើទ្រព្យសម្បត្តិរួមដែលត្រូវបានចាត់ចែងនោះជាអចលនវត្ថុនឹងនៅក្នុងអំឡុងពេល១(មួយ)ឆ្នាំគិតចាប់ពីពេលដែលបានដឹងអំពីការចាត់ចែងនោះបើទ្រព្យសម្បត្តិរួមដែលត្រូវបានចាត់ចែងនោះជាទ្រព្យសម្បត្តិផ្សេង។

-**មាត្រា៩៨០ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី** បានចែងថា ការបែងចែកទ្រព្យសម្បត្តិ

១-ក្នុងករណីដែលប្តីប្រពន្ធលែងលះគ្នាត្រូវបែងចែកទ្រព្យសម្បត្តិដោយយុត្តិធម៌ ផ្អែកតាមការពិភាក្សារបស់ភាគីទាំងសងខាង។

២-ក្នុងករណីដែលមិនអាចពិភាក្សាគ្នារវាងប្តីប្រពន្ធបានទេត្រូវបែងចែកទ្រព្យសម្បត្តិដោយផ្អែកតាមចំណុចនីមួយៗដូចកំណត់ខាងក្រោមនេះ :

ក-សហព័ទ្ធនីមួយៗ ត្រូវទទួលបាននូវទ្រព្យសម្បត្តិដោយឡែកដែលបានកំណត់នៅក្នុងមាត្រា៩៧២ (ទ្រព្យសម្បត្តិដោយឡែក) ។

ខ-បន្ថែមពីលើទ្រព្យសម្បត្តិដោយឡែកសហព័ទ្ធនីមួយៗមានសិទ្ធិទទួលយក១ភាគ២(មួយភាគពីរ)នៃទ្រព្យសម្បត្តិរួមៗប៉ុន្តែបើមានករណីពិសេស និងមានការទាមទាររបស់ប្តីប្រពន្ធណាម្ខាងតុលាការក៏អាចបែងចែកទ្រព្យសម្បត្តិរួមដោយពិចារណាទៅលើស្ថានភាពផ្សេងៗដូចជាទំហំនៃការបរិច្ចាគរបស់ភាគីនីមួយៗទំហំនៃការបរិច្ចាគរបស់ភាគីនីមួយៗចំពោះលទ្ធកម្មនៃទ្រព្យសម្បត្តិ ការថែរក្សា ឬការបង្កើនទ្រព្យអំឡុងពេលអាពាហ៍ពិពាហ៍កម្រិតជីវភាពរស់នៅ នៅក្នុងពេលមានចំណងអាពាហ៍ពិពាហ៍ អាយុ ស្ថានភាពផ្លូវចិត្ត និងផ្លូវកាយ វិជ្ជាជីវៈ ប្រាក់ចំណូលលទ្ធភាពធ្វើការងាររបស់ភាគីនីមួយៗ និងផលប្រយោជន៍របស់ កូន ជាអាទិ៍។

៣-គេហកិច្ច ត្រូវចាត់ទុកថាមានតម្លៃស្មើនឹងការងារដែលធ្វើក្រៅផ្ទះដែរ។

+**អំពីកម្មសិទ្ធិ** (ក្រមរដ្ឋប្បវេណី ចុះថ្ងៃទី០៨ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៧)

-**មាត្រា១៣៨ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី** និយមន័យនៃកម្មសិទ្ធិ

កម្មសិទ្ធិ សំដៅទៅលើសិទ្ធិដែលកម្មសិទ្ធិករនោះអាចប្រើប្រាស់ អាស្រ័យផល និងចាត់ចែងវត្ថុដែលជាកម្មសិទ្ធិរបស់ខ្លួនដោយសេរីបាននៅក្នុងទំហំដែលច្បាប់បានកម្រិត។

-**មាត្រា១៣៩ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី** កម្រិតនៃកម្មសិទ្ធិដី

១-កម្មសិទ្ធិដី ត្រូវមានអានុភាពទាំងផ្នែកលើដី និងផ្នែកក្រោមដីនៅក្នុងទំហំនៃការកម្រិតដែលច្បាប់ និងបទដ្ឋានគតិយុត្តបានកំណត់ហើយក្នុងទំហំដែលមានផលប្រយោជន៍សម្រាប់កម្មសិទ្ធិករ។

២-កម្មសិទ្ធិករនៃដី មិនអាចប្រើប្រាស់ដីរបស់ខ្លួន ក្នុងគោលបំណងព្យាបាទអ្នកដទៃ ឬរំខានដល់ជីវភាពរស់នៅរបស់អ្នកដទៃតែប៉ុណ្ណោះបានឡើយ។

-<u>មាត្រា១៨០</u> នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី *ការបញ្ឈប់អំពើដែលរំខានដល់ជីវភាពរស់នៅ*

១-ក្នុងករណីដែលអំពើរំខានដល់ជីវភាពរស់នៅដែលមកពីឧស្ម័ន ចំហាយទឹក ក្លិនផ្សែង ម្រែងភ្លើង កំដៅ សម្លេង រំញ័រជាអាទិ៍ ដែលកើតពីដីរបស់អ្នកដទៃស្ថិតនៅក្នុងទំហំនៃការប្រើប្រាស់ជាធម្មតាហើយបទដ្ឋានគតិយុត្តមិនបានហាមឃាត់ទេ កម្មសិទ្ធិករនៃដីមិនអាចទាមទារឲ្យអ្នកដទៃបញ្ឈប់នូវអំពើដែលធ្វើឲ្យមានឥទ្ធិពលដល់ដីខ្លួនបានឡើយ។

២-ក្នុងករណីដែលបានកំណត់នៅក្នុងកថាខណ្ឌទី១ខាងលើនេះ កម្មសិទ្ធិករនៃដីដែលទទួលឥទ្ធិពលអាក្រក់ដ៏ធ្ងន់ធ្ងរ តាមភាពជាក់ស្តែង អាចទាមទារឲ្យអ្នកដែលរំខានដល់ជីវភាពរស់នៅនោះសងសំណងសមរម្យបាន។ ម៉្យាងទៀតបញ្ញត្តិនេះមិនរារាំងកម្មសិទ្ធិករដីក្នុងការទាមទារសំណងនៃការខូចខាតដោយផ្អែកលើ **<u>អំពើអនីត្យានុកូល</u>**[12]ឡើយ។

-<u>មាត្រា១៨១</u> នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី *ការជីកកកាយបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌ និងរ៉ែក្នុងដី*

១-កម្មសិទ្ធិករនៃដីមិនអាចអះអាងនូវកម្មសិទ្ធិលើគ្រប់ប្រភេទនៃបដិមាចម្លាក់ ក្រឡោត បុរាណវត្ថុ ឬបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌ផ្សេងទៀតដែលរកឃើញនៅក្នុងដីរបស់ខ្លួនបានឡើយ។ វត្ថុទាំងនេះគឺជាទ្រព្យសម្បត្តិរបស់រដ្ឋ ហើយកម្មសិទ្ធិករនៃដីដែលបានរកឃើញវត្ថុទាំងនេះមានករណីកិច្ចប្រគល់ឲ្យក្រសួងវប្បធម៌ និងវិចិត្រសិល្បៈ។

២-កម្មសិទ្ធិករនៃដីមិនអាចអះអាងនូវកម្មសិទ្ធិលើរ៉ែនៅក្នុងដីដែលបានកំណត់នៅក្នុងច្បាប់ផ្សេងបានឡើយ។វត្ថុទាំងនេះគឺជាទ្រព្យសម្បត្តិរបស់រដ្ឋហើយអ្នកដែលត្រូវបានទទួលស្គាល់នូវសិទ្ធិជីកដោយរដ្ឋតាមបញ្ញត្តិនៃច្បាប់ផ្សេងមានសិទ្ធិជីក និងទទួលវត្ថុនោះ។

-<u>មាត្រា១៨២</u> នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី *សិទ្ធិកាប់ចោលមែកឈើឆ្លងព្រំដី*

នៅពេលដែលមែកឈើ ឬ ឫសឈើនៃដីជិតខាងបានលយចូលមកដីរបស់ខ្លួន

---

[12] អំពើអនីត្យានុកូលអំពើដែលបំពានដោយខុសច្បាប់លើសិទ្ធិឬផលប្រយោជន៍អ្នកដទៃដោយកំហុសចេតនាឬអចេតនា

កម្មសិទ្ធិករនៃដីអាចយកផលពី មែកឈើ ឬ ឫសឈើនោះ ឬ កាប់មែកឈើ ឬ ឫសឈើនោះបាន ។

-មាត្រា១៦៣ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី សិទ្ធិប្រើដីដែលជាប់គ្នា

កម្មសិទ្ធិករនៃដីអាចទាមទារប្រើដីដែលជាប់គ្នាបានក្នុងទំហំចាំបាច់ដើម្បីធ្វើរបង ឬសង់សំណង់ឬជួសជុលរបស់ទាំងពីរនេះនៅព្រំប្រទល់ដីឬនៅក្បែរព្រំប្រទល់នោះ។ ប្រសិនបើអ្នកជិតខាងទទួលការខូចខាតដោយសារការសាងសង់ ឬជួលជុលនេះ កម្មសិទ្ធិករនៃដីត្រូវបង់ប្រាក់សំណង។

-មាត្រា១៦៤ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី សិទ្ធិចេញចូលដីបិទជិត

១-ដីដែលព័ទ្ធជុំវិញដោយដីរបស់អ្នកដទៃ ហើយគ្មានច្រកចេញទៅផ្លូវសាធារណៈ និងដីដែលមានច្រកចេញនោះមិនគ្រប់គ្រាន់ហើយមានឧបសគ្គដ៏ខ្លាំងដើម្បីប្រើប្រាស់ដីនោះសម្រាប់ការធ្វើកសិកម្មឬឧស្សាហកម្ម ហៅថាដីបិទជិត។

២-កម្មសិទ្ធិករនៃដីបិទជិត មានសិទ្ធិស្នើសុំឆ្លងកាត់ដីអ្នកជិតខាងបាន ដោយបង់ប្រាក់សំណងតាមការខូចខាតដោយសារការឆ្លងកាត់នោះ។

៣-ជាគោលការណ៍សិទ្ធិឆ្លងកាត់នេះត្រូវរៀបចំតាមទិសឬផ្លូវដែលមានចម្ងាយជិតបំផុតពីដីបិទជិតទៅផ្លូវសាធារណៈ។ ទោះបីជាមានបញ្ញត្តិនៃវាក្យខណ្ឌទី១ នៃកថាខណ្ឌនេះ ក៏ដោយសិទ្ធិឆ្លងកាត់នេះត្រូវតែរៀបចំនៅកន្លែងណាដែលមានការខូចខាតតិចបំផុតសម្រាប់កម្មសិទ្ធិករនៃដីដែលទទួលបន្ទុកឲ្យឆ្លងកាត់នោះ។

៤-ប្រសិនបើដីបិទជិត កើតឡើងពីការបែងចែកដីតាមរយៈការលក់ ការដូរការចែកមត៌ក ឬកិច្ចសន្យាផ្សេងទៀតសិទ្ធិឆ្លងកាត់អាចស្នើសុំបានតែចំពោះដីដែលនៅសល់ក្រោយពីការបែងចែកនោះប៉ុណ្ណោះ។ ក្នុងករណីនេះកម្មសិទ្ធិករនៃដីបិទជិតមិនចាំបាច់បង់ប្រាក់សំណងឡើយ។ ប៉ុន្តែក្នុងករណីដែលមិនមានច្រកចេញគ្រប់គ្រាន់ទេបញ្ញត្តិនៃកថាខណ្ឌទី២ និងកថាខណ្ឌទី៣ ខាងលើនេះត្រូវយកមកអនុវត្តផងដែរ។

-មាត្រា១៦៥ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ករណីយកិច្ចទទួលទឹកហូរតាមធម្មជាតិ

១-កម្មសិទ្ធិករនៃដីក្រោម មានករណីយកិច្ចទទួលទឹកដែលហូរតាមធម្មជាតិ

ពីដីលើ។ កម្មសិទ្ធិករ នៃដីក្រោម មិនអាចលើកទំនប់ គឺ របាំង ឬកាវ្យ[13]ផ្សេងទៀត ទប់មិនឲ្យទឹកហូរបានឡើយ។កម្មសិទ្ធិករនៃដីលើមិនអាចធ្វើអំពើអ្វីបន្ថែមបន្ទុករបស់កម្មសិទ្ធិករនៃដីក្រោមបានឡើយ។

២-ពេលមានការប្រែប្រួលដោយប្រធានសក្តិដែលគ្មានការទទួលខុសត្រូវរបស់ភាគីធ្វើឲ្យរាំងស្ទះទឹកហូរទៅដីក្រោមកម្មសិទ្ធិករនៃដីលើអាចធ្វើប្រឡាយឲ្យទឹកហូរដោយចេញសោហ៊ុយផ្ទាល់ខ្លួនបាន។

-<u>មាត្រា១៤៦</u> នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី សិទ្ធិប្រើទឹកភ្លៀង ជាអាទិ៍

យោងទៅតាមវាក្យខណ្ឌទី៣កថាខណ្ឌទី១ មាត្រា១៤៥(ករណីយកិច្ចទទួលទឹកហូរតាមធម្មជាតិ) នៃក្រមនេះ កម្មសិទ្ធិករនៃដីលើ មានសិទ្ធិប្រើប្រាស់ទឹកដែលមានប្រភពផុសឡើងនៅដីរបស់ខ្លួន និងទឹកភ្លៀងដែលធ្លាក់មកលើដីរបស់ខ្លួន និងមានសិទ្ធិបង្ហូរចោលទឹកទាំងអស់នោះ។

-<u>មាត្រា១៤៧</u> នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ករណីយកិច្ចរក្សាការពារទឹកហូរ

កម្មសិទ្ធិករនៃដីដែលស្ថិតនៅជាប់ផ្លូវទឹកហូរ មានករណីយកិច្ចទុកឲ្យទឹកហូរទៅលើដីអ្នកជិតខាងតាមតម្រូវការនៃកសិកម្មហើយកម្មសិទ្ធិករនៃដីជិតខាងក៏មានករណីយកិច្ចដូចគ្នាដែរដោយយោគយល់ចំពោះដីដែលនៅឆ្ងាយទៀត។

-<u>មាត្រា១៤៨</u> នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី សិទ្ធិធ្វើផ្លូវទឹកដើម្បីស្រោចស្រព

កម្មសិទ្ធិករដែលចង់ឲ្យទឹកដែលខ្លួនមានសិទ្ធិប្រើប្រាស់ ដើម្បីស្រោចស្រពដីរបស់ខ្លួនអាចធ្វើ និងរក្សាទុកនូវផ្លូវទឹកឆ្លងកាត់ដីដែលស្ថិតនៅចន្លោះប្រភពទឹកនឹងដីរបស់ខ្លួនបានដោយបង់ប្រាក់សំណងនៃការខូចខាតដល់កម្មសិទ្ធិករនៃដីដែលត្រូវឆ្លងកាត់នោះ។

-<u>មាត្រា១៤៩</u> នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី សិទ្ធិបង្ហូរចោលទឹកស្រោចស្រព

កម្មសិទ្ធិករនៃដីអាចបង្ហូរចោលទឹកដែលបានស្រោចស្រពលើដីរបស់ខ្លួនឆ្លងកាត់ដីក្រោមបានដោយបង់ប្រាក់សំណងដល់កម្មសិទ្ធិករនៃដីក្រោមនោះ។

---

[13] កាវ្យផលអ្វីទាំងពួងដែលកើតមកពីស្នាដៃជាងឬស្នាដៃសិល្បករ។ល។

-<u>មាត្រា១៤០</u> នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី *សិទ្ធិបង្ហូរទឹកចោលនៃកម្មសិទ្ធិករនៃដីលិចទឹក*

*កម្មសិទ្ធិករនៃដីលិចទឹកទាំងស្រុងឬមួយចំណែកអាចបង្ហូរទឹកដែលបណ្តាលឲ្យមានការខូចខាតចេញពីដីរបស់ខ្លួនបានលុះត្រាតែគោរពបញ្ញត្តិនៃច្បាប់ឬ <u>**បទដ្ឋានគតិយុត្ត**</u>[14] ស្តីពីអនាម័យ។*

-<u>មាត្រា១៤១</u> នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី *សិទ្ធិលើក និងសិទ្ធិប្រើប្រាស់ទំនប់ ជាអាទិ៍*

១-កម្មសិទ្ធិករនៃដីជាប់មាត់ទន្លេ ស្ទឹង ឬ ព្រែក ដែលចង់ប្រើប្រាស់ទឹក ទន្លេ ស្ទឹងឬ ព្រែក ដើម្បីស្រោចស្រពដីរបស់ខ្លួនអាចធ្វើសិល្បៈការឲ្យចាំបាច់ដើម្បីយកទឹកនៅលើដីដែលស្ថិតនៅមាត់ទឹកម្ខាងទៀតបានដោយបង់ប្រាក់សំណងដល់កម្មសិទ្ធិករនៃដីនៅមាត់ទឹកម្ខាងទៀត។

២-កម្មសិទ្ធិករនៃដីដែលអនុញ្ញាតឲ្យធ្វើសិល្បៈការឲ្យនៅលើដីរបស់ខ្លួនអាចទាមទារប្រើប្រាស់រួមនូវទំនប់ទឹក ជាអាទិ៍ ពីអ្នកដែលបានធ្វើសិល្បៈការឲ្យនោះបានដោយយកល័ក្ខខ័ណ្ឌទទួលបន្ទុកពាក់កណ្តាលនៃសោហ៊ុយធ្វើ និងថែទាំ។ក្នុងករណីនេះអ្នកដែលបានធ្វើសិល្បៈការឲ្យពុំមានករណីយកិច្ចបង់ប្រាក់សំណងដែលបានកំណត់នៅកថាខណ្ឌទី១ ខាងលើនេះ ទេហើយអាចទាមទារឲ្យសងសំណងដែលខ្លួនបានបង់ហើយវិញបាន។

-<u>មាត្រា១៤២</u> នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី *អំពើដែលរំខានដល់ជីវភាពរស់នៅ*

កម្មសិទ្ធិករដែលមានបំណងធ្វើនៅលើដីរបស់ខ្លួននូវអំពើដែលនឹងអាចរំខានដល់ជីវភាពរស់នៅរបស់អ្នកជិតខាងដោយការខួងអណ្តូង ការជីកស្ទឹង ការជីករុករក ឬដោយការទុកវត្ថុមានគ្រោះថ្នាក់វត្ថុដែលរំខានដល់អ្នកដទៃឬវត្ថុគ្មានអនាម័យត្រូវអនុលោមតាមបញ្ញត្តិពិសេសដែលកំណត់អំពីចម្ងាយដែលត្រូវគោរព និងអំពើដែលត្រូវអនុវត្ត។

-<u>មាត្រា១៤៣</u>នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី *ករណីយកិច្ចដាក់រនាំងបាំងនៅបង្អួចកើយជាអាទិ៍*

អ្នកដែលធ្វើបង្អួច កើយ ឬសិល្បៈការឲ្យប្រហាក់ប្រហែលរបស់ទាំងអស់នេះដែលសម្លឹងទៅឃើញដីផ្ទះអ្នកជិតខាងនោះ នៅចម្ងាយតិចជាង២(ពីរ) ម៉ែត្រ ពីព្រំដីអ្នកជិតខាងត្រូវដាក់រនាំងបាំង។

---

[14] បទដ្ឋានគតិយុត្ត-វិធានច្បាប់ដូចជា ច្បាប់និងបទបញ្ញាផ្សេងៗ ដែលបានបង្កើតឡើងដោយរដ្ឋ
-វិធានច្បាប់ដែលនាំឲ្យមានតម្លៃបង្ខិតបង្ខំ (តម្រូវឲ្យអនុវត្តតាម)ទោះបីចេញពីប្រភពណាក៏ដោយ(ច្បាប់ សន្ទិសញ្ញា...)។

-មាត្រា១៩៤ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ដើមឈើនៅជិតព្រំដី

កម្មសិទ្ធិករនៃដីមិនអាចដាំដើមឈើ គុម្ពោត ឬចុល្លព្រឹក្សដែលមានកម្ពស់លើសពី២(ពីរ)ម៉ែត្រក្នុងចម្ងាយ២(ពីរ)ម៉ែត្រ ពីព្រំប្រទល់ដីអ្នកជិតខាងបានឡើយ។ ក្នុងករណីដែលធ្វើផ្ទុយពីបញ្ញត្តិនេះកម្មសិទ្ធិករនេះមានករណីយកិច្ចដកចេញតាមការទាមទាររបស់កម្មសិទ្ធិករនៃដីជិតខាង។

+**អំពីបរិហារកេរ្តិ៍ជាសាធារណៈ ឬជេរប្រមាថ** (ក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ចុះថ្ងៃទី៣០ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៩)

-បរិហារកេរ្តិ៍ជាសាធារណៈ

-មាត្រា៣០៥ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ បទបរិហារកេរ្តិ៍ជាសាធារណៈ គ្រប់ការអះអាង បំផ្លើសឬការទំលាក់កំហុសដោយអសុទ្ធចិត្តលើអំពើណាមួយដែលនាំឲ្យប៉ះពាល់ដល់កិត្តិយសឬកិត្តិស័ព្ទនៃបុគ្គលឬស្ថាប័នគឺជាការបរិហារកេរ្តិ៍។

ត្រូវពិន័យជាប្រាក់ពី១០០.០០០(មួយសែន)រៀល ទៅ១០.០០០.០០០(ដប់លាន)រៀល បទបរិហាកេរ្តិ៍ដែលប្រព្រឹត្តតាមមធ្យោបាយណាមួយណា ដូចតទៅ :

១-តាមសំដីទោះជាប្រភេទណាក៏ដោយដែលបញ្ចេញនៅទីសាធារណៈឬនៅក្នុងសាលប្រជុំសាធារណៈ។

២-តាមលិខិតឬគំនូរ ទោះជាប្រភេទណាក៏ដោយដែលផ្សព្វផ្សាយនៅក្នុងចំណោមសាធារណជនឬដាក់តាំងឲ្យសាធារណជនមើល។

៣-តាមគ្រប់មធ្យោបាយទូរគមនាគមន៍សោតទស្សន៍សម្រាប់សាធារណជន។

-ជេរប្រមាថជាសាធារណៈ

-មាត្រា៣០៧នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ បទជេរប្រមាថជាសាធារណៈ គ្រប់ពាក្យប្រមាថ គ្រប់ពាក្យមើលងាយឬគ្រប់ពាក្យទ្រគោះ ដែលគ្មានការទំលាក់កំហុសទៅលើអំពើណាមួយ គឺជាការជេរប្រមាថ។

ត្រូវពិន័យជាប្រាក់ពី១០០.០០០(មួយសែន)រៀល ទៅ១០.០០០.០០០(ដប់លាន)រៀល បទជេរប្រមាថដែលប្រព្រឹត្តឡើងតាមមធ្យោបាយណាមួយដូចតទៅ:

១-តាមពាក្យសំដីទោះជាប្រភេទណាក៏ដោយដែលបញ្ចេញនៅទីសាធារណៈ ឬនៅក្នុងពេលប្រជុំសាធារណៈ។

២-តាមលិខិតឬគំនូរ ទោះជាប្រភេទណាក៏ដោយ ដែលផ្សព្វផ្សាយនៅក្នុងចំណោមសាធារណជនឬដាក់តាំងឲ្យសាធារណជនមើល។

៣-តាមគ្រប់មធ្យោបាយទូរគមនាគមន៍សោតទស្សន៍សម្រាប់សាធារណជន។

+**<u>អំពីការជំពាក់ប្រាក់ និងកិច្ចសន្យា</u> (ក្រមរដ្ឋប្បវេណី ចុះថ្ងៃទី០៨ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៧)**

-<u>មាត្រា៣៣៦</u> នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ការបង្កើតកិច្ចសន្យាដោយសំណើនិង<u>**ស្ទីការ**</u>[15]

១-កិច្ចសន្យាមានអានុភាពដោយសារសំណើនិងស្ទីការត្រូវគ្នា។

២-ទោះបីមានបញ្ញត្តិនៃកថាខណ្ឌទី១ខាងលើនេះក៏ដោយក៏កិច្ចសន្យាដែលភាគីម្ខាងទទួលករណីយកិច្ចធ្វើ<u>**អនុប្បទាន**</u>[16]នូវកម្មសិទ្ធិលើអចលនវត្ថុឬករណីយកិច្ចធ្វើលទ្ធកម្មនូវកម្មសិទ្ធិលើអចលនវត្ថុនឹងមានអានុភាពលុះត្រាតែបានធ្វើលិខិតយថាភូត។

-<u>មាត្រា៣៤៩</u> នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ការបង្ហាញឆន្ទៈដែលមានវិការៈ

អ្នកដែលបង្ហាញឆន្ទៈអាចលុបចោលកិច្ចសន្យាបានដោយហេតុថាការបង្ហាញឆន្ទៈនោះមានវិការៈតាមបញ្ញត្តិនៃផ្នែកទី២ (វិការៈក្នុងការបង្ហាញឆន្ទៈ និងសុពលភាពនៃកិច្ចសន្យា) នេះនិងផ្នែកទី៣ (មោឃភាព និងការលុបចោល) ក្នុងករណីដូចខាងក្រោមនេះ :

ក.ការបង្ហាញឆន្ទៈត្រូវបានធ្វើឡើងដោយការភាន់ច្រឡំ។

ខ.ការបង្ហាញឆន្ទៈត្រូវបានធ្វើឡើងដោយការឆបោក ឬការគម្រាមកំហែងឬការបង្ហាញការមិនពិតរបស់ភាគីម្ខាងទៀត។

គ.ការបង្ហាញឆន្ទៈត្រូវបានធ្វើឡើងដោយអំពើឆ្លៀតឱកាសដោយមានគោលបំណងកេងយកចំណេញហួសហេតុ។

-<u>មាត្រា៣៥២</u> នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ភាពខុសច្បាប់ឬភាពផ្ទុយនឹងសណ្ដាប់ធ្នាប់សាធារណៈ និងទំនៀមទម្លាប់ល្អក្នុងអត្ថន័យនៃកិច្ចសន្យា

១-ទោះបីជាភាគីនៃកិច្ចសន្យាបានធ្វើការបង្ហាញឆន្ទៈដោយគ្មានវិការៈក៏ដោយក៏កិច្ចសន្យាត្រូវបានចាត់ទុកជាមោឃៈក្នុងករណីខាងក្រោមនេះ :

---

[15] ស្ទីការ ការសំដែងឆន្ទៈ ដែលបុគ្គលម្នាក់បានបញ្ចេញការយល់ព្រមរបស់ខ្លួនចំពោះសំណើដែលបុគ្គលដទៃបានស្នើមកខ្លួន ដើម្បីបង្កើតកិច្ចសន្យា។

[16] អនុប្បទានការផ្ទេរសិទ្ធិឬទ្រព្យសម្បត្តិរបស់បុគ្គលណាម្នាក់ ដែលជាអនុប្បទាយីទៅឲ្យបុគ្គលម្នាក់ទៀតដែលជាអនុប្បទានិក។ ឧ អនុប្បទានភាគហ៊ុន(ការលក់ភាគហ៊ុន)។

ក.អត្ថន័យនៃកិច្ចសន្យានោះផ្ទុយនឹងបញ្ញត្តិដែលអនុវត្តដោយបង្ខំណាមួយ។

ខ.អត្ថន័យនៃកិច្ចសន្យានោះផ្ទុយនឹងសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ និងទំនៀមទម្លាប់ល្អ។

២-ប្រសិនបើអត្ថន័យនៃកិច្ចសន្យាមានផ្នែកណាមួយដែលផ្ទុយ នឹងបញ្ញត្តិដែលអនុវត្តដោយបង្ខំឬផ្ទុយ នឹងសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ និងទំនៀមទម្លាប់ល្អហើយ ទោះបីជាទុកផ្នែកផ្សេងៗទៀតក៏មិនធ្វើឲ្យខូចសេចក្តីសង្ឃឹមសមហេតុសមផលរបស់គូភាគីទេនោះមានតែចំណុចដែលផ្ទុយ នឹងបញ្ញត្តិដែលអនុវត្តដោយបង្ខំឬផ្ទុយនឹងសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ និងទំនៀមទម្លាប់ល្អតែប៉ុណ្ណោះទេដែលត្រូវទុកជាមោឃៈ។

-<u>មាត្រា៣៨២</u> **នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី** ករណីយកិច្ចរបស់កូនបំណុលក្នុងការអនុវត្តកាតព្វកិច្ច

១-កូនបំណុលត្រូវអនុវត្តកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួនឲ្យស្របទៅតាមខ្លឹមសារនៃកិច្ចសន្យា និងគោលការណ៍នៃភាពសុចរិត និងភាពស្មោះត្រង់។

២-ការអនុវត្តតាមបញ្ញត្តិនៃកថាខណ្ឌទី១ខាងលើនេះត្រូវចាត់ទុកជាការសងដែលនាំឲ្យកាតព្វកិច្ចរលត់។

-<u>មាត្រា៣៨៤</u> **នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី**សិទ្ធិរបស់ម្ចាស់បំណុលក្នុងការទាមទារឲ្យអនុវត្តកាតព្វកិច្ច

១-ម្ចាស់បំណុលអាចទាមទារឲ្យកូនបំណុលអនុវត្តកាតព្វកិច្ចតាមផ្លូវតុលាការ។

២-ទោះបីជាមានបញ្ញត្តិនៃកថាខណ្ឌទី១ខាងលើនេះ ក៏ដោយម្ចាស់បំណុលមិនអាចទាមទារឲ្យអនុវត្តកាតព្វកិច្ចតាមផ្លូវតុលាការបានឡើយ ក្នុងករណីដែលមានការព្រមព្រៀងគ្នារវាងភាគីនៃកិច្ចសន្យាថាមិនទាមទារឲ្យអនុវត្តតាមផ្លូវតុលាការ។

៣-ទោះបីជាមានការកម្រិតនូវសិទ្ធិទាមទារឲ្យអនុវត្តកាតព្វកិច្ចតាមផ្លូវតុលាការដោយសារមានករណីត្រូវនឹងកថាខណ្ឌទី២ខាងលើនេះក៏ដោយប្រសិនបើកូនបំណុលបានអនុវត្តកាតព្វកិច្ចដោយស្ម័គ្រចិត្តហើយម្ចាស់បំណុលអាចទទួល និងរក្សាទុកនូវ<u>**តាវកាលិក**</u>[17] នេះដោយចាត់ទុកថាជាការសងបាន។

-<u>មាត្រា៣៨៦</u> **នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី** ការតវ៉ាឲ្យអនុវត្តព្រមគ្នា

---

[17] តាវកាលិកវត្ថុឬសកម្មភាព ដែលជាទីតាំង(ឬជាកម្មវត្ថុ)នៃកាតព្វកិច្ច។ ឧ តាវកាលិករបស់អ្នកទិញគឺបង់ថ្លៃទៅឲ្យអ្នកលក់ ឯតាវកាលិករបស់ អ្នកលក់គឺប្រគល់វត្ថុទៅឲ្យអ្នកទិញ។ ឧ ស្រូវ ដែលជនម្នាក់ខ្ចីពីជនម្នាក់ទៀត ហៅថា តាវកាលិកនៃការខ្ចី។

ភាគីនីមួយៗនៃ **កិច្ចសន្យាអញ្ញមញ្ញ**[18] អាចប្រកែកមិនព្រមអនុវត្តកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួនរហូតដល់ពេលដែលភាគីម្ខាងទៀតផ្តល់នូវការអនុវត្តកាតព្វកិច្ច។ប៉ុន្តែបញ្ញត្តិនេះមិនត្រូវយកមកអនុវត្តឡើយ។ចំពោះករណីដែលកាតព្វកិច្ចរបស់ភាគីម្ខាងទៀតមិនទាន់ដល់ពេលកំណត់ដើម្បីអនុវត្ត។

-មាត្រា៣៨៧ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ការតវ៉ាដោយមានការបារម្ភ

ភាគីដែលត្រូវអនុវត្តកាតព្វកិច្ចជាមុន នៅក្នុង**កិច្ចសន្យាអញ្ញមញ្ញ** អាចប្រកែកមិនព្រមអនុវត្តកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួនបានក្នុងករណីដែលមានការបារម្ភដែលគួរឲ្យកត់សម្គាល់ថាភាគីម្ខាងទៀតនឹងមិនអនុវត្តតាមខ្លឹមសារនៃកាតព្វកិច្ច។ ប៉ុន្តែបញ្ញត្តិនេះមិនត្រូវយកមកអនុវត្តឡើយចំពោះករណីដែលភាគីម្ខាងទៀតដាក់ប្រាតិភោគ ឬចាត់ចែងវិធានការផ្សេងទៀតដើម្បីរំលត់ការបារម្ភនោះ។

-មាត្រា៣៨៨ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ការអនុវត្តតាមបញ្ញត្តិស្តីពីការសង

ក្រៅពីបញ្ញត្តិនៃជំពូកទី៣(ការអនុវត្តកិច្ចសន្យា)នេះបញ្ញត្តិស្តីពីការសងដែលបានកំណត់នៅក្នុងផ្នែកទី១(ការសង)នៃជំពូកទី៧ត្រូវយកមកអនុវត្តដូចគ្នាផងដែរចំពោះការអនុវត្តកិច្ចសន្យា។

-មាត្រា៣៨៩នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី និយមន័យនិងទម្រង់នៃការមិនអនុវត្តកាតព្វកិច្ច

ការមិនអនុវត្តកាតព្វកិច្ចសំដៅទៅលើករណីដែលកូនបំណុលមិនអនុវត្តកាតព្វកិច្ចដែលកើតឡើងពីកិច្ចសន្យា។ទម្រង់នៃការមិនអនុវត្តកាតព្វកិច្ចមានដូចខាងក្រោមនេះ:

ក.កូនបំណុលមិនអាចអនុវត្តកាតព្វកិច្ចឲ្យទាន់ពេលកំណត់ត្រូវអនុវត្តដោយសារការយឺតយ៉ាវក្នុងការអនុវត្ត។

ខ.អលទ្ធផលក្នុងការអនុវត្តកាតព្វកិច្ច។

គ.កូនបំណុលមិនបានអនុវត្តឲ្យបានពេញលេញតាមខ្លឹមសារនៃកាតព្វកិច្ច។

ឃ.ករណីផ្សេងៗទៀត ដែលគ្មានការអនុវត្តតាមខ្លឹមសារនៃកាតព្វកិច្ច។

---

[18] កិច្ចសន្យាអញ្ញមញ្ញជាកិច្ចសន្យាដែលភាគីមានបន្ទុកបំពេញកាតព្វកិច្ចទៅវិញទៅមក ដូចជា កិច្ចសន្យាម៉ៅការ ភតិសន្យា កិច្ចសន្យាលក់ទំនិញ.....។

-<u>មាត្រា៣៩០</u> **នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី** វិធីសង្គ្រោះចំពោះការមិនអនុវត្តកាតព្វកិច្ច

ក្នុងករណីដែលមានការមិនអនុវត្តកាតព្វកិច្ចរបស់កូនបំណុល ម្ចាស់បំណុលអាចទាមទារឲ្យអនុវត្តដោយបង្ខំសងសំណងនៃការខូចខាតឬរំលាយកិច្ចសន្យាដោយយោងតាមបញ្ញត្តិចាប់ពីផ្នែកទី២ ដល់ផ្នែកទី៤ នៃជំពូកទី២ នេះបាន។

-<u>មាត្រា៣៩១</u> **នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី** ការយឺតយ៉ាវក្នុងការអនុវត្ត

កូនបំណុលត្រូវបានចាត់ទុកថាមានការយឺតយ៉ាវក្នុងការអនុវត្ត ក្នុងករណីដែលខ្លួនមិនបានអនុវត្តកាតព្វកិច្ចនៅពេលដែលបានកំណត់ដូចខាងក្រោមនេះ :

ក.ប្រសិនបើមានកំណត់ពេលពិតប្រាកដសម្រាប់អនុវត្តកាតព្វកិច្ច នៅពេលដល់កាលកំណត់នោះ។

ខ.ប្រសិនបើមានកំណត់ពេលមិនពិតប្រាកដសម្រាប់អនុវត្តកាតព្វកិច្ចនៅពេលដែលកូនបំណុលនោះដឹងថាដល់ពេលកំណត់ហើយ។

គ.ប្រសិនបើមិនបានកំណត់ពេលសម្រាប់អនុវត្តកាតព្វកិច្ចទេ នៅពេលដែលកូនបំណុលនោះទទួលការទាមទារឲ្យអនុវត្ត។

-<u>មាត្រា៣៩២</u> **នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី** អលទ្ធភាពក្នុងការអនុវត្ត

១ ប្រសិនបើគ្មានលទ្ធភាពក្នុងការអនុវត្តទេ ការអនុវត្តកាតព្វកិច្ចត្រូវក្លាយជាអលទ្ធភាព។អលទ្ធភាពនេះត្រូវរាប់បញ្ចូលទាំងករណីដែលការអនុវត្តកាតព្វកិច្ចនោះត្រូវបានវាយតម្លៃថាមិនអាចធ្វើកើតតាមស្ថានភាពសង្គមឬសេដ្ឋកិច្ច។

២-ប្រសិនបើការណ៍ដែលមិនអាចអនុវត្តកាតព្វកិច្ចនៅពេលកំណត់ដែលត្រូវអនុវត្តមានពិតប្រាកដមុនពេលកំណត់ដែលត្រូវអនុវត្តការអនុវត្តកាតព្វកិច្ចត្រូវក្លាយជាអលទ្ធភាពនៅពេលនោះ។

-<u>មាត្រា៣៩៦</u> **នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី** ដីកាបង្គាប់ឲ្យអនុវត្តកាតព្វកិច្ចដោយតុលាការ

ក្នុងករណីដែលកូនបំណុលមិនអនុវត្តកាតព្វកិច្ចដោយស្ម័គ្រចិត្តទេ ម្ចាស់បំណុលអាចទាមទារឲ្យអនុវត្តកាតព្វកិច្ចដោយបង្ខំបាន លើកលែងតែករណីដែលកាតព្វកិច្ចមានលក្ខណៈមិនអាចអនុវត្តដោយបង្ខំបាន។នីតិវិធីនៃការអនុវត្តដោយបង្ខំ ត្រូវអនុលោមតាមក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី។

-<u>មាត្រា៣៩៧ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី</u> ទំនាក់ទំនងរវាងការទាមទារឲ្យអនុវត្តកាតព្វកិច្ច និងមធ្យោបាយផ្សេងៗ

ក្នុងករណីដែលកូនបំណុលមិនអនុវត្តកាតព្វកិច្ចម្ចាស់បំណុលអាចទាមទារឲ្យសងការខូចខាត ជំនួសការទាមទារឲ្យអនុវត្តកាតព្វកិច្ចឬជាមួយការទាមទារឲ្យអនុវត្តកាតព្វកិច្ចក្នុងទំហំដែលមិនមានភាពផ្ទុយគ្នា។

-<u>មាត្រា៣៩៩ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី</u> បញ្ញត្តិពិសេសអំពីកាតព្វកិច្ចជាប្រាក់

១-ចំពោះកាតព្វកិច្ចដែលមានគោលបំណងសងជាប្រាក់ទោះបីជាកូនបំណុលមានសំអាងបញ្ជាក់ថាការយឺតយ៉ាវក្នុងការសងបានកើតឡើងដោយប្រធានសក្តិក៏ដោយក៏កូនបំណុលនោះ មិនអាចរួចផុតពីការសងការប្រាក់ក្នុងអំឡុងពេលនៃការយឺតយ៉ាវនោះបានដែរ។ ការប្រាក់ក្នុងអំឡុងពេលនៃការយឺតយ៉ាវនោះត្រូវគណនាតាមអត្រាការប្រាក់ដែលច្បាប់បានកំណត់។បើអត្រាការប្រាក់ក្នុងកិច្ចសន្យាខ្ពស់ជាងអត្រាការប្រាក់ដែលច្បាប់បានកំណត់នោះត្រូវគណនាតាមអត្រាការប្រាក់ក្នុងកិច្ចសន្យា។

២-ចំពោះការខូចខាតដែលមានចំនួនលើសពីការប្រាក់ក្នុងអំឡុងពេលនៃការយឺតយ៉ាវ ប្រសិនបើកូនបំណុលមានសំអាងបញ្ជាក់ថា ខ្លួនគ្មានកំហុសចំពោះការមិនអនុវត្តកាតព្វកិច្ចនោះទេនោះកូនបំណុលត្រូវរួចផុតពីការទទួលខុសត្រូវក្នុងការសងការខូចខាតនោះ។

-<u>មាត្រា៤០៣ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី</u>ការកំណត់ជាមុននូវចំនួននៃសំណង ជាអាទិ៍

១-ម្ចាស់បំណុល និងកូនបំណុល អាចកំណត់ជាមុននូវការសន្យាពិសេសអំពីល័ក្ខខ័ណ្ឌ និងចំនួនសំណងការខូចខាតបាន។

២-ការសន្យាពិសេសដែលឲ្យកូនបំណុលរួចផុតជាមុនពីការទទួលខុសត្រូវក្នុងការមិនអនុវត្តកាតព្វកិច្ចដោយចេតនា ឬដោយកំហុសដ៏ធ្ងន់ធ្ងររបស់ខ្លួនមិនមានអានុភាពឡើយ។

៣-ក្នុងករណីដែលភាគីទាំងសងខាងបានធ្វើការសន្យាពិសេសអំពីចំនួននៃសំណងការខូចខាតតុលាការមិនអាចបន្ថែមឬបន្ថយចំនួននោះបានទេ។ ប៉ុន្តែក្នុង

ករណីដែលចំនួនទឹកប្រាក់ដែលភាគីទាំងសងខាងបានកំណត់ជាមុននោះច្រើនហួសហេតុពេក ឬតិចហួសហេតុពេក បើប្រៀបធៀបទៅ នឹងការខូចខាតដែលត្រូវបានកំណត់តាមបញ្ញត្តិនៃមាត្រា៤០១ (ទំហំនៃសំណងការខូចខាត) ខាងលើនេះ ទើបតុលាការអាចបន្ថែមឬបន្ថយនូវប្រាក់សំណងដែលបានកំណត់ជាមុនបាន។

៤-ការកំណត់ជាមុននូវចំនួននៃសំណងមិនរារាំងការទាមទារឲ្យអនុវត្តកាតព្វកិច្ច ឬឲ្យរំលាយកិច្ចសន្យាទេ។ ក្នុងករណីដែលម្ចាស់បំណុលរំលាយកិច្ចសន្យាហើយទាមទារសំណងនៃការខូចខាតដែលជាការជំនួសកម្មវត្ថុនៃកិច្ចសន្យា ចំនួនទឹកប្រាក់នៃសំណងដែលភាគីទាំងសងខាងបានព្រមព្រៀងគ្នាដោយគិតជាមុនអំពីការខូចខាតដែលកើតឡើងដោយការយឺតយ៉ាវក្នុងការអនុវត្តកាតព្វកិច្ចនោះមិនត្រូវចងគូភាគីទេ។

៥-ប្រាក់ធានាសំណងក្នុងករណីបំពានកិច្ចសន្យាត្រូវសន្មតថាជាការកំណត់ជាមុននូវចំនួននៃសំណង។

-<u>មាត្រា៤០៦</u> **នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី** អាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិទាមទារសំណង

អាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិទាមទារឲ្យសងការខូចខាតដោយសារការមិនអនុវត្តកាតព្វកិច្ច មានអំឡុងពេល៥(ប្រាំ)ឆ្នាំ ក្រោយពីពេលដែលការខូចខាតនោះកើតឡើង។

-<u>មាត្រា៤១៣</u> **នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី** អាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិរំលាយកិច្ចសន្យា

អាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិរំលាយកិច្ចសន្យាដោយមូលហេតុនៃការមិនអនុវត្តកាតព្វកិច្ច និងសិទ្ធិទាមទារ **<u>បដិទាន</u>**[19] មានអំឡុងពេល៥(ប្រាំ)ឆ្នាំ ក្រោយពីពេលដែលមិនបានអនុវត្តកាតព្វកិច្ច។

-**មាត្រា៤៣៤ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី** អ្នកសង

១-ការសងអាចធ្វើឡើងដោយកូនបំណុលក៏បានដោយតតិយជនក៏បាន។

២-ក្នុងករណីដែលគោលបំណងនៃកាតព្វកិច្ចមិនអាចសម្រេចដោយការសងរបស់តតិយជនបានទេ តតិយជននោះមិនអាចសងបានឡើយ លើកលែងតែមានការយល់ព្រមពីម្ចាស់បំណុល។

---

[19] បដិទានការស្តារឡើងវិញនូវស្ថានភាពដើមឬការប្រគល់ត្រឡប់វិញ។ឧ ការបង្វិលសងវត្ថុ ដែលកូនបំណុលបានប្រគល់ ឬ សងប្រាក់ ដែលកូនបំណុលបានបង់ឬបង្វិលសងវត្ថុដែលម្ចាស់បំណុលកំពុងប្រើប្រាស់ឬថែរក្សាគ្រប់គ្រងទៅកូនបំណុលវិញឬការបង្វិលសងវិញនូវទ្រព្យមរតកដែលអ្នកគ្មានសិទ្ធិខាងសន្តតិកម្មបានទទួលជាដើម។

៣-ម្ចាស់បំណុល និងកូនបំណុលអាចព្រមព្រៀងគ្នាមិនទទួលស្គាល់ការសង ដោយតតិយជនបាន។

-**<u>មាត្រា៤៣៧</u> នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី** សិទ្ធិទទួលការសង

១-ការសងនឹងមានសុពលភាពលុះត្រាតែធ្វើចំពោះម្ចាស់បំណុលឬអ្នកដទៃទៀត ដែលមានសិទ្ធិទទួលការសង។

២-បើកូនបំណុលបានសងដល់អ្នកដែលគ្មានសិទ្ធិទទួលការសងកូនបំណុល នោះត្រូវសងទៅម្ចាស់បំណុលជាថ្មីម្តងទៀតតាមការទាមទារពីម្ចាស់បំណុលនោះ។ ក្នុងករណីនេះអ្នកសងអាចទាមទារឲ្យអ្នកគ្មានសិទ្ធិដែលបានទទួលការសងនោះ ប្រគល់កម្មវត្ថុនៃការសងមកវិញបាន។

-**<u>មាត្រា៤៤០</u> នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី** វិធីសង

កូនបំណុលត្រូវសងតាមខ្លឹមសារនៃកាតព្វកិច្ច និងតាមគោលការណ៍នៃភាព សុចរិត និងភាពស្មោះត្រង់។

-**<u>មាត្រា៤៤៣</u> នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី** ពេលនៃការសង ការសងមុនពេលកំណត់

១-កូនបំណុលត្រូវសងនៅពេលកំណត់ត្រូវអនុវត្តកាតព្វកិច្ចដែលមានចែងនៅ ក្នុងចំណុចនីមួយៗនៃមាត្រា៣៩១ (ការយឺតយ៉ាវក្នុងការអនុវត្ត) នៃក្រមនេះ ។

២-កូនបំណុលអាចសងមុនពេលកំណត់បាន ដោយយោងតាមបញ្ញត្តិនៃកថា ខណ្ឌទី២ មាត្រា៣៣០ (ប្រយោជន៍នៃការកំណត់ពេល) នៃក្រមនេះ ។

-**<u>មាត្រា៤៤៤</u> នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី** ម៉ោងសង

កូនបំណុលត្រូវសងនៅក្នុងម៉ោងធ្វើការធម្មតាតាមទំនៀមទម្លាប់និងគោលការណ៍ នៃភាពសុចរិត និងភាពស្មោះត្រង់។

-**<u>មាត្រា៤៤៥</u> នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី** ទីកន្លែងដែលត្រូវសង

ប្រសិនបើគ្មានការព្រមព្រៀងគ្នាផ្សេងអំពីទីកន្លែងដែលត្រូវសងទេ ការប្រគល់ វត្ថុដែលបានកំណត់ជាក់លាក់ត្រូវធ្វើឡើងនៅទីកន្លែងដែលវត្ថុនោះបានស្ថិតនៅ នាពេលសិទ្ធិលើបំណុលកើតឡើង។ចំពោះកាតព្វកិច្ចក្រៅពីនេះការសងត្រូវធ្វើឡើង នៅលំនៅឋានបច្ចុប្បន្នរបស់ម្ចាស់បំណុល។

-<u>មាត្រា៤៤៧</u> នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ការចេញលិខិតទទួល

អ្នកសងអាចទាមទារឲ្យអ្នកទទួលការសងចេញលិខិតបញ្ជាក់នូវការទទួលការសងនោះបាន។

-<u>មាត្រា៤៥០</u> នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ការកាត់បំណុលតាមច្បាប់កំណត់

ក្នុងករណីដែលអ្នកសងនិងអ្នកទទួលការសងមិនបានធ្វើការជ្រើសរើសដើម្បីកាត់បំណុលនោះទេការកាត់បំណុលនោះត្រូវធ្វើឡើងតាមបញ្ញត្តិដូចខាងក្រោមនេះ:

ក-ក្នុងចំណោមកាតព្វកិច្ចទាំងអស់ប្រសិនបើមានកាតព្វកិច្ចណាដែលពេលកំណត់ត្រូវសងបានមកដល់និងកាតព្វកិច្ចណាដែលពេលកំណត់ត្រូវសងមិនទាន់មកដល់ត្រូវកាត់កាតព្វកិច្ចដែលដល់ពេលកំណត់ជាមុនសិន។

ខ-ប្រសិនបើពេលកំណត់ដែលត្រូវសងចំពោះកាតព្វកិច្ចទាំងអស់បានមកដល់ហើយឬមិនទាន់ មកដល់នៅឡើយត្រូវកាត់កាតព្វកិច្ចដែលមានប្រយោជន៍ក្នុងការសងច្រើនជាងគេសម្រាប់កូនបំណុល។

គ-ប្រសិនបើផលប្រយោជន៍ក្នុងការសងមានភាពស្មើគ្នាចំពោះកូនបំណុលត្រូវកាត់កាតព្វកិច្ចដែលពេលកំណត់ត្រូវសងបានមកដល់មុនគេឬនឹងមកដល់មុនគេ។

ឃ-ប្រសិនបើកាតព្វកិច្ចទាំងអស់ មានប្រយោជន៍ក្នុងការសងដូចគ្នាចំពោះកូនបំណុល និងមានពេលកំណត់ដែលត្រូវសងដូចគ្នាត្រូវកាត់ដោយគិតជាសមាមាត្រតាមចំនួនទឹកប្រាក់នៃកាតព្វកិច្ចនីមួយៗ។

-<u>មាត្រា៤៨២</u> នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី អំឡុងពេលនៃអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុលទូទៅ

អាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុលមានអំឡុងពេល៥(ប្រាំ)ឆ្នាំលើកលែងតែក្នុងករណីដែលមានបញ្ញត្តិផ្សេងក្នុងក្រមនេះឬច្បាប់ឬបទដ្ឋានគតិយុត្តផ្សេង។

-<u>មាត្រា៤៨៣</u> នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី អាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិដែលមានអំឡុងពេលខ្លី

ចំពោះសិទ្ធិលើបំណុលអំពីថ្លៃទំនិញដែលផលិតករឬពាណិជ្ជករលក់ទៅឲ្យអ្នកដែលមិនមែនជាពាណិជ្ជករនិងថ្លៃសេវាដែលផលិតករ ឬពាណិជ្ជករផ្តល់ឲ្យអ្នកដែលមិនមែនជាពាណិជ្ជករអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិនេះមានអំឡុងពេល២(ពីរ)ឆ្នាំ។

-<u>មាត្រា៤៨២</u>**នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី** អំឡុងពេលអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុលដែលចូលជាស្ថាពរ

១-ចំពោះសិទ្ធិលើបំណុលដែលចូលជាស្ថាពរដោយសាលក្រមឬសាលដីកាស្ថាពរ ឬដោយការផ្សះផ្សាតាមផ្លូវតុលាការឬដោយវិធីផ្សេងដែលមានអានុភាពដូចគ្នានឹងសាលក្រមស្ថាពរទោះបីជាមានបញ្ញត្តិដែលកំណត់អំឡុងពេលនៃអាជ្ញាយុកាលតិចជាង៥(ប្រាំ)ឆ្នាំ ក៏ដោយក៏អាជ្ញាយុកាល នៃការរំលត់សិទ្ធិនោះត្រូវមានអំឡុងពេល៥(ប្រាំ)ឆ្នាំ គិតចាប់ពីពេលដែលសិទ្ធិលើបំណុលនោះចូលស្ថាពរដែរ។

២-បញ្ញត្តិនៃកថាខណ្ឌទី១ខាងលើនេះមិនត្រូវយកមកអនុវត្តឡើយចំពោះករណីដែលពេលកំណត់ត្រូវអនុវត្តមិនទាន់ដល់នៅពេលនៃការចូលជាស្ថាពរ។

-<u>មាត្រា៥១៥</u> **នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី** និយមន័យនៃការលក់ទិញ

ការលក់ទិញ សំដៅទៅលើកិច្ចសន្យាមួយដែលភាគីម្ខាងហៅថាអ្នកលក់មានករណីយកិច្ចត្រូវផ្ទេរកម្មសិទ្ធិឬសិទ្ធិផ្សេងទៀតលើទ្រព្យសម្បត្តិឲ្យទៅភាគីម្ខាងទៀតហៅថាអ្នកទិញ ហើយអ្នកទិញមានករណីយកិច្ចត្រូវចេញថ្លៃជាប្រាក់ឲ្យអ្នកលក់។

-<u>មាត្រា៥១៦</u> **នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី** ការបង្កើតកិច្ចសន្យាលក់ទិញ

កិច្ចសន្យាលក់ទិញអាចត្រូវបានបង្កើតឡើង ដោយមានការព្រមព្រៀងគ្នារវាងភាគីទាំងសងខាងតែប៉ុណ្ណោះលើកលែងតែក្នុងករណីដែលមានបញ្ញត្តិពិសេសក្នុងច្បាប់។ ប៉ុន្តែភាគីអាចកំណត់ការធ្វើលិខិតយថាភូតឬលិខិតឯកជន ជាល័ក្ខខ័ណ្ឌសម្រាប់ការបង្កើតកិច្ចសន្យាបាន។

-<u>មាត្រា៥១៨</u> **នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី** ប្រាក់កក់

បើអ្នកទិញបានបង់ប្រាក់កក់ទៅឲ្យអ្នកលក់ អ្នកទិញអាច<u>រំលាយកិច្ចសន្យាលក់ទិញដោយបោះបង់ចោលប្រាក់កក់នោះបានរីឯអ្នកលក់អាចរំលាយកិច្ចសន្យាលក់ទិញដោយសងប្រាក់ស្មើនឹងពីរដងនៃប្រាក់កក់នេះមកវិញបានដែរ</u>។ ប៉ុន្តែភាគីមិនអាចរំលាយកិច្ចសន្យាបានឡើយ ក្រោយពេលភាគីម្ខាងទៀតបានចាប់ផ្តើមអនុវត្តកិច្ចសន្យាហើយ។

+**<u>អំពីការបង្កការខូចខាតទ្រព្យសម្បត្តិ</u>** (ក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ចុះថ្ងៃទី៣០ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៩)

-<u>មាត្រា៤១៨</u> នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ <u>បទធ្វើឲ្យមានការខូចខាតស្រាល</u> អំពើប្រព្រឹត្តដោយចេតនាដើម្បីបំផ្លិចបំផ្លាញធ្វើឲ្យទ្រុឌទ្រោមឬធ្វើឲ្យខូចខាតទ្រព្យសម្បត្តិដែលជាកម្មសិទ្ធិរបស់អ្នកដទៃត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី១(មួយ)ថ្ងៃទៅ៦(ប្រាំមួយ)ថ្ងៃ និងពិន័យជាប្រាក់ពី១.០០០(មួយពាន់)រៀល ទៅ១០០.០០០(មួយសែន)រៀល ប្រសិនបើការខូចខាតមានលក្ខណៈស្រាល។

បទប្បញ្ញត្តិនៃមាត្រានេះមិនត្រូវអនុវត្តទៅលើទ្រព្យសម្បត្តិវប្បធម៌សាធារណៈ ឬឯកជនដែលជាផ្នែកនៃបេតិកភណ្ឌជាតិរបស់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាទេ។

-<u>មាត្រា៤១០</u>នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ <u>បទធ្វើឲ្យខូចខាតដោយចេតនា</u> អំពើប្រព្រឹត្តដោយចេតនាដោយបំផ្លិចបំផ្លាញធ្វើឲ្យទ្រុឌទ្រោមឬធ្វើឲ្យខូចខាតទ្រព្យសម្បត្តិរបស់អ្នកដទៃនោះត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី៦(ប្រាំមួយ)ខែទៅ២(ពីរ)ឆ្នាំ និងពិន័យជាប្រាក់ពី១.០០០.០០០(មួយលាន)រៀល ទៅ៤.០០០.០០០(បួនលាន)រៀល លើកលែងតែការខូចខាតមានលក្ខណៈស្រាល។

-<u>មាត្រា៤១១</u> នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ <u>ស្ថានទម្ងន់ទោស</u> បទល្មើសដែលមានចែងក្នុងមាត្រា៤១០ (បទធ្វើឲ្យខូចខាតដោយចេតនា) នៃក្រមនេះ ត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី២(ពីរ)ឆ្នាំ ទៅ៥(ប្រាំ)ឆ្នាំ និងពិន័យជាប្រាក់ពី៤.០០០.០០០ (បួនលាន) រៀល ទៅ១០.០០០.០០០ ដប់លាន) រៀល នៅក្នុងករណីដូចតទៅ :

១-កាលបើបទល្មើសនេះបានប្រព្រឹត្តដោយបុគ្គលច្រើនរូបធ្វើសកម្មភាពក្នុងឋានៈជា ចារី សហចារី អ្នកផ្តើមគំនិត ឬជាអ្នកសមគំនិត។

២-កាលបើបទល្មើសនេះ បានប្រព្រឹត្តនៅក្នុងទីកន្លែងជាលំនៅឋាន។

៣-កាលបើបទល្មើសនេះបានប្រព្រឹត្តនៅក្នុងទីកន្លែងសម្រាប់តម្កល់មូលនិធិ តម្លៃ ទំនិញ ឬសម្ភារៈ។

៤-កាលបើបទល្មើសនេះបានប្រព្រឹត្តនាំឲ្យខូចប្រយោជន៍ដល់សំណង់គ្រឹះស្ថានសាធារណៈឬផ្លូវសាធារណៈ។

៥-កាលបើបទល្មើសនេះបានប្រព្រឹត្តនាំឲ្យខូចប្រយោជន៍ដល់ដំណាំឬកសិផល។

៦-កាលបើបទល្មើសនេះ បានប្រព្រឹត្តនាំឲ្យខូចបង្គោលព្រំដែនអន្តរជាតិនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

+**អំពីការបង្កររបួសស្នាមតូចតាច** (ក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ចុះថ្ងៃទី៣០ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៩)

-មាត្រា២២៨ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ បទហិង្សាស្រាល អំពើប្រព្រឹត្តទៅលើអ្នកដទៃនូវហិង្សាស្រាលដែលមិននាំឲ្យមានរបួសទេនោះត្រូវផ្តន្ទាទោសពិន័យជាប្រាក់ពី៥.០០០(ប្រាំពាន់)រៀលទៅ១០០.០០០ (មួយសែន)រៀល។

*** *** ***

VI-**នគរបាលយុត្តិធម៌**

(ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ចុះថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧)

-មាត្រា៥៦ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ បេសកកម្មរបស់នគរបាលយុត្តិធម៌

នគរបាលយុត្តិធម៌ គឺជាជំនួយរបស់អំណាចតុលាការ។

នគរបាលយុត្តិធម៌មានភារកិច្ចធ្វើការត្រួតពិនិត្យបទឧក្រិដ្ឋ បទមជ្ឈិម និង បទលហុ កំណត់អត្តសញ្ញាណ និងចាប់ជនល្មើសព្រមទាំងប្រមូលភស្តុតាង។

-មាត្រា៥៧ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ សមាសភាពរបស់នគរបាលយុត្តិធម៌

នគរបាលយុត្តិធម៌រួមមាន :

១-មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌។

២-ភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌។

៣-មន្ត្រីរាជការ និងភ្នាក់ងារសាធារណៈដទៃទៀត ដែលច្បាប់ដោយឡែកប្រគល់អំណាចឲ្យធ្វើការពិនិត្យបទល្មើសខ្លះៗ ក្នុងវង្វង់សមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន។

១-មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ (ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ចុះថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧)

-មាត្រា៦០នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ មានគុណសម្បត្តិជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌:

១-មន្ត្រីនគរបាលជាតិ មានឋានន្តរសក្តិចាប់ពីអនុសេនីយ៍ត្រីឡើងទៅ ដែលបានបំរើការងារយ៉ាងតិចបំផុត២(ពីរ)ឆ្នាំ ក្នុងនគរបាលជាតិរួចហើយ ហើយបន្ទាប់ពីបានទទួលសញ្ញាប័ត្រជាន់ខ្ពស់ខាងនគរបាលយុត្តិធម៌។

២-នាយទាហាននៃកងរាជអាវុធហត្ថ ដែលបានបំរើការងារយ៉ាងតិចបំផុត២(ពីរ)ឆ្នាំ ក្នុងកងរាជអាវុធហត្ថរួចហើយ ហើយបន្ទាប់ពីបានទទួលសញ្ញាប័ត្រជាន់ខ្ពស់ខាងនគរបាលយុត្តិធម៌។

៣-អ្នកមានឋានន្តរស័ក្តិ និងមុខងារដូចខាងក្រោម:

ក-អភិបាល និងអភិបាលរង ខេត្ត ក្រុង, អភិបាលនិងអភិបាលរងស្រុក ខណ្ឌ និងមេឃុំ ចៅសង្កាត់។

ខ-ប្រធាននិងអនុប្រធាននាយកដ្ឋានកណ្តាលនគរបាលយុត្តិធម៌ ប្រធាននិងអនុប្រធាននាយកដ្ឋានកណ្តាលសន្តិសុខ និងប្រធាន និងអនុប្រធាន

នាយកដ្ឋានកណ្តាលសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈនៃអគ្គស្នងការដ្ឋាននគរបាលជាតិ។

គ-ប្រធាន និងអនុប្រធាននាយកដ្ឋាន,ប្រធាន និងអនុប្រធានការិយាល័យ, ប្រធាន និងអនុប្រធានផ្នែក ដែលទទួលបន្ទុកកិច្ចការព្រហ្មទណ្ឌ និងស្ថិតក្រោមឱវាទរបស់នាយកដ្ឋានកណ្តាលនគរបាលយុត្តិធម៌ នាយកដ្ឋានកណ្តាលសន្តិសុខ និងនាយកដ្ឋានកណ្តាលសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ។

ឃ-ប្រធាននិងអនុប្រធាននាយកដ្ឋាន,ប្រធាននិងអនុប្រធានការិយាល័យ ប្រធាននិងអនុប្រធានផ្នែកនៃ:

-នាយកដ្ឋាននគរបាលព្រំដែន "**ចំពោះបទល្មើសឆ្លងដែន**"

-មន្ទីរប្រឆាំងគ្រឿងញៀន

-នាយកដ្ឋាននគរបាលទេសចរណ៍

-ស្នងការពិសេសការពារបេតិកភ័ណ្ឌ។

ង-ស្នងការ ស្នងការរងនគរបាលខេត្ត ក្រុង។

ច-ប្រធាននិងអនុប្រធានការិយាល័យ,ប្រធាននិងអនុប្រធានផ្នែក ដែលទទួលបន្ទុកការងារព្រហ្មទណ្ឌចំណុះស្នងការនគរបាលខេត្ត ក្រុងដូចជា:

-ការិយាល័យនគរបាលព្រហ្មទណ្ឌកំរិតធ្ងន់និងការិយាល័យ ព្រហ្មទណ្ឌកំរិតស្រាល

-ការិយាល័យប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្សនិងការពារអនីតិជន

-ការិយាល័យនគរបាលសេដ្ឋកិច្ច

-ការិយាល័យបច្ចេកទេសវិទ្យាសាស្ត្រព្រហ្មទណ្ឌ

-ការិយាល័យប្រឆាំងគ្រឿងញៀន

-ការិយាល័យប្រឆាំងភេរវកម្មនិង

-ការិយាល័យជនបរទេស។

ឆ-អធិការ និងអធិការរង ប្រធាននិងអនុប្រធានផ្នែកព្រហ្មទណ្ឌនៃ អធិការដ្ឋាននគរបាលស្រុក ខណ្ឌ។

ជ-ប្រធាន និងអនុប្រធានការិយាល័យនគរបាលចរាចរ ប្រធាននិងអនុប្រធានផ្នែកនគរបាលចរាចរ "ចំពោះបទល្មើសចរាចរ"។ ប្រធាននិងអនុប្រធានការិយាល័យគ្រប់គ្រងអាវុធជាតិផ្ទុះ និងប្រធាននិងអនុប្រធានផ្នែកនៃការិយាល័យគ្រប់គ្រងអាវុធជាតិផ្ទុះ"ចំពោះបទល្មើសអាវុធជាតិផ្ទុះ"។ប្រធាន និងអនុប្រធានអង្គភាពប្រធាន និងអនុប្រធានការិយាល័យនគរបាលទេសចរណ៍ និងប្រធាន និងអនុប្រធានផ្នែកនៃការិយាល័យនគរបាលទេសចរណ៍។

ឈ-ប្រធាន និងអនុប្រធានប៉ុស្តិ៍នគរបាលរដ្ឋបាលឃុំសង្កាត់ "ចំពោះបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ"។

ញ-មេបញ្ជាការ និងមេបញ្ជាការរងនៃកងរាជអាវុធហត្ថ ដែលទទួលបន្ទុកកិច្ចការព្រហ្មទណ្ឌ។

ដ-មេបញ្ជាការ និងមេបញ្ជាការរងកងរាជអាវុធហត្ថប្រចាំខេត្ត ក្រុង ដែលទទួលបន្ទុកកិច្ចការព្រហ្មទណ្ឌ។

ឋ-មេបញ្ជាការ និងមេបញ្ជាការរងកងរាជអាវុធហត្ថប្រចាំស្រុកខណ្ឌ ដែលទទួលបន្ទុកកិច្ចការព្រហ្មទណ្ឌ។

ឌ-ប្រធាន និងអនុប្រធានការិយាល័យ ប្រធាន និងអនុប្រធានផ្នែកនៃកងរាជអាវុធហត្ថទទួលបន្ទុកកិច្ចការព្រហ្មទណ្ឌ។

ឍ-ប្រធាន និងអនុប្រធានអង្គភាពផ្សេងទៀត ដែលទទួលបន្ទុកកិច្ចការស៊ើបអង្កេតបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងក្នុងករណីចាំបាច់។

រដ្ឋមន្ត្រីជាអាណាព្យាបាលនៃមន្ត្រីនគរបាលឬជាអាណាព្យាបាលនៃនាយទាហានកងរាជអាវុធហត្ថទាំងឡាយដែលមានចែងនៅក្នុងចំណុចទី១ ទី២ និងទី៣នៃមាត្រានេះ មានភារកិច្ចតែងតាំងមន្ត្រីនគរបាល និងនាយទាហានកងរាជអាវុធហត្ថទាំងឡាយណាដែលត្រូវបំពេញមុខងារជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ដោយប្រកាសរួមជាមួយរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌។

-**មាត្រា៦៣** នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ សម្បថនៃមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌

<u>មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ម្នាក់ៗ ត្រូវស្បថថាខ្លួននឹងបំពេញដោយភក្តីភាពនូវ</u>

មុខងាររបស់ខ្លួន។ សម្បថត្រូវធ្វើនៅមុខសាលាឧទ្ធរណ៍។ សម្បថមិនចាំបាច់ធ្វើជាថ្មីម្តងទៀតឡើយនៅពេលដែលទទួលបាននីតិសម្បទាជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌នាពេលក្រោយទៀត។ រូបមន្តនៃសម្បថត្រូវកំណត់ដោយប្រកាសរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌។

-**មាត្រា៦៤** នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ នីតិវិធីខាងវិន័យ រាល់កំហុសទាំងឡាយដែលប្រព្រឹត្តដោយមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ក្នុងពេលអនុវត្តមុខងាររបស់ខ្លួនត្រូវតែរាយការណ៍ដោយព្រះរាជអាជ្ញាឬដោយចៅក្រមស៊ើបសួរ ដល់អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍។ យោងតាមករណីនីមួយៗ អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍ប្រកាសជូនដំណឹងដល់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ ឬរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងការពារជាតិ ដើម្បីផ្តើមដំណើរការនីតិវិធីវិន័យ។ អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍ ត្រូវបានផ្តល់ដំណឹងអំពីចំណាត់ការជាបន្តនៃនីតិវិធីវិន័យនេះ។

-**មាត្រា៦៥** នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ទណ្ឌកម្មខាងវិន័យ ទណ្ឌកម្មខាងវិន័យទាំងឡាយរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃឬរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងការពារជាតិមិនមែនជាឧបសគ្គដល់ការធ្វើបណ្តឹងអាជ្ញាទេប្រសិនបើមានបទល្មើសណាមួយត្រូវបានប្រព្រឹត្ត។

កាលណាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ប្រព្រឹត្តបទល្មើស ក្នុងអំឡុងពេលបំពេញមុខងាររបស់ខ្លួនយុត្តាធិការស៊ើបសួរ ឬជំនុំជម្រះដែលទទួលបន្ទុករឿងនេះត្រូវផ្ទេរសំណុំរឿងតាមសេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការកំពូលទៅឲ្យយុត្តាធិការផ្សេងចាត់ការវិញបានដើម្បីជាប្រយោជន៍ល្អដល់រដ្ឋបាលតុលាការ និងត្រូវជូនដំណឹងជាបន្ទាន់ដល់អង្គភាពសាមី។

ពាក្យសុំដកសិទ្ធិនេះ ត្រូវបានធ្វើឡើងដោយព្រះរាជអាជ្ញា។

-**មាត្រា៦៧** នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ មណ្ឌលរដ្ឋបាលបំពេញការងារមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ម្នាក់ៗមានសមត្ថកិច្ចនៅក្នុងព្រំប្រទល់ដែនដីនៃអង្គភាពដែលខ្លួនត្រូវបានចាត់តាំងឲ្យទៅបំរើការងារ។នៅភ្នំពេញមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌មានសមត្ថកិច្ចនៅលើវិសាលភាពនៃក្រុងទាំងមូល ទោះបីជាអង្គភាពដែលខ្លួនផ្ទាស់ទៅកាន់នោះនៅកន្លែងណាក៏ដោយ។ សេចក្តីសម្រេចតែងតាំងមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវតែបញ្ជាក់

មណ្ឌលរដ្ឋបាលដែលមន្ត្រីនោះត្រូវចាត់តាំងឲ្យទៅបំរើការ។ សេចក្តីសម្រេចនេះ ត្រូវផ្តល់ដំណឹងដល់អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍។

-**មាត្រា៦៨** នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ការពន្យាតសមត្ថកិច្ចដែនដី ក្នុងករណីបទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិមជាក់ស្តែងតាមអត្ថន័យនៃមាត្រា៨៦(និយមន័យបទឧក្រិដ្ឋឬបទមជ្ឈិមជាក់ស្តែង) និងមាត្រា៨៧ (ការចាប់ខ្លួនក្នុងករណីបទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិមជាក់ស្តែង)នៃក្រមនេះ ហើយប្រសិនបើមានការបន្ទាន់ព្រះរាជអាជ្ញាអាចអនុញ្ញាតឲ្យមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ធ្វើប្រតិបត្តិការនៅលើវិសាលភាពនៃដែនដីជាតិទាំងមូល។ ការអនុញ្ញាតអាចធ្វើដោយផ្ទាល់មាត់ ប៉ុន្តែការអនុញ្ញាតនេះ ត្រូវចុះនិទ្ទេសនៅក្នុងលិខិតស៊ើបអង្កេត។

ក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃការស៊ើបសួរ កាលណាចៅក្រមស៊ើបសួរចេញដីកាចាត់ឲ្យស៊ើបសួរជំនួសក្នុងករណីបន្ទាន់ចៅក្រមនេះអាចអនុញ្ញាតឲ្យមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ធ្វើប្រតិបត្តិការនៅលើវិសាលភាពដែនដីជាតិទាំងមូល។

កាលណាធ្វើប្រតិបត្តិការនៅក្រៅមណ្ឌលរបស់ខ្លួននោះមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវសុំជំនួយពីមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ដែលមានសមត្ថកិច្ចខាងដែនដី។

ចៅក្រមដែលបានអនុញ្ញាតឲ្យមានការពន្យាតសមត្ថកិច្ចត្រូវជូនព័ត៌មានតាមគ្រប់មធ្យោបាយដល់ព្រះរាជអាជ្ញាដែលមានសមត្ថកិច្ចខាងដែនដី។

-**មាត្រា៧១** នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ កំណត់ហេតុនៃបទល្មើស មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ទទួលបណ្តឹងទាមទារ និងបណ្តឹងបរិហារ។ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ពិនិត្យបទល្មើសទាំងឡាយ។

មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ធ្វើការស៊ើបអង្កេតបទល្មើសជាក់ស្តែង និងធ្វើការស៊ើបអង្កេតបឋម ក្នុងលក្ខខណ្ឌនៃមាត្រា៨៤(ភាពខុសគ្នានៃអំណាចរបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ទៅតាមការស៊ើបអង្កេត)ដល់មាត្រា១១០(អំណាចធ្វើមូលវិចារណ៍របស់ចៅក្រម) នៃក្រមនេះ ។

កាលណាការស៊ើបសួរបានចាប់ផ្តើមមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ អនុវត្តដីកាចាត់ឲ្យស៊ើបសួរជំនួសពីចៅក្រមស៊ើបសួរនៅក្នុងលក្ខខណ្ឌដែលបានចែងដោយមាត្រា១៧៣ (ដីកាចាត់ឲ្យស៊ើបសួរជំនួស) ដល់មាត្រា១៨៤ (កំណត់ហេតុកសាងដោយមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌)នៃក្រមនេះ។

២-ភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌ (ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ចុះថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧)

-**<u>មាត្រា៧៦</u>** នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ការទទួលបាននូវគុណសម្បត្តិជាភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌

មានគុណសម្បត្តិជាភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌:

១-នាយនគរបាល និងនាយនគរបាលរង ដែលមិនមានគុណសម្បត្តិជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌។

២-ភ្នាក់ងារនគរបាលជាតិផ្សេងទៀត។

៣-នាយទាហាននៃកងរាជអាវុធហត្ថដែលមិនមានគុណសម្បត្តិជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌។

៤-យោធិនផ្សេងទៀតនៃកងរាជអាវុធហត្ថ។

-**<u>មាត្រា៧៧</u>** នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ សម្បថរបស់ភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌

<u>ភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវស្បថថា</u> បំពេញមុខងាររបស់ខ្លួនដោយស្មោះត្រង់។ សម្បថនេះត្រូវធ្វើឡើងនៅ <u>ចំពោះមុខសាលាដំបូង</u>។ សម្បថនេះពុំចាំបាច់ធ្វើឡើងវិញទៀយនៅពេលដែលបានទទួលនូវគុណសម្បត្តិ ជាភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌នាពេលក្រោយទៀត។រូបមន្តសម្បថត្រូវកំណត់ដោយប្រកាសរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌។

-**<u>មាត្រា៧៨</u>** នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ បេសកកម្មរបស់ភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌ភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌ មានបេសកកម្ម:

១-ពិនិត្យបទល្មើស ជាអាទិ៍ បទលហុ។

២-ជួយដល់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ក្នុងការបំពេញមុខងាររបស់គេ។

ចំពោះការពិនិត្យបទល្មើស ភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌ ធ្វើរបាយការណ៍។ របាយការណ៍នេះមានតំលៃត្រឹមតែព័ត៌មានធម្មតា។

ក្នុងករណីណាក៏ដោយភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌ ពុំអាចបំពេញកិច្ចទាំងឡាយដែលត្រូវរក្សាទុកជូនតែមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌។ កិច្ចទាំងឡាយណាដែលត្រូវបានបំពេញដោយបំពានលើការហាមឃាត់នេះត្រូវចាត់ទុកជាមោឃៈ។

-**<u>មាត្រា៧៩</u>** នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ កំហុសដែលត្រូវបានប្រព្រឹត្តនៅក្នុងពេលបំពេញមុខងារ

រាល់កំហុសទាំងឡាយដែលប្រព្រឹត្តដោយភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌នៅក្នុងពេលបំពេញមុខងាររបស់ខ្លួនត្រូវតែឲ្យដំណឹងដោយព្រះរាជអាជ្ញាឬដោយចៅក្រមស៊ើបសួរជូនចំពោះអគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍។ យោងតាមករណីនីមួយៗ អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាប្រកាសប្រាប់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃឬរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងការពារជាតិដើម្បីចាប់ផ្តើមនីតិវិធីខាងវិន័យ។ អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវបានផ្តល់ដំណឹងអំពីចំណាត់ការបន្តនៃនីតិវិធីវិន័យ។

-**<u>មាត្រា៨០</u>** នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ទណ្ឌកម្មខាងវិន័យ

ទណ្ឌកម្មខាងវិន័យរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃឬរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងការពារជាតិមិនមែនជាឧបសគ្គដល់ការធ្វើបណ្តឹងអាជ្ញាទេ ប្រសិនបើមានបទល្មើសណាមួយត្រូវបានប្រព្រឹត្ត។ កាលណាភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌ប្រព្រឹត្តបទល្មើសនៅក្នុងការបំពេញមុខងាររបស់ខ្លួនតុលាការកំពូលអាចផ្ទេរអំណាចឲ្យទៅយុត្តាធិការផ្សេងចាត់ការវិញបានដើម្បីជាប្រយោជន៍ល្អដល់រដ្ឋបាលតុលាការ។

ពាក្យសុំដកសិទ្ធិនេះ ត្រូវបានធ្វើឡើងដោយព្រះរាជអាជ្ញា។

+**<u>នគរបាលជាតិ និងកងរាជអាវុធហត្ថ</u>(ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ចុះថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧)**

-**<u>មាត្រា៨១</u>** នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ បានចែងថា : ការកំណត់សមត្ថកិច្ច

ក្នុងវិស័យនគរបាលយុត្តិធម៌ នគរបាលជាតិ និងកងរាជអាវុធហត្ថ ត្រូវមានសមត្ថកិច្ចដូចមានចែងក្នុងមាត្រា៥៦(បេសកកម្មរបស់នគរបាលយុត្តិធម៌)នៃក្រមនេះ។

លើសពីនេះទៅទៀត ចំពោះ <u>បទល្មើសយោធាមានតែកងរាជអាវុធហត្ថទេដែលមានគុណសម្បត្តិជានគរបាលយុត្តិធម៌។</u>

កិច្ចប្រតិបត្តិការ និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការរវាង<u>នាយនគរបាលជាតិ និងនាយទាហាននៃកងរាជអាវុធហត្ថក្នុងពេលបំពេញមុខងារជានគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យ។</u>

អង្គភាពនគរបាលយុត្តិធម៌ដែលមានសមត្ថកិច្ចថ្នាក់ជាតិអាចត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយព្រះរាជក្រឹត្យ។

៣-មន្ត្រីរាជការ និងភ្នាក់ងារសាធារណៈដទៃទៀត ដែលច្បាប់ដោយឡែកប្រគល់ អំណាចឲ្យធ្វើការពិនិត្យបទល្មើសខ្លះៗ ក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន

-មាត្រា៨២ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌបានចែងថា :

ការផ្តល់នីតិសម្បទាចំពោះមន្ត្រីរាជការ និងភ្នាក់ងារសាធារណៈដទៃទៀត

មន្ត្រីរាជការ និងភ្នាក់ងារសាធារណៈដទៃទៀតដែលច្បាប់ដោយឡែកប្រគល់អំណាចឲ្យពិនិត្យបទល្មើសត្រូវដាក់ឲ្យស្ថិតនៅក្រោមអំណាចរបស់ព្រះរាជអាជ្ញាក្នុងពេលបំពេញមុខងារនេះ។

បែបបទ និងនីតិវិធីនៃការផ្តល់នីតិសម្បទា ត្រូវកំណត់ដោយប្រកាសរួមរវាងក្រសួងយុត្តិធម៌ និងក្រសួងពាក់ព័ន្ធ។

មន្ត្រីរាជការ និងភ្នាក់ងារសាធារណៈដទៃទៀតត្រូវស្បថថា បំពេញមុខងាររបស់ខ្លួនដោយស្មោះត្រង់។សម្បថត្រូវធ្វើនៅចំពោះមុខសាលាដំបូង។រូបមន្តនៃពាក្យសម្បថត្រូវកំណត់ដោយប្រកាសរបស់ក្រសួងយុត្តិធម៌។

ចំពោះការពិនិត្យបទល្មើសមន្ត្រីរាជការ និងភ្នាក់ងារទាំងនេះធ្វើរបាយការណ៍។ របាយការណ៍នេះមានតម្លៃត្រឹមតែព័ត៌មានធម្មតាប៉ុណ្ណោះ។

រាល់កំហុសទាំងឡាយដែលប្រព្រឹត្តដោយមន្ត្រីរាជការនិងភ្នាក់ងារសាធារណៈដទៃទៀតនៅក្នុងពេលបំពេញមុខងាររបស់ខ្លួន ត្រូវតែឲ្យដំណឹងដោយព្រះរាជអាជ្ញាឬដោយចៅក្រមស៊ើបសួរជូនចំពោះអគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍។អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាប្រកាសប្រាប់រដ្ឋមន្ត្រីដែលមន្ត្រីឬភ្នាក់ងារនោះនៅក្រោមឱវាទដើម្បីចាប់ផ្តើមនីតិវិធីខាងវិន័យ។អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវបានផ្តល់ដំណឹងអំពីចំណាត់ការបន្តនៃនីតិវិធីវិន័យ។

ទណ្ឌកម្មខាងវិន័យមិនមែនជាឧបសគ្គដល់ការធ្វើបណ្តឹងអាជ្ញាទេប្រសិនបើមានបទល្មើសត្រូវបានប្រព្រឹត្ត។

ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ

+រដ្ឋបាលព្រៃឈើ

+ច្បាប់ស្តីពីព្រៃឈើ (ព្រះរាជក្រម នស/រកម/០៨០២/០១៦ ចុះថ្ងៃទី៣១ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០២)

ជំពូកទី១៤ នីតិវិធីដោះស្រាយបទល្មើសព្រៃឈើ

-**មាត្រា៧៦** នៃច្បាប់ស្តីពីព្រៃឈើ

បទល្មើសព្រៃឈើ ជាបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ ដែលមានចរិតពិសេស ដូចមានចែងក្នុងច្បាប់នេះ។ រដ្ឋបាលព្រៃឈើមានសមត្ថកិច្ចជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ក្នុងការស៊ើបអង្កេត បទល្មើសព្រៃឈើ និងចងក្រងសំណុំរឿងជូនតុលាការ។

ការស្រាវជ្រាវ ទប់ស្កាត់ បង្ក្រាបបទល្មើសព្រៃឈើជាសមត្ថកិច្ចរបស់រដ្ឋបាលព្រៃឈើគ្រប់ថ្នាក់នៅក្នុងវង្វង់ដែនសមត្ថកិច្ចរៀងៗខ្លួន។

ប្រតិបត្តិការរបស់ មន្ត្រីរដ្ឋបាលព្រៃឈើដែលបានទទួលនីតិសម្បទាជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ត្រូវអនុវត្តន៍ស្របតាមច្បាប់ស្តីពីនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ។

-**មាត្រា៧៧**នៃច្បាប់ស្តីពីព្រៃឈើ

នៅពេលបំពេញបេសកកម្មស្រាវជ្រាវ ទប់ស្កាត់ និងបង្ក្រាបបទល្មើសព្រៃឈើ មន្ត្រីរដ្ឋបាលព្រៃឈើត្រូវស្លៀកពាក់ឯកសណ្ឋានពាក់សញ្ញាសំគាល់ពាក់ឋានន្តរសក្តិ និងត្រូវមានលិខិតបញ្ជាបេសកកម្ម។

មន្ត្រីរដ្ឋបាលព្រៃឈើសច្ចាប្រណិធានបំពេញមុខងារជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌បានលុះត្រាតែសាមីខ្លួនបានទទួលនីតិសម្បទាពីអគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍។

មន្ត្រីរដ្ឋបាលព្រៃឈើដែលបានទទួលនីតិសម្បទាជានគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវធ្វើ និងចុះហត្ថលេខាលើកំណត់ហេតុបទល្មើសព្រៃឈើតាមដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន។

សំលៀកបំពាក់ឯកសណ្ឋាន សញ្ញាសំគាល់ និងឋានន្តរសក្តិរបស់មន្ត្រីរដ្ឋបាលព្រៃឈើត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យ។

-**មាត្រា៧៨** នៃច្បាប់ស្តីពីព្រៃឈើ

អាជ្ញាធរដែនដីគ្រប់ថ្នាក់ កងកំលាំងប្រដាប់អាវុធ អាជ្ញាធរគយ និងរដ្ឋាករ អាជ្ញាធរព្រលានយន្តហោះ និងកំពង់ផែ និងអាជ្ញាធរពាក់ព័ន្ធដទៃទៀតត្រូវបង្កភាពងាយស្រួល និងជួយផ្តល់កំលាំងសហការក្នុងការ ស្រាវជ្រាវទប់ស្កាត់ និងបង្ក្រាបបទល្មើសព្រៃឈើ ឬថែរក្សាវត្ថុតាងបទល្មើសព្រៃឈើជាបណ្តោះអាសន្នក្នុងករណីមានការស្នើសុំពីមន្ត្រីរដ្ឋបាលព្រៃឈើមានសមត្ថកិច្ច។

ក្នុងករណីដែលអាជ្ញាធរទាំងឡាយបានជួបប្រទះនូវបទល្មើសព្រៃឈើជាក់ស្តែងអាជ្ញាធរទាំងនោះ

១-ត្រូវជូនពត៌មានជាបន្ទាន់ដល់មន្ត្រីរដ្ឋបាលព្រៃឈើ ឬការិយាល័យរដ្ឋបាលព្រៃឈើមាន សមត្ថកិច្ចដែលនៅជិតបំផុត។

២-អាចឃាត់ខ្លួនជនប្រព្រឹត្តល្មើស និងចាប់ឃាត់វត្ថុតាងបទល្មើសជាបណ្តោះអាសន្នរួចបញ្ជូនជាបន្ទាន់ទៅមន្ត្រីរដ្ឋបាលព្រៃឈើដែលទទួលនីតិសម្បទាជានគរបាលយុត្តិធម៌ដើម្បីចាត់ការតាមនីតិវិធី។

៣-មិនត្រូវប្រមូលប្រាក់ពិន័យឬរឹបអូសវត្ថុតាងបទល្មើសដោយផ្ទាល់ឡើយ។

-មាត្រា៧៩ នៃច្បាប់ស្តីពីព្រៃឈើ

ដើម្បីអនុវត្តន៍ការកិច្ចរបស់ខ្លួន មន្ត្រីរដ្ឋបាលព្រៃឈើដែលបានទទួលនីតិសម្បទាជានគរបាលយុត្តិធម៌មានសិទ្ធិ ដូចតទៅ ៖

១.អាចឲ្យបុគ្គលណាមួយឆ្លើយតបសំណួរ និងផ្តល់ព័ត៌មានដែលពាក់ព័ន្ធដល់ការប្រព្រឹត្តបទល្មើសព្រៃឈើ។

២.ចូលធ្វើការត្រួតពិនិត្យ ឬឆែកឆេរគ្រប់ទីកន្លែង រួមទាំងក្នុងព្រលានយន្តហោះ កំពង់ផែសមុទ្រ កំពង់ផែទន្លេ ផែស្ងួត ច្រកព្រំដែន ចំណតរថយន្ត ស្ថានីយ៍រថភ្លើង ក្នុងករណីបទល្មើសជាក់ស្តែងដោយមានកិច្ចសហការជាមួយសមត្ថកិច្ចពាក់ព័ន្ធ។

៣.ដកហូតជាបណ្តោះអាសន្ននូវអាជ្ញាប័ណ្ណ ឬលិខិតអនុញ្ញាតគ្រប់ប្រភេទដែលកំណត់ដោយច្បាប់នេះ បើសិនជាបុគ្គលទទួលអាជ្ញាប័ណ្ណឬលិខិតអនុញ្ញាតនោះប្រព្រឹត្តល្មើសនិងច្បាប់នេះ។

ក្នុងករណីបទល្មើសជាក់ស្តែង មន្ត្រីរដ្ឋបាលព្រៃឈើដែលបានទទួលនីតិសម្បទាជានគរបាលយុត្តិធម៌មានសិទ្ធិចូលឆែកឆេរនៅក្នុងទីធ្លាអគារ ឬក្នុងលំនៅដ្ឋានស្របតាមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ។ ការឆែកឆេរត្រូវធ្វើចំពោះមុខជនសង្ស័យ និងមានសាក្សី ២(ពីរ)នាក់ ដែលជាអ្នកជិតខាង ឬអ្នកម្ចាស់ផ្ទះ។

-មាត្រា៨០នៃច្បាប់ស្តីពីព្រៃឈើ

មន្ត្រីរដ្ឋបាលព្រៃឈើដែលបានទទួលនីតិសម្បទាជានគរបាលយុត្តិធម៌ក្នុងករណីបទល្មើសជាក់ស្តែងត្រូវចាប់ឃាត់ជាបណ្តោះអាសន្ន ៖

១.រាល់ផល អនុផលព្រៃឈើ ឬផលប្រមាញ់ ដែលស្មើនឹងបទប្បញ្ញត្តិនៃច្បាប់នេះ។

២.សត្វពាហនៈដែលបានជួបប្រទះកំពុងបំផ្លិចបំផ្លាញដំណាំឈើ។

៣.គ្រឿងចក្រ យានយន្ត ឧបករណ៍ព្រមទាំងសត្វពាហនៈដែលបានប្រើប្រាស់ជាមធ្យោបាយសម្រាប់ប្រព្រឹត្តបទល្មើសព្រៃឈើ និងសត្វព្រៃ។

មន្ត្រីរដ្ឋបាលព្រៃឈើដែលបានទទួលនីតិសម្បទាជានគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវឃាត់ខ្លួនជនប្រព្រឹត្តបទល្មើសព្រៃឈើបានដល់៤៨ម៉ោងយ៉ាងយូរដើម្បីបំពេញសំណុំរឿងបញ្ជូនទៅតុលាការ។

-មាត្រា៨១ នៃច្បាប់ស្តីពីព្រៃឈើ

ការកសាងសំណុំរឿងនៃបទល្មើសព្រៃឈើ ត្រូវអនុវត្តតាមច្បាប់ស្តីពីនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ។

ទំរង់បែបបទនៃកំណត់ហេតុបទល្មើសព្រៃឈើ ត្រូវកំណត់ដោយប្រកាសរួមរបស់ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និងក្រសួងយុត្តិធម៌។

-មាត្រា៨២ នៃច្បាប់ស្តីពីព្រៃឈើ

វត្ថុតាងនៃបទល្មើសព្រៃឈើ ត្រូវបានកំណត់ដូចខាងក្រោមៈ

១-ផល អនុផលព្រៃឈើ ឬផលប្រមាញ់ ដែលជាវត្ថុតាងពិតប្រាកដនៃបទល្មើស។

២-សម្ភារៈបរិក្ខារ និងមធ្យោបាយដឹកជញ្ជូន ដែលប្រើប្រាស់ក្នុងការប្រព្រឹត្តបទល្មើស។

វត្ថុតាងដូចមានចែងក្នុងកថាខ័ណ្ឌទី១ ខាងលើនេះ ត្រូវឃាត់ទុកជាបណ្តោះអាសន្នរហូតដល់សំណុំរឿងនៃបទល្មើសត្រូវបានដោះស្រាយរួចជាស្ថាពរតាមការបង់ពិន័យអន្តរការណ៍ ឬតាមការជំនុំជំរះរបស់តុលាការ។

ក្នុងខណៈពេលកំពុងដឹកជញ្ជូនផលអនុផលព្រៃឈើល្មើសឬផលប្រមាញ់ល្មើសអ្នកបើកបរមធ្យោបាយដឹកជញ្ជូនដែលគ្មានម្ចាស់នៅជាមួយត្រូវឃាត់ខ្លួនជាបណ្តោះអាសន្នដើម្បីជាប្រយោជន៍នៃការស៊ើបអង្កេតរកជនល្មើស និងអ្នកសមគំនិត។

ផលប្រមាញ់ស្រស់ជាអាទិ៍ សត្វរស់ និងសំណាកសត្វព្រៃដែលបានឃាត់ទុកហើយងាយខូចខាត ផ្នែករដ្ឋបាលព្រៃឈើមានសិទ្ធិលែង ឬបំផ្លាញចោល ឬរក្សាទុកជាប្រយោជន៍សាធារណៈដោយមានកំណត់ហេតុត្រឹមត្រូវ។

-**មាត្រា៨៣** នៃច្បាប់ស្ដីពីព្រៃឈើ

មន្ត្រីរដ្ឋបាលព្រៃឈើដែលបានទទួលនីតិសម្បទា ជានគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវស្លៀកពាក់ឯកសណ្ឋាន ពាក់សញ្ញាសំគាល់ និងពាក់ឋានន្តរសក្តិនៅពេលចូលរួមសវនាការរបស់តុលាការ។

-**មាត្រា៨៤** នៃច្បាប់ស្ដីពីព្រៃឈើ

នៅរាល់ពេលសវនាការ មន្ត្រីរដ្ឋបាលព្រៃឈើដែលបានទទួលនីតិសម្បទាជានគរបាលយុត្តិធម៌ ពាក់ព័ន្ធទៅក្នុងសំណុំរឿងក្តី ត្រូវមានសិទ្ធិឆ្លើយបំភ្លឺអំពីលទ្ធផលនៃការស៊ើបអង្កេតបទល្មើសព្រៃឈើនោះជូនតុលាការ។

-**មាត្រា៨៥** នៃច្បាប់ស្ដីពីព្រៃឈើ

អាជ្ញាយុកាលនៃបណ្តឹងបទល្មើសព្រៃឈើមាន:

១-បទល្មើសព្រៃឈើថ្នាក់ទី១ មានអាជ្ញាយុកាលដប់ប្រាំ(១៥)ឆ្នាំ គិតពីពេលប្រព្រឹត្តបទល្មើស។

២-បទល្មើសព្រៃឈើថ្នាក់ទី២ មានអាជ្ញាយុកាលប្រាំ(៥)ឆ្នាំ គិតពីពេលប្រព្រឹត្តបទល្មើស។

៣-បទល្មើសព្រៃឈើថ្នាក់ទី៣ មានអាជ្ញាយុកាលមួយ(១)ឆ្នាំ គិតពីពេលប្រព្រឹត្តបទល្មើស។

ការអនុវត្តន៍អាជ្ញាយុកាលនៃបណ្តឹងបទល្មើសព្រៃឈើ ត្រូវស្របតាមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ។

-**មាត្រា៨៨**នៃច្បាប់ស្ដីពីព្រៃឈើ

មន្ត្រីរដ្ឋបាលព្រៃឈើដែលមានសមត្ថកិច្ចមានសិទ្ធិអំណាចផ្អាកសកម្មភាពនៅក្នុងតំបន់ព្រៃសម្បទានទាំងមូលឬមួយផ្នែកមួយរយៈដើម្បីចាត់ការតាមនីតិវិធីក្នុងករណីព្រៃសម្បទាននិកប្រព្រឹត្តល្មើសនឹងបទប្បញ្ញត្តិនៃច្បាប់នេះឬល្មើសនឹងកិច្ចព្រមព្រៀងព្រៃសម្បទានរហូតដល់ដំណោះស្រាយនៃវិវាទត្រូវបានបញ្ចប់។

-មាត្រា៨៩នៃច្បាប់ស្តីពីព្រៃឈើ

បុគ្គលណាដែលមិនពេញចិត្តចំពោះការសម្រេចណាមួយ ធ្វើឡើងដោយរដ្ឋបាលព្រៃឈើស្របតាមច្បាប់នេះមានសិទ្ធិប្តឹងតវ៉ាក្នុងរយៈពេលសាមសិប(៣០)ថ្ងៃ យ៉ាងយូរ គិតពីថ្ងៃទទួលសេចក្តីសម្រេចនេះមកប្រធានរដ្ឋបាលព្រៃឈើ។

ប្រធានរដ្ឋបាលព្រៃឈើត្រូវសម្រេចលើបណ្តឹងតវ៉ានោះក្នុងរយៈពេលសាមសិប(៣០)ថ្ងៃយ៉ាងយូរ។ ក្រោយពីបានទទួលសេចក្តីសម្រេចចុងក្រោយលើការពិនិត្យឡើងវិញដោយប្រធានរដ្ឋបាលព្រៃឈើក្នុងករណីមិនអាចទទួលយកបានជននោះអាចធ្វើបណ្តឹងតវ៉ាទៅតុលាការ។

ការតវ៉ាក្រោមមាត្រានេះ នឹងមិនធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ដល់សិទ្ធិអំណាចនិងដំណើរការអនុវត្តន៍ច្បាប់របស់មន្ត្រីរដ្ឋបាលព្រៃឈើមានសមត្ថកិច្ចក្រោមច្បាប់នេះឡើយ។

-មាត្រា៩២ ជំពូកទី១៥ បទល្មើសព្រៃឈើនិងទោសប្បញ្ញត្តិ នៃច្បាប់ស្តីពីព្រៃឈើ

ប្រាក់ពិន័យអន្តរការណ៍ប្រាក់ពិន័យតាមសាលក្រមតុលាការឬប្រាក់បានមកពីការលក់វត្ថុតាងត្រូវបង់ចូលថវិកាជាតិ។រាជរដ្ឋាភិបាលអាចសម្រេចផ្តល់រង្វាន់លើកទឹកចិត្តដល់ប្រជាពលរដ្ឋ និងមន្ត្រីដែលបានចូលរួមក្នុងករណីបង្ក្រាបបទល្មើសព្រៃឈើជាក់លាក់ណាមួយ។

-មាត្រា៩៣ ជំពូកទី១៥ បទល្មើសព្រៃឈើនិងទោសប្បញ្ញត្តិ នៃច្បាប់ស្តីពីព្រៃឈើ

រូបវន្តបុគ្គល ឬនីតិបុគ្គលដែលប្រព្រឹត្តល្មើសនឹងបទប្បញ្ញត្តិនៃច្បាប់នេះ ត្រូវទទួលទណ្ឌកម្មដូចតទៅ ៖

១-ចំពោះបទល្មើសព្រៃឈើថ្នាក់ទី១ ត្រូវជាប់ពន្ធនាគារពីប្រាំ (៥)ឆ្នាំទៅដប់(១០)ឆ្នាំ និងត្រូវរឹបអូសវត្ថុតាងទាំងអស់មកជាសម្បត្តិរដ្ឋ។

២-ចំពោះបទល្មើសព្រៃឈើថ្នាក់ទី២ ត្រូវជាប់ពន្ធនាគារពីមួយ (១)ឆ្នាំទៅប្រាំ(៥)ឆ្នាំនិង/ឬ ត្រូវផ្តន្ទាទោសពិន័យជាប្រាក់ចំនួនពីដប់លាន(១០,០០០,០០០)រៀល ទៅមួយរយលាន(១០០,០០០,០០០)រៀល។ វត្ថុតាងទាំងអស់ត្រូវរឹបអូសមកជាសម្បត្តិរដ្ឋ។

៣-ចំពោះបទល្មើសព្រៃឈើថ្នាក់ទី៣ ត្រូវជាប់ពន្ធនាគារពីមួយ (១)ខែ ទៅមួយ(១)ឆ្នាំឬត្រូវផ្តន្ទាទោសពិន័យជាប្រាក់ពីមួយលាន(១,០០០,០០០)រៀលទៅ ដប់លាន(១០,០០០,០០០)រៀល។វត្ថុតាងទាំងអស់អាចត្រូវរឹបអូសមកជាសម្បត្តិរដ្ឋ។

៤-ការព្រមាន ការជួសជុលការខូចខាត ការពិន័យអន្តរការណ៍ ការដកហូត ឬការព្យួរកិច្ចព្រមព្រៀម ឬលិខិតអនុញ្ញាតិ។

តម្លៃទីផ្សារជាមូលដ្ឋាននៃផល អនុផលព្រៃឈើត្រូវកំណត់ដោយប្រកាស ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ដើម្បីអនុវត្តន៍ឯកភាពទូទាំងប្រទេស។

មាត្រា១០០ ជំពូកទី១៥ បទល្មើសព្រៃឈើនិងទោសប្បញ្ញត្តិ នៃច្បាប់ស្តីពីព្រៃឈើ

សកម្មភាពទាំងឡាយណាដែលធ្វើឡើងដោយមន្ត្រីអាជ្ញាធរដែនដី មន្ត្រីនគរបាល មន្ត្រីនៃកងយោធពលខេមរភូមិន្ទ ឬមន្ត្រីអាជ្ញាធរផ្សេងទៀត ដើម្បីធ្វើអន្តរាគមន៍ផ្តល់ការអនុញ្ញាតដោយផ្ទាល់ ឬដោយប្រយោលជួយដល់អាជីវកម្មព្រៃឈើ និងធ្វើសកម្មភាពគ្រប់យ៉ាងផ្ទុយ នឹងបទប្បញ្ញត្តិនៃច្បាប់នេះ ឬធ្វើការគំរាមកំហែងដល់មន្ត្រីរដ្ឋបាលព្រៃឈើ ឬរាំងស្ទះដល់ការបំពេញភារកិច្ច និងកិច្ចប្រតិបត្តិការរបស់មន្ត្រីរដ្ឋបាលព្រៃឈើ ត្រូវចាត់ទុកជាបទល្មើសដែលត្រូវផ្តន្ទាទោសជាប់ពន្ធនាគារពីមួយ (១)ឆ្នាំ ទៅប្រាំ (៥)ឆ្នាំ និងត្រូវផ្តន្ទាទោស ពិន័យជាប្រាក់ចំនួនពីដប់លាន (១០,០០០,០០០)រៀល ទៅមួយរយលាន (១០០,០០០,០០០)រៀល។

មាត្រា១០១ ជំពូកទី១៥ បទល្មើសព្រៃឈើនិងទោសប្បញ្ញត្តិ នៃច្បាប់ស្តីពីព្រៃឈើ

ចំពោះសកម្មភាពដូចខាងក្រោម ដែលប្រព្រឹត្តឡើងដោយមន្ត្រីរដ្ឋបាលព្រៃឈើត្រូវចាត់ទុកជាបទល្មើស និងត្រូវផ្តន្ទាទោសជាប់ពន្ធនាគារពីមួយ (១)ឆ្នាំ ទៅប្រាំ (៥)ឆ្នាំ និងត្រូវផ្តន្ទាទោសពិន័យជាប្រាក់ពីដប់លាន (១០,០០០,០០០)រៀល ទៅមួយរយលាន (១០០,០០០,០០០)រៀល។

១-ផ្តល់ការអនុញ្ញាតណាមួយដែលផ្ទុយនឹងបទប្បញ្ញត្តិនៃច្បាប់នេះ។

២-ចូលរួមទាំងស្រុង ឬដោយផ្នែក និងដោយផ្ទាល់ ក្នុងសកម្មភាពណាមួយនៃអាជីវកម្ម ព្រៃឈើដែលផ្ទុយនឹងបទប្បញ្ញត្តិនៃច្បាប់នេះ។

៣-អនុគ្រោះចំពោះបទល្មើសព្រៃឈើណាមួយ។

៤-ប្រកបរបរអាជីវកម្មណាមួយពាក់ព័ន្ធនឹងវិស័យព្រៃឈើ ទោះធ្វើជាម្ចាស់ទាំងស្រុងក្តី ជាម្ចាស់ភាគហ៊ុនក្តី ឬធ្វើជានិយោជិក ឬអ្នកជានាឲ្យអ្នកដទៃក្តី ក្នុងអំឡុងពេលកំពុងកាន់តំណែង ឬក្នុងអំឡុងពេលមួយ(១)ឆ្នាំ ក្រោយពីការឈប់កាន់តំណែងដោយប្រការណាក៏ដោយ។

៥-មិនបានរាយការណ៍ ឬមិនបានដាក់ពាក្យបណ្តឹងចំពោះបទល្មើសព្រៃឈើថ្នាក់ទី១ ដែលបានកើតក្នុងវង្វង់សមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួនទាន់ពេលវេលា។

៦-ធ្វេសប្រហែសដោយចេតនាក្នុងការបំពេញភារកិច្ច ឬផ្តល់ព័ត៌មាន នូវរបាយការណ៍ក្លែងបន្លំជាលាយលក្សណ៍អក្សរដែលជាមូលហេតុបង្កឲ្យកើតមានបទល្មើសព្រៃឈើថ្នាក់ទី១។

-មាត្រា១០២ ជំពូកទី១៦ ការអនុវត្តន៍សាលក្រមតុលាការ នៃច្បាប់ស្តីពីព្រៃឈើ

ការអនុវត្តន៍សាលក្រម ឬសាលដីកាស្ថាពរនៃបទល្មើសព្រៃឈើ ជាភារកិច្ចរបស់រដ្ឋបាលព្រៃឈើ មានសមត្ថកិច្ចលើកលែងតែទោសជាប់ពន្ធនាគារ។

-មាត្រា១០៣ ជំពូកទី១៦ ការអនុវត្តន៍សាលក្រមតុលាការ នៃច្បាប់ស្តីពីព្រៃឈើ

រាល់សម្រេចសាលក្រម ឬសាលដីកានៃបទល្មើសព្រៃឈើត្រូវចម្លងមួយច្បាប់ជូនរដ្ឋបាលព្រៃឈើមានសមត្ថកិច្ច។

-មាត្រា១០៤ ជំពូកទី១៦ ការអនុវត្តន៍សាលក្រមតុលាការ នៃច្បាប់ស្តីពីព្រៃឈើ

បន្ទាប់ពីសាលក្រម ឬសាលដីកាចូលជាស្ថាពរវត្ថុតាងដែលបានរឹបអូសបានត្រូវចាត់ចែងតាមនីតិវិធីដោយរដ្ឋបាលព្រៃឈើ។

+ជលផល

+ច្បាប់ស្តីពីជលផល(ព្រះរាជក្រម នស/រកម/០៥០៦/០១១ ចុះថ្ងៃទី២១ខែឧសភា ឆ្នាំ២០០៦)

ជំពូកទី១៤ : នីតិវិធីដោះស្រាយបទល្មើសជលផល

-មាត្រា៧២ នៃច្បាប់ស្តីពីជលផល

បទល្មើសជលផលជា ជាបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌដែលមានចរិតដោយឡែកដូចមានចែងក្នុងច្បាប់នេះ។

មន្ត្រីរដ្ឋបាលជលផល មានសមត្ថកិច្ចជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ក្នុងការស៊ើបអង្កេតរាល់បទល្មើសជលផល និងចងក្រងសំណុំរឿងប្តឹងទៅតុលាការមានសមត្ថកិច្ច។

ការស្រាវជ្រាវត្រួតពិនិត្យ ទប់ស្កាត់ និងបង្ក្រាបបទល្មើសជលផលជាសមត្ថកិច្ចរបស់រដ្ឋបាលជលផល។

ប្រតិបត្តិការរបស់មន្ត្រីរដ្ឋបាលជលផល ដែលបានទទួលនីតិសម្បទាជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវអនុវត្តន៍ស្របតាមច្បាប់ស្តីពីនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ។

-មាត្រា៧៣ នៃច្បាប់ស្តីពីជលផល

នៅពេលបំពេញបេសកកម្មស្រាវជ្រាវត្រួតពិនិត្យទប់ស្កាត់ និងបង្ក្រាបបទល្មើសជលផល

មន្ត្រីរដ្ឋបាលជលផលត្រូវស្លៀកពាក់ឯកសណ្ឋាន ពាក់សញ្ញាសំគាល់ ពាក់ឋានន្តរសក្តិ និងត្រូវមានលិខិតបញ្ជាបេសកកម្ម។

មន្ត្រីរដ្ឋបាលជលផលត្រូវធ្វើសច្ចាប្រណិធានចំពោះមុខអគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍ ដើម្បីទទួលនីតិសម្បទាបំពេញមុខងារជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌។

មន្ត្រីរដ្ឋបាលជលផលដែលបានទទួលនីតិសម្បទាជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវធ្វើ និងចុះហត្ថលេខាលើកំណត់ហេតុបទល្មើសជលផលតាមដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន។

សំលៀកបំពាក់ឯកសណ្ឋាន សញ្ញាសំគាល់ និងឋានន្តរសក្តិរបស់មន្ត្រីរដ្ឋបាលជលផលត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យ។

-មាត្រា៧៤ នៃច្បាប់ស្តីពីជលផល

អាជ្ញាធរដែនដីគ្រប់ថ្នាក់ កងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ អាជ្ញាធរគយ និងរដ្ឋាករអាជ្ញាធរព្រលានយន្តហោះ និងកំពង់ផែ និងអាជ្ញាធរពាក់ព័ន្ធដទៃទៀតត្រូវបង្កភាពងាយស្រួល និងជួយផ្តល់កម្លាំងសហការក្នុងការស្រាវជ្រាវ ត្រួតពិនិត្យ ទប់ស្កាត់ និងបង្ក្រាបបទល្មើសជលផលឬថែរក្សាវត្ថុតាងបទល្មើសជលផលជាបណ្តោះអាសន្នក្នុងករណីមានការស្នើសុំពីមន្ត្រីរដ្ឋបាលជលផលមានសមត្ថកិច្ច។

ក្នុងករណីដែលអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចដូចមានចែងក្នុងកថាខណ្ឌខាងលើនេះ បានជួបប្រទះនូវបទល្មើសជលផលជាក់ស្តែងអាជ្ញាធរទាំងនោះ :

១-ត្រូវជូនព័ត៌មានជាបន្ទាន់ដល់មន្ត្រីរដ្ឋបាលជលផលមានសមត្ថកិច្ចដែលនៅជិតបំផុត។

២-អាចឃាត់ខ្លួនជនប្រព្រឹត្តបទល្មើស និងដកហូតទុកវត្ថុតាងនៃបទល្មើសជាបណ្តោះអាសន្នរួចបញ្ជូនជាបន្ទាន់ទៅមន្ត្រីរដ្ឋបាលជលផលដែលទទួលនីតិសម្បទាជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ដើម្បីចាត់ការតាមនីតិវិធី។

៣-មិនត្រូវប្រមូលប្រាក់ពិន័យ ឬរឹបអូសវត្ថុតាងនៃបទល្មើសជលផលដោយផ្ទាល់ឡើយ។

-**មាត្រា៧៥**នៃច្បាប់ស្តីពីជលផល

ដើម្បីអនុវត្តការកិច្ចរបស់ខ្លួន មន្ត្រីរដ្ឋបាលជលផលមានសមត្ថកិច្ចមានសិទ្ធិដូចតទៅ ៖

១.ត្រួតពិនិត្យការធ្វើអាជីវកម្មនេសាទ និងការធ្វើវារីវប្បកម្មគ្រប់ប្រភេទ។

២.ត្រួតពិនិត្យការដឹកជញ្ជូន ផែត្រី កន្លែងកែច្នៃ កន្លែងធ្វើសន្និធិ ឬទីតាំងទិញលក់ផល ផលិតផលជលផល។

៣.បញ្ឈប់ និងត្រួតពិនិត្យលើគ្រប់មធ្យោបាយ ដែលសង្ស័យថាមានផ្ទុកវត្ថុតាងនៃបទល្មើសជលផល។

៤.ចូលត្រួតពិនិត្យឬឆែកឆេរគ្រប់ទីកន្លែង រួមទាំងក្នុងព្រលានយន្តហោះ កំពង់ផែសមុទ្រកំពង់ផែទន្លេ ផែស្ងួត ផែត្រី ច្រកព្រំដែន ចំណតរថយន្ត ស្ថានីយរថភ្លើង ក្នុងករណីបទល្មើសជាក់ស្តែងដោយមានកិច្ចសហការជាមួយសមត្ថកិច្ចពាក់ព័ន្ធ។

៥.សាកសួរបុគ្គលនានាអំពីព័ត៌មានដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការប្រព្រឹត្តបទល្មើសជលផល។

៦.ដកហូតឃាត់ទុកជាបណ្តោះអាសន្ននូវលិខិតអនុញ្ញាតគ្រប់ប្រភេទដែលកំណត់ដោយច្បាប់នេះបើសិនជាបុគ្គលកាន់កាប់លិខិតអនុញ្ញាតនោះប្រព្រឹត្តល្មើសនឹងច្បាប់នេះ។

ចំពោះមន្ត្រីរដ្ឋបាលជលផលដែលបានទទួលនីតិសម្បទាជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌មានសិទ្ធិដូចតទៅ ៖

១.លែង រក្សាទុកជាប្រយោជន៍សាធារណៈ ឬបំផ្លាញចោលនូវ ផលផលិត ផលជលផល ល្មើសច្បាប់ដែលបានដកហូត ឃាត់ទុក និង លក់ចំពោះវត្ថុតាងណាដែលងាយខូតខាតដោយមានការចូលរួមជាសាក្សីពីអាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន ឬសមត្ថកិច្ចនានាដែលនៅជិតនោះដោយមានកំណត់ហេតុត្រឹមត្រូវ។

២.បំផ្លាញចោលដោយមានកំណត់ហេតុត្រឹមត្រូវនូវវត្ថុតាងនៃបទល្មើសជលផលមានជាអាទិ៍ ឧបករណ៍នេសាទហាមឃាត់ ឬឧបករណ៍នេសាទ ឬសម្ភារៈបរិក្ខារល្មើសច្បាប់ ឬឡជ្បូងប្រភេទឈើព្រៃលិចទឹក និងព្រៃកោងកាង។

៣.ក្នុងករណីបទល្មើសជាក់ស្តែង ចូលឆែកឆេរនៅក្នុងទីធ្លាអគារ ឬក្នុងលំនៅដ្ឋានស្របតាមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌធរមាន។

-**មាត្រា៧៦**នៃច្បាប់ស្តីពីជលផល

ក្នុងករណីបទល្មើសជលផលជាក់ស្តែង មន្ត្រីរដ្ឋបាលជលផល មានសមត្ថកិច្ចមានសិទ្ធិដកហូតឃាត់ទុកជាបណ្តោះអាសន្ន ៖

១.ផលផលិត ផលជលផល ដែលបានមកពីការធ្វើអាជីវកម្មនេសាទ ការធ្វើវារីវប្បកម្ម ការកែច្នៃ ការធ្វើសន្និធិ ការទិញ ការលក់ផែត្រី ឬការដឹកជញ្ជូនដែលល្មើសនឹងច្បាប់នេះ។

២.ផល អនុផលព្រៃលិចទឹក និងព្រៃកោងកាងដែលបានមកពី ការកាប់ ការគ្ការ ការរាន ការឈូសឆាយដោយល្មើសនឹងច្បាប់នេះ។

៣.ឧបករណ៍នេសាទ និងមធ្យោបាយរួមផ្សំដែលប្រើប្រាស់ក្នុង ការប្រព្រឹត្តបទល្មើស។

៤.ប្រភេទផល ផលិតផលជលផលកំពុងរងគ្រោះថ្នាក់

៥.សម្ភារៈបរិក្ខារ ឬមធ្យោបាយដឹកជញ្ជូននានាដែលប្រើប្រាស់ក្នុងការប្រព្រឹត្តបទល្មើស ជលផល ឬយកចេញបរិក្ខារណាមួយសម្រាប់ដំណើរការនាវា ឬយានយន្ត។

៦.ឯកសារផ្សេងៗ ដែលពាក់ព័ន្ធបទល្មើសជលផល។

៧.លិខិតអនុញ្ញាតគ្រប់ប្រភេទក្នុងករណីដែលអ្នកទទួលសិទ្ធិតាមលិខិតអនុញ្ញាតនោះប្រព្រឹត្តល្មើសនឹងច្បាប់នេះ។

មន្ត្រីរដ្ឋបាលជលផលដែលបានទទួលនីតិសម្បទាជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ មានសិទ្ធិសម្រេចឃាត់ខ្លួនជនប្រព្រឹត្តបទល្មើស ជលផលបានរយៈពេល ៤៨ម៉ោងយ៉ាងយូរ ដើម្បីបំពេញសំណុំរឿងបញ្ជូនទៅតុលាការ។

-**មាត្រា៧៧**នៃច្បាប់ស្តីពីជលផល

ការកសាងសំណុំរឿងបទល្មើសជលផល ត្រូវអនុវត្តតាមច្បាប់ស្តីពីនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ។

ទម្រង់បែបបទនៃកំណត់ហេតុបទល្មើសជលផល ត្រូវកំណត់ដោយប្រកាសរួមរបស់

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និងរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌។

-**មាត្រា៧៨**.នៃច្បាប់ស្តីពីជលផល

វត្ថុតាងនៃបទល្មើសជលផល ត្រូវកំណត់ដូចខាងក្រោម :

១-ផល ផលិតផលជលផល និងឧបករណ៍នេសាទ ឬ ផល អនុផលព្រៃលិចទឹក និងព្រៃកោងកាងដែលជាវត្ថុតាងពិតប្រាកដនៃបទល្មើស។

២-សម្ភារៈបរិក្ខារនិងមធ្យោបាយដែលប្រើប្រាស់ក្នុងការប្រព្រឹត្តបទល្មើស។

វត្ថុតាងដែលមន្ត្រីរដ្ឋបាលជលផលមានសមត្ថកិច្ចបានដកហូតឃាត់ទុកជាបណ្តោះអាសន្នត្រូវតែរក្សាទុករហូតដល់សំណុំរឿងនៃបទល្មើសត្រូវបានដោះស្រាយរួចជាស្ថាពរតាមការបង់ប្រាក់ពិន័យអន្តរការណ៍ ឬតាមការជំនុំជម្រះរបស់តុលាការ។

ក្នុងករណីមិនអាចទុកយូរបានបណ្តាលមកពីការពុកផុយហួតហែងធ្វើឲ្យបាត់បង់បរិមាណ និងគុណភាព មន្ត្រីរដ្ឋបាលជលផលមានសមត្ថកិច្ចអាចលក់វត្ថុតាងទាំងនោះយកប្រាក់មកតម្កល់ទុកបាន។

ក្នុងពេលកំពុងប្រើប្រាស់ក្នុងការប្រព្រឹត្តបទល្មើសអ្នកបើកបរមធ្យោបាយអូស ឬរុញ ឬដឹកជញ្ជូនវត្ថុតាងនៃបទល្មើសដែលគ្មានម្ចាស់នៅជាមួយ ត្រូវឃាត់ខ្លួនជាបណ្តោះអាសន្នដើម្បីជាប្រយោជន៍នៃការស៊ើបអង្កេតរកជនល្មើសនិងអ្នកសមគំនិត។

-**មាត្រា៧៩**នៃច្បាប់ស្តីពីជលផល

មន្ត្រីរដ្ឋបាលជលផលដែលបានទទួលនីតិសម្បទាជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ត្រូវស្លៀកពាក់ឯកសណ្ឋាន ពាក់សញ្ញាសំគាល់ និងពាក់ឋានន្តរសក្តិនៅពេលចូលរួមសវនាការរបស់តុលាការ។

-**មាត្រា៨០**នៃច្បាប់ស្តីពីជលផល

នៅពេលសវនាការ មន្ត្រីរដ្ឋបាលជលផលដែលបានទទួល នីតិសម្បទាជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ពាក់ព័ន្ធនឹងសំណុំរឿង បទល្មើស ជលផលមានសិទ្ធិនិងកាតព្វកិច្ចចូលបំភ្លឺអំពីលទ្ធផលនៃការស៊ើបអង្កេតបទល្មើសជលផលនោះជូនតុលាការ។

-**មាត្រា៨១**នៃច្បាប់ស្តីពីជលផល

អាជ្ញាយុកាលនៃបទល្មើសជលផលត្រូវស្របតាមគោលការណ៍នៃច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌ។

-**មាត្រា៨៤**នៃច្បាប់ស្តីពីជលផល

មន្ត្រីរដ្ឋបាលជលផលដែលបានទទួលនីតិសម្បទាជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌មានសិទ្ធិផ្អាកសកម្មភាពនេសាទនៅក្នុងទីតាំងនេសាទទាំងមូល ឬមួយផ្នែកជាបណ្តោះអាសន្នដើម្បីចាត់ការតាមនីតិវិធីក្នុងករណីរូបវន្តបុគ្គលឬនីតិបុគ្គលនោះប្រព្រឹត្តល្មើសនឹងបទប្បញ្ញត្តិនៃច្បាប់នេះ ឬល្មើសនឹងកិច្ចសន្យា ឬកិច្ចព្រមព្រៀងរហូតដល់ដំណោះស្រាយនៃវិវាទត្រូវបានបញ្ចប់។

-**មាត្រា ៨៥.-នៃច្បាប់ស្តីពីជលផល**

បុគ្គលណាដែលមិនសុខចិត្តនឹងសេចក្តីសម្រេចរបស់មន្ត្រីរដ្ឋបាលជលផលមានសមត្ថកិច្ចមានសិទ្ធិប្តឹងតវ៉ាក្នុងរយៈពេលសាមសិប(៣០)ថ្ងៃយ៉ាងយូរគិតពីថ្ងៃទទួលសេចក្តីសម្រេចនេះទៅប្រធានរដ្ឋបាលជលផលថ្នាក់កណ្តាល។

ប្រធានរដ្ឋបាលជលផលថ្នាក់កណ្តាល ត្រូវសម្រេចលើបណ្តឹងតវ៉ានោះ ក្នុងរយៈពេលសាមសិប(៣០) ថ្ងៃយ៉ាងយូរគិតពីថ្ងៃទទួលបណ្តឹងតវ៉ានោះ។ ក្រោយពីបានទទួលសេចក្តីសម្រេចចុងក្រោយលើការពិនិត្យឡើងវិញដោយប្រធានរដ្ឋបាល

ជលផលថ្នាក់កណ្តាល ក្នុងករណីមិនអាចទទួលយកបាន ជននោះមានសិទ្ធិធ្វើបណ្តឹងតវ៉ាទៅតុលាការមានសមត្ថកិច្ច។

ការតវ៉ាក្រោមមាត្រានេះ នឹងមិនធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ដល់សិទ្ធិអំណាចនិងដំណើរការអនុវត្តច្បាប់របស់មន្ត្រីរដ្ឋបាលជលផលមានសមត្ថកិច្ចក្រោមច្បាប់នេះឡើយ។

-មាត្រា១០៥. ជំពូកទី១៦ ការអនុវត្តសាលក្រមតុលាការនៃច្បាប់ស្តីពីជលផល

ការអនុវត្តសាលក្រម ឬ សាលដីកាស្ថាពរនៃបទល្មើសជលផល ជាភារកិច្ចរបស់រដ្ឋបាលជលផលមានសមត្ថកិច្ច លើកលែងតែទោសដាក់ពន្ធនាគារ។

-មាត្រា១០៦.-ជំពូកទី១៦ ការអនុវត្តសាលក្រមតុលាការនៃច្បាប់ស្តីពីជលផល

រាល់សម្រង់សាលក្រម ឬសាលដីកានៃបទល្មើសជលផល ត្រូវចម្លងមួយច្បាប់ជូនរដ្ឋបាលជលផលមានសមត្ថកិច្ច។

-មាត្រា ១០៧.-ជំពូកទី១៦ ការអនុវត្តសាលក្រមតុលាការនៃច្បាប់ស្តីពីជលផល

បន្ទាប់ពីសាលក្រម ឬសាលដីកាចូលជាស្ថាពរ វត្ថុតាងដែលតុលាការសម្រេចរឹបអូសជាសម្បត្តិរដ្ឋ ឬបំផ្លាញចោលត្រូវចាត់ចែងតាមនីតិវិធីដោយរដ្ឋបាលជលផល។

+**ច្បាប់ស្តីពីសហគមន៍កសិកម្ម** (ព្រះរាជក្រម នស/រកម/០៦១៣/០០៨ ចុះថ្ងៃទី០៩១១មិថុនា ឆ្នាំ២០១៣)

ជំពូកទី១៦ ការតាមដាន និងការដោះស្រាយវិវាទ

មាត្រា ១០២.-នៃច្បាប់ស្តីពីសហគមន៍កសិកម្ម

អង្គភាពចុះបញ្ជីនៃក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទមានសមត្ថកិច្ចក្នុងការតាមដានលើរាល់ដំណើរការប្រតិបត្តិការមុខរបរ និងការប្រព្រឹត្តទៅរបស់សហគមន៍កសិកម្ម សហភាព សហគមន៍កសិកម្ម សម្ព័ន្ធសហគមន៍កសិកម្មកម្ពុជាក្នុងគោលបំណងជំរុញ និងតម្រង់ទិស ក្នុងការអភិវឌ្ឍសហគមន៍កសិកម្ម។

មាត្រា ១០៣.-នៃច្បាប់ស្តីពីសហគមន៍កសិកម្ម

វិវាទទាំងឡាយដែលកើតចេញពីសមាជិក និងសមាជិកសហគមន៍កសិកម្មរវាងសមាជិក និងសហគមន៍កសិកម្ម ត្រូវដោះស្រាយដោយមហាសន្និបាតប្រចាំឆ្នាំ ឬមហាសន្និបាតវិសាមញ្ញរបស់សហគមន៍កសិកម្មសាមីនោះ។

ក្នុងករណីមហាសន្និបាតមិនអាចដោះស្រាយវិវាទបាន ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ និងគណៈអភិបាលក្រុងស្រុក ខណ្ឌសាមី ត្រូវធ្វើអន្តរាគមន៍សម្របសម្រួលដោះស្រាយ។

ក្នុងករណីក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ និងគណៈអភិបាលក្រុង ស្រុក ខណ្ឌសាមី មិនអាចដោះស្រាយវិវាទបាន មន្ទីរកសិកម្មរាជធានី ខេត្ត និងគណៈអភិបាលរាជធានី ខេត្តសាមី ត្រូវធ្វើអន្តរាគមន៍សម្របសម្រួលដោះស្រាយ។

ក្នុងករណីវិវាទនៅតែមិនអាចដោះស្រាយបាន នាយកដ្ឋានអភិវឌ្ឍន៍សហគមន៍កសិកម្មនៃក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទត្រូវធ្វើអន្តរាគមន៍សម្របសម្រួលដោះស្រាយ។

មាត្រា ១០៤_នៃច្បាប់ស្តីពីសហគមន៍កសិកម្ម

វិវាទទាំងឡាយដែលកើតរវាងសហគមន៍កសិកម្ម និងសហគមន៍កសិកម្ម មន្ទីរកសិកម្មរាជធានីខេត្ត និងគណៈអភិបាលរាជធានីខេត្តសាមីត្រូវធ្វើអន្តរាគមន៍សម្របសម្រួលដោះស្រាយ។

ក្នុងករណីវិវាទនៅតែមិនអាចដោះស្រាយបាន នាយកដ្ឋានអភិវឌ្ឍន៍សហគមន៍កសិកម្មនៃក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទត្រូវធ្វើអន្តរាគមន៍ សម្របសម្រួលដោះស្រាយ។

មាត្រា ១០៥_នៃច្បាប់ស្តីពីសហគមន៍កសិកម្ម

វិវាទទាំងឡាយដែលកើតចេញពីសហគមន៍កសិកម្មជាសមាជិក និងសហភាពសហគមន៍កសិកម្ម ឬសម្ព័ន្ធសហគមន៍កសិកម្មកម្ពុជា ត្រូវដោះស្រាយដោយមហាសន្និបាតប្រចាំឆ្នាំ ឬមហាសន្និបាតវិសាមញ្ញនៃសហភាពសហគមន៍កសិកម្មសាមី ឬសម្ព័ន្ធសហគមន៍កសិកម្មកម្ពុជា។

ក្នុងករណីមហាសន្និបាតនៅមិនអាចដោះស្រាយបាន គណៈអភិបាលរាជធានីខេត្តសាមី និងនាយកដ្ឋានអភិវឌ្ឍសហគមន៍កសិកម្ម នៃក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ត្រូវធ្វើអន្តរាគមន៍សម្របសម្រួលដោះស្រាយ។

មាត្រា ១០៦_នៃច្បាប់ស្តីពីសហគមន៍កសិកម្ម

ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ត្រូវធ្វើអន្តរាគមន៍សម្របសម្រួលដោះស្រាយរាល់វិវាទទាំងឡាយដែលមិនអាចបញ្ចប់បានរវាង៖

ក- សមាជិក និងសមាជិកសហគមន៍កសិកម្ម

ខ- សមាជិក និងសហគមន៍កសិកម្ម

គ-សហគមន៍កសិកម្ម និងសហគមន៍កសិកម្ម

ឃ- សហគមន៍កសិកម្មជាមួយសហភាពសហគមន៍កសិកម្ម

ង- សហគមន៍កសិកម្ម ឬសហភាពសហគមន៍កសិកម្មជាមួយសម្ព័ន្ធសហគមន៍កសិកម្មកម្ពុជា ឬអង្គភាពក្រៅណាមួយជាមួយសហគមន៍កសិកម្ម។

ក្នុងករណីភាគីពាក់ព័ន្ធដែលមិនសុខចិត្តនឹងសេចក្តីសម្រេចរបស់ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទមានសិទ្ធិធ្វើបណ្តឹងទៅក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ឬតុលាការរយៈពេល៣០(សាមសិប)ថ្ងៃ គិតចាប់ពីថ្ងៃបានទទួលដំណឹងពីសេចក្តីសម្រេច។

ក្រសួងបរិស្ថាន

+**ច្បាប់ស្តីពីតំបន់ការពារធម្មជាតិ** (ព្រះរាជក្រម នស/រកម/០២០៨/០០៧ ចុះថ្ងៃទី១៩ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៨)

ជំពូកទី៩ ការអនុវត្តច្បាប់ និងនីតិវិធីដោះស្រាយបទល្មើស

-**មាត្រា៥៥**.-នៃច្បាប់ស្តីពីតំបន់ការពារធម្មជាតិ

បទល្មើសធនធានធម្មជាតិក្នុងតំបន់ការពារធម្មជាតិជាបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌដែលមានចរិតពិសេសដូចបានចែងក្នុងច្បាប់នេះ។

មន្ត្រីរដ្ឋបាលការពារ និងអភិរក្សធម្មជាតិ បំពេញភារកិច្ចជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ និងជាភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌មានសមត្ថកិច្ចស៊ើបអង្កេត ស្រាវជ្រាវ បង្ក្រាបទប់ស្កាត់បទល្មើសធនធានធម្មជាតិនៅក្នុងវង្វង់ដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន និងកសាងសំណុំរឿងបញ្ជូនទៅតុលាការ។

ប្រតិបត្តិការរបស់មន្ត្រីរដ្ឋបាលការពារ និងអភិរក្សធម្មជាតិក្នុងតំបន់ការពារធម្មជាតិដែលបានទទួលនីតិសម្បទាជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌និងជាភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវអនុវត្តស្របតាមក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

បន្ទាប់ពីសាលក្រម ឬសាលដីកាចូលជាស្ថាពរ វត្ថុតាងដែលបានរឹបអូសទុកជាសម្បត្តិរដ្ឋត្រូវចាត់ចែងតាមនីតិវិធីដោយរដ្ឋបាលការពារ និងអភិរក្សធនធានធម្មជាតិនៃក្រសួងបរិស្ថាន។

-មាត្រា ៤៦.នៃច្បាប់ស្តីពីតំបន់ការពារធម្មជាតិ

អាជ្ញាធរដែនដីគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់កងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធដទៃទៀត និងសាធារណជនត្រូវបង្កភាពងាយស្រួលផ្តល់ព័ត៌មាន និងជួយសហការផ្តល់កម្លាំងក្នុងការចុះធ្វើការស្រាវជ្រាវ ការស៊ើបអង្កេត ការទប់ស្កាត់ ការបង្ក្រាបបទល្មើសលើធនធានធម្មជាតិ ឬការថែរក្សាវត្ថុតាងបទល្មើសជាបណ្តោះអាសន្ន ក្នុងករណីមានការស្នើសុំពីមន្ត្រីរដ្ឋបាលការពារ និងអភិរក្សធម្មជាតិ។

ក្នុងករណីមានពាក្យបណ្តឹង ឬសេចក្តីរាយការណ៍ ស្តីពីបទល្មើសធនធានធម្មជាតិក្នុងតំបន់ការពារធម្មជាតិ មន្ត្រីរដ្ឋបាលការពារ និងអភិរក្សធម្មជាតិត្រូវចុះធ្វើអធិការកិច្ចជាបន្ទាន់ដោយសហការជាមួយអាជ្ញាធរដែនដី ដើម្បីការគ្រប់គ្រង និងអភិរក្សធនធានធម្មជាតិប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់បំផុត។

-មាត្រា ៤៧.-នៃច្បាប់ស្តីពីតំបន់ការពារធម្មជាតិ

នៅពេលបំពេញភារកិច្ចចុះទប់ស្កាត់ និងបង្ក្រាបបទល្មើសលើធនធានធម្មជាតិនៅក្នុងវង្វង់ដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួននិងនៅពេលចូលបំភ្លឺក្នុងសវនាការរបស់តុលាការមន្ត្រីរដ្ឋបាលការពារ និងអភិរក្សធម្មជាតិត្រូវមានសម្លៀកបំពាក់ឯកសណ្ឋាន និងពាក់ផ្លាកសញ្ញាសម្គាល់ត្រឹមត្រូវ។

-មាត្រា ៤៨.-នៃច្បាប់ស្តីពីតំបន់ការពារធម្មជាតិ

មន្ត្រីរដ្ឋបាលការពារ និងអភិរក្សធម្មជាតិក្នុងតួនាទីជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ និងភ្នាក់ងារនគរបាលយុត្តិធម៌មានសិទ្ធិប្រើប្រាស់អាវុធស្របតាមបទប្បញ្ញត្តិនៃច្បាប់ជាធរមាន។ អាវុធត្រូវបំពាក់ និងគ្រប់គ្រងដោយក្រសួងមហាផ្ទៃ។

-មាត្រា ៤៩.-នៃច្បាប់ស្តីពីតំបន់ការពារធម្មជាតិ

ការកសាងសំណុំរឿងនៃបទល្មើសក្នុងតំបន់ការពារធម្មជាតិ ត្រូវអនុវត្តតាមក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

ទម្រង់បែបបទនៃការធ្វើកំណត់ហេតុបទល្មើសក្នុងតំបន់ការពារធម្មជាតិត្រូវកំណត់ដោយប្រកាសរួមរបស់ក្រសួងបរិស្ថាន និងក្រសួងយុត្តិធម៌។

-មាត្រា ៥០.-នៃច្បាប់ស្តីពីតំបន់ការពារធម្មជាតិ

វត្ថុតាងនៃបទល្មើសធនធានធម្មជាតិក្នុងតំបន់ការពារធម្មជាតិត្រូវបានកំណត់

ដូចខាងក្រោម :

១-ផល អនុផលធនធានធម្មជាតិ ដែលជាវត្ថុតាងពិតប្រាកដនៃបទល្មើស

២-សម្ភារៈបរិក្ខា និងមធ្យោបាយដឹកជញ្ជូន ដែលប្រើប្រាស់ក្នុងការប្រព្រឹត្តបទល្មើស។

វត្ថុតាងដូចមានចែកក្នុងកថាខណ្ឌទី១ខាងលើនេះ ត្រូវឃាត់ទុកជាបណ្ដោះអាសន្នរហូតដល់សំណុំរឿងនៃបទល្មើស ត្រូវបានដោះស្រាយរួចជាស្ថាពរតាមការបង់ពិន័យអន្តរការណ៍ ឬតាមការជំនុំជម្រះរបស់តុលាការ។

ក្នុងខណៈពេលកំពុងដឹកជញ្ជូនផល អនុផលធនធានធម្មជាតិល្មើស ដែលគ្មានម្ចាស់នៅជាមួយនោះអ្នកបើកបរមធ្យោបាយដឹកជញ្ជូនត្រូវឃាត់ខ្លួនជាបណ្ដោះអាសន្ន ស្របតាមបទបញ្ញត្តិក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ដើម្បីជាប្រយោជន៍នៃការស៊ើបអង្កេតរកជនល្មើស និងអ្នកសមគំនិត។

ផល អនុផលធនធានធម្មជាតិដែលបានឃាត់ទុក ហើយងាយខូចខាត រដ្ឋបាលការពារ និងអភិរក្សធម្មជាតិមានសិទ្ធិលែង ឬបំផ្លាញចោល ឬរក្សាទុកជាប្រយោជន៍សាធារណៈដោយមានកំណត់ហេតុត្រឹមត្រូវ។

-មាត្រា ៥១.-នៃច្បាប់ស្ដីពីតំបន់ការពារធម្មជាតិ

មន្ត្រីរដ្ឋបាលការពារ និងអភិរក្សធម្មជាតិ ដែលមានសមត្ថកិច្ចមានសិទ្ធិផ្អាកសកម្មភាពទាំងមូល ឬមួយផ្នែកជាបណ្ដោះអាសន្នរបស់បុគ្គលណា ដែលប្រព្រឹត្តល្មើសនឹងបទប្បញ្ញត្តិនៃច្បាប់នេះ ឬបំពានលើកិច្ចសន្យារហូតដល់ដំណោះស្រាយនៃវិវាទត្រូវបានបញ្ចប់។

-មាត្រា ៥២.-នៃច្បាប់ស្ដីពីតំបន់ការពារធម្មជាតិ

បុគ្គលណាមិនពេញចិត្តចំពោះការសម្រេចណាមួយដែលធ្វើឡើងដោយមន្ត្រីរដ្ឋបាលការពារ និងអភិរក្សធម្មជាតិដូចមានចែងក្នុងច្បាប់នេះ លើកលែងការសម្រេចពាក់ព័ន្ធនឹងការពិន័យអន្តរការណ៍ ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ៥៤ មាត្រា៥៦ ចំណុច១ នៃមាត្រា៥៧ មានសិទ្ធិធ្វើពាក្យប្ដឹងតវ៉ាមកប្រធានរដ្ឋបាលការពារ និងអភិរក្សធម្មជាតិថ្នាក់កណ្ដាលក្នុងរយៈពេលសាមសិប(៣០) ថ្ងៃ យ៉ាងយូរ គិតចាប់

ពីថ្ងៃទទួលបានសេចក្ដីសម្រេចរបស់រដ្ឋបាលការពារ និងអភិរក្សធម្មជាតិក្នុងតំបន់កើតហេតុ ឬប្ដឹងទៅតុលាការ។

ប្រធានរដ្ឋបាលការពារ និងអភិរក្សធម្មជាតិថ្នាក់កណ្ដាល ត្រូវសម្រេចលើបណ្ដឹងតវ៉ានេះក្នុងរយៈពេលសាមសិប(៣០)ថ្ងៃយ៉ាងយូរ គិតចាប់ពីថ្ងៃបានទទួលពាក្យបណ្ដឹង។

ក្រោយពីបានទទួលសេចក្ដីសម្រេចចុងក្រោយលើការពិនិត្យឡើងវិញដោយប្រធានរដ្ឋបាលការពារ និងអភិរក្សធម្មជាតិថ្នាក់កណ្ដាលក្នុងករណីនៅតែមិនអាចទទួលយកបានបុគ្គលនោះអាចធ្វើបណ្ដឹងតវ៉ាទៅតុលាការបានក្នុងរយៈពេលសាមសិប(៣០)ថ្ងៃ យ៉ាងយូរ។

ការតវ៉ាក្រោមមាត្រានេះ មិនធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ដល់សិទ្ធិអំណាច និងដំណើរការអនុវត្តរបស់មន្ត្រីរដ្ឋបាលការពារ និងអភិរក្សធម្មជាតិ ដែលមានសមត្ថកិច្ចក្រោមច្បាប់នេះឡើយ។

ជំពូកទី១០ បទល្មើសធនធានធម្មជាតិ និងទោសប្បញ្ញត្តិ

មាត្រា ៦៣.-នៃច្បាប់ស្ដីពីតំបន់ការពារធម្មជាតិ

ជនណាដែលធ្វើការគម្រាមកំហែងដល់មន្ត្រីរដ្ឋបាលការពារ និងអភិរក្សធម្មជាតិធ្វើឲ្យរាំងស្ទះដល់ការបំពេញភារកិច្ចរបស់មន្ត្រីរដ្ឋបាលការពារ និងអភិរក្សធម្មជាតិត្រូវផ្ដន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពីមួយ(១)ឆ្នាំទៅប្រាំ(៥)ឆ្នាំនិងត្រូវផ្ដន្ទាទោសពិន័យជាប្រាក់ពីដប់ប្រាំលាន(១៥,០០០,០០០)រៀលទៅមួយរយហាសិបលាន(១៥០,០០០,០០០)រៀល។

ជនណាដែលសមគំនិតឬជួយសម្រួលដល់ការប្រព្រឹត្តបទល្មើសត្រូវផ្ដន្ទាទោសដូចចារីដែរ។

មាត្រា ៦៤.-នៃច្បាប់ស្ដីពីតំបន់ការពារធម្មជាតិ

មន្ត្រីរដ្ឋបាលការពារ និងអភិរក្សធម្មជាតិ ឬភ្នាក់ងារអធិការកិច្ច ឬមន្ត្រីបរិស្ថានរូបណាដែលមានការធ្វេសប្រហែសខ្វះការប្រុងប្រយ័ត្នឬមិនគោរពទៅតាមបទប្បញ្ញត្តិនៃច្បាប់នេះ ត្រូវទទួលទណ្ឌកម្មខាងវិន័យរដ្ឋបាល និង/ឬ ត្រូវចោទប្រកាន់ចំពោះមុខតុលាការ។

មន្ត្រីរដ្ឋបាលការពារ និងអភិរក្សធម្មជាតិ ឬភ្នាក់ងារអធិការកិច្ច ឬមន្ត្រីបរិស្ថានរូបណាដែលសមគំនិតនឹងអ្នកប្រព្រឹត្តបទល្មើស ឬជួយសម្រួលការប្រព្រឹត្តបទល្មើសនេះត្រូវផ្តន្ទាទោសដូចចារីដែរ។

ក្រសួងហិរញ្ញវត្ថុ

+**ច្បាប់ស្តីពីគយ** (ព្រះរាជក្រម នស/រកម/០៧០៧/០១៧ចុះថ្ងៃទី២០ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៧)

+**គយ**

-**មាត្រា៥៨**នៃច្បាប់ស្តីពីគយ

មន្ត្រីគយដែលបានសច្ចាប្រណិធានអាចបំពេញមុខងារជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌បានលុះត្រាតែសាមីខ្លួនបានទទួលនីតិសម្បទាពីអគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍។

មន្ត្រីគយដែលបានទទួលនីតិសម្បទាជានគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវធ្វើនិងចុះហត្ថលេខាលើកំណត់ហេតុបទល្មើសគយតាមដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន។

នៅពេលបំពេញបេសកកម្មស្រាវជ្រាវទប់ស្កាត់ និងបង្ក្រាបបទល្មើសគយ មន្ត្រីគយ ត្រូវមានលិខិតបញ្ជាបេសកកម្ម និងត្រូវស្លៀកពាក់ឯកសណ្ឋានពាក់សញ្ញាសម្គាល់ពាក់ឋានន្តរសក្តិ លើកលែងតែមានការណែនាំដោយឡែកពីនាយកទីចាត់ការគយនិងរដ្ឋាករ។

សំលៀកបំពាក់ឯកសណ្ឋាន សញ្ញាសម្គាល់ និងឋានន្តរសក្តិរបស់មន្ត្រីគយត្រូវកំណត់ដោយ អនុក្រឹត្យ។

-**មាត្រា៦០**នៃច្បាប់ស្តីពីគយ

មន្ត្រីគយដែលបានសច្ចាប្រណិធានមានលក្ខណៈសម្បត្តិជានគរបាលយុត្តិធម៌អាចសម្រេចឃាត់ខ្លួនបានក្នុងរយៈពេលសែសិបប្រាំបី(៤៨) ម៉ោងយ៉ាងយូរ ដោយអនុវត្តស្របតាមក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ។

-**មាត្រា២៨**នៃច្បាប់ស្តីពីគយ

រដ្ឋបាលគយអាចផ្តល់បាននូវការបង្វិលសងវិញទាំងស្រុង ឬភាគខ្លះនូវពន្ធនិងអាករនាំចូលដែលបានបង់រួចចំពោះ៖

ក-ការបង់លើសដោយប្រការណាមួយរាប់បញ្ចូលទាំងករណីដែលបណ្តាលមកពីការភ័ន្តច្រឡំ រដ្ឋបាលផង។

ខ-ទំនិញនាំចូលដែលនៅមុនពេលអនុញ្ញាតឲ្យយកចេញពីគយត្រូវពិនិត្យឃើញថាតិចជាងបែកបាក់ខូចខាត គុណភាពទាប និងទំនិញនាំចេញទៅវិញ ឬបំផ្លាញចោលក្រោមការគ្រប់គ្រងឃ្លាំមើលរបស់គយទោះបីនៅក្រោយពេលអនុញ្ញាតឲ្យយកចេញពីគយរួចហើយក៏ដោយ។

គ-ការបង់លើសដែលបានរកឃើញតាមរយៈសេចក្តីសម្រេចរបស់អាជ្ញាធរទទួលបន្ទុកដោះស្រាយ ការតវ៉ាដូចមានចែងក្នុងមាត្រា២៤ នៃច្បាប់នេះឬដោយតុលាការមានសមត្ថកិច្ច។

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ត្រូវចេញប្រកាសស្តីពីការបង្វិលសងវិញដែលបានរៀងរាប់ខាងលើ និងការបង្វិលសងវិញដោយមូលហេតុផ្សេងទៀតរួមទាំងការកម្រិតពេលវេលាផងដែរ។

-**<u>មាត្រា៥៧</u>** នៃច្បាប់ស្តីពីគយ

តាមពេលវេលាដែលច្បាប់អនុញ្ញាត មន្ត្រីគយមានសិទ្ធិចូលក្នុងទីតាំង ឬទីកន្លែងដែលរក្សាទុកឯកសារដូចចែងក្នុងមាត្រា៥១ នៃច្បាប់នេះហើយមានសិទ្ធិធ្វើសវនកម្ម ឬពិនិត្យផ្ទៀងផ្ទាត់ឯកសារទាំងនោះដែលពាក់ព័ន្ធនឹងកិច្ចចម្លងការដោយឡែក ឬភាពត្រឹមត្រូវ និងអាចទទួលយកបាននៃប្រព័ន្ធកត់ត្រាដោយដៃ ឬប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិកដែលនៅក្នុងប្រព័ន្ធនោះឯកសារទាំងនេះត្រូវបានបង្កើត និងរក្សាទុក។

មន្ត្រីគយអាចធ្វើអធិការកិច្ចបានលើឯកសារ កំណត់ត្រា និងព័ត៌មានផ្សេងទៀត ឬទ្រព្យសម្បត្តិកិច្ចដំណើរការឬកិច្ចការផ្សេងទៀតដែលមន្ត្រីគយយល់ថាចាំបាច់ និងពាក់ព័ន្ធនឹងគោលដៅនៃការប្រមូលពន្ធនិងអាករក្រោមបញ្ញត្តិនៃច្បាប់នេះសម្រាប់អនុវត្តតាមគោលបំណងបំពេញនូវភារកិច្ចរបស់មន្ត្រីគយ ឬ ក្នុងគោលបំណងនៃការប្រមូលព័ត៌មានដែលតម្រូវដោយច្បាប់នេះ។

មន្ត្រីគយមានសិទ្ធិចេញ និងចូលទៅគ្រប់ទីតាំង កន្លែង អគារ និងទីកន្លែងនានាព្រមទាំងមានសិទ្ធិផ្ទៀងផ្ទាត់ ឯកសារ កំណត់ត្រា និងព័ត៌មានផ្សេងទៀត ទោះបីជា

ស្ថិតក្រោមការគ្រប់គ្រង ត្រួតពិនិត្យ របស់អ្នកទទួលបានអាជ្ញាប័ណ្ណអ្នកនាំចេញ ឬអ្នកនាំចូល ឬបុគ្គលណាផ្សេងទៀត។

មន្ត្រីគយអាចដកស្រង់ព័ត៌មាន ឬថតចម្លងនូវកំណត់ត្រា ឬឯកសារនានាដកហូតយកដោយមានកំណត់ហេតុនិងរក្សាទុកឯកសារដែលបានបង្ហាញពាក់ព័ន្ធ នឹងការប្រកាសណាមួយឬតាមតម្រូវការនៃច្បាប់នេះដោយគ្មានជាប់បន្ទុកចំណាយអ្វីឡើយ។

តាមសំណើរបស់ជនដែលកាន់កាប់ឯកសារ មន្ត្រីគយត្រូវផ្តល់ដល់ជននោះនូវឯកសារថតចម្លង ត្រឹមត្រូវដោយមានការបញ្ជាក់ពីរដ្ឋបាលគយ។

-**<u>មាត្រា៦២</u>** នៃច្បាប់ស្តីពីគយ

អ្នកបើកបរមធ្យោបាយដឹកជញ្ជូនក្នុងការធ្វើចលនាមធ្យោបាយដឹកជញ្ជូនរបស់ខ្លួនត្រូវគោរពតាមបញ្ជារបស់មន្ត្រីគយ។

មន្ត្រីគយអាចប្រើប្រាស់បរិក្ខារសមស្របដើម្បីឃាត់បញ្ឈប់មធ្យោបាយដឹកជញ្ជូនកាលបើអ្នកបើកបរមិនឈប់តាមការបញ្ជាឲ្យឈប់។

នៅពេលមានការស្នើសុំអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច នគរបាល និងយោធាត្រូវជួយជាបន្ទាន់ដល់មន្ត្រីគយក្នុងការបំពេញភារកិច្ចរបស់ខ្លួនដូចមានចែងក្នុងច្បាប់នេះ។

-**<u>មាត្រា៦៦</u>**នៃច្បាប់ស្តីពីគយ

មន្ត្រីគយមានសិទ្ធិឃាត់ទុកបណ្តោះអាសន្ននូវទំនិញ និងមធ្យោបាយដឹកជញ្ជូនដែលចូលរួមក្នុងការរំលោភបំពានលើបទប្បញ្ញត្តិនានានៃច្បាប់នេះ។ទំនិញនិងមធ្យោបាយដឹកជញ្ជូនទាំងនោះអាចជាកម្មវត្ថុនៃការរឹបអូសដោយតុលាការមានសមត្ថកិច្ច។

នៅក្រៅវង់អំណាចគយការឃាត់ទុកបណ្តោះអាសន្នអាចត្រូវធ្វើឡើងនៅក្នុងការិយាល័យគយកន្លែងសន្និធិគយបណ្តោះអាសន្នឃ្លាំងគយមានដែនកំណត់និងកន្លែងផ្សេងទៀតដែលស្ថិតនៅក្រោមអនុរក្សរបស់រដ្ឋបាលគយ។

ទំនិញដូចមានចែងនៅក្នុងកថាខណ្ឌទី២មាត្រា៨ នៃច្បាប់នេះ អាចត្រូវបានឃាត់ទុកជាបណ្តោះអាសន្ននៅគ្រប់ទីកន្លែងក្នុងដែនគយ។

ការឃាត់ទុកបណ្តោះអាសន្នអាចត្រូវបានអនុវត្តផងដែរនៅគ្រប់ទីកន្លែងក្នុងដែនគយក្នុងករណីមានការដេញប្រផាប់ចាប់ប្រតិបត្តិការរកឃើញដោយចៃដន្យនូវទំនិញដែលមិនស៊ីគ្នានឹងការប្រកាសឬឯកសារដែលមានជាប់នឹងអ្នកកាន់កាប់។

មន្ត្រីគយមានសិទ្ធិថតចម្លង ឬដកហូតឯកសារ ឬវត្ថុផ្សេងៗទៀតដែលជាភស្តុតាងនៃការរំលោភបំពានច្បាប់នេះ។

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ អាចចេញប្រកាសកំណត់នីតិវិធីពាក់ព័ន្ធនឹងការឃាត់ទុកបណ្តោះអាសន្ននូវទំនិញ មធ្យោបាយដឹកជញ្ជូន ឯកសារ និងវត្ថុផ្សេងៗទៀតព្រមទាំងការថតចម្លង ឯកសារទាំងនោះ។

-**មាត្រា៦៨**នៃច្បាប់ស្តីពីគយ

មន្ត្រីគយដែលធ្វើការឃាត់ទំនិញត្រូវធ្វើកំណត់ហេតុឃាត់ទុកដោយមិនបង្អែបង្អង់។

បើជនល្មើសវត្តមានត្រូវចុះក្នុងកំណត់ហេតុថា បានអានសេចក្តីឲ្យសាមីខ្លួនស្តាប់បានហៅសាមីខ្លួនឲ្យអាន និងចុះហត្ថលេខាព្រមទាំងបានផ្តល់ជាបន្ទាន់នូវកំណត់ហេតុមួយច្បាប់ដល់ជននោះ។

បើជនល្មើសអវត្តមានសេចក្តីចម្លងកំណត់ហេតុត្រូវបិទផ្សាយក្នុងរយៈម្ភៃបួន (២៤)ម៉ោងបន្ទាប់ពីកំណត់ហេតុត្រូវបានធ្វើរួចនៅការិយាល័យគយជិតបំផុតឬនៅការិយាល័យអាជ្ញាធរមូលដ្ឋានជិតបំផុត ប្រសិនបើទីនោះគ្មានការិយាល័យគយ។

សេចក្តីលម្អិតនានាពាក់ព័ន្ធនឹងទម្រង់ខ្លឹមសារនីតិវិធីសម្រាប់ការរៀបចំ និងការដាក់ជូនទៅតុលាការនៃកំណត់ហេតុដូចមានចែងក្នុងកថាខណ្ឌទី១នៃមាត្រានេះ ត្រូវកំណត់ដោយប្រកាសរួមរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុនិងរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌។

-**មាត្រា៧១**នៃច្បាប់ស្តីពីគយ

បុគ្គលដែលត្រូវរងនូវទោសទណ្ឌ ឬការឃាត់ទុកនូវទំនិញ មធ្យោបាយដឹកជញ្ជូន ឬវត្ថុផ្សេងទៀតអាចតវ៉ាជាលាយលក្ខណ៍អក្សរទៅនាយកទីចាត់ការគយ និងរដ្ឋាករ ក្នុងអំឡុងពេលសាមសិប(៣០)ថ្ងៃក្រោយ បានទទួលសេចក្តីជូនដំណឹងពីទោសទណ្ឌ ឬការឃាត់ទុកដោយបញ្ជាក់ពីមូលហេតុនៃការតវ៉ា និងភស្តុតាងនិមុត្តិជានា ស្របតាមបញ្ញត្តិមាត្រា៤១ នៃច្បាប់នេះ។

នាយកទីចាត់ការគយនិងរដ្ឋាករត្រូវចេញសេចក្ដីសម្រេចលើការតវ៉ាក្នុងអំឡុងពេលហុកសិប (៦០)ថ្ងៃ គិតថាពីថ្ងៃដែលបានទទួលពាក្យតវ៉ា បើមិនដូច្នោះទេការតវ៉ានោះត្រូវបានចាត់ទុកថាបានទទួលការយល់ព្រម។

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុអាចចេញប្រកាសកំណត់នីតិវិធីពាក់ព័ន្ធនឹងដំណើរការតវ៉ានេះ។

-**មាត្រា៧៧**នៃច្បាប់ស្តីពីគយ

រដ្ឋបាលគយមានសិទ្ធិសម្រុះសម្រួលចំពោះបទល្មើសគយដែលមានចែងក្នុងច្បាប់នេះ។សិទ្ធិសម្រុះសម្រួលនេះប្រើប្រាស់ចំពោះតែការពិន័យជាប្រាក់តែប៉ុណ្ណោះ។ ក្នុងករណីមិនអាចសម្រុះសម្រួលបានរដ្ឋបាលគយត្រូវបញ្ជូនសំណុំរឿងនេះទៅតុលាការមានសមត្ថកិច្ច។

ការសម្រុះសម្រួលអាចធ្វើទៅបាននៅមុនពេលមានសាលក្រមរបស់តុលាការមានសមត្ថកិច្ច។

ល័ក្ខខ័ណ្ឌសម្រាប់អនុវត្តសិទ្ធិក្នុងការសម្រុះសម្រួលត្រូវកំណត់ដោយប្រកាសរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ។

-**មាត្រា២៤**នៃច្បាប់ស្តីពីគយ

បុគ្គលអ្នកនាំចូល ឬភ្នាក់ងាររបស់ខ្លួនដែលមិនពេញចិត្តចំពោះហេតុផល ឬភាពត្រឹមត្រូវនៃការកំណត់ឡើងវិញនូវចំណាត់ថ្នាក់តាមតារាងដើមកំណើតឬតម្លៃគិតពន្ធគយដែលបានផ្តល់ជូនក្នុងប្រវេសន៍ដូចមានចែងក្នុងបញ្ញត្តិនៃកថាខណ្ឌ **ក** និងកថាខណ្ឌ **ខ** មាត្រា១៨ នៃច្បាប់នេះ អាចជំទាស់ទៅនឹងការ សម្រេចនេះជាលាយលក្ខណ៍អក្សរទៅនាយកទីចាត់ការគយ និងរដ្ឋាករក្នុងរយៈពេលសាមសិប(៣០) ថ្ងៃ គិតពីថ្ងៃដែលប្រតិវេទករបានទទួលប្រវេសន៍ពីការកំណត់ឡើងវិញនូវចំណាត់ថ្នាក់តាមតារាងដើមកំណើត ឬតម្លៃគិតពន្ធគយនេះ។

នៅក្នុងករណីដែលតម្លៃគិតពន្ធគយ គឺជាកម្មវត្ថុនៃការតវ៉ា ទំនិញត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យយកចេញពីគយដោយគ្មានការបង់ប្រាក់ពន្ធ និងអាករឡើយប្រសិនបើអ្នកនាំចូលតម្កល់នូវនិមុត្តិធានាគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីធានាប្រាក់ពន្ធ និងអាករ។

នាយកទីចាត់ការគយ និងរដ្ឋាករត្រូវធ្វើសេចក្តីសម្រេចលើការជំទាស់ដូចមានចែងក្នុងកថាខណ្ឌទី១ នៃមាត្រានេះ ក្នុងរយៈពេលហុកសិប (៦០)ថ្ងៃ បន្ទាប់ពីការជំទាស់ត្រូវបានទទួល។ បើមិនដូច្នោះទេ ការជំទាស់នឹងត្រូវចាត់ទុកថា បានយល់ព្រមហើយនិមុត្តិធានាត្រូវប្រគល់ជូនវិញ។

បុគ្គលណា ដែលជំទាស់ទៅនឹងការសម្រេចរបស់នាយកទីចាត់ការគយ និងរដ្ឋាករដូចមានចែងក្នុងកថាខណ្ឌទី១នៃមាត្រានេះអាចធ្វើការតវ៉ាជាលាយលក្ខណ៍អក្សរទៅគណៈកម្មាធិការតាពន្ធគយបាន។

ការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅរបស់គណៈកម្មាធិការតាពន្ធគយត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យ។

អ្នកនាំចេញឬអ្នកនាំចូលមានសិទ្ធិធ្វើការតវ៉ាទៅតុលាការមានសមត្ថកិច្ចជំទាស់នឹងការសម្រេចរបស់គណៈកម្មាធិការតាពន្ធគយក្នុងរយៈពេលសាមសិប(៣០)ថ្ងៃ គិតពីថ្ងៃបានទទួលនូវសេចក្តីជូនដំណឹងពីការសម្រេចនេះ។

+-**ពន្ធដារ**

អនុក្រឹត្យលេខ០០៣ អនក្រ.បក ស្តីពីការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តទៅនៃគណៈកម្មាធិការដោះស្រាយវិវាទសារពើពន្ធ ចុះខែមករា ឆ្នាំ២០១៦

-មាត្រា១នៃអនុក្រឹត្យលេខ០០៣ អនក្រ.បក

អនុក្រឹត្យនេះ មានគោលបំណងធានាតម្លាភាព អព្យាក្រឹតភាព នីត្យានុកូលភាព ហិរញ្ញវត្ថុ និងភាពជឿទុកចិត្តបាននៃការដោះស្រាយវិវាទសារពើពន្ធ។

មាត្រា២នៃអនុក្រឹត្យលេខ០០៣ អនក្រ.បក

អនុក្រឹត្យនេះ មានគោលដៅកំណត់អំពីការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅនៃគណៈកម្មាធិការដោះស្រាយវិវាទសារពើពន្ធដែលសរសេរជាអក្សរកាត់ថា “**គ.វ.ស**” ស្របតាមមាត្រា២៤ នៃច្បាប់ស្តីពីគយ និងមាត្រា១២៣ នៃច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ។

-មាត្រា៣នៃអនុក្រឹត្យលេខ០០៣ អនក្រ.បក

អនុក្រឹត្យនេះ មានវិសាលភាពអនុវត្ត ចំពោះវិវាទគយ រដ្ឋាករ និងពន្ធដារដែលកើតចេញពីការមិនពេញចិត្តរបស់អ្នកជាប់ពន្ធចំពោះសេចក្តីសម្រេច ឬវិធានការចុងក្រោយរបស់អគ្គនាយកដ្ឋានគយ និងរដ្ឋាករកម្ពុជា និងអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ។

-មាត្រា៤នៃអនុក្រឹត្យលេខ០០៣ អនក្រ.បក

គ.ថ.ស[20]មានសមាសភាព ដូចតទៅៈ

១-រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ ប្រធាន

២-រដ្ឋលេខាធិការក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ០១រូប អនុប្រធាន

៣-តំណាងក្រុមប្រឹក្សាជាតិគណនេយ្យ០១រូប សមាជិក

៤-អគ្គនាយកនៃអគ្គនាយកដ្ឋានគោលនយោបាយសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ សមាជិក

៥-អគ្គនាយនៃអគ្គនាយដ្ឋានសវនកម្មផ្ទៃក្នុង សមាជិក។

សមាសភាពជាក់ស្តែងនៃ **គ.ថ.ស** ត្រូវកំណត់ដោយប្រកាសរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ

-មាត្រា៥នៃអនុក្រឹត្យលេខ០០៣ អនក្រ.បក

គ.ថ.ស[21] មានភារកិច្ច ដូចតទៅៈ

-ពិនិត្យ ដោះស្រាយ និងសម្រេចលើបណ្តឹងតវ៉ារបស់អ្នកជាប់ពន្ធដែលមិនពេញចិត្តចំពោះ សេចក្តីសម្រេច ឬវិធានការចុងក្រោយរបស់អគ្គនាយដ្ឋានពន្ធដារពាក់ព័ន្ធវិវាទពន្ធដារដែលបង្កើតជាកាតព្វកិច្ចចំពោះសាមីអ្នកប្តឹងតវ៉ាផ្ទាល់។

-ពិនិត្យ ដោះស្រាយ និងសម្រេចលើបណ្តឹងតវ៉ារបស់អ្នកជាប់ពន្ធដែលមិនពេញចិត្តចំពោះសេចក្តីសម្រេចឬវិធានការចុងក្រោយរបស់អគ្គនាយកដ្ឋានគយនិងរដ្ឋាករកម្ពុជាពាក់ព័ន្ធវិវាទគយនិងរដ្ឋាករដែលបង្កើតជាកាតព្វកិច្ចចំពោះសាមីអ្នកប្តឹងតវ៉ាផ្ទាល់។

-ពិនិត្យ ដោះស្រាយ និងសម្រេចលើសេចក្តីសម្រេចឬវិធានការពាក់ព័ន្ធវិវាទសារពើពន្ធចុងក្រោយផ្សេងទៀតដែលបង្កើតជាកាតព្វកិច្ចចំពោះសាមីអ្នកប្តឹងតវ៉ាផ្ទាល់។

-មាត្រា៧ នៃអនុក្រឹត្យលេខ០០៣ អនក្រ.បក

គ.ថ.ស មានសិទ្ធិអញ្ជើញមន្ត្រីជំនាញពាក់ព័ន្ធនៃក្រសួង ស្ថាប័ន សវនករតំណាងវិស័យឯកជនពាក់ព័ន្ធដើម្បីបំភ្លឺ ឬផ្តល់យោបល់តាមការចាំបាច់។

---

[20] គណៈកម្មាធិការ ដោះស្រាយវិវាទសារពើពន្ធ សរសេរអក្សរកាត់ថា គ.វ.ស

[21] គណៈកម្មាធិការ ដោះស្រាយវិវាទសារពើពន្ធ សរសេរអក្សរកាត់ថា គ.វ.ស

អគ្គនាយកនៃអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ និងអគ្គនាយក នៃអគ្គនាយកដ្ឋានគយ និងរដ្ឋាករកម្ពុជាមានភារកិច្ចបំភ្លឺលើពាក្យបណ្តឹងតវ៉ារបស់អ្នកជាប់ពន្ធតាមការអញ្ជើញរបស់ **គ.ទ.ស** ។

ជំពូកទី៤ នីតិវិធីដោះស្រាយបណ្តឹងតវ៉ា

-មាត្រា១០នៃអនុក្រឹត្យលេខ០០៣ អនក្រ.បក

អ្នកជាប់ពន្ធដែលមិនពេញចិត្តនឹងសេចក្តីសម្រេច ឬវិធានការដែលចេញដោយអគ្គនាយកដ្ឋាន ពន្ធដារ មានសិទ្ធិដាក់ពាក្យបណ្តឹងទៅអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារក្នុងរយៈពេល៣០ថ្ងៃ នៃថ្ងៃធ្វើការ គិតចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទដែលអ្នកជាប់ពន្ធបានទទួលលិខិតជូនដំណឹងអំពីសេចក្តីសម្រេចឬវិធានការរបស់អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ។

អ្នកជាប់ពន្ធដែលមិនពេញចិត្ត នឹងសេចក្តីសម្រេច ឬវិធានការដែលចេញដោយអគ្គនាយកដ្ឋានគយ និងរដ្ឋាករកម្ពុជាមានសិទ្ធិដាក់ពាក្យបណ្តឹងទៅអគ្គនាយកដ្ឋានគយ និងរដ្ឋាករកម្ពុជាក្នុងរយៈពេល៣០ថ្ងៃ នៃថ្ងៃធ្វើការគិតចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទដែលអ្នកជាប់ពន្ធបានទទួលលិខិតជូនដំណឹងអំពីសេចក្តីសម្រេច ឬវិធានការរបស់អគ្គនាយកដ្ឋានគយនិងរដ្ឋាករកម្ពុជា។

មាត្រា១១នៃអនុក្រឹត្យលេខ០០៣ អនក្រ.បក

អគ្គនាយកដ្ឋានគយនិងរដ្ឋាករកម្ពុជាឬអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារត្រូវពិនិត្យដោះស្រាយសម្រេច ឬមានវិធានការឆ្លើយតបលើពាក្យបណ្តឹងរបស់អ្នកជាប់ពន្ធក្នុងរយៈពេលមិនលើសពី៦០ថ្ងៃនៃថ្ងៃធ្វើការគិតចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការទទួលពាក្យបណ្តឹង។

វិធាន និងនីតិវិធីនៃការដោះស្រាយវិវាទគយ និងរដ្ឋាករនៅកម្រិតអគ្គនាយកដ្ឋានគយនិងរដ្ឋាករកម្ពុជាព្រមទាំងវិធាននិងនីតិវិធីនៃការដោះស្រាយវិវាទពន្ធដារនៅកម្រិតអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារត្រូវកំណត់ដោយប្រកាសរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ។

-មាត្រា១២នៃអនុក្រឹត្យលេខ០០៣ អនក្រ.បក

អ្នកជាប់ពន្ធដែលមិនពេញចិត្តចំពោះសេចក្តីសម្រេចឬវិធានការចុងក្រោយរបស់អគ្គនាយកដ្ឋានគយ និងរដ្ឋាករកម្ពុជា ឬអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារមានសិទ្ធិប្តឹង

តវ៉ាមក **គ.វ.ស**[22]ក្នុងរយៈពេល៣០ថ្ងៃនៃ ថ្ងៃធ្វើការគិតចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការទទួលលិខិតជូនដំណឹងស្តីពីសេចក្តីសម្រេចដោះស្រាយបណ្តឹងតវ៉ាឬវិធានការចុងក្រោយរបស់អគ្គនាយកដ្ឋានគយ និងរដ្ឋាករកម្ពុជាឬអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារដោយចម្លងជូនសាមីអគ្គនាយកដ្ឋាន។

-<u>មាត្រា១៣នៃអនុក្រឹត្យលេខ០០៣ អនក្រ.បក</u>

អ្នកជាប់ពន្ធត្រូវដាក់ពាក្យបណ្តឹងតវ៉ាជាលាយលក្ខណ៍អក្សរនៅលេខាធិការដ្ឋាន **គ.វ.ស**។

ពាក្យបណ្តឹងតវ៉ាត្រូវមានព័ត៌មានកម្មវត្ថុ និងមូលហេតុនៃបណ្តឹង ជាអាទិ៍ដូចខាងក្រោមៈ

-ឈ្មោះ អាសយដ្ឋាន និងលេខអត្តសញ្ញាណកម្មសារពើពន្ធនៃអ្នកជាប់ពន្ធដែលធ្វើការតវ៉ា

-ព័ត៌មានលម្អិតនៃសេចក្តីសម្រេច ឬវិធានការដែលជាកម្មវត្ថុនៃការតវ៉ា

-ដើមហេតុ ឬអំពើដែលជាកម្មវត្ថុនៃការតវ៉ា

-ហេតុផល ឬមូលដ្ឋានគតិយុត្តនៃការតវ៉ា

-កាលបរិច្ឆេទ និងហត្ថលេខារបស់អ្នកជាប់ពន្ធ ឬអ្នកតំណាងរបស់អ្នកជាប់ពន្ធ

-ឯកសារព័ត៌មាន លិខិតយុត្តិការ និងភស្តុតាងចាំបាច់ដែលជាមូលដ្ឋាននៃការតវ៉ា

-ឯកសារ ព័ត៌មាន លិខិតយុត្តិការ និងភស្តុតាងផ្សេងទៀតពាក់ព័ន្ធនឹងការតវ៉ាតាមការកំណត់របស់ **គ.វ.ស** គំរូនៃពាក្យបណ្តឹងតវ៉ាត្រូវកំណត់ដោយរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ។

-<u>មាត្រា១៤នៃអនុក្រឹត្យលេខ០០៣ អនក្រ.បក</u>

ក្នុងករណីពាក្យបណ្តឹងតវ៉ាពុំបំពេញតាមលក្ខខណ្ឌកំណត់ក្នុងមាត្រា១៣នៃអនុក្រឹត្យនេះលេខាធិការដ្ឋាន **គ.វ.ស** ត្រូវស្នើសុំឲ្យអ្នកប្តឹងតវ៉ាបំពេញចំណុចដែលខ្វះខាត។

គ.វ.ស អាចចេញសេចក្តីសម្រេចបដិសេធពាក្យបណ្តឹងតវ៉ាក្នុងករណីលក្ខខណ្ឌនៃការដាក់ពាក្យបណ្តឹងតវ៉ាពុំត្រូវបានបំពេញគ្រប់គ្រាន់ដោយអ្នកប្តឹងតវ៉ា។

---

[22] គណៈកម្មាធិការ ដោះស្រាយវិវាទសារពើពន្ធ សរសេរអក្សរកាត់ថា គ.វ.ស

-មាត្រា១៥នៃអនុក្រឹត្យលេខ២០០៣ អនក្រ.បក

បន្ទាប់ពីទទួលបានពាក្យបណ្ដឹងតវ៉ាលេខាធិការដ្ឋាន **គ.វ.ស**[23] ពិនិត្យស្រាវជ្រាវ និងរៀបចំរបាយការណ៍ស្ដីពីបណ្ដឹងតវ៉ាជូន **គ.វ.ស** ។

-មាត្រា១៦នៃអនុក្រឹត្យលេខ២០០៣ អនក្រ.បក

ការដោះស្រាយវិវាទសារពើពន្ធ អាចឆ្លងកាត់ការសម្រុះសម្រួលជាមុនទៅតាមកម្រិតដូចខាងក្រោមៈ

-ក្នុងកម្រិតអគ្គនាយកដ្ឋានគយនិងរដ្ឋាករកម្ពុជា ឬអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ ការសម្រុះសម្រួលត្រូវសម្រេចដោយអគ្គនាយកនៃសាមីអគ្គនាយកដ្ឋាននីមួយៗ។

-ក្នុងកម្រិត **គ.វ.ស** ការសម្រុះសម្រួលត្រូវសម្រេចដោយប្រធាន **គ.វ.ស**។

ការសម្រុះសម្រួលត្រូវធ្វើឡើងក្នុងរយៈពេលមិនលើសពី៣០ថ្ងៃ នៃថ្ងៃធ្វើការគិតចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការទទួលពាក្យបណ្ដឹងឬក្នុងរយៈពេលសមស្របអាស្រ័យលើទំហំនិងប្រភេទរឿងនីមួយៗ។

-មាត្រា១៧នៃអនុក្រឹត្យលេខ២០០៣ អនក្រ.បក

ក្នុងការដោះស្រាយវិវាទ **គ.វ.ស** ពិនិត្យទាំងលើអង្គហេតុ និងអង្គច្បាប់។

ក្នុងករណីចាំបាច់ ប្រធាន **គ.វ.ស** អាចសម្រេចឲ្យមានការស្រាវជ្រាវបន្ថែម ឬអធិការកិច្ចលើពាក្យបណ្ដឹងតវ៉ាដើម្បីបញ្ជាក់ ឬប្រមូលព័ត៌មាន ឬភស្តុតាងបន្ថែមពាក់ព័ន្ធអង្គហេតុ។

-មាត្រា១៨នៃអនុក្រឹត្យលេខ២០០៣ អនក្រ.បក

គ.វ.ស[24] ត្រូវពិនិត្យនិងសម្រេចដោះស្រាយបណ្ដឹងតវ៉ា ក្នុងរយៈពេលមិនលើសពី៦០ថ្ងៃ នៃថ្ងៃធ្វើការគិតចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការទទួលពាក្យបណ្ដឹងឬក្នុងរយៈពេលសមស្របអាស្រ័យលើទំហំ និងប្រភេទរឿងនីមួយៗ។

-មាត្រា១៩នៃអនុក្រឹត្យលេខ២០០៣ អនក្រ.បក

ក្នុងករណីមិនពេញចិត្តនិងសេចក្ដីសម្រេចរបស់ **គ.វ.ស** អ្នកជាប់ពន្ធអាចដាក់ពាក្យបណ្ដឹងតវ៉ា ទៅតុលាការមានសមត្ថកិច្ចក្នុងរយៈពេល៣០ ថ្ងៃ នៃថ្ងៃធ្វើការ

---

[23] គណៈកម្មាធិការ ដោះស្រាយវិវាទសារពើពន្ធ សរសេរអក្សរកាត់ថា គ.វ.ស

[24] គណៈកម្មាធិការ ដោះស្រាយវិវាទសារពើពន្ធ សរសេរអក្សរកាត់ថា គ.វ.ស

គិតចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការទទួល លិខិតជូនដំណឹងស្តីពីសេចក្តីសម្រេចរបស់ **គ.វ.ស** ដោយអនុលោមតាមបទប្បញ្ញត្តិជាធរមាន។

បណ្តឹងរបស់អ្នកដាប់ពន្ធទៅតុលាការពុំមានអនុភាពផ្អាកការអនុវត្តសេចក្តីសម្រេចរបស់ **គ.វ.ស** ឡើយ។

-មាត្រា២០នៃអនុក្រឹត្យលេខ០០៣ អនក្រ.បក

គ.វ.ស ត្រូវចាត់តំណាងរបស់ខ្លួននៅក្នុងកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីតុលាការក្រោមការដឹកនាំ និងសម្របសម្រួលរបស់ក្រុមប្រឹក្សានីតិកម្មនៃក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ។

+**ច្បាប់ស្តីពីលទ្ធកម្មសាធារណៈ**

(ព្រះរាជក្រម នស/រកម/០១១២/០០៤ ចុះថ្ងៃទី១៤ ខែមករា ឆ្នាំ២០១២)

ជំពូកទី១០ ការដោះស្រាយវិវាទ និងបណ្តឹងតវ៉ា

មាត្រា៦២ នៃច្បាប់ស្តីពីលទ្ធកម្មសាធារណៈ

សាមីស្ថាប័នអនុវត្តលទ្ធកម្មមានសមត្ថកិច្ចទទួលពិនិត្យនិងដោះស្រាយបណ្តឹងតវ៉ារបស់អ្នកដេញថ្លៃនៅដំណាក់កាលនីមួយៗនៃកិច្ចលទ្ធកម្ម។

អ្នកប្តឹងដែលមិនយល់ព្រមនឹងសេចក្តីសម្រេចរបស់សាមីស្ថាប័នអនុវត្តលទ្ធកម្មអាចប្តឹងទៅក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ ដើម្បីពិនិត្យនិងដោះស្រាយ។

បែបបទនិងនីតិវិធីនៃការប្តឹង និងការដោះស្រាយបណ្តឹងទៅស្ថាប័នអនុវត្តលទ្ធកម្មនិងក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ ត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យ។

មាត្រា៦៣ នៃច្បាប់ស្តីពីលទ្ធកម្មសាធារណៈ

អ្នកប្តឹងដែលមិនយល់ព្រមនឹងសេចក្តីសម្រេចរបស់ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុអាចប្តឹងទៅតុលាការមានសមត្ថកិច្ចនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

+**អនុក្រឹត្យស្តីពីលទ្ធកម្មសាធារណៈ**

(អនុក្រឹត្យលេខ ១០៥ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី១៨ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៦)

ជំពូកទី៨ ការប្តឹងតវ៉ា និងការត្រួតពិនិត្យកិច្ចលទ្ធកម្ម

-**មាត្រា៣៨** នៃអនុក្រឹត្យស្តីពីលទ្ធកម្មសាធារណៈ

អ្នកដេញថ្លៃ ឬទីប្រឹក្សា មានសិទ្ធិដាក់ពាក្យប្តឹងតវ៉ាជាលាយលក្ខណ៍អក្សរនៅគ្រប់ដំណាក់កាលនៃដំណើរការធ្វើលទ្ធកម្ម។ ពាក្យប្តឹងតវ៉ានេះ ត្រូវដាក់ជូនសាមីស្ថាប័ន

អនុវត្តលទ្ធកម្មដោយបំពេញឈ្មោះ និងចុះហត្ថលេខាលើពាក្យប្តឹងតវ៉ា ហើយត្រូវចម្លងបណ្តឹងនេះ បញ្ជូនទៅក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ។ ស្ថាប័នអនុវត្តលទ្ធកម្មត្រូវធ្វើការពិនិត្យពាក្យប្តឹង និងផ្តល់ចម្លើយក្នុងរយៈពេល១៥ថ្ងៃ នៃថ្ងៃធ្វើការ គិតពីថ្ងៃទទួលពាក្យប្តឹងតវ៉ា។

ប្រសិនបើពាក្យប្តឹងតវ៉ាត្រូវបានធ្វើឡើង ក្នុងអំឡុងពេលវាយតម្លៃប្រគល់កិច្ចសន្យាសាមីស្ថាប័នអនុវត្តលទ្ធកម្មត្រូវបញ្ជាក់ថា បានទទួល និងលើកអង្គសេចក្តីនៃពាក្យប្តឹងតវ៉ានេះ ទៅពិចារណាក្នុងនីតិវិធីវាយតម្លៃ។ ស្ថាប័នអនុវត្តលទ្ធកម្ម ត្រូវឆ្លើយទៅនឹងការតវ៉ាភ្លាមៗ បន្ទាប់ពីការប្រគល់កិច្ចសន្យារួចហើយ។ លិខិតឆ្លើយតបនេះត្រូវចម្លងជូនក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ មួយច្បាប់។

-**មាត្រា៣៩** នៃអនុក្រឹត្យស្តីពីលទ្ធកម្មសាធារណៈ

អ្នកដេញថ្លៃ ឬទីប្រឹក្សា ដែលមិនពេញចិត្តនឹងចម្លើយរបស់ស្ថាប័នអនុវត្តលទ្ធកម្មមានសិទ្ធិប្តឹងបន្តថែមក្នុងរយៈពេល១៥ថ្ងៃនៃថ្ងៃធ្វើការ គិតពីថ្ងៃដែលស្ថាប័នអនុវត្តលទ្ធកម្មបានផ្តល់ចម្លើយ និងសុំឲ្យក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុធ្វើការពិនិត្យឡើងវិញលើសេចក្តីសម្រេចរបស់ស្ថាប័នអនុវត្តលទ្ធកម្ម។

ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ត្រូវផ្តល់ចម្លើយ ក្នុងរយៈពេល១៥ថ្ងៃ នៃថ្ងៃធ្វើការ គិតពីថ្ងៃទទួលពាក្យប្តឹងតវ៉ា។

មាត្រា៤០ នៃអនុក្រឹត្យស្តីពីលទ្ធកម្មសាធារណៈ

សេចក្តីសម្រេចរបស់ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ចំពោះបណ្តឹងតវ៉ាជាសេចក្តីសំរេចចុងក្រោយ។ ប៉ុន្តែសេចក្តីសំរេចនេះ អាចជាកម្មវត្ថុនៃបណ្តឹងតវ៉ាទៅតុលាការបាន ក្នុងរយៈពេល៣០ថ្ងៃ នៃថ្ងៃធ្វើការ គិតពីថ្ងៃចេញសេចក្តីសម្រេច។

មាត្រា៤១ នៃអនុក្រឹត្យស្តីពីលទ្ធកម្មសាធារណៈ

គ្រប់ស្ថាប័នអនុវត្តលទ្ធកម្ម អ្នកដេញថ្លៃ អ្នកផ្គត់ផ្គង់ អ្នកទទួលការសាងសង់ និងទីប្រឹក្សា នៅក្រោមកិច្ចសន្យាហិរញ្ញប្បទានសាធារណៈ ត្រូវប្រកាន់ខ្ជាប់នូវក្រមសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈខ្ពស់បំផុត នៅក្នុងអំឡុងពេលជ្រើសរើស និងការអនុវត្តន៍កិច្ចសន្យា។

រាជរដ្ឋាភិបាលមានសិទ្ធិធ្វើអធិការកិច្ច និងពិនិត្យឡើងវិញលើកឯកសារដែលជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងការដេញថ្លៃ សំណើសុំដេញថ្លៃ និងកិច្ចសន្យារបស់អ្នកដេញថ្លៃ អ្នកទទួលការ អ្នកផ្គត់ផ្គង់ និងទីប្រឹក្សាទាំងអស់។

+**ច្បាប់ស្តីពីការធានារ៉ាប់រង**

(ព្រះរាជក្រម នស/រកម/០៨១៤/០២១ ចុះថ្ងៃទី០៤ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៤)

ជំពូកទី៩ ការផ្សះផ្សាវិវាទ

មាត្រា៨៩ នៃច្បាប់ស្តីពីការធានារ៉ាប់រង

ចំពោះគ្រប់វិវាទដែលពាក់ព័ន្ធនឹងអាជីវកម្មធានារ៉ាប់រង ភាគីណាមួយនៃភាគីវិវាទ អាចនាំយកវិវាទទៅជូនក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ដើម្បីសម្រុះសម្រួលធ្វើការផ្សះផ្សាវិវាទមុន នឹងប្តឹងទៅវេទិកាមជ្ឈត្តកម្ម ឬតុលាការមានសមត្ថកិច្ចលើកលែងតែរឿងព្រហ្មទណ្ឌ។

មាត្រា ៩០.-នៃច្បាប់ស្តីពីការធានារ៉ាប់រង

ក្រោយពីភាគីបានដាក់វិវាទជូនក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុរួច ហើយក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុត្រូវសាកសួរភាគីទាំងសងខាង និងព្យាយាមផ្សះផ្សាវិវាទដោយផ្អែកលើច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិជាធរមាន។

ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ត្រូវធ្វើកំណត់ហេតុអំពីលទ្ធផលនៃការផ្សះផ្សាវិវាទដោយមានបញ្ជាក់ការយល់ព្រម ឬមិនយល់ព្រមរបស់ភាគីលើការផ្សះផ្សាវិវាទ។ កំណត់ហេតុផ្សះផ្សាវិវាទត្រូវចុះហត្ថលេខាដោយតំណាងក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ និងភាគីទាំងសងខាង និងត្រូវចម្លងជូនដល់គ្រប់ភាគីពាក់ព័ន្ធ។

រាល់កិច្ចព្រមព្រៀងផ្សះផ្សាវិវាទដែលបានធ្វើឡើងនៅចំពោះមុខក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុត្រូវមានអានុភាពអនុវត្តភ្លាម។

មាត្រា ៩១.-នៃច្បាប់ស្តីពីការធានារ៉ាប់រង

ក្នុងពេលផ្សះផ្សាវិវាទ នៅពេលដែលក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុបញ្ជាក់ថាអ្នកត្រូវបានធានារ៉ាប់រងមានកំហុស ហើយសាមីខ្លួនព្រមទទួលស្គាល់កំហុសនោះ រាល់ការទាមទារទាំងឡាយរបស់អ្នកត្រូវបានធានារ៉ាប់រងដែលមានចែងក្នុងលក្ខខណ្ឌទូទៅនៃបណ្ណសន្យារ៉ាប់រង នឹងត្រូវចាត់ទុកជាអសារបង់។

-**មាត្រា ៩២**.-នៃច្បាប់ស្តីពីការធានារ៉ាប់រង

ក្នុងករណីដែលគ្មានការសះជានឹងគ្នា ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ត្រូវបញ្ជូនកំណត់ហេតុនៃការមិនសះជាទៅកាន់វេទិកាមជ្ឈត្តកម្ម ឬប្តឹងទៅតុលាការមានសមត្ថកិច្ច។ អាជ្ញាយុកាលនៃបណ្តឹងទៅវេទិកាមជ្ឈត្តកម្ម ឬបណ្តឹងទៅតុលាការមានសមត្ថកិច្ចមានរយៈពេល ៩០ (កៅសិប)ថ្ងៃ គិតពីថ្ងៃដែលភាគីពុំបានសះជានឹងគ្នា បើពុំនោះទេ សិទ្ធិប្តឹងនោះនឹងត្រូវបាត់បង់។

អាជ្ញាយុកាលនៃបណ្តឹងទៅវេទិកាមជ្ឈត្តកម្ម ឬតុលាការមានសមត្ថកិច្ចត្រូវបានរលត់ដោយស្វ័យប្រវត្តិ ក្នុងករណីមានការព្រមព្រៀងសះជានឹងគ្នារវាងគូភាគី និងមានការបញ្ជាក់ពីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុពីការសះជានោះ។

-**មាត្រា ៩៣**.-នៃច្បាប់ស្តីពីការធានារ៉ាប់រង

នីតិវិធីនៃការផ្សះផ្សាវិវាទត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យ។

+ក្រសួងកិច្ចការនារី

+ច្បាប់ស្តីពីការទប់ស្កាត់អំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ និងកិច្ចការពារជនរងគ្រោះ (ព្រះរាជក្រម នស/រកម/១០០៥/០៣១ ចុះថ្ងៃទី២៤ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៥)

-**មាត្រា១០**នៃច្បាប់ស្តីពីការទប់ស្កាត់អំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារនិងកិច្ចការពារជនរងគ្រោះ

ក្នុងគោលដៅទប់ស្កាត់អំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ និងការពារជនរងគ្រោះ មន្ត្រីនៃក្រសួងកិច្ចការនារីបំរើការងារលើវិស័យដែលបញ្ញត្តិដោយច្បាប់នេះត្រូវបានទទួលនីតិសម្បទាជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌និងអាចធ្វើជាដើមបណ្តឹងជួសមុខឲ្យជនរងគ្រោះស្របតាមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌជាធរមាន។

-**មាត្រា១១**នៃច្បាប់ស្តីពីការទប់ស្កាត់អំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារនិងកិច្ចការពារជនរងគ្រោះ

ក្នុងករណីអវត្តមាននៃមន្ត្រីដែលបានទទួលនីតិសម្បទាជានគរបាលយុត្តិធម៌រួចហើយនោះមន្ត្រីសមត្ថកិច្ចដទៃទៀតរួមមាន មន្ត្រីនគរបាល ភ្នាក់ងារនគរបាលកងរាជអាវុធហត្ថ អាជ្ញាធរមូលដ្ឋានឃុំ សង្កាត់ មន្ត្រីរបស់ក្រសួងកិច្ចការនារី រួមទាំងមេភូមិដែលបានធ្វើអន្តរាគមន៍ទប់ស្កាត់អំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារនិងការពារជនរងគ្រោះត្រូវបានទទួលអំណាចពីច្បាប់នេះដើម្បីធ្វើកំណត់ហេតុជូនទៅតុលាការ។ កំណត់ហេតុនេះមានតម្លៃស្មើគ្នាដូចកំណត់ហេតុដែលបានបំពេញដោយមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ដែរ។

មាត្រា២៦នៃច្បាប់ស្តីពីការទប់ស្កាត់អំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារនិងកិច្ចការពារជនរងគ្រោះ

ចំពោះបទល្មើសដែលជាអំពើហិង្សាប៉ះពាល់ខាងផ្លូវចិត្ត ឬផ្លូវជីវភាពសេដ្ឋកិច្ច និងបទល្មើសមជ្ឈិមស្រាល ឬ បទលហុ ការផ្សះផ្សា ឬ សម្រុះសម្រួលអាចធ្វើទៅបានតាមការយល់ព្រមពីភាគីទាំងសងខាង។ សមាជិកគ្រួសារអាចជ្រើសរើសវិធីណាមួយដោយស្នើសុំ ឪពុកម្តាយ សាច់ញាតិ ព្រះសង្ឃ ចាស់ព្រឹទ្ធាចារ្យ មេភូមិ សមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ធ្វើជាអ្នកអាជ្ញាកណ្តាលដោះស្រាយបញ្ហាដើម្បីថែរក្សាបាននូវភាពសុខដុមរមនាក្នុងគ្រួសារតាមទំនៀមទម្លាប់ប្រពៃណីល្អរបស់ជាតិស្របតាមមាត្រា៤៥នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

មាត្រា២៧នៃច្បាប់ស្តីពីការទប់ស្កាត់អំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារនិងកិច្ចការពារជនរងគ្រោះ

អនុលោមលើខ្លឹមសារនៃមាត្រា២៥ ខាងលើ តុលាការត្រូវព្យាយាមធ្វើការផ្សះផ្សាភាគីមានវិបត្តិអំពើហិង្សាក្នុងលក្ខខណ្ឌឆ្លើយតបទៅនឹងបំណងប្រាថ្នារបស់សមាជិកនៃគ្រួសារនោះ។ ក្នុងការផ្សះផ្សាសម្រុះសម្រួលគ្នា តុលាការត្រូវចៀសវាងធ្វើសម្ពាធលើគូភាគីដែលមិនព្រមចុះស្រុះស្រួលគ្នាឬបង្ខិតបង្ខំភាគីណាមួយឲ្យចូលផ្សះផ្សាឬបង្ខិតបង្ខំឲ្យចុះកិច្ចព្រមព្រៀងដោយគ្មានការព្រមព្រៀងពីភាគីទាំងពីរឡើយ។

មាត្រា២៨នៃច្បាប់ស្តីពីការទប់ស្កាត់អំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារនិងកិច្ចការពារជនរងគ្រោះ

ក្នុងករណីអំពើហិង្សាពាក់ព័ន្ធដល់កុមារ អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចដែលមានតួនាទីទទួលបន្ទុកបម្រើប្រយោជន៍កុមារ និងការពារសុខុមាលភាពកុមារធ្វើការតាមដានបញ្ហានេះ។ក្នុងករណីធ្ងន់ធ្ងរអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចត្រូវកសាងសំណុំរឿងទៅតុលាការ។

អ្នកទទួលខុសត្រូវណាម្នាក់ដែលតុលាការបានបង្គាប់រួមទាំងព្រះរាជអាជ្ញាផងត្រូវទទួលបន្ទុកតាមដានអំពីស្ថានភាពនៃកុមារនិងធ្វើសេចក្តីរាយការណ៍អំពីស្ថានភាពនេះជូនទៅតុលាការ។

តុលាការអាចផ្តល់អាណត្តិដល់ស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ច ដើម្បីរកជំនួយនិងការគាំទ្រជនរងគ្រោះនៃអំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារព្រមទាំងការពារសុវត្ថិភាព និងសុខុមាលភាពជនរងគ្រោះពេលតុលាការកំពុងបំពេញនីតិវិធី។

-**មាត្រា៣៥**នៃច្បាប់ស្តីពីការទប់ស្កាត់អំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារនិងកិច្ចការពារជនរងគ្រោះ

អំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារទាំងឡាយណាដែលចូលជាបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ ត្រូវផ្តន្ទាទោសដោយយោងតាមច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌជាធរមាន។

-មាត្រា១៤នៃច្បាប់ស្តីពីការទប់ស្កាត់អំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារនិងកិច្ចការពារជនរងគ្រោះ

ក្រសួង ស្ថាប័នទាំងឡាយរបស់រដ្ឋត្រូវពង្រឹងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច អាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន អង្គការនានា និងផ្នែកឯកជន ដើម្បីជម្រុញកម្មវិធីផ្សព្វផ្សាយ និងអប់រំប្រជាពលរដ្ឋអំពីច្បាប់ស្តីពីការទប់ស្កាត់អំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ និងកិច្ចការពារជនរងគ្រោះ។

មន្ត្រីពាក់ព័ន្ធទាំងឡាយ និងភ្នាក់ងារអង្គការនានាត្រូវបានទទួលការបណ្តុះបណ្តាលអំពីបញ្ហានៃអំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ និងវិធានការទាំងឡាយដែលមានចែងនៅក្នុងច្បាប់នេះដើម្បីឲ្យយល់ពីមូលហេតុចម្បងនានាដែលបង្កឲ្យមានការកើតឡើងនូវអំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ និងបទល្មើសទាំងឡាយដែលពាក់ព័ន្ធវិស័យនេះ។

-មាត្រា២១នៃច្បាប់ស្តីពីការទប់ស្កាត់អំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារនិងកិច្ចការពារជនរងគ្រោះ

មានតែតុលាការខេត្ត ក្រុងទេដែលមានសមត្ថកិច្ចចេញដីកាការពារជាប្រយោជន៍ដល់ជនរងគ្រោះនៃអំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារលើគ្រប់ករណីទាំងអស់ទោះជាអំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារនោះកើតឡើងផ្ទួនគ្នាជាផ្នែកស៊ីវិលក្តី ជាផ្នែករដ្ឋបាលក្តី ឬជាផ្នែកព្រហ្មទណ្ឌក្តី។

-មាត្រា២២នៃច្បាប់ស្តីពីការទប់ស្កាត់អំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារនិងកិច្ចការពារជនរងគ្រោះ

ពាក្យបណ្តឹងសុំដីកាការពារពីតុលាការអាចធ្វើឡើងដោយ :

១-ជនរងគ្រោះ ឬ តំណាងជនរងគ្រោះ ឬ អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចនៃលំនៅឋាន ជនរងគ្រោះ ឬ មន្ត្រីភ្នាក់ងារដែលបំពេញការងារនៅកន្លែងកើតហេតុ។

២-ជនណាម្នាក់ដែលបានដឹងពីឧបទ្ទវហេតុនៃអំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ ប្រសិនបើជនរងគ្រោះជាកុមារ ជាជនវិកលចរិត ឬ ជាជនដែលតុលាការយល់ថាគ្មានលទ្ធភាពធ្វើ ពាក្យបណ្តឹងដោយខ្លួនឯងបាន។

-មាត្រា២៤នៃច្បាប់ស្តីពីការទប់ស្កាត់អំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារនិងកិច្ចការពារជនរងគ្រោះ

តុលាការអាចចេញដីកាការពារបណ្តោះអាសន្ននៅពេលទទួលបណ្តឹងការពារដោយមិនចាំបាច់សាកសួរជនមុខសញ្ញាបើសិនវិធានការបណ្តោះអាសន្ននោះមានភាពចាំបាច់សម្រាប់រក្សាការពារសុវត្ថិភាព និងសុខុមាលភាពរបស់ជនរងគ្រោះ ឬ សម្រាប់ជាការរក្សាទុកជាបណ្តោះអាសន្ននូវទ្រព្យសម្បត្តិជនរងគ្រោះមុនមានសាលក្រមស្ថាពរ។

ក្រសួងប្រៃសណីយ៍និងទូរគមនាគមន៍

+ច្បាប់ស្តីពីទូរគមនាគមន៍ (ព្រះរាជក្រម នស/រកម/១២១៥/០១៧ ចុះថ្ងៃទី១៧ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៥)

-**មាត្រា៧១**នៃច្បាប់ស្តីពីទូរគមនាគមន៍

មន្ត្រីអធិការកិច្ចទូរគមនាគមន៍ទទួលនីតិសម្បទាជានគរបាលយុត្តិធម៌ឲ្យពិនិត្យបទល្មើសដែលមានចែងក្នុងច្បាប់នេះ ដោយអនុវត្តឲ្យស្របតាមបទប្បញ្ញត្តិនៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ។

បែបបទនិងនីតិវិធីនៃការផ្តល់នីតិសម្បទាចំពោះមន្ត្រីអធិការកិច្ចទូរគមនាគមន៍ត្រូវកំណត់ដោយប្រកាសរួមរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ និងរដ្ឋមន្ត្រី **ក.ប.ទ**[25] ។

-**មាត្រា៧២**នៃច្បាប់ស្តីពីទូរគមនាគមន៍

ក្នុងក្របខណ្ឌនៃប្រតិបត្តិការទាក់ទង នឹងការពិនិត្យនិងការស៊ើបអង្កេតបទល្មើសដែលមានចែងក្នុងច្បាប់នេះមន្ត្រីអធិការកិច្ចទូរគមនាគមន៍មានសិទ្ធិអំណាចធ្វើការឆែកឆេរ ចាប់យកវត្ថុតាងកោះហៅ បុគ្គលពាក់ព័ន្ធ និងបំពេញកិច្ចនីតិវិធីផ្សេងទៀតដោយអនុវត្តស្របតាមបទប្បញ្ញត្តិនៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ។ ក្នុងករណីចាំបាច់ដែលត្រូវឃាត់ខ្លួនជនសង្ស័យមន្ត្រីអធិការកិច្ចទូរគមនាគមន៍ត្រូវទទួលការអនុញ្ញាត និងត្រូវស្ថិតនៅក្រោមការដឹកនាំសម្របសម្រួលដោយផ្ទាល់ពីព្រះរាជអាជ្ញា។

មន្ត្រីអធិការកិច្ចទូរគមនាគមន៍មានសមត្ថកិច្ចអាចស្នើសុំជំនួយពីរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ និងអង្គភាពប្រដាប់អាវុធ ឬអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចដែលពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀតដើម្បីចូលរួមបង្ក្រាបបទល្មើសដែលមានចែងក្នុងច្បាប់នេះ។

-**មាត្រា៧៣**នៃច្បាប់ស្តីពីទូរគមនាគមន៍

មន្ត្រីអធិការកិច្ចទូរគមនាគមន៍ត្រូវមានឯកសណ្ឋាន សញ្ញាសម្គាល់ និងសញ្ញាសក្តិ។ នៅពេលប្រតិបត្តិការអនុវត្តច្បាប់ មន្ត្រីអធិការកិច្ចទូរគមនាគមន៍ត្រូវមានលិខិតបញ្ជាបេសកកម្ម។

ឯកសណ្ឋានសញ្ញាសម្គាល់ និងសញ្ញាសក្តិរបស់មន្ត្រីអធិការកិច្ចទូរគមនាគមន៍ត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យ។

---

[25] ក្រសួងប្រៃសណីយ៍និងទូរគមនាគមន៍ សរសេរកាត់ថា ក.ប.ទ

-មាត្រា៧៤នៃច្បាប់ស្តីពីទូរគមនាគមន៍

នៅក្នុងដំណើរការអធិការកិច្ចវិស័យទូរគមនាគមន៍ ក្នុងករណីមានភស្តុតាងជាក់ស្តែង ឬលទ្ធផលវិភាគផ្ទៀងផ្ទាត់បញ្ជាក់ថាសេវា និងគ្រឿងសម្ភារៈបរិក្ខារទូរគមនាគមន៍ណាមួយមានលក្ខណៈបច្ចេកទេសផ្ទុយពីស្តង់ដាដែលត្រូវបានកំណត់នៅក្នុងច្បាប់នេះនិងបទប្បញ្ញត្តិផ្សេងទៀតនៅពេលស្នើសុំការចុះបញ្ជីឬមានប្រតិបត្តិការណាមួយបង្កប់នូវចរិតលក្ខណៈផ្ទុយពីគោលការណ៍នៃការប្រកួតប្រជែងស្របច្បាប់ដែលបានកំណត់ក្នុងច្បាប់នេះ និងបទប្បញ្ញត្តិផ្សេងទៀតមន្ត្រីអធិការកិច្ចទូរគមនាគមន៍មានសមត្ថកិច្ចចាត់វិធានការផ្អាកជាបណ្តោះអាសន្ននូវការផ្តល់សេវាការផ្គត់ផ្គង់ការចែកចាយគ្រឿងសម្ភារៈបរិក្ខារ ទូរគមនាគមន៍ និងប្រតិបត្តិការផ្សេងទៀតពាក់ព័ន្ធនឹងបទល្មើសដើម្បីដោះស្រាយតាមនីតិវិធី។

-មាត្រា៧៥នៃច្បាប់ស្តីពីទូរគមនាគមន៍

បុគ្គលណាដែលមិនសុខចិត្តចំពោះវិធានការណាមួយរបស់មន្ត្រីអធិការកិច្ចទូរគមនាគមន៍ អាចប្តឹងតវ៉ាក្នុងរយៈពេល៣០ (សាមសិប)ថ្ងៃ នៅ **ក.ប.ទ**[26] គិតចាប់ពីថ្ងៃទទួលបានសេចក្តីសម្រេច។

រដ្ឋមន្ត្រី **ក.ប.ទ** ត្រូវសម្រេចលើបណ្តឹងតវ៉ាក្នុងរយៈពេល៤៥ (សែសិបប្រាំ) ថ្ងៃយ៉ាងយូរគិតចាប់ពីថ្ងៃទទួលបណ្តឹង។

ក្នុងករណីបុគ្គលនោះមិនសុខចិត្តចំពោះសេចក្តីសម្រេចរបស់រដ្ឋមន្ត្រី **ក.ប.ទ** ជននោះមានសិទ្ធិធ្វើបណ្តឹងទៅយន្តការផ្សេងទៀតរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលឬទៅតុលាការតាមនីតិវិធី។

-មាត្រា៧៦នៃច្បាប់ស្តីពីទូរគមនាគមន៍

នៅពេលប្រតិបត្តិការអនុវត្តច្បាប់នេះក្នុងករណីដែលវត្ថុតាងនៃបទល្មើសជាផលិតផលហាមឃាត់ ឬមានគ្រោះថ្នាក់មន្ត្រីអធិការកិច្ចទូរគមនាគមន៍មានសិទ្ធិស្នើសុំដីការសម្រេចរបស់ព្រះរាជអាជ្ញាដើម្បីធ្វើការបំផ្លាញចោលដោយអនុលោមតាមនីតិវិធីជាធរមាន។

---

[26] ក្រសួងប្រៃសណីយ៍និងទូរគមនាគមន៍ សរសេរកាត់ថា ក.ប.ទ

ការចំណាយលើការលើកដាក់ ការដឹកជញ្ជូន ការថែរក្សា និងការបំផ្លាញចោលវត្ថុតាងនៅក្នុងដំណើរការអនុវត្តច្បាប់នេះគឺជាបន្ទុករបស់ម្ចាស់វត្ថុតាងនៃបទល្មើស។ ករណីអត្តសញ្ញាណម្ចាស់វត្ថុតាង នៃបទល្មើសមិនត្រូវបានស្គាល់រាល់ការចំណាយជាបន្ទុករបស់រដ្ឋ។

-ជំពូកទី១២ ការដោះស្រាយវិវាទនៃច្បាប់ស្តីពីទូរគមនាគមន៍

-**មាត្រា៦៧**នៃច្បាប់ស្តីពីទូរគមនាគមន៍

ក្រៅពីករណីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌគ្រប់វិវាទដែលពាក់ព័ន្ធនឹងវិស័យទូរគមនាគមន៍ ជាអាទិ៍វិវាទរវាងប្រតិបត្តិករទូរគមនាគមន៍ និងប្រតិបត្តិករទូរគមនាគមន៍ និងរវាងប្រតិបត្តិករទូរគមនាគមន៍ និងអ្នកប្រើប្រាស់ភាគីវិវាទត្រូវដាក់សំណុំរឿងទៅ **ន.ទ.ក**[27] ដើម្បីធ្វើការផ្សះផ្សា។

នីតិវិធីនៃការផ្សះផ្សាត្រូវកំណត់ដោយ **ក.ប.ទ**[28]។ កម្រៃសេវាសម្រាប់ការដោះស្រាយវិវាទត្រូវកំណត់ដោយប្រកាសរួមរវាង **ក.ប.ទ** និងក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ។

មាត្រា៦៨ នៃច្បាប់ស្តីពីទូរគមនាគមន៍

លទ្ធផលនៃការផ្សះផ្សាត្រូវចុះក្នុងកំណត់ហេតុដែលធ្វើឡើងដោយ**ន.ទ.ក**។ កំណត់ហេតុនេះ ត្រូវចុះពីការយល់ព្រមសះជា ឬការមិនយល់ព្រមសះជារវាងភាគីវិវាទ និងត្រូវចុះហត្ថលេខាដោយ **ន.ទ.ក** និងភាគីវិវាទទាំងអស់រួចត្រូវចម្លងជូនគ្រប់ភាគីវិវាទ។

ការព្រមព្រៀងដែលបានធ្វើឡើងនៅចំពោះមុខ **ន.ទ.ក** មានអានុភាពអនុវត្តក្នុងរយៈពេល ៣០(សាមសិប)ថ្ងៃ ចាប់ពីថ្ងៃទទួលបានកំណត់ហេតុសះជា។

ក្នុងករណីពុំព្រមអនុវត្តតាមការព្រមព្រៀងដូចមានក្នុងកំណត់ហេតុសះជា ឬក្នុងករណីពុំមានការយល់ព្រមសះជាភាគីវិវាទអាចបន្តនីតិវិធីទៅមជ្ឈត្តការ ឬប្តឹងទៅតុលាការមានសមត្ថកិច្ចស្របតាមបទប្បញ្ញត្តិជាធរមាន។

---

[27] និយ័តករទូរគមនាគមន៍កម្ពុជា សរសេរកាត់ថា ន.ទ.ក

[28] ក្រសួងប្រៃសណីយ៍និងទូរគមនាគមន៍ សរសេរកាត់ថា ក.ប.ទ

នូវអត្តសញ្ញាណរបស់ខ្លួនក្តីត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី ១(មួយ)ខែ ទៅ៦(ប្រាំមួយ)ខែ និងពិន័យជាប្រាក់ពី ១០០,០០០ (មួយសែន)រៀល ទៅ១,០០០,០០០ (មួយលាន)រៀល។

អំពើល្មើសដូចមានចែងក្នុងកថាខណ្ឌទី១ ខាងលើនេះ ត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី១ (មួយ) ឆ្នាំ ទៅ២ (ពីរ)ឆ្នាំ និងពិន័យជាប្រាក់ពី២,០០០,០០០ (ពីរលាន)រៀល ទៅ៤,០០០,០០ (បួនលាន)រៀល កាលបើអំពើគំរាមកំហែងនេះមានភ្ជាប់នូវបញ្ជាឲ្យបំពេញ ឬមិនបំពេញកិច្ចអ្វីមួយ។

-**<u>មាត្រា៩៧</u>**នៃច្បាប់ស្តីពីទូរគមនាគមន៍

ការលបស្តាប់ ឬការលបថតការសន្ទនាដោយការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធទូរគមនាគមន៍ ដោយបុគ្គលដែលពុំមែនជាភាគីនៃការសន្ទនាត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី១ (មួយ)ខែ ទៅ ១ (មួយ)ឆ្នាំ និងទទួលពិន័យ ជាប្រាក់ពី ១០០,០០០ (មួយសែន)រៀល ទៅ ២,០០០,០០០ (ពីរលាន)រៀល។

បទប្បញ្ញត្តិកថាខណ្ឌទី១ ខាងលើនេះមិនត្រូវយកមកអនុវត្តទេ ក្នុងករណីដែលការស្តាប់ ឬការថតការសន្ទនានោះធ្វើឡើងដោយមានការយល់ព្រមពីបុគ្គលដែលមានការពាក់ព័ន្ធ ឬដោយមានការអនុញ្ញាតពីអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច។

ត្រូវផ្តន្ទាទោសដូចគ្នាចំពោះការផ្សព្វផ្សាយខ្លឹមសារនៃការសន្ទនាដោយពុំបានទទួលសិទ្ធិស្របច្បាប់ពីភាគីនៃការសន្ទនា ឬពីអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច ឬពីបទដ្ឋានគតិយុត្តជាធរមាន។

<u>មាត្រា៩៩</u> នៃច្បាប់ស្តីពីទូរគមនាគមន៍

ការផលិត ការដំឡើង ឬការចែកចាយដោយគ្មានការអនុញ្ញាតពីអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចនូវកម្មវិធីសូហ្វវែរ ឬឧបករណ៍ស្តាប់ ឬថតការសន្ទនាដោយការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធទូរគមនាគមន៍ ត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារ ពី៦ (ប្រាំមួយ)ខែ ទៅ ២ (ពីរ)ឆ្នាំ និងពិន័យជាប្រាក់ពី ១,០០០,០០០ (មួយលាន)រៀល ទៅ៤,០០០,០០០ (បួនលាន)រៀល។

<u>មាត្រា១០១</u>នៃច្បាប់ស្តីពីទូរគមនាគមន៍

ការយកអត្តសញ្ញាណតតិយជន ដោយប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធទូរគមនាគមន៍ក្នុងកាលៈទេសៈដែលនាំឲ្យមាន ឬដែលអាចនាំឲ្យមានការចោទប្រកាន់ខាងបទព្រហ្មទណ្ឌ

ចំពោះតតិយជននោះត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី ១ (មួយ)ឆ្នាំ ទៅ ៣ (បី)ឆ្នាំ និង ពិន័យជាប្រាក់ពី២,០០០,០០០(ពីរលាន)រៀល ទៅ ៦,០០០,០០០ (ប្រាំមួយលាន)រៀល។

<u>មាត្រា១០៦</u>នៃច្បាប់ស្តីពីទូរគមនាគមន៍

ចំពោះបទល្មើសប្រព្រឹត្តដោយរូបវន្តបុគ្គលដូចមានចែងក្នុងច្បាប់នេះទោសបន្ថែម មួយ ឬច្រើនដែលមានចែងក្នុងក្រមព្រហ្មទណ្ឌដូចខាងក្រោមនេះអាចត្រូវបានប្រកាសៈ

១-ការដកសិទ្ធិខ្លះជាពលរដ្ឋ

២-ការហាមឃាត់ចំពោះការប្រកបវិជ្ជាជីវៈណាដែលបទល្មើសនោះបានប្រព្រឹត្ត នៅក្នុងពេលដែលប្រកបវិជ្ជាជីវៈនេះ។

៣-ការហាមឃាត់ចំពោះការស្នាក់នៅ។

៤-ការហាមឃាត់ចំពោះការចូល និងការស្នាក់នៅលើដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រ កម្ពុជា ចំពោះទណ្ឌិតដែលជាជនបរទេស។

៥-ការរឹបអូសឧបករណ៍ សម្ភារៈ ឬវត្ថុដែលប្រើប្រាស់ក្នុងពេលប្រព្រឹត្តបទល្មើស ឬដែលទុកសម្រាប់ប្រព្រឹត្តបទល្មើស។

៦-ការរឹបអូសវត្ថុ ឬមូលនិធិដែលជាវត្ថុនៃបទល្មើស។

៧-ការរឹបអូសផលទុន ឬទ្រព្យសម្បត្តិដែលជាផលកើតចេញពីបទល្មើស។

៨-ការរឹបអូនឧបភោគកណ្ឌ សម្ភារៈ ឬចលនវត្ថុដែលំអទីកន្លែងដែលបទល្មើស ត្រូវបានប្រព្រឹត្ត។

៩-ការរឹបអូសយានជំនិះដែលជារបស់ទណ្ឌិត។

១០-ការហាមឃាត់ចំពោះការកាន់កាប់ ឬការយកតាមខ្លួននូវអាវុធ គ្រឿងផ្ទុះ និងគ្រាប់រំសេវគ្រប់ប្រភេទ។

១១-ការបណ្តេញចេញពីលទ្ធកម្មសាធារណៈ។

១២-ការបិទគ្រឹះស្ថានដែលប្រើប្រាស់ដើម្បីតៀម ឬប្រព្រឹត្តបទល្មើស។

១៣-ការហាមឃាត់ចំពោះការធ្វើអាជីវកម្មនៅក្នុងគ្រឹះស្ថាន ដែលបើកចំហ សម្រាប់សាធារណជន ឬដែលប្រើប្រាស់ដោយសាធារណជន។

១៤-ការបិទផ្សាយសេចក្តីសម្រេចផ្តន្ទាទោស។

១៥-ការផ្សាយសេចក្តីសម្រេចផ្តន្ទាទោសនៅក្នុងសារព័ត៌មាន។

១៦-ការផ្សាយសេចក្តីសម្រេចផ្តន្ទាទោសតាមគ្រប់មធ្យោបាយទូរគមនាគមន៍សោតទស្សន៍។

មាត្រា១០៧នៃច្បាប់ស្តីពីទូរគមនាគមន៍

អំពើល្មើសដែលប្រព្រឹត្តដោយនីតិបុគ្គលគឺ ជាអំពើល្មើសដែលប្រព្រឹត្តដោយអង្គការ ឬអ្នកតំណាងរបស់ខ្លួនដើម្បីប្រយោជន៍របស់នីតិបុគ្គលនោះ។

អង្គការ ឬអ្នកតំណាងរបស់នីតិបុគ្គល សំដៅដល់អង្គការ ឬបុគ្គលដែលមានសិទ្ធិសម្រេចក្នុងនាមនីតិបុគ្គលស្របតាមលក្ខន្តិកៈរបស់នីតិបុគ្គលនោះ។

ការទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌរបស់នីតិបុគ្គល មិនលើកលែងការទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌរបស់រូបវន្តបុគ្គលនោះទេ។

មាត្រា១០៨នៃ ច្បាប់ស្តីពីទូរគមនាគមន៍

មន្ត្រី **ក.ប.ទ** និង **ន.ទ.ក** ណាដែលរំលោភលើសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន ឬប្រើសិទ្ធិអំណាចរារាំងការអនុវត្តច្បាប់នេះត្រូវទទួលទណ្ឌកម្មខាងវិន័យរដ្ឋបាលតាមច្បាប់ជាធរមានដោយពុំទាន់គិតដល់ទោសព្រហ្មទណ្ឌផ្សេងទៀត។

ក្រសួងទេសចរណ៍

+ច្បាប់ស្តីពីទេសចរណ៍ (ព្រះរាជក្រម នស/រកម/០៦០៩/០០៧ ចុះថ្ងៃទី១០ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០៩)

មាត្រា៥៩ នៃច្បាប់ស្តីពីទេសចរណ៍

មន្ត្រីអធិការកិច្ចត្រូវបង្ហាញអត្តសញ្ញាណបណ្ណមុខងារ និងបណ្ណបេសកកម្ម ឬលិខិតអនុញ្ញាតឲ្យបំពេញបេសកកម្មមុនចាប់ផ្តើមធ្វើអធិការកិច្ច។មន្ត្រីអធិការកិច្ចទេសចរណ៍ ត្រូវមាននីតិសម្បទាជានគរបាលយុត្តិធម៌។

មាត្រា៦១នៃច្បាប់ស្តីពីទេសចរណ៍

ប្រសិនបើមន្ត្រីអធិការកិច្ចឃើញថា មានការរំលោភបទប្បញ្ញត្តិនៃច្បាប់នេះ មន្ត្រីអធិការកិច្ចនោះអាចចាត់វិធានការតាមច្បាប់នេះ និងក្នុងករណីចាំបាច់ត្រូវស្នើសុំឲ្យមានកិច្ចសហការពីសមត្ថកិច្ចពាក់ព័ន្ធ។បើជាករណីធ្ងន់ធ្ងរត្រូវរាយការណ៍ជាបន្ទាន់ជូនក្រសួងទេសចរណ៍ដើម្បីចាត់វិធានការតាមច្បាប់។

ក្នុងករណីដែលពិនិត្យឃើញ ឬមានហេតុផលជាមូលដ្ឋានអាចជឿជាក់ថាមានប្រព្រឹត្តបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ មន្ត្រីអធិការកិច្ចនោះត្រូវរាយការណ៍ជាបន្ទាន់ជូនព្រះអាជ្ញា ឬមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌មានសមត្ថកិច្ចនៃតំបន់ពាក់ព័ន្ធនោះដើម្បីចាត់វិធានការតាមនីតិវិធីនៃច្បាប់។

មាត្រា៧២នៃច្បាប់ស្តីពីទេសចរណ៍

ជនណាដែលបង្កឲ្យមានការប្រព្រឹត្តល្មើស ឬការពារអាជីវកម្មទេសចរណ៍ដែលប្រព្រឹត្តរំលោភនឹងបទប្បញ្ញត្តិនៃច្បាប់នេះត្រូវប្រឈមនឹងទណ្ឌកម្មខាងរដ្ឋបាល ឬការទទួលខុសត្រូវខាងព្រហ្មទណ្ឌ និងសំណងរដ្ឋប្បវេណីដែលមានចែងដោយច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិជាធរមានផ្សេងទៀត។

មាត្រា៧៣នៃច្បាប់ស្តីពីទេសចរណ៍

ជនណាដែលបន្លំ ឬបោកបញ្ឆោតក្នុងការលក់ផលិតផល ឬសេវាកម្មទេសចរណ៍ក្លែងក្លាយដល់ភ្ញៀវត្រូវទទួលពិន័យអន្តរការណ៍ដែលមានចំនួនទ្វេដងនៃថ្លៃលក់ផលិតផល ឬសេវាកម្មទេសចរណ៍។ ប្រសិនបើអំពើនោះបង្កើតជាបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌត្រូវផ្តន្ទាទោសតាមច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌជាធរមាន។ក្នុងករណីនេះក្រសួងទេសចរណ៍អាចលុបចោលឬព្យួរ ឬបញ្ចុះថ្នាក់អាជ្ញាបណ្ណទេសចរណ៍មកជាអាជ្ញាបណ្ណបណ្តោះអាសន្ន។

ជំពូកទី៧ ការដោះស្រាយវិវាទទេសចរណ៍ នៃច្បាប់ស្តីពីទេសចរណ៍

មាត្រា៥៤នៃច្បាប់ស្តីពីទេសចរណ៍

ក្រសួងទេសចរណ៍ត្រូវរៀបចំបង្កើតគណៈកម្មការមួយ ហៅថា "**គណៈកម្មការដោះស្រាយវិវាទទេសចរណ៍**" ដើម្បីសម្របសម្រួល ដោះស្រាយវិវាទ និងការប្រតិបត្តិតាមកាតព្វកិច្ចក្រោមបទប្បញ្ញត្តិនៃច្បាប់នេះ។

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងទេសចរណ៍ ត្រូវចេញប្រកាសដើម្បីផ្សព្វផ្សាយអំពីប្រភេទនៃវិវាទនានាដែលក្រសួងមានតួនាទីជាអ្នកទទួលដោះស្រាយ។

មាត្រា៥៥នៃច្បាប់ស្តីពីទេសចរណ៍

ប្រភេទវិវាទដែលក្រសួងទេសចរណ៍មានតួនាទីជាអ្នកទទួលសម្របសម្រួល និងដោះស្រាយរួមមានវិវាទរវាងប្រតិបត្តិករអាជីវកម្មទេសចរណ៍ ភ្នាក់ងាររបស់គេ

និយោជិត អ្នកជាប់កិច្ចសន្យា មន្ត្រីសមត្ថកិច្ចដែលពាក់ព័ន្ធនឹងទេសចរណ៍ និងអ្នកពាក់ព័ន្ធផ្សេងៗទៀត។

គណៈកម្មការដោះស្រាយវិវាទទេសចរណ៍ ត្រូវពិចារណាដោះស្រាយវិវាទប្រកបដោយយុត្តិធម៌។ ប្រសិនបើគណៈកម្មការមិនអាចដោះស្រាយវិវាទនោះបាន ទេភាគីណាមួយអាចបន្តរឿងក្តីនោះទៅតុលាការដើម្បីរកដោះស្រាយតាមផ្លូវច្បាប់។

ការចំណាយ និងសោហ៊ុយរបស់គណៈកម្មការដោះស្រាយវិវាទទេសចរណ៍ ត្រូវកំណត់ដោយប្រកាសរួមរវាងរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងទេសចរណ៍ និងរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ។

+ **អង្គភាពប្រឆាំងអំពើពុករលួយ**

+**ច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងអំពើពុករលួយ**(ព្រះរាជក្រម នស/រកម/០៤១០/០០៤ ចុះថ្ងៃទី២៤ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៥)

មាត្រា២៣ -នៃច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងអំពើពុករលួយ ការផ្តល់នីតិសម្បទាចំពោះមន្ត្រីនៃអង្គភាពប្រឆាំងអំពើពុករលួយ

ប្រធាន និងអនុប្រធានអង្គភាពប្រឆាំងអំពើពុករលួយមានគុណសម្បត្តិជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ដោយពេញច្បាប់ ដើម្បីបំពេញមុខងាររបស់ខ្លួន។

មន្ត្រីនៃអង្គភាពប្រឆាំងអំពើពុករលួយអាចទទួលបាននីតិសម្បទាជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ស្របតាមបទប្បញ្ញត្តិនៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ។

ប្រធានអង្គភាពប្រឆាំងអំពើពុករលួយមានភារកិច្ចរៀបចំបញ្ជីឈ្មោះមន្ត្រីនៃអង្គភាពប្រឆាំងអំពើពុករលួយដែលត្រូវទទួលបាននីតិសម្បទាជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ដោយប្រកាសរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌។

មាត្រា២៤ -នៃច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងអំពើពុករលួយ សម្បថ

ប្រធាន អនុប្រធាន និងមន្ត្រីនៃអង្គភាពប្រឆាំងអំពើពុករលួយដែលបានទទួលនីតិសម្បទាជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ត្រូវស្បថថាបំពេញមុខងាររបស់ខ្លួនដោយស្មោះត្រង់តាមលក្ខខណ្ឌដែលមានចែងនៅក្នុងមាត្រា៦៣ (សម្បថនៃមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌) នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ។

មាត្រា២២ -នៃច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងអំពើពុករលួយ បានចែងថា មន្ត្រីមានសមត្ថកិច្ចនៅក្នុងការស៊ើបអង្កេតបទល្មើសពុករលួយ

ប្រធាន អនុប្រធាន និងមន្ត្រីនៃអង្គភាពប្រឆាំងអំពើពុករលួយដែលទទួលបាននីតិសម្បទាជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌មានសមត្ថកិច្ចស៊ើបអង្កេតលើបទល្មើសពុករលួយដែលមានចែងនៅក្នុងច្បាប់នេះនិងបទល្មើសពុករលួយដែលមានចែក្នុងក្រមព្រហ្មទណ្ឌ។

អង្គភាពផ្សេងទៀតដែលបានដឹងអំពីបទល្មើសពុករលួយទាំងឡាយដែលមានចែងនៅក្នុងច្បាប់នេះ និងបទល្មើសពុករលួយដែលមានចែងក្នុងក្រមព្រហ្មទណ្ឌត្រូវប្តឹងទៅអង្គភាព ឬការិយាល័យរាជធានី-ខេត្ត ប្រឆាំងអំពើពុករលួយអំពីរឿងហេតុនៃបទល្មើសទាំងនេះ។

មាត្រា២៥ -នៃច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងអំពើពុករលួយបានចែងថា អំណាចស៊ើបអង្កេតរបស់អង្គភាពប្រឆាំងអំពើពុករលួយ

មន្ត្រីនៃអង្គភាពប្រឆាំងអំពើពុករលួយដែលបានទទួលនីតិសម្បទាជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ធ្វើការស៊ើបអង្កេតបទល្មើសពុករលួយដោយអនុលោមតាមបទប្បញ្ញត្តិនៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ និងបទប្បញ្ញត្តិនៅក្នុងច្បាប់នេះ។

មន្ត្រីនៃអង្គភាពប្រឆាំងអំពើពុករលួយដែលបានទទួលនីតិសម្បទាជាមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌មានភារកិច្ចស៊ើបអង្កេតបទល្មើសពុករលួយ។ ក្នុងករណីស៊ើបអង្កេតបទល្មើសពុករលួយហើយរកឃើញបទល្មើសផ្សេងទៀតដែលមានអង្គហេតុទាក់ទិននឹងបទល្មើសដែលកំពុងស៊ើបអង្កេតមន្ត្រីនៃអង្គភាពប្រឆាំងអំពើពុករលួយអាចធ្វើការស៊ើបអង្កេតបទល្មើសទាំងនោះរហូតដល់ចប់នីតិវិធី។

អង្គភាពប្រឆាំងអំពើពុករលួយមិនអាចចាប់ផ្តើមការស៊ើបអង្កេតបទល្មើសអ្វីក្រៅពីបទល្មើសពុករលួយបានទេ លើកលែងតែមានបញ្ជាពីអាជ្ញាធរតុលាការឲ្យអង្គភាពប្រឆាំងអំពើពុករលួយស៊ើបអង្កេតបទល្មើសអ្វីក្រៅពីបទល្មើសពុករលួយ។

តុលាការអាចបញ្ជាឲ្យអង្គភាពប្រឆាំងអំពើពុករលួយធ្វើកោសលវិច័យនានាដើម្បីជួយដល់ការវិនិច្ឆ័យរបស់តុលាការ។

នៅក្នុងក្របខណ្ឌនៃការស៊ើបអង្កេតទាំងនេះនិងដោយបដិប្បញ្ញត្តិទៅនឹងមាត្រា៨៩ (អំណាចរបស់មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌នៅក្នុងករណីស៊ើបអង្កេតបទល្មើសជាក់ស្តែង) មាត្រា៩១ (ការឆែកឆេរ) មាត្រា៩៨ (បទបញ្ជាឲ្យចូលខ្លួនក្នុងករណី

ស៊ើបអង្កេតបទល្មើសជាក់ស្តែង) និងមាត្រា១១៤(ការបញ្ជាឲ្យចូលខ្លួនការស៊ើបអង្កេតបឋម) នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ប្រធាន អង្គភាពប្រឆាំងអំពើពុករលួយ ឬតំណាងដែលខ្លួនបានចាត់តាំងយ៉ាងត្រឹមត្រូវមានតួនាទី ដឹកនាំ សម្របសម្រួល និងត្រួតពិនិត្យបេសកកម្មរបស់មន្ត្រីទាំងនេះជំនួសតួនាទីរបស់ព្រះរាជអាជ្ញារហូតដល់មានការឃាត់ខ្លួនជនសង្ស័យ។

បន្ទាប់ពីមានការឃាត់ខ្លួនព្រះរាជអាជ្ញាអនុវត្តអំណាចរបស់ខ្លួនដូចបានកំណត់នូវក្នុងបទប្បញ្ញត្តិនៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ។

នៅចុងបញ្ចប់នៃការស៊ើបអង្កេតនីមួយៗ អង្គភាពប្រឆាំងអំពើពុករលួយត្រូវបញ្ជូនរាល់កិច្ចនីតិវិធីទាំងអស់ទៅព្រះរាជអាជ្ញាដើម្បីចាត់ការបន្តស្របតាមបទប្បញ្ញត្តិនៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ។

<u>មាត្រា២៦</u>-នៃច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងអំពើពុករលួយបានចែងថាបុព្វសិទ្ធិពិសេសរបស់អង្គភាពប្រឆាំងអំពើពុករលួយ

ប្រធានអង្គភាពប្រឆាំងអំពើពុករលួយអាចស្នើសុំពីអាជ្ញាធរឋានានុក្រមពាក់ព័ន្ធឲ្យផ្អាកជាបណ្តោះអាសន្ននូវមុខងារនៃបុគ្គលទាំងឡាយណាដែលមានភស្តុតាងគ្រប់គ្រាន់បញ្ជាក់ថាជាប់ទាក់ទិននឹងរឿងហេតុនៃបទល្មើសពុករលួយ។

ប្រសិនបើជាជនសង្ស័យរត់គេចខ្លួនទៅបរទេសប្រធានអង្គភាពប្រឆាំងអំពើពុករលួយអាចស្នើសុំទៅអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចធ្វើបត្យាប័នតាមបទប្បញ្ញត្តិជាធរមាន។

អង្គភាពប្រឆាំងអំពើពុករលួយអាចរៀបចំឲ្យមានទីកន្លែងមួយចំនួនជាអចិន្ត្រៃយ៍ ឬបណ្តោះអាសន្នសមស្រប សម្រាប់ការឃាត់ខ្លួននានាដែលធ្វើឡើងស្របទៅតាមក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ។នៅកន្លែងណាដែលអង្គភាពប្រឆាំងអំពើពុករលួយមិនអាចរៀបចំឲ្យមានទីកន្លែងជាអចិន្ត្រៃយ៍ ឬជាបណ្តោះអាសន្នសមស្របសម្រាប់ការឃាត់ខ្លួនអង្គភាពប្រឆាំងអំពើពុករលួយអាចសុំឲ្យស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ចរក្សាទុកជនដែលត្រូវបានអង្គភាពប្រឆាំងអំពើពុករលួយឃាត់ខ្លួន។

<u>មាត្រា២៧</u> -នៃច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងអំពើពុករលួយ បានចែងថា បុព្វសិទ្ធិរបស់អង្គភាពប្រឆាំងអំពើពុករលួយទាក់ទងនឹងការតាមដាន

ដោយបដិប្បញ្ញត្តិទៅនឹងមាត្រា១០៥ (ការហាមឃាត់មិនឲ្យស្តាប់ដោយឯកឯងជាអាទិ៍) និងមាត្រា១៧២(ការស្តាប់ទូរស័ព្ទជាអាទិ៍ដែលបង្គាប់ដោយចៅក្រមស៊ើបសួរ) នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌក្នុងករណីដែលមានតម្រុយជាក់លាក់ថាមានបទល្មើសពុករលួយ អង្គភាពប្រឆាំងអំពើពុករលួយអាច ៖

ក- ពិនិត្យ និងដាក់ឲ្យស្ថិតក្រោមការឃ្លាំមើលនូវគណនីធនាគារ ឬ គណនីឯទៀតដែលចាត់ទុកដូចជាគណនីធនាគារ។

ខ- ធ្វើការត្រួតពិនិត្យ និងបង្គាប់ឲ្យផ្តល់ឬថតចម្លងលិខិតយថាភូត ឬលិខិតឯកជន ឬ ឯកសារធនាគារ ហិរញ្ញវត្ថុ និងពាណិជ្ជកម្មទាំងអស់។

គ- តាមដាន ឃ្លាំមើល លបស្តាប់ លបថតសំឡេង និងរូបភាព និងដាក់ខ្សែទូរស័ព្ទក្រោមការលបស្តាប់ និងថត។

ឃ-ចូលទៅពិនិត្យឯកសារនានាព្រមទាំងឯកសាររក្សាទុកក្នុងប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិក។

ង- រៀបចំប្រតិបត្តិការដែលមានគោលដៅប្រមូលភស្តុតាងជាក់ស្តែង។

វិធានការខាងលើនេះមិនត្រូវចាត់ទុកថាជាការរំលោភលើការសម្ងាត់វិជ្ជាជីវៈឡើយ។ ការសម្ងាត់របស់ធនាគារក៏មិនមែនជាយុត្តិកម្មសម្រាប់បដិសេធមិនផ្តល់ភស្តុតាងពាក់ព័ន្ធនឹងបទល្មើសពុករលួយដែលមានបញ្ញត្តនៅក្នុងច្បាប់នេះឡើយ។

<u>មាត្រា២៨</u> នៃច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងអំពើពុករលួយបានចែងថា បុព្វសិទ្ធិរបស់អង្គភាពប្រឆាំងអំពើពុករលួយទាក់ទងនឹងការបង្កកទ្រព្យសម្បត្តិរបស់បុគ្គល

តាមការស្នើសុំរបស់ប្រធានអង្គភាពប្រឆាំងអំពើពុករលួយរាជរដ្ឋាភិបាលអាចធ្វើអធិបញ្ញាឲ្យអគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍ ឬ ព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាដំបូង បង្កកទ្រព្យសម្បត្តិរបស់បុគ្គលដែលបានប្រព្រឹត្តបទល្មើស ដែលមានចែងក្នុងច្បាប់នេះ និងបទល្មើសពុករលួយដែលមានចែងក្នុងក្រមព្រហ្មទណ្ឌ។

ទ្រព្យសម្បត្តិរបស់បុគ្គលដែលមានចែងនៅក្នុងកថាខណ្ឌទី១ ខាងលើនេះរាប់បញ្ចូលទាំងមូលនិធិដែលបានមក ឬ បង្កើតបានជាទ្រព្យសម្បត្តិដែលជាកម្មសិទ្ធិរបស់បុគ្គលនោះ។

មាត្រា២៩ -នៃច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងអំពើពុករលួយ បានចែងថា បុព្វសិទ្ធិរបស់អង្គភាពក្នុងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយអាជ្ញាធរសាធារណៈ

ប្រធានអង្គភាពប្រឆាំងអំពើពុករលួយ អាចធ្វើអធិបញ្ជាដល់អាជ្ញាធរសាធារណៈ មន្ត្រីរាជការពលរដ្ឋដែលទទួលអាណត្តិសាធារណៈតាមការបោះឆ្នោត ព្រមទាំងបណ្តាអង្គភាពនៃវិស័យឯកជនពាក់ព័ន្ធមានជាអាទិ៍ស្ថាប័នហិរញ្ញវត្ថុធ្វើកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយមន្ត្រីនៃអង្គភាពក្នុងការងារស៊ើបអង្កេត។

ប្រធានអង្គភាពប្រឆាំងអំពើពុករលួយក៏អាចស្នើសុំការសហការពីស្ថាប័នជាតិនិងអន្តរជាតិក្នុងការធ្វើកោសលវិច័យនានាទាក់ទងនឹងការស៊ើបអង្កេតរបស់ខ្លួនផងដែរ។

មាត្រា៣០ -នៃច្បាប់ស្តីពីការប្រឆាំងអំពើពុករលួយ បានចែងថា ការចាប់យក ការចាប់យកត្រូវអនុវត្តតាមក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ។

ក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ

+ច្បាប់ស្តីពីការងារ (ព្រះរាជក្រម ជស/រកម/០៣៩៧/០១ចុះថ្ងៃទី១៣ ខែមីនា ឆ្នាំ១៩៩៧)

ជំពូកទី១២ ការដោះស្រាយវិវាទការងារ

-មាត្រា៣០០ នៃច្បាប់ស្តីពីការងារបានចែងថា

វិវាទបុគ្គលគឺ ជាវិវាទដែលកើតមានឡើងរវាងនិយោជកនិងកម្មករនិយោជិតម្នាក់ ឬច្រើននាក់ ឬអ្នករៀនធ្វើការម្នាក់ ឬច្រើននាក់តាមរឿងរៀងៗខ្លួនហើយទាក់ទងនឹងការបកស្រាយ ឬការអនុវត្តន៍បទប្បញ្ញត្តិនៃកិច្ចសន្យាការងារ ឬកិច្ចសន្យាហ្វឹកហ្វឺនកម្មករនិយោជិតឬបទប្បញ្ញត្តិការងារនៃអនុសញ្ញារួមព្រមទាំងច្បាប់បញ្ញត្តិជាធរមានផង។

មុននឹងប្តឹងទៅតុលាការគ្រប់រឿងវិវាទបុគ្គលអាចឲ្យភាគីណាមួយផ្តើមគំនិតនាំយកទៅប្តឹងអធិការការងារនៃខេត្ត ក្រុងខ្លួនឲ្យធ្វើការផ្សះផ្សាជាមុនសិន។

-មាត្រា៣០១នៃច្បាប់ស្តីពីការងារបានចែងថា

អធិការការងារ ក្រោយដែលបានទទួលពាក្យបណ្តឹងហើយ ត្រូវសាកសួរភាគីទាំងសងខាងឲ្យដឹងពីកម្មវត្ថុនៃការវិវាទរួមល្បងផ្សះផ្សាភាគីដោយយកច្បាប់បទបញ្ជាអនុសញ្ញារួម ឬកិច្ចសន្យាការងារម្នាក់ៗជាមូលដ្ឋាន។

ចំពោះបញ្ហានេះ អធិការការងារកំណត់ពេលប្រជុំផ្សះផ្សា ក្នុងរយៈពេលបីសប្តាហ៍យ៉ាងយូរបន្ទាប់ពីបានទទួលពាក្យប្តឹង។

ភាគីទាំងឡាយអាចឲ្យគេជួយអម ឬឲ្យគេតំណាងខ្លួនបាន។

លទ្ធផលនៃការផ្សះផ្សាត្រូវមានចុះក្នុងកំណត់ហេតុធ្វើដោយអធិការការងារ បញ្ជាក់ការយល់ព្រម ឬមិនយល់ព្រមផ្សះផ្សានៃភាគី។ កំណត់ហេតុ ត្រូវមានចុះហត្ថលេខាអធិការការងារនិងភាគីទាំងអស់ និងត្រូវចម្លងចែកភាគីផង។

ការព្រមព្រៀងដែលបានធ្វើឡើងនៅចំពោះមុខអធិការការងារ គឺជាការព្រមព្រៀងយកជាការបានចំពោះមុខច្បាប់។

ក្នុងករណីដែលគ្មានការសះជានឹងគ្នាសាមីភាគីអាចប្តឹងទៅសាលាក្តីមានសមត្ថកិច្ចនៅក្នុងរយៈពេលពីរខែពុំនោះទេសិទ្ធិប្តឹងនេះនឹងត្រូវផុតកំណត់។

ផ្នែកទី២ ការវិវាទការងាររួម

ក-ការផ្សះផ្សារ

-មាត្រា៣០២ នៃច្បាប់ស្តីពីការងារបានចែងថា

វិវាទការងាររួមគឺជាវិវាទដែលកើតឡើង រវាងនិយោជកម្នាក់ ឬច្រើននាក់នឹងបុគ្គលិករបស់ខ្លួនមួយចំនួនអំពីរឿងល័ក្ខខ័ណ្ឌការងារការប្រើប្រាស់សិទ្ធិដែលប្រគល់ឲ្យអង្គការវិជ្ជាជីវៈការត្រូវទទួលស្គាល់ អង្គការវិជ្ជាជីវៈក្នុងសហគ្រាស បញ្ហានៃការទាក់ទងរវាងនិយោជក និងកម្មករ និយោជិត ហើយការវិវាទនេះអាចបណ្តាលឲ្យសហគ្រាសប្រព្រឹត្តទៅពុំបានស្រួល ឬធ្វើឲ្យខូចសន្តិភាពសង្គម។

មាត្រា៣០៣នៃច្បាប់ស្តីពីការងារបានចែងថា

បើក្នុងអនុសញ្ញាគ្មានបានគ្រោងនីតិវិធីសំរាប់ដោះស្រាយទេភាគីត្រូវជូនដំណឹងអំពីវិវាទការងាររួម ទៅអធិការការងារនៃខេត្ត ក្រុងខ្លួន។ប៉ុន្តែចំពោះវិវាទការងាររួមដែលភាគីពុំបានឲ្យដំណឹងមកខ្លួនទេនោះ អធិការការងារអាចចាត់ការផ្សះផ្សាតាមនីតិវិធីដែលមានបញ្ញត្តិទុកក្រោយពីបានដំណឹងអំពីវិវាទនោះភ្លាម។

-មាត្រា៣០៤នៃច្បាប់ស្តីពីការងារបានចែងថា

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងទទួលបន្ទុកវិស័យការងារចាត់តាំងផ្សះផ្សាម្នាក់ក្នុងរយៈពេលសែសិបប្រាំបីម៉ោងគិតចាប់ពីពេលបានទទួលពាក្យប្តឹង ឬបានដឹងដោយខ្លួនឯងពីវិវាទការងាររួម។

-មាត្រា៣០៥ នៃច្បាប់ស្តីពីការងារបានចែងថា

ការផ្សះផ្សារ ត្រូវធ្វើក្នុងរយៈពេលដប់ប្រាំថ្ងៃគិតចាប់ពីពេលបានទទួលសេចក្តីបង្គាប់ពីរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងទទួលបន្ទុកវិស័យការងារ។ការផ្សះផ្សានេះអាចធ្វើឡើងវិញបានតែតាមសំណូមពររួមនៃភាគីវិវាទ។

-មាត្រា៣០៦ នៃច្បាប់ស្តីពីការងារបានចែងថា

នៅពេលកំពុងផ្សះផ្សា ភាគីវិវាទត្រូវបញ្ឈប់គ្រប់វិធានការនៃការវិវាទ។ ភាគីទាំងនោះត្រូវតែចូលរួមនៅគ្រប់ពេលប្រជុំដែលអ្នកផ្សះផ្សា បានកោះអញ្ជើញ។ អវត្តមានដែលគ្មានការបញ្ជាក់មូលហេតុត្រឹមត្រូវ ក្នុងពេលប្រជុំណាមួយនៃការដោះស្រាយវិវាទត្រូវទទួលពិន័យដូចមានចែងក្នុងវិធាននៃជំពូកទី១៦។

-មាត្រា៣០៧នៃច្បាប់ស្តីពីការងារបានចែងថា

ការព្រមព្រៀងសះជាដែលបានចុះហត្ថលេខាដោយភាគីនិងបានចុះទិដ្ឋាការដោយអ្នកផ្សះផ្សា មានតម្លៃនិងអានុភាពដូចគ្នានឹងអនុសញ្ញារួមរវាងភាគី និងរវាងអ្នកដែលឲ្យគេតំណាងខ្លួន។ ប៉ុន្តែប្រសិនបើភាគីតំណាងកម្មករនិយោជិតពុំមែនជាអង្គការសហជីពវិជ្ជាជីវៈណាមួយទេ ការព្រមព្រៀងនេះមិនជំទាស់ទាំងចំពោះអង្គការសហជីពនោះទាំងចំពោះកម្មករនិយោជិតដែលឲ្យគេតំណាងខ្លួន។

-មាត្រា៣០៨នៃច្បាប់ស្តីពីការងារបានចែងថា

បើគ្មានការព្រមព្រៀងនឹងគ្នាទេ អ្នកផ្សះផ្សាត្រូវកត់ត្រាបញ្ជាក់នូវចំណុចទាំងឡាយដែលការផ្សះផ្សាមិនសះជាហើយត្រូវសរសេររបាយការណ៍អំពីវិវាទនេះ។ អ្នកផ្សះផ្សាត្រូវបញ្ជូនសំណុំលិខិតទាំងអស់នោះទៅជូនរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងទទួលបន្ទុកវិស័យការងារយ៉ាងយូរបំផុតក្នុងរយៈពេលសែសិបប្រាំបីម៉ោង ក្រោយពេលបញ្ចប់ការផ្សះផ្សា។

ខ-ការសំរេចនៃអាជ្ញាកណ្តាល

-មាត្រា៣០៩នៃច្បាប់ស្តីពីការងារបានចែងថា

ក្នុងករណីដែលការផ្សះផ្សាពុំបានសះជាវិវាទការងារត្រូវដាក់ឲ្យដោះស្រាយតាមៈ

ក-ឬមួយនីតិវិធីដែលមានចែងក្នុងអនុសញ្ញារួមអំពីអាជ្ញាកណ្តាលប្រសិនបើមាន

ខ-ឬមួយនីតិវិធីផ្សេងទៀត ដែលមានការយល់ព្រមពីភាគីទាំងអស់នៃវិវាទ

គ-ឬមួយក៏នីតិវិធី អំពីអាជ្ញាកណ្តាលដែលមានចែងក្នុងផ្នែកនេះ។

-មាត្រា៣១០នៃច្បាប់ស្តីពីការងារបានចែងថា

ចំពោះករណីដែលមានចែងក្នុង *កថាខ័ណ្ឌ "គ"* នៃ *មាត្រា៣០៩* ខាងលើរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងទទួលបន្ទុកវិស័យការងារត្រូវប្តឹងទៅក្រុមប្រឹក្សាអាជ្ញាកណ្តាល ក្នុងរយៈពេលបីថ្ងៃក្រោយពីបានទទួលរបាយការណ៍ដែលមានចែងក្នុង *មាត្រា៣០៨* ខាងលើពីអ្នកផ្សះផ្សា។

ក្រុមប្រឹក្សាអាជ្ញាកណ្តាលត្រូវធ្វើការរួមប្រជុំជាដាច់ខាតក្នុងរយៈពេលបីថ្ងៃបន្ទាប់ពីបានទទួលបណ្តឹង។

-មាត្រា៣១១នៃច្បាប់ស្តីពីការងារបានចែងថា

សមាជិកនៃក្រុមប្រឹក្សាអាជ្ញាកណ្តាលត្រូវជ្រើសរើសក្នុងចំណោមក្រុម សមាជិកនៃគណៈកម្មការប្រឹក្សាការងារហើយ និងជាទូទៅបណ្តាឥស្សរជនដែលគេស្គាល់ថាមានគុណសម្បត្តិខាងផ្លូវចរិយា និងមានសមត្ថភាពខាងសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមកិច្ចហើយមាននាមក្នុងបញ្ជីតែងតាំងរៀងរាល់ឆ្នាំដោយប្រកាសក្រសួងទទួលបន្ទុកវិស័យការងារ។

-មាត្រា៣១២ នៃច្បាប់ស្តីពីការងារបានចែងថា

ក្រុមប្រឹក្សាអាជ្ញាកណ្តាល គ្មានភារកិច្ចពិនិត្យបញ្ហាដទៃ ក្រៅពីបញ្ហាដែលមានបញ្ជាក់ក្នុងកំណត់ហេតុមិនព្រមសះជាឬបញ្ហាដែលកើតក្រោយការធ្វើកំណត់ហេតុជាផលវិបាកផ្ទាល់នៃការវិវាទនោះតែប៉ុណ្ណោះ។

ក្រុមប្រឹក្សានេះដោះស្រាយជាផ្លូវច្បាប់ ចំពោះការវិវាទដែលទាក់ទង និងការបកស្រាយ និងការអនុវត្តន៍បញ្ញត្តិច្បាប់ ឬអនុសញ្ញារួមណាមួយ។ ក្រុមប្រឹក្សានេះដោះស្រាយដោយសមធម៌ចំពោះការវិវាទឯទៀតទាំងអស់។

ក្រុមប្រឹក្សាអាជ្ញាកណ្តាលមានអំណាចធំទូលាយ ដើម្បីស៊ើបអំពីស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ចនៃសហគ្រាស និងស្ថានភាពខាងសង្គមកិច្ច នៃកម្មករនិយោជិតដែលជាសាមីខ្លួនក្នុងការវិវាទ។

ក្រុមប្រឹក្សានេះមានអំណាចអង្កេតបានគ្រប់យ៉ាងនៅទីកន្លែងសហគ្រាសឬអង្គការវិជ្ជាជីវៈផ្សេងៗព្រមទាំងអាចមានអំណាចចាត់ឲ្យភាគីជូនឯកសារឬព័ត៌មានខាងសេដ្ឋកិច្ចគណនេយ្យ ស្ថិតិហិរញ្ញវត្ថុ ឬរដ្ឋបាល ដែលមានប្រយោជន៍ក្នុងការបំពេញបេសកកម្មខ្លួន។ ក្រុមប្រឹក្សានេះអាចសុំឲ្យអ្នកជំនាញការជួយបានទៀតផង។

សមាជិកនៃក្រុមប្រឹក្សាអាជ្ញាកណ្តាលត្រូវលាក់អាថ៌កំបាំងវិជ្ជាជីវៈចំពោះព័ត៌មាន និងឯកសារទាំងឡាយដែលគេបានជូនមកឲ្យខ្លួនពិនិត្យ និងចំពោះហេតុការណ៍ទាំងអស់ដែលខ្លួនបានដឹងក្នុងការបំពេញបេសកកម្មខ្លួន។

ការប្រជុំនៃក្រុមប្រឹក្សាអាជ្ញាកណ្តាល ត្រូវតែប្រព្រឹត្តទៅដោយបិទទ្វារ។

-មាត្រា៣១៣នៃច្បាប់ស្តីពីការងារបានចែងថា

ក្នុងរយៈពេលដប់ប្រាំថ្ងៃរាប់ពីថ្ងៃ ដែលខ្លួនបានទទួលសំណុំរឿងក្រុមប្រឹក្សាអាជ្ញាកណ្តាលត្រូវបញ្ជូនសេចក្តីសំរេចរបស់ខ្លួនទៅរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងទទួលបន្ទុកវិស័យការងារហើយរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងទទួលបន្ទុកវិស័យការងារចាត់ការឲ្យដំណឹងទៅភាគីភ្លាម។ ភាគីមានសិទ្ធិប្តឹងជំទាស់ នឹងដំណោះស្រាយរបស់អាជ្ញាកណ្តាលនេះដោយជូនដំណឹងទៅរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងទទួលបន្ទុកវិស័យការងារតាមសំបុត្រអនុសិដ្ឋ ឬតាមមធ្យោបាយដែលទុកជាបានការផ្សេងទៀតក្នុងរយៈពេលប្រាំបីថ្ងៃពេញចាប់ពីថ្ងៃទទួលដំណឹង។

-មាត្រា៣១៤នៃច្បាប់ស្តីពីការងារបានចែងថា

សេចក្តីសន្និដ្ឋាននៃដំណោះស្រាយរបស់អាជ្ញាកណ្តាល ដែលគ្មានភាគីណាប្តឹងជំទាស់ទេអាចយកទៅអនុវត្តបានភ្លាម។

ដំណោះស្រាយរបស់អាជ្ញាកណ្តាលដែលអាចយកទៅអនុវត្តបានហើយត្រូវតំកល់ទុកនិងចុះបញ្ជិកាទៅតាមបែបបទដូចគ្នានិងអនុសញ្ញារួមដែរ។

-មាត្រា៣១៥នៃច្បាប់ស្តីពីការងារបានចែងថា

កំណត់ហេតុព្រមព្រៀងសះជា និងដំណោះស្រាយរបស់អាជ្ញាកណ្តាលដែលគ្មាននរណាប្តឹងជំទាស់ទេនោះ ត្រូវបិទផ្សាយក្នុងទីស្ថានទាំងឡាយនៃសហគ្រាសដែលមានកើតវិវាទ និងក្នុងការិយាល័យនៃអធិការដ្ឋានការងារនៃខេត្ត ក្រុង។

-មាត្រា៣១៦នៃច្បាប់ស្តីពីការងារបានចែងថា

នីតិវិធីនៃការផ្សះផ្សា និងអាជ្ញាកណ្តាល ត្រូវធ្វើដោយឥតគិតថ្លៃ។

ក្រសួងមុខងារសាធារណៈ

+ព្រះរាជក្រឹត្យស្តីពីលក្ខន្តិកៈដោយឡែកសម្រាប់បុគ្គលិករដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ នស/រកត/០៤១៦/៣៧៣ ចុះថ្ងៃទី០៤ ខែមេសាឆ្នាំ២០១៦

+ជំពូកទី១៧ អំពីការដោះស្រាយទំនាស់ពាក់ព័ន្ធនឹងកិច្ចការមុខងារសាធារណៈ

-**មាត្រា៦៧**នៃព្រះរាជក្រឹត្យស្តីពីលក្ខន្តិកៈដោយឡែកសម្រាប់បុគ្គលិករដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ បានចែងថា

ក្រសួងមុខងារសាធារណៈ តាមរយៈគណៈកម្មាធិការសម្រុះសម្រួលទំនាស់ពាក់ព័ន្ធនឹងកិច្ចការមុខងារសាធារណៈ ជាស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ចក្នុងការពិនិត្យនិងដោះស្រាយរាល់ទំនាស់ពាក់ព័ន្ធនឹងកិច្ចការមុខងារសាធារណៈរបស់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ក្រោមបទប្បញ្ញត្តិនៃព្រះរាជក្រឹត្យនេះ។

មាត្រា៦៨ នៃព្រះរាជក្រឹត្យស្តីពីលក្ខន្តិកៈដោយឡែកសម្រាប់បុគ្គលិករដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ បានចែងថា

បុគ្គលិករដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ មានសិទ្ធិប្តឹងតវ៉ាទៅតុលាការអំពីករណីដែលពាក់ព័ន្ធទៅនឹងមុខងារសាធារណៈថ្នាក់ក្រោមជាតិ។ ប៉ុន្តែជាការចាំបាច់ បុគ្គលិកនោះត្រូវរកវិធីដោះស្រាយតាមផ្លូវរដ្ឋបាលជាមុនសិន។

នៅដំណាក់កាលដំបូង សមត្ថកិច្ចដោះស្រាយទំនាស់ខាងលើនេះ ត្រូវប្រគល់ជូនគណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍មួយមានឈ្មោះថាគណៈកម្មាធិការសម្រុះសម្រួលទំនាស់ពាក់ព័ន្ធនឹងកិច្ចការមុខងារសាធារណៈថ្នាក់ក្រោមជាតិ។

-**មាត្រា៦៩**នៃព្រះរាជក្រឹត្យស្តីពីលក្ខន្តិកៈដោយឡែកសម្រាប់បុគ្គលិករដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ បានចែងថា

គណៈកម្មាធិការសម្រុះសម្រួលទំនាស់ពាក់ព័ន្ធនឹងកិច្ចការមុខងារសាធារណៈថ្នាក់ក្រោមជាតិ មានសមាសភាពដូចខាងក្រោម ៖

-អភិបាលនៃគណៈអភិបាលរាជធានី ខេត្ត ឬតំណាង ប្រធាន

-តំណាងក្រុមប្រឹក្សារាជធានី ខេត្ត សមាជិក

-នាយករដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្ត សមាជិក

-ប្រធានមន្ទីរមុខងារសាធារណៈរាជធានី ខេត្ត សមាជិកអចិន្ត្រៃយ៍

-បុគ្គលិកជាមន្ត្រីរាជការស៊ីវិលនៃរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិនៅក្នុងក្រុងខណ្ឌ ជាមួយគ្នាចំនួន២(ពីរ)នាក់ ដែលមានឋានន្តរស័ក្តិខ្ពស់ជាងឬមានអតីតភាពការងារចាស់ជាង ក្នុងថ្នាក់ស្មើគ្នា សមាជិក

-ប្រធានការិយាល័យត្រួតពិនិត្យរដ្ឋបាលនិងបៀវត្សនៃមន្ទីរមុខងារសាធារណៈរាជធានី ខេត្ត លេខាធិការ

បែបបទនិងនីតិវិធីក្នុងការដោះស្រាយវិវាទមុខងារសាធារណៈនឹងត្រូវកំណត់ដោយក្រសួងមុខងារសាធារណៈ។

<u>**មាត្រា៧០**</u>នៃព្រះរាជក្រឹត្យស្តីពីលក្ខន្តិកៈដោយឡែកសម្រាប់បុគ្គលិករដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ បានចែងថា

គណៈកម្មាធិការសម្រុះសម្រួលទំនាស់ពាក់ព័ន្ធនឹងកិច្ចការមុខងារសាធារណៈថ្នាក់ក្រោមជាតិ មានសមត្ថកិច្ចទទួលដោះស្រាយ និងសម្រុះសម្រួលរាល់ទំនាស់ពាក់ព័ន្ធកិច្ចការមុខងារសាធារណៈថ្នាក់ក្រោមជាតិនៅកម្រិតរាជធានី ខេត្ត ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ និងឃុំ សង្កាត់។

<u>បុគ្គលិករដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិពាក់ព័ន្ធ ត្រូវដាក់ពាក្យបណ្តឹងនៅមុខមន្ទីរមុខងារសាធារណៈរាជធានី ខេត្ត ដែលសាមីជនកំពុងបំពេញការងារ។</u>

គណៈកម្មាធិការសម្រុះសម្រួលទំនាស់ពាក់ព័ន្ធនឹងកិច្ចការមុខងារសាធារណៈថ្នាក់ក្រោមជាតិ ត្រូវដោះស្រាយពាក្យបណ្តឹងនេះក្នុង<u>រយៈពេលយ៉ាងយូរ៦០(ហុកសិប)</u>ថ្ងៃក្រោយពីពាក្យបណ្តឹងត្រូវបានដាក់នៅមន្ទីរមុខងារសាធារណៈរាជធានី ខេត្ត។

ក្នុងករណីពុំមានដំណោះស្រាយក្នុងរយៈពេលកំណត់ខាងលើ ឬសាមីជនមិនឯកភាពចំពោះដំណោះស្រាយរបស់គណៈកម្មាធិការ សាមីជនអាចដាក់ពាក្យបណ្តឹងបន្តទៅគណៈកម្មាធិការសម្រុះសម្រួលទំនាស់ពាក់ព័ន្ធនឹងកិច្ចការមុខងារសាធារណៈនៅក្រសួងមុខងារសាធារណៈ។

<u>**ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្មនិងសំណង់**</u>

+ច្បាប់ស្តីពីអសន្តាមិករណ៍ (នស/រកម/០២១០/០០៣ ចុះថ្ងៃទី២៦ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១០)

ជំពូកទី៦ ការដោះស្រាយទំនាស់

មាត្រា ៣២.-នៃច្បាប់ស្តីពីអស្សាមិករណ៍

គណៈកម្មាធិការអស្សាមិករណ៍ និងគណៈកម្មាធិការដោះស្រាយបណ្តឹងតវ៉ា មានសមត្ថកិច្ចទទួលពិនិត្យ និងដោះស្រាយបណ្តឹងតវ៉ា។

មាត្រា ៣៣.-នៃច្បាប់ស្តីពីអស្សាមិករណ៍

ម្ចាស់អចលនវត្ថុ និង/ឬ ម្ចាស់សិទ្ធិ ដែលមិនយល់ស្របនឹងសេចក្តីសម្រេចរបស់គណៈកម្មាធិការអស្សាមិករណ៍ អាចប្តឹងទៅគណៈកម្មាធិការដោះស្រាយបណ្តឹងតវ៉ា។

មាត្រា ៣៤.-នៃច្បាប់ស្តីពីអស្សាមិករណ៍

ក្នុងករណីដែលមិនមានការយល់ព្រមចំពោះសេចក្តីសម្រេចរបស់គណៈកម្មាធិការដោះស្រាយបណ្តឹងតវ៉ា ម្ចាស់អចលនវត្ថុ និង/ឬ ម្ចាស់សិទ្ធិ អាចប្តឹងទៅតុលាការមានសមត្ថកិច្ច ចំពោះនីតិវិធីអស្សាមិករណ៍ដែលធ្វើឡើងមិនបានត្រឹមត្រូវការដកហូតដែលមិនយកទៅបម្រើផលប្រយោជន៍សាធារណៈផលប្រយោជន៍ជាតិ និងការទូទាត់សំណងដែលធ្វើឡើងមិនបានគ្រប់ចំនួនសមរម្យ និងយុត្តិធម៌។

បែបបទ និងនីតិវិធីប្តឹងត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យ។

សហជីព

+**ច្បាប់ស្តីពីសហជីព** (នស/រកម/០៥១៦/០០៧ ចុះថ្ងៃទី១៧ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៦)

ជំពូកទី១៤ ការដោះស្រាយវិវាទរបស់សហជីព ឬសមាគមនិយោជក

មាត្រា ៧៥.- **ការដោះស្រាយវិវាទរបស់សហជីព ឬសមាគមនិយោជក**

វិវាទដែលកើតឡើងរវាងសហជីពមួយ និងសហជីពមួយទៀត ត្រូវដោះស្រាយតាមរយៈការសម្របសម្រួល និងការយោគយល់គ្នាឲ្យអស់ពីលទ្ធភាពដោយសហជីពពាក់ព័ន្ធនៅក្នុងវិវាទនោះ និងដោយក្រុមប្រឹក្សាជាតិសហជីព។

វិវាទដែលកើតឡើងរវាងសមាគមនិយោជកមួយ និងសមាគមនិយោជកមួយទៀត ព្រមទាំងវិវាទដែលកើតឡើងរវាងសហជីព ឬក្រុមប្រឹក្សាជាតិសហជីព និងសមាគមនិយោជក ឬសហព័ន្ធនិយោជកក៏ត្រូវដោះស្រាយតាមរយៈការពិភាក្សាឲ្យអស់ពីលទ្ធភាពដោយរក្សាឲ្យបាននូវសេវាអប្បបរមា សេវាជាសារវន្ត និងសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ។

ប្រសិនបើការពិភាក្សាដូចមានចែងនៅក្នុងកថាខណ្ឌទី១ និងកថាខណ្ឌទី២ នៃមាត្រានេះមិនបានឈានដល់ការព្រមព្រៀងគ្នាទេ វិវាទត្រូវដោះស្រាយទៅតាមច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិជាធរមាន។

ជំពូកទី៧ សិទ្ធិ និងករណីយកិច្ចរបស់សហជីព

មាត្រា ៥១.- គោលការណ៍នៃភាពសុចរិត និងស្មោះត្រង់

សហជីពមានករណីកិច្ចចូលរួមជាមួយនិយោជកប្រកបដោយភាពស្មោះត្រង់ក្នុងគោលបំណងតំណាងឲ្យផលប្រយោជន៍សមាជិករបស់ខ្លួនក្នុងការកំណត់ប្រការផ្សេងៗ និងលក្ខខណ្ឌការងារ ហើយធានាឲ្យមានការគោរពប្រការផ្សេងៗទាំងនោះ លក្ខខណ្ឌដែលបានព្រមព្រៀង និងសិទ្ធិស្របច្បាប់ទាំងឡាយ។ ករណីយកិច្ចតម្រូវឲ្យមានភាពស្មោះត្រង់នេះ រាប់បញ្ចូលទាំងករណីយកិច្ចជួបជាមួយនិយោជក និងការចូលរួមប្រជុំឲ្យបានទាន់ពេល និងឲ្យបានញាប់សម្រាប់គោលបំណងនៃការពិភាក្សាដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហា ឬចរចាជាសមូហភាព ដើម្បីចុះអនុសញ្ញារួមទាក់ទងនឹងប្រការផ្សេងៗ និងលក្ខខណ្ឌការងារស្របទៅតាមបទប្បញ្ញត្តិនៃច្បាប់នេះ ក៏ដូចជាការពិចារណាទៅលើសំណើសម្រាប់ដោះស្រាយបណ្ដឹងតវ៉ា ឬសំណួរទាំងឡាយដែលកើតចេញពីកិច្ចព្រមព្រៀង។ ករណីយកិច្ចនេះរាប់បញ្ចូលនូវករណីយកិច្ចធ្វើការសម្របសម្រួល ឬធ្វើការជំទាស់ដែលមានការពិចារណាសមស្រប ប្រសិនបើមានការស្នើសុំពីភាគីណាមួយនោះ។

ជំពូកទី៨
ករណីយកិច្ចរបស់និយោជក និងសមាគមនិយោជក

មាត្រា ៥២.- បញ្ជីឈ្មោះកម្មករនិយោជិតសម្រាប់សុំភាពជាតំណាងបំផុត

និយោជកត្រូវរក្សាទុក និងធ្វើបច្ចុប្បន្នកម្មបញ្ជីឈ្មោះកម្មករ និយោជិតប្រចាំខែដែលមានបញ្ជាក់ឈ្មោះ ស្ថានភាពកិច្ចសន្យាការងារ និងចំណាត់ថ្នាក់ការងារសម្រាប់ការត្រួតពិនិត្យភ្លាមៗក្នុងករណីដែលសហជីពសុំបញ្ជាក់ភាពជាតំណាងបំផុត។ បែបបទអនុវត្តត្រូវកំណត់ដោយប្រកាសរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងទទួលបន្ទុកវិស័យការងារ។

មាត្រា ៥៣.- គោលការណ៍នៃភាពសុចរិត និងស្មោះត្រង់

សមាគមនិយោជក និងនិយោជកទាំងអស់ មានករណីយកិច្ចចូលរួមចរចារដោយស្មោះត្រង់ជាមួយសហជីព និងតំណាងស្របច្បាប់របស់សហជីព ក្នុងគោល

បំណងតំណាងឲ្យផលប្រយោជន៍របស់សមាជិកខ្លួន ទទួលយកនូវការគោរពទៅលើប្រការផ្សេងៗ លក្ខខណ្ឌដែលបានព្រមព្រៀង និងសិទ្ធិស្របច្បាប់ទាំងឡាយ។

ករណីយកិច្ចតម្រូវឲ្យមានភាពស្មោះត្រង់នេះ រាប់បញ្ចូលទាំងករណីយកិច្ចដែលជាប់ទាក់ទងនឹងសហជីព ដែលត្រូវបានបញ្ជាក់ថាមានភាពជាតំណាងបំផុត ដើម្បីជួប និងកោះប្រជុំឲ្យបានទាន់ពេល និងឲ្យបានធាប់ សម្រាប់គោលបំណងនៃការចរចាអនុសញ្ញារួមទាក់ទងនឹងប្រការផ្សេងៗ និងលក្ខខណ្ឌការងារ ស្របទៅតាមបទប្បញ្ញត្តិនានានៃច្បាប់នេះ ក៏ដូចជាការពិចារណាទៅលើសំណើសម្រាប់ដោះស្រាយបណ្ដឹងតវ៉ា ឬសំណួរទាំងឡាយដែលកើតចេញពីកិច្ចព្រមព្រៀងៗ ករណីកិច្ចនេះមានលើសពីកិច្ចប្រជុំ និងការពិគ្រោះយោបល់ជាធម្មតា ហើយរាប់បញ្ចូលទាំងការផ្ដល់ឲ្យសហជីព ដែលមានភាពជាតំណាងបំផុតនូវលក្ខណៈងាយស្រួលទាំងឡាយ ដើម្បីធ្វើការចរចាផ្ដល់នូវព័ត៌មានទាំងអស់ពាក់ព័ន្ធនឹងការចរចាដែលបានស្នើឡើងដោយសហជីព និងការអនុវត្តកិច្ចសន្យា ឬអនុស្សរណៈនៃការយោគយល់គ្នាជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ដោយដាក់បញ្ចូលនូវកិច្ចព្រមព្រៀងទាំងនេះ ប្រសិនបើមានការស្នើសុំពីភាគីណាមួយ ប៉ុន្តែមិនតម្រូវឲ្យនិយោជក ឬសមាគមនិយោជកមានករណីយកិច្ចយល់ព្រមទៅនឹងសំណើជាក់លាក់ណាមួយដែលស្នើឡើងដោយសហជីពឡើយ។

ភាគីទាំងពីរនៃការចរចា ត្រូវគោរពតាមគោលការណ៍នៃភាពសុចរិត និងស្មោះត្រង់។

ជំពូកទី១០
ការអនុវត្តមិនត្រឹមត្រូវដោយនិយោជក

មាត្រា ៦២.- ការមិនរើសអើងដោយសារតែសកម្មភាពរបស់សហជីព

និយោជកមិនត្រូវរើសអើងដោយយកលេសអំពីការជាប់ទាក់ទងនឹងការកាន់តំណែងជាថ្នាក់ដឹកនាំរបស់សហជីព ឬការចូលរួមរបស់កម្មករ និយោជិតក្នុងសកម្មភាពសហជីពដើម្បីធ្វើការសម្រេចចិត្តក្នុងការជ្រើសរើសឲ្យចូលធ្វើការ ការដឹកនាំ ការបែងចែកការងារ ការដំឡើងតួនាទី មុខតំណែង ការផ្ដល់ប្រាក់ឈ្នួល

ការផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍ វិធានការដាក់វិន័យ និងការបញ្ចប់កិច្ចសន្យាការងារដែលរួមបញ្ចូលទាំងការបញ្ឈប់ ឬការមិនបន្តកិច្ចសន្យាការងារដែលមានជាបន្តគ្នាដោយខុសនីតិវិធី។

មាត្រា៦៣.សកម្មភាពរបស់និយោជកដែលចាត់ទុកថាអនុវត្តមិនត្រឹមត្រូវ

ការអនុវត្តមិនត្រឹមត្រូវរបស់និយោជកដូចខាងក្រោម ត្រូវចាត់ទុកថាខុសច្បាប់ ៖

ក-ធ្វើការជ្រៀតជ្រែកតាមវិធីណាមួយជាមួយនឹងកម្មករ និយោជិតនៅក្នុងការអនុវត្តសិទ្ធិរបស់ខ្លួនដើម្បីរៀបចំសហជីពដោយខ្លួនឯង

ខ-ដាក់ចេញនូវលក្ខខណ្ឌការងារ ឬការបន្តធ្វើការងារដែលតម្រូវឲ្យបុគ្គលនោះមិនត្រូវចូលរួមក្នុងសហជីព ឬដកខ្លួនចេញពីសហជីពដែលខ្លួនជាសមាជិក

គ-ធ្វើកិច្ចសន្យានូវសេវាកម្ម ឬមុខងារដែលបំពេញដោយសមាជិករបស់សហជីពនៅពេលដែលការធ្វើបែបនេះអាចជ្រៀតជ្រែកទៅដល់សិទ្ធិរបស់កម្មករ និយោជិតនៅក្នុងការអនុវត្តសិទ្ធិរបស់ខ្លួនដើម្បីរៀបចំសហជីពដោយខ្លួនឯង

ឃ-ផ្តួចផ្តើមគំនិតត្រួតត្រា ជាអាទិ៍ជួយជ្រោមជ្រែង ឬជ្រៀតជ្រែកដល់ការបង្កើត ឬការគ្រប់គ្រងផ្នែករដ្ឋបាលរបស់សហជីពណាមួយ ឬការរួបរួមគ្នានៃសហជីពទាំងឡាយរួមមានទាំងការផ្តល់ហិរញ្ញវត្ថុ ឬការឧបត្ថម្ភគាំទ្រដល់សហជីពនោះ ឬស្ថាបនិកនៃសហជីពនោះ ឬអ្នកគាំទ្រទាំងឡាយក្នុងវិធីណាក៏ដោយក្រៅពីអ្វីដែលមានចែងនៅក្នុងច្បាប់នេះ

ង-ធ្វើការរើសអើងទាក់ទិននឹងប្រាក់ឈ្នួល ម៉ោងធ្វើការ ប្រការផ្សេងៗ និងលក្ខខណ្ឌការងារផ្សេងៗទៀត ដើម្បីលើកទឹកចិត្ត ឬមិនលើកទឹកចិត្តឲ្យចូលជាសមាជិកនៃសហជីពណាមួយ

ច-បណ្តេញចេញ បញ្ឈប់ ឬធ្វើបុរេវិនិច្ឆ័យ ឬរើសអើងប្រឆាំងនឹងកម្មករ និយោជិតដែលបានផ្តល់ ឬដែលនឹងផ្តល់កសិណសាក្សីផ្តល់ភស្តុតាង ឬព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធទៅនឹងការអនុវត្តច្បាប់នេះ ឬបទដ្ឋានការងារផ្សេងៗទៀតជាធរមាន

ឆ-រំលោភករណីយកិច្ចចរចារអនុសញ្ញារួមដូចមានចែងនៅក្នុងច្បាប់នេះ ឬរំលោភបំពាន ឬបង្កឲ្យមានការរំលោភបំពានលើលក្ខន្តិកៈ កិច្ចសន្យាការងារ

អនុស្សរណៈនៃការយោគយល់គ្នាកិច្ចព្រមព្រៀង អនុសញ្ញារួម ឬបទប្បញ្ញត្តិច្បាប់ ឬរាំងដំណើរការចរចារ និងអនុវត្តអនុសញ្ញារួម

ជ-ឡុកអៅខុសនីតិវិធីដែលកំណត់ដោយច្បាប់

ឈ-រាំងខ្ទប់ទ្វារអាគារសហគ្រាស ឬគ្រឹះស្ថាន ឬច្រកចេញចូលដោយមធ្យោបាយផ្សេងៗ ឬរាំងតាមរយៈការគំរាមកំហែង ការបង្កឲ្យមានហិង្សាមកលើកម្មករនិយោជិតដែលបានចូលរួម ឬមានបំណងចូលរួមធ្វើកូដកម្ម

ញ-មិនបានបំពេញបញ្ចប់កាតព្វកិច្ចទាំងឡាយដែលពាក់ព័ន្ធក្នុងវិស័យការងារនៅពេលបិទលែងដំណើរការសហគ្រាស ឬគ្រឹះស្ថានៗ

ជំពូកទី១១

ការអនុវត្តមិនត្រឹមត្រូវដោយសហជីព

មាត្រា ៦៤_ ការរើសអើងសមាជិកភាព

ត្រូវចាត់ទុកថាជាការអនុវត្តមិនត្រឹមត្រូវរបស់បុគ្គលិក កម្មករ និយោជិត សហជីព ឬតំណាង របស់សហជីពចំពោះការបដិសេធនូវសមាជិកភាព ដូចមានចែងនៅក្នុងមាត្រា៦ (ការមិនរើសអើងនៅក្នុងសមាជិកភាព) នៃច្បាប់នេះៗ

មាត្រា៦៥_ សកម្មភាពរបស់សហជីពដែលចាត់ទុកថាអនុវត្តមិនត្រឹមត្រូវ

ការអនុវត្តដូចខាងក្រោមរបស់សហជីព ឬតំណាងរបស់សហជីពត្រូវចាត់ទុកថាខុសច្បាប់៖

ក-ដាក់កម្រិត ឬបង្ខិតបង្ខំកម្មករនិយោជិតក្នុងការអនុវត្តសិទ្ធិរបស់ខ្លួនក្នុងការរៀបចំសហជីពដោយខ្លួនឯងៗ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយក៏សហជីពត្រូវមានសិទ្ធិកំណត់ចេញនូវវិធានរបស់ខ្លួននៅក្នុងការជ្រើសរើស ឬការរក្សាទុកនូវសមាជិកភាព

ខ-បង្ក ឬព្យាយាមធ្វើឲ្យនិយោជករើសអើងប្រឆាំងទៅនឹងកម្មករ និយោជិត រួមទាំងការបញ្ឈប់កម្មករ និយោជិតមិនត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ និងលក្ខខណ្ឌធម្មតា ដូចជាយកហេតុផលថាសាមីកម្មករ និយោជិតនោះបដិសេធចូលជា ឬស្នើសុំចេញពីសមាជិកសហជីពខ្លួនជាដើម

គ-រំលោភករណីយកិច្ចនៃភាពសុចរិត និងស្មោះត្រង់ក្នុងការចរចាអនុសញ្ញារួមក្នុងលក្ខខណ្ឌដែលសហជីពនោះមានភាពជាតំណាងបំផុត

ឃ-បង្ករឿង ឬព្យាយាមធ្វើឲ្យនិយោជកបង់ប្រាក់ ឬប្រគល់ ឬយល់ព្រមបង់ប្រាក់ ឬប្រគល់ប្រាក់ ក្នុងចំនួនណាមួយ ឬជាវត្ថុអ្វីមួយផ្សេងទៀត សម្រាប់សេវាកម្មដែលមិនត្រូវបានបំពេញ ឬមិនបានបំពេញរាប់បញ្ចូលទាំងការទាមទារប្រាក់សេវាសម្រាប់ការចរចារបស់សហជីព

ង-រំលោភបំពាន ឬបង្កឲ្យមានការរំលោភបំពានលើលក្ខន្តិកៈ កិច្ចសន្យាការងារអនុស្សរណៈនៃការយោគយល់គ្នា កិច្ចព្រមព្រៀង អនុសញ្ញារួម ឬបទប្បញ្ញត្តិច្បាប់ ឬរាំងដំណើរការចរចារ និងអនុវត្តអនុសញ្ញារួម

ច-បង្ករឿងសម្រាប់តែគោលបំណងបម្រើឲ្យនិន្នាការនយោបាយ ឬមហិច្ឆតាផ្ទាល់ខ្លួន ឬប្រព្រឹត្តអំពើហិង្សានៅកន្លែងការងារ និងកន្លែងដទៃទៀត

ឆ-ធ្វើឲ្យកកស្ទះ ឬធ្វើការរាំងខ្ទប់ផ្លូវចូល និងផ្លូវចេញពីបរិវេណសហគ្រាស ឬគ្រឹះស្ថាន ឬញុះញង់អុចអាល ឬគំរាមកំហែង ឬទប់ស្កាត់ដោយហិង្សា ឬបង្ខិតបង្ខំកម្មករ និយោជិតដែលពុំមែនជាកូដករ តាមគ្រប់មធ្យោបាយមិនឲ្យធ្វើការ និងបិទផ្លូវសាធារណៈ

ជ-ដឹកនាំធ្វើកូដកម្ម ឬបាតុកម្មដែលផ្ទុយនឹងនីតិវិធីច្បាប់

ឈ-បំផ្លិចបំផ្លាញទ្រព្យសម្បត្តិបុគ្គល ឬសមូហភាព ឬសាធារណៈ។

<u>មាត្រា ៩៨</u>.- ជំពូកទី១៦ នៃច្បាប់ស្តីពីសហជីពចែងថា ***តុលាការការងារ***

នៅពេលមិនទាន់បង្កើតតុលាការការងាររាល់វិវាទដែលកើតឡើងចំពោះការអនុវត្តច្បាប់នេះ ត្រូវទុកជូនតុលាការអាជ្ញាគតិដោះស្រាយ។

***　***　***

+**ច្បាប់ស្តីពីសមាគមនិងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល** (នស/រកម/០៨១៥/០១០ ចុះថ្ងៃទី១២ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៥)

-**មាត្រា២៤** នៃច្បាប់ស្តីពីសមាគម និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល

អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលក្នុងស្រុក អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលបរទេសឬសមាគមបរទេសត្រូវ ប្រកាន់ជំហរអព្យាក្រឹតចំពោះគ្រប់គណបក្សនយោបាយនៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

-**មាត្រា២៥** នៃច្បាប់ស្តីពីសមាគម និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល

អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលក្នុងស្រុក ត្រូវផ្ញើទៅក្រសួងមហាផ្ទៃ និងក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ នូវរបាយការណ៍បូកសរុបសកម្មភាពការងារ និងរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុប្រចាំឆ្នាំមួយច្បាប់ មិនឲ្យហួសពីដំណាច់ខែកុម្ភៈនៃឆ្នាំបន្ទាប់។ ក្នុងករណីដែលទទួលបានការគាំទ្រហិរញ្ញវត្ថុពីម្ចាស់ជំនួយអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលក្នុងស្រុកនោះត្រូវផ្ញើរបាយការណ៍ខាងលើ ដោយចម្លងចេញពីឯកសារដើមដែលផ្ញើទៅម្ចាស់ជំនួយក្នុងអំឡុងពេល៣០(សាមសិប)ថ្ងៃ គិតចាប់ពីថ្ងៃផ្ញើទៅម្ចាស់ជំនួយព្រមទាំងឯកសារគម្រោងកម្មវិធីការងារ និងកិច្ចព្រមព្រៀងហិរញ្ញប្បទាន១ (មួយ) ច្បាប់ ដែលម្ចាស់ជំនួយបានយល់ព្រមដោយចម្លងពីឯកសារដើម ឲ្យបានក្នុងអំឡុងពេល៣០ (សាមសិប)ថ្ងៃ គិតចាប់ពីថ្ងៃម្ចាស់ជំនួយបានឯកភាពយល់ព្រម។ របាយការណ៍នេះត្រូវតម្កល់ទុកនៅទីស្នាក់ការរបស់ខ្លួនរយៈពេលយ៉ាងតិច ៥ (ប្រាំ) ឆ្នាំ។

ក្នុងករណីចាំបាច់ ក្រសួងមហាផ្ទៃអាចស្នើសុំរបាយការណ៍ស្តីពីសកម្មភាព និងរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុប្រចាំឆ្នាំរបស់សមាគម។

អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលបរទេសត្រូវផ្ញើទៅក្រសួងការបរទេស និងសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ និងក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុនូវរបាយការណ៍បូកសរុបសកម្មភាពការងារ និងរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ ប្រចាំឆ្នាំមួយច្បាប់ចម្លងពីឯកសារដើមដែលផ្ញើទៅម្ចាស់ជំនួយក្នុងអំឡុងពេល៣០ (សាមសិប)ថ្ងៃ គិតចាប់ពីថ្ងៃផ្ញើទៅម្ចាស់ជំនួយព្រមទាំងគ្រប់ឯកសារគម្រោងកម្មវិធីការងារ និងកិច្ចព្រមព្រៀងហិរញ្ញប្បទាន១ (មួយ)ច្បាប់ ដែលម្ចាស់ជំនួយបានយល់ព្រម ដោយចម្លងពីឯកសារដើមឲ្យបាន

ក្នុងអំឡុងពេល៣០(សាមសិប)ថ្ងៃ គិតចាប់ពីថ្ងៃម្ចាស់ជំនួយបានឯកភាពយល់ព្រម។

ក្នុងករណីចាំបាច់ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ឬអាជ្ញាធរសវនកម្មជាតិ អាចធ្វើការត្រួតពិនិត្យនិងធ្វើសវនកម្មលើសមាគមនិងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល។

<u>មាត្រា៣០</u> នៃច្បាប់ស្តីពីសមាគម និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល

សមាគម ឬអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលក្នុងស្រុក ដែលមិនបានអនុវត្តតាមមាត្រា១០ ឬមាត្រា២៨ ឬកថាខណ្ឌទី១ ឬកថាខណ្ឌទី២ នៃមាត្រា២៩ នៃច្បាប់នេះ ក្រសួងមហាផ្ទៃត្រូវជូនដំណឹងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរដោយទុករយៈពេលយ៉ាងយូរ ៣០ (សាមសិប)ថ្ងៃនៃថ្ងៃធ្វើការ។ ក្នុងករណីមិនអនុវត្តតាមការជូនដំណឹង ក្រសួងមហាផ្ទៃត្រូវជូនដំណឹង ជាលាយលក្ខណ៍អក្សរផ្អាកសកម្មភាពជាបណ្តោះអាសន្ន រយៈពេលយ៉ាងយូរ៩០ (កៅសិប)ថ្ងៃ។ ក្នុងករណីនៅតែមិនព្រមអនុវត្តក្រសួងមហាផ្ទៃត្រូវសម្រេចជាលាយលក្ខណ៍អក្សរលុបឈ្មោះចេញពីបញ្ជី។

សមាគម ឬអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលក្នុងស្រុក ដែលមិនបានអនុវត្តត្រឹមត្រូវតាមលក្ខន្តិកៈរបស់ខ្លួន ក្រសួងមហាផ្ទៃត្រូវជូនដំណឹងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ឬផ្អាកសកម្មភាពជាបណ្តោះអាសន្នដោយទុករយៈពេលយ៉ាងយូរ៣០(សាមសិប)ថ្ងៃ។ ក្នុងករណីនៅតែមិនព្រមអនុវត្ត ក្រសួងមហាផ្ទៃត្រូវសម្រេចជាលាយលក្ខណ៍អក្សរលុបឈ្មោះចេញពីបញ្ជី។

ក្រសួងមហាផ្ទៃត្រូវសម្រេចលុបឈ្មោះចេញពីបញ្ជីចំពោះសមាគម ឬអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ក្នុងស្រុកណាដែលធ្វើសកម្មភាពប៉ះពាល់ដល់សន្តិសុខ ស្ថិរភាព និងសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈឬបង្កនូវភាពអន្តរាយដល់សន្តិសុខជាតិ ឯកភាពជាតិ វប្បធម៌ ប្រពៃណី ទំនៀមទម្លាប់ល្អរបស់សង្គមជាតិកម្ពុជា ដោយពុំទាន់គិតដល់ទោសព្រហ្មទណ្ឌផ្សេងទៀត។

<u>មាត្រា៣១</u> នៃច្បាប់ស្តីពីសមាគម និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល

សមាគម ឬអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលក្នុងស្រុក មានសិទ្ធិប្តឹងតវ៉ានឹងសេចក្តីសម្រេចរបស់ក្រសួងមហាផ្ទៃទាក់ទងនឹងការមិនចុះបញ្ជី ការបញ្ឈប់សកម្មភាព ការលុបឈ្មោះចេញពីបញ្ជី និងការពិន័យទៅតុលាការក្នុងរយៈពេលយ៉ាងយូរ៣០(សាមសិប)ថ្ងៃ នៃថ្ងៃធ្វើការ គិតពីថ្ងៃជូនដំណឹងអំពីសេចក្តីសម្រេច។

<u>មាត្រា៣២</u> នៃច្បាប់ស្តីពីសមាគម និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល

អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច ត្រូវចាត់វិធានការបញ្ឈប់ជាបន្ទាន់ចំពោះសមាគម ឬអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលក្នុងស្រុកណាដែលធ្វើសកម្មភាពដោយមិនបានចុះបញ្ជី នៅក្រសួងមហាផ្ទៃស្របតាមបទប្បញ្ញត្តិនៃច្បាប់នេះ។ ក្នុងករណីមិនរាងចាល សមាគម ឬអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលក្នុងស្រុកនោះត្រូវពិន័យជាប្រាក់ពី ៥ ០០០ ០០០ (ប្រាំលាន)រៀល ទៅ ១០ ០០០ ០០០ (ដប់លាន)រៀល ដោយក្រសួងមហាផ្ទៃ។ ក្នុងករណីនៅតែបន្តធ្វើសកម្មភាពបន្តទៀត អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចត្រូវប្តឹងទៅតុលាការដើម្បីចាត់វិធានការ តាមច្បាប់ដោយពុំទាន់គិតដល់ទោសព្រហ្មទណ្ឌផ្សេងទៀត។

បទប្បញ្ញត្តិនៃកថាខណ្ឌទី១ ខាងលើនេះ ក៏ត្រូវយកមកអនុវត្តដូចគ្នាផងដែរ ចំពោះសមាគម ឬអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលក្នុងស្រុកណា ដែលត្រូវបានក្រសួងមហាផ្ទៃលុបឈ្មោះចេញពីបញ្ជី ឬផ្អាកសកម្មភាព ហើយនៅតែបន្តធ្វើសកម្មភាពនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

<u>មាត្រា៣៣</u> នៃច្បាប់ស្តីពីសមាគម និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល

ក្នុងករណីសមាគម ឬអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលបរទេស ដែលមិនបានអនុវត្តតាមមាត្រា១៧ ឬមាត្រា២៤ ឬកថាខណ្ឌទី៣ នៃមាត្រា២៥ នៃច្បាប់នេះ ក្រសួងការបរទេស និងសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ ត្រូវជូនដំណឹងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរដោយទុករយៈពេលយ៉ាងយូរ៣០(សាមសិប)ថ្ងៃ។ ក្នុងករណីមិនអនុវត្តក្រសួងការបរទេស និងសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ ត្រូវព្រមានជាលាយលក្ខណ៍អក្សរដោយទុករយៈពេលយ៉ាងយូរ៣០ (សាមសិប)ថ្ងៃ។ ក្នុងករណីនៅតែមិនព្រមអនុវត្តតាមការព្រមាន ក្រសួងការបរទេសនិងសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិត្រូវសម្រេចជាលាយលក្ខណ៍អក្សរបញ្ចប់សុពលភាពអនុស្សរណៈ។

<u>មាត្រា៣៤</u> នៃច្បាប់ស្តីពីសមាគម និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល

អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចត្រូវចាត់វិធានការបញ្ឈប់ជាបន្ទាន់ ចំពោះសមាគម និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលបរទេសណាដែលធ្វើសកម្មភាពដោយមិនបានចុះ

បញ្ជី ឬដែលត្រូវបានបញ្ចប់សុពលភាពអនុស្សរណៈដោយក្រសួងការបរទេស និងសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ។ វិធានការបន្ថែមទាក់ទងនឹងការបណ្តេញចេញស្របតាមច្បាប់អន្តោប្រវេសន៍ អាចត្រូវបានអនុវត្តចំពោះជនបរទេសណា ដែលបម្រើការងារនៅក្នុងសមាគម និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលបរទេសដែលប្រព្រឹត្តល្មើសខាងលើ ដោយពុំទាន់គិតដល់ទោសព្រហ្មទណ្ឌផ្សេងទៀត។

មាត្រា៣៥នៃច្បាប់ស្តីពីសមាគម និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល

ក្រសួងការបរទេស និងសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ អាចបញ្ចប់សុពលភាពអនុស្សរណៈក្នុងករណីដែលសមាគម ឬអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលបរទេស អនុវត្តមិនបានត្រឹមត្រូវតាមអនុស្សរណៈដែលចុះជាមួយក្រសួងការបរទេស និងសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ ឬក្នុងករណីដែលសមាគម ឬអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលបរទេសធ្វើសកម្មភាពប៉ះពាល់ដល់សន្តិសុខ ស្ថិរភាព និងសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ ឬ បង្កនូវភាពអន្តរាយដល់សន្តិសុខជាតិ ឯកភាពជាតិ វប្បធម៌ ប្រពៃណី ទំនៀមទម្លាប់ល្អរបស់សង្គមជាតិ កម្ពុជា។

មាត្រា៣៦នៃច្បាប់ស្តីពីសមាគម និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល

សមាគម ឬអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលណា ដែលសកម្មភាពរបស់ខ្លួនធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ដល់សន្តិសុខជាតិ ឬមានការពាក់ព័ន្ធនឹងការសំអាតប្រាក់ ហិរញ្ញប្បទានភេរវកម្ម ឬបទល្មើសភេរវកម្ម ឬបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌផ្សេងទៀត ត្រូវផ្តន្ទាទោសដោយយោងតាមច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌជាធរមាននៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

***   ***   ***

IV-គោលនយោបាយភូមិ-ឃុំមានសុវត្ថិភាព

(យោងតាមផែនការណែនាំស្តីពីការចាត់តាំងអនុវត្តគោលនយោបាយ "ភូមិឃុំមានសុវត្ថិភាព" ផែនការណែនាំលេខ០២២ ជ.ក ចុះថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១២ជំនួសឲ្យផែនការណែនាំលេខ០២០ ជ.ក ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១០)

ភូមិឃុំមានសុវត្ថិភាពគឺភូមិឃុំ ដែលមានលក្ខណៈសម្បត្តិ ៩យ៉ាង ដូចខាងក្រោម:

១-គ្មានសកម្មភាពលួច ឆក់ ប្លន់គ្រប់ប្រភេទ

២-គ្មានការដាំដុះ ការផលិត ការចរាចរ ការជួញដូរ ការចែកចាយ និងការប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀនខុសច្បាប់។

៣-គ្មានអំពើអនាចារ ការជួញដូរស្ត្រី និងកុមារ និងអំពើហឹង្សាក្នុងគ្រួសារ។

៤-គ្មានក្មេងទំនើង

៥-គ្មានការលេងល្បែងស៊ីសងខុសច្បាប់គ្រប់ប្រភេទ ការប្រើប្រាស់អាវុធខុសច្បាប់ និងបទល្មើសគ្រប់ប្រភេទ។

៦-គ្មានគ្រោះថ្នាក់ចរាចរណ៍។

៧-គ្មានគ្រោះថ្នាក់ដោយសារយុទ្ធភ័ណ្ឌមិនទាន់ផ្ទុះ

៨-មានវិធានការទប់ស្កាត់ គ្រប់គ្រង និងឆ្លើយតបចំពោះគ្រោះមហន្តរាយប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព

៩-គ្មានការត្រួតពិនិត្យខុសច្បាប់។

ព្រឹទ្ធសភា នីតិកាលទី៣
គណៈកម្មការនីតិកម្ម និងយុត្តិធម៌ព្រឹទ្ធសភា
(ហៅកាត់ថា គណៈកម្មការទី៦ ព្រឹទ្ធសភា)

I.គណៈកម្មការនីតិកម្ម និងយុត្តិធម៌ព្រឹទ្ធសភា

១-ឯកឧត្តម **អ៊ុក ប៊ុនឈឿន** ប្រធានគណៈកម្មការ

២-ឯកឧត្តម **ជា សុន** អនុប្រធានគណៈកម្មការ

៣-ឯកឧត្តម **ជុំ ចន់** លេខាធិការគណៈកម្មការ

៤-ឯកឧត្តម **ហេង ម៉ូរ៉ា** សមាជិកគណៈកម្មការ

៥-ឯកឧត្តម **ជុំ វង** សមាជិកគណៈកម្មការ

II.ជំនួយការឯកទេសជាន់ខ្ពស់អមប្រធានគណៈកម្មការទី៦ព្រឹទ្ធសភា

១-លោក **គង់ សារិទ្ធ** ជំនួយការឯកទេសជាន់ខ្ពស់អមប្រធានគណៈកម្មការទី៦ ព្រឹទ្ធសភា

III.លេខាធិការដ្ឋានអមគណៈកម្មការនីតិកម្ម និងយុត្តិធម៌ព្រឹទ្ធសភា

១-លោក **នៃ នីន** ប្រធានលេខាធិការដ្ឋាន

២-លោក **អ៊ុក រិទ្ធី** អនុប្រធានលេខាធិការដ្ឋាន

៣-លោកស្រី **ជី តេង** អនុប្រធានលេខាធិការដ្ឋាន

៤-លោក **លី វិសាល** មន្ត្រីលេខាធិការដ្ឋាន

៥-លោក **សុខ សម្ផស្ស** មន្ត្រីលេខាធិការដ្ឋាន

៦-លោកស្រី **ជី សុភា** មន្ត្រីលេខាធិការដ្ឋាន

៧-លោកស្រី **យស់ ច័ន្ទរដ្ឋា** មន្ត្រីលេខាធិការដ្ឋាន